



**Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v
EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci
programového období Evropského sociálního
fondu 2007 – 2013**

Závěrečná zpráva
23.05.2008

OBSAH

EXECUTIVE SUMMARY / ÚVOD	7
I. ÚVOD DO PROBLEMATIKY.....	8
I.1 SOCIÁLNÍ EKONOMIKA V EU.....	8
I.2 SOCIÁLNÍ EKONOMIKA V ČESKÉ REPUBLICE	10
II. VÝSTUPY ANALÝZY	16
II.1 PRVNÍ ČÁST - ANALÝZA MODELŮ SOCIÁLNÍ EKONOMIKY V ZEMÍCH EU	16
II.1.1 <i>Analýza modelu sociální ekonomiky ve Slovinsku</i>	17
II.1.2 <i>Analýza modelu sociální ekonomiky ve Španělsku</i>	37
II.1.3 <i>Analýza modelu sociální ekonomiky v Německu</i>	65
II.1.4 <i>Analýza modelů sociální ekonomiky ve Velké Británii</i>	90
II.1.5 <i>Shrnutí zajímavých prvků jednotlivých evropských modelů a jejich využitelnost v prostředí ČR</i>	122
II.2 ANALÝZA PŘIPRAVENOSTI ČR	133
II.2.1 <i>Analýza legislativního rámce sociální ekonomiky v ČR</i>	133
II.2.2 <i>Analýza podpory podnikání v České republice</i>	150
II.2.3 <i>Analýza současné možnosti podpory zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce...</i>	174
II.2.4 <i>Analýza projektů realizovaných v ČR se zaměřením na sociální ekonomiku a sociální podnikání</i>	181
II.2.5 <i>Analýza využití výstupů a poznatků Národní tématické sítě C pro oblast Posilování sociální ekonomiky</i>	198
II.2.6 <i>Závěr</i>	206
III. DOPORUČENÍ PRO PODPORU A ROZVOJ SOCIÁLNÍ EKONOMIKY V ČESKÉ REPUBLICE.....	209
IV. PŘÍLOHY.....	225
PŘÍLOHA Č. 1: DOTAZNÍK K EVROPSKÉMU VÝZKUMU	225
PŘÍLOHA Č. 2: DOTAZNÍKY K REALIZOVANÝM PROJEKTŮM SE V ČR	227

Tuto studii zpracovalo konsorcium Greater London Enterprise (GLE) - REDECo pro Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Studie byla financována z prostředků Technické asistence Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ), opatření 5.2 Ostatní oprávněné činnosti.

Greater London Enterprise (GLE)

Pražská pobočka

Týnská 21

110 00 Praha 1

Kontakt: prague@gle.co.uk

Webové stránky: www.gle.cz

REDECo, spol. s r.o.

Týnská 21

110 00 Praha 1 Kontakt : redeco@redeco.cz

Webové stránky: www.redeco.cz

PODĚKOVÁNÍ

Dovolte nám, abychom touto cestou poděkovali všem, kteří se na této studii podíleli. Jsou jimi zejména všichni experti, kteří neváhali investovat svůj čas do účasti na fokusních skupinách, které se konaly dne 8.4.2008 a 15.5.2008. Rádi bychom zvláště poděkovali Petře Francové (Nový Prostor) a Marii Dohnalové (Fakulta Humanitních studií, Univerzita Karlova).

Dovolte nám také poděkovat všem, kteří nám vstřícně umožnili provést dotazníkové šetření v rámci analýzy připravenosti České republiky na implementaci a rozvoj sociální ekonomiky.

V neposlední řadě mnohokrát děkujeme všem zástupcům MSPV, zejména Livii Pitoňakové, Danielu Dárkovi a Filipu Kučerovi, za jejich vstřícný přístup a za jejich podporu a zpětnou vazbu při realizaci této studie.

Konsorcium GLE – REDECo

SEZNAM NEJPOUŽÍVANĚJŠÍCH ZKRATEK

Benefit7	Webová aplikace pro vyplňování žádosti o podporu a formulářů realizační fáze projektu
CIP EQUAL	Iniciativa Společenství EQUAL
CIRIEC	Mezinárodní centrum výzkumu a informací o veřejné, sociální ekonomice a družstvech
ČR	Česká republika
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
EHP	Evropský hospodářský prostor
DPH	Daň z přidané hodnoty
EK	Evropská Komise
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
ESZ	Evropská strategie zaměstnanosti
EU	Evropská unie
GG	Globální grant
GŘ	Generální ředitelství
IOP	Integrovaný operační program
IP	Individuální projekt
IS Monit7+	Informační systém pro monitorování OP pro období 2007-2013
JPD	Jednotný programový dokument
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MSP	Malé a střední podniky
MV	Monitorovací výbor
MVČR	Ministerstvo vnitra
NDR	Německá Demokratická Republika
Něm.	Německo
NESEA	Národní expertní skupina pro sociálně-ekonomické aktivity
NMS	Národní mainstreamingová strategie
NNO	Nevládní nezisková organizace
NPS	Národní podpůrná struktura
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NTS	Národní tématická síť
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PA	Operační program Praha Adaptabilita
OP PI	Operační program Podnikání a Inovace
OP PP	Operační program Průmysl a Podnikání
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP TP	Operační program Technická pomoc
OR	Obchodní rejstřík
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OTS	Organizací třetího sektoru
OZ	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
PD OP LZZ	Prováděcí dokument OP LZZ

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

PD IOP	Prováděcí dokument IOP
PO	Prioritní osa
PWC	PricewaterhouseCoopers
RP (DP)	Rozvojové partnerství
ŘO	Řídící orgán
SE	Sociální ekonomika
SF EU	Strukturální fondy Evropské unie
Slo.	Slovinsko
SP	Sociální podnik
Špa.	Španělsko
SROP	Společný regionální operační program
TP	Technická pomoc
VB	Velká Británie
VCO	Dobrovolnické a komunitní organizace
ZoCNS	Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (o církvích a náboženských společnostech)
ZoNNF	Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech)
ZoOPS	Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů
ZoSO	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
ZS	Zprostředkující subjekt
ŽL	Živnostenský list
ZZ	Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon

EXECUTIVE SUMMARY / ÚVOD

Předmětem této zprávy je vypracování srovnávací analýzy modelů sociální ekonomiky ve čtyřech vybraných členských zemích EU, jejich vývoje a fungování v jednotlivých zemích a možnosti jejich aplikace v České republice v kontextu současné legislativy ČR. Výsledkem analýzy jsou konkrétní doporučení k procesu implementace sociální ekonomiky v České republice a pro nastavení zrcadlových Globálních grantů, ve kterých je provázána přímá podpora sociální ekonomiky investičními (IOP – Oblast intervence 3.1. – Investice v oblasti sociální infrastruktury) a neinvestičními (OP LZZ Oblast podpory 3.1. Podpora sociální integrace a sociálních služeb) prostředky.

První kapitola této zprávy je úvodem do definice a problematiky sociální ekonomiky v Evropské Unii (EU) a v České republice (ČR).

Druhá kapitola této zprávy se soustředí nejprve na analýzu modelů sociální ekonomiky ve čtyřech zemích Evropské unie (v pořadí této zprávy: Slovinsko, Španělsko, Německo a Velká Británie) a poté na analýzu připravenosti České republiky na implementaci a rozvoj sociální ekonomiky.

Třetí kapitola této zprávy se zaměří na konkrétní doporučení k implementaci sociální ekonomiky v ČR, t.j. na výstupy z výše zmíněné analýzy. Tato kapitola se skládá ze dvou částí: jednak z návrhu nastavení zrcadlových Globálních grantů na podporu sociální ekonomiky (dále GG SE) v rámci OP LZZ (Oblast podpory 3.1. „Podpora sociální integrace a sociálních služeb“) a v rámci IOP (Oblast intervence 3.1. – „Služby v oblasti sociální integrace“), tak z návrhu nutných systémových a legislativních kroků k začlenění modelu sociální ekonomiky do národních politik. Pro důvody přehlednosti jsme se rozhodli návrh nastavení zrcadlových Globálních grantů na podporu sociální ekonomiky dát jako oddělené přílohy.

Tento projekt byl financován z prostředků Technické asistence Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (OP LRZ), opatření 5.2 Ostatní oprávněné činnosti, a proběhl od konce ledna až do konce května 2008. Výstupy této zprávy budou využity pro přípravu zahájení implementace zrcadlových Globálních grantů na podporu sociální ekonomiky z IOP a OP LZZ, a k implementaci a rozvoji sociální ekonomiky v ČR.

I. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

I.1 Sociální ekonomika v EU

Současná sociální ekonomika má kořeny v sociálních filozofických směrech, které vznikaly v 19. století a prosazovaly vizi sociální solidarity, spravedlnosti a udržitelné ekonomické spolupráce mezi jednotlivci.

Termín „sociální ekonomika“ byl poprvé zaveden na vládní úrovni ve Francii v 80. letech a od té doby se rozšířil do dalších členských států EU. V této době byl vydán dokument „Social Economy Charter“ (Charta sociální ekonomiky), který definuje sociální ekonomiku jako skupinu organizací, které nepatří k veřejnému sektoru, jsou demokratické a mají zvláštní režim přerozdělování zisků pro účely svého dalšího rozvoje a zlepšování služeb pro své členy a pro společnost.¹

Během posledního desetiletí získává sociální ekonomika na evropské úrovni stále silnější pozici. Evropská komise oficiálně uznala sociální ekonomiku v roce 1989, kdy zpracovala její definici. Do roku 2000 existovalo v rámci Generálního ředitelství (GŘ) Enterprise Oddělení sociální ekonomiky a v červenci 2000, v souvislosti s reorganizací služeb Komise, byla odpovědnost za družstva, vzájemné společnosti, sdružení a nadace pověřena administrativní jednotka GŘ Enterprise „Řemesla, malé podniky, družstva a vzájemné společnosti“. Souběžně se schválením statutu evropských firem v r. 2001 zpracovala EU také status evropských družstev, schválený v r. 2003, a v r. 2004 vydala Sdělení o evropské podpoře kooperačních společností zaměřených na sociální ekonomiku. V roce 2007 vydává EU Memorandum k sociální ekonomice, kde potvrzuje skupinu družstev, vzájemných společností, sdružení a nadací², Stálý poradní výbor CEP-CMAF (European Standing Conference of Co-operatives, Mutual Societies, Associations and Foundations) v lednu 2008 mění název na: Social Economy Europe.

Podle GŘ Enterprise zahrnuje sociální ekonomika družstva, vzájemné společnosti, sdružení, nadace a sociální firmy. Sociální ekonomika je často definována jako třetí sektor nacházející se mezi veřejným a soukromým sektorem. Sociální ekonomika tedy zahrnuje družstva a sdružení, ale i soukromé firmy, zapojené do aktivit, kde tvorba zisku není hlavní motivací.

S organizacemi sociální ekonomiky se setkáváme téměř ve všech oblastech hospodářství; mezi nimi jsou však samozřejmě rozdíly, např. v některých oblastech, jako je bankovníctví nebo řemesla, jsou výrazně zastoupena družstva. Vzájemné společnosti jsou činné především v sektoru pojišťovnictví a hypotečních úvěrů, zatímco sdružení a nadace mají silnou pozici v oblasti poskytování zdravotnických a sociálních služeb.

Sociální ekonomika hraje významnou roli, protože:

- přispívá k účinné tržní konkurenci,
- **nabízí potenciál pro vytváření nových pracovních míst a nových forem podnikání a zaměstnanosti,**
- vychází převážně z aktivit členské základny,
- odpovídá novým potřebám,
- podporuje zapojování občanů a dobrovolnickou práci,
- posiluje solidaritu a soudržnost,
- posiluje procesy sociální inkluze minoritních sociálních skupin do majoritní společnosti,

¹ http://www.ceges.org/media/pdf/Trans_es_09_97.pdf

² http://www.socialeconomy.eu.org/IMG/pdf/2007_09_10_FR_IN_Memorandum-2.pdf

- rozvíjí aktivity, které jsou prevencí sociálně negativních jevů,
- zvyšuje partnerství mezi místními úřady a subjekty SE
- přispívá ke kvalitnějšímu rozvoji regionů uspokojováním místních potřeb místními subjekty,
- zvyšuje zaměstnanost osob zdravotně postižených a sociálně znevýhodněných osob.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) definuje sociální ekonomiku – nazývanou také jako „neziskový sektor“ nebo „třetí sektor“ – jako organizace *« přispívající k zaměstnanosti, sociálnímu začleňování, demokratické participaci a budování komunit »*^{3 4}.

Mezinárodní centrum výzkumu a informací o veřejné, sociální ekonomice a družstvech (CIRIEC) přináší tuto definici sociální ekonomiky: *„Sociální ekonomika je soubor soukromých, formálně založených společností, s rozhodovací samostatností a svobodou členství, jež byly vytvořeny za účelem splnění potřeb jejich členů prostřednictvím trhu a výroby zboží a poskytování služeb, pojištění a finančních služeb, kde rozhodování a jakékoliv rozdělování zisků nebo přebytků mezi členy není přímo svázáno s kapitálem nebo poplatky zaplacenými jednotlivými členy, kteří mají každý jeden hlas. Sociální ekonomika také zahrnuje soukromé a formálně založené organizace s rozhodovací samostatností a svobodou členství, které poskytují netržní služby pro domácnosti a jejichž případné přebytky není možné vyčlenit pro ekonomické agenty, kteří je vytvářejí, kontrolují nebo financují“*⁵.

Evropská výzkumná společnost EMES nabízí následující definici sociální ekonomiky: *„Pojem sociální ekonomika sdružuje podniky družstevního charakteru, vzájemného prospěchu a pojišťování společnosti, nadace a další typy neziskových organizací, které sdílejí některé principy, které je spojují se „třetím sektorem“ moderních ekonomik. Organizace sociální ekonomiky se liší od soukromého ziskového sektoru tím, že jejich primárním cílem je sloužit potřebám svých členů nebo širšímu veřejnému zájmu namísto maximalizování a rozdělování zisku mezi členy nebo podílníky. Také se jasně odlišují od veřejného sektoru, přestože mohou dostávat veřejné dotace pro naplnění své mise. Jsou totiž sebeřízenými soukromými organizacemi s pravidlem „jeden člen – jeden hlas“ na svých valných shromážděních“*. (Jacques Defourny)⁶.

Jak jsme již zmínili, Evropská komise se snaží, aby evropská politika a legislativa sociální ekonomiku podporovaly. Evropská politika také vede členy různých typů firem sociální ekonomiky k tomu, aby se učili ze zkušeností jiných firem, především evropských, **prostřednictvím Evropského sociálního fondu (ESF) podporujících projekty na přípravu a realizaci školení ve specifických manažerských dovednostech potřebných pro rozvoj firem sociální ekonomiky**.

Sociální ekonomika je velmi důležitým prvkem evropské politiky navazující na Lisabonskou strategii z roku 2000. Hlavním cílem některých významných základních

³Social economy -- also known as 'non-profit' or 'third sector' -- organisations have grown in number and relevance, contributing to employment, social inclusion, democratic participation and community building. Much remains to be done, however, to create the necessary enabling environment to support the creation and development of social economy organisations and to mainstream the sector in economic and social policies in order to maximise its impact on the economy.

⁴ Sociální ekonomika: Budování začleňujících ekonomik, Publikováno OECD Program pro místní ekonomický rozvoj a zaměstnanost (Local Economic and Employment Development (LEED) Programme http://www.oecd.org/document/62/0,3343,en_2649_201185_40127998_1_1_1_1,00.html

⁵http://www2.ulg.ac.be/ciriec/en/telechargements/EESC_%20English.pdf

⁶ <http://www.emes.net/index.php?id=234>

dokumentů strukturálních fondů je zmírňování ekonomické a také sociální nerovnosti. Hlavním cílem strukturální politiky a politiky soudržnosti Evropské unie je napomáhat zmenšování ekonomických a sociálních disparit.

Družstva i jiné právní formy organizací sociální ekonomiky jsou dnes součástí horizontální Evropské strategie zaměstnanosti a členské státy jsou od r. 1998 vyzývány k předkládání zpráv o vývoji v této oblasti v rámci Národních akčních plánů zaměstnanosti.

Pro účely této studie budeme také pracovat s pojmem **sociální podnik**, který je součástí sociální ekonomiky. Tento pojem je výstižně definován v první části definice sociální ekonomiky organizace **CIRIEC**. Pro přesnost uvádíme tuto část znovu: „*Sociální ekonomika je soubor soukromých, formálně založených společností, s rozhodovací samostatností a svobodou členství, jež byly vytvořeny za účelem splnění potřeb jejich členů prostřednictvím trhu a výroby zboží a poskytování služeb, pojištění a finančních služeb, kde rozhodování a jakékoliv rozdělování zisků nebo přebytků mezi členy není přímo svázáno s kapitálem nebo poplatky zaplacenými jednotlivými členy, kteří mají každý jeden hlas*“.

Pro přehlednost a zjednodušení můžeme **sociální podnik charakterizovat** takto:

- plní ekonomický, sociální, komunitní či etický účel,
- funguje na základě modelu komerčního podniku,
- má právní formu vyhovující sociálním účelům a nikoli osobnímu zisku.

Podle samotných definic je jasné, že spektrum sociální ekonomiky je velmi rozsáhlé a obsáhlé a že se v různých zemích vyvíjí různě v souladu s platnou legislativou. Proto má posouzení jednotlivých modelů v evropských zemích zásadní význam; v rámci tohoto projektu je to Velká Británie, Německo, Španělsko a Slovinsko.

I.2 Sociální ekonomika v České republice

Narůstání celospolečenských problémů jako jsou nezaměstnanost, sociální vyčlenění, globalizace či ohrožování životního prostředí na straně jedné a omezené disponibilní veřejné zdroje na straně druhé vedou i v České republice v posledních letech k postupnému prosazování koncepce sociální ekonomiky jako jedné z moderních cest řešení těchto problémů. Obecně je sociální ekonomika chápána jako sektor, který se vytváří a funguje mezi sektorem veřejným a soukromým. Základním prvkem sektoru sociální ekonomiky je sociální podnik (SP), který - na rozdíl od klasické neziskové organizace - využívá ekonomické nástroje stejně jako podnik soukromý, generuje příjmy, v optimálním případě zisk, nicméně sleduje především sociální cíle. Kromě sociálních podniků tento sektor zahrnuje i fyzické osoby (OSVČ) z řad osob znevýhodněných na trhu práce a v neposlední řadě i instituce, které pomáhají vytvářet a zlepšovat podmínky pro úspěšné fungování těchto subjektů (zejména instituce vzdělávací, poradenské, vytvářející nástroje finanční podpory, podporující osvětu a informovanost veřejnosti atd.).

Proces prosazování myšlenky sociální ekonomiky do praxe je v ČR však teprve v začátcích; stále ještě existuje nedostatečná znalost a nízké povědomí širší odborné i laické veřejnosti o této problematice. První projekty s vazbou na sociální ekonomiku (povětšinou zaměřené na podporu podnikání osob znevýhodněných na trhu práce) jsou realizovány po roce 2000, ještě před vstupem ČR do EU, s podporou programu Phare. K systematictějšímu a koordinovanému prosazování koncepce sociální ekonomiky dochází po vstupu ČR do EU, a to zejména v souvislosti s implementací projektů v rámci

opatření 2.3 resp. 2.4⁷ programu Iniciativy Společenství EQUAL 2004 – 2006 (CIP EQUAL) a ustavením Národní tématické sítě C (NTS C) „Posilování sociální ekonomiky, zejména komunitních služeb“. (Podrobnější přehled těchto projektů je podán v kap. II.3.4.) Informace o těchto projektech i o aktivitách NTS C jsou dnes již také k dispozici široké veřejnosti na informačním portálu www.socialni-ekonomika.cz, který vznikl společným úsilím projektů sdružených v NTS C a který má za cíl šířit koncept sociální ekonomiky v ČR a dále na webových stránkách CIP EQUAL (www.equalcr.cz), Evropského sociálního fondu (www.esfcr.cz) a ve většině případů i na vlastních webových stránkách těchto projektů.

Vedle „praktického“ prosazování myšlenky sociálního podnikání prostřednictvím realizace projektů je však třeba v zájmu efektivní komunikace všech zainteresovaných řešit i aspekt „teoretický“, neboť v právním řádu ČR (obdobně jako v řadě dalších členských států EU) nemá definování sociální ekonomiky a sociálního podniku oporu a neexistuje ani žádný široce akceptovaný jednotný výklad těchto pojmů. Největší diskuse odborné veřejnosti se přitom váže k definování principů a standardů sociálního podniku. Vzhledem k této situaci si NTS C stanovila úkol zformulovat široce akceptovatelnou definici sociální ekonomiky a sociálního podnikání a principy a standardy sociálního podniku v podmínkách ČR. Za tímto účelem byla v červnu 2007 při NTS C ustavena národní expertní skupina pro sociálně-ekonomické aktivity (NESEA), jejímiž členy jsou zástupci některých rozvojových partnerství sdružených v NTS C a přizvaní odborníci, kteří se zabývají sociální ekonomikou (zástupci projektu EQUAL č. 82 Podpora vzniku a rozvoje sociálních družstev, zástupci akademické sféry a nadací).

V průběhu práce NESEA probíhala nejprve debata o ideální podobě sociální ekonomiky v kontextu EU a posléze se diskuze zaměřila na aplikovatelnost evropského modelu na české podmínky. Hlavním výstupem práce skupiny je přehledná tabulka principů a standardů sociálního podniku, které musí naplňovat každý sociální podnik bez ohledu na právní formu (viz níže). Navržené principy a standardy společně s definicí sociálního podnikání a sociálního podniku byly schváleny členy NTS C na jednání 17. března 2008. Skupina vypracovala také návrhy definic dalších základních pojmů, jejichž pracovní podobu zde uvádíme, i když mohou být ještě na základě interních diskusí dále upravovány. Tyto definice budou po upřesnění schváleny členy NTS C.

⁷ Posilování sociální ekonomiky (třetího sektoru), zejména komunitních služeb se zaměřením na zvyšování kvality pracovních míst v oblastech Cíle 1 resp. v oblasti Cíle 3

Tab.1 Principy a standardy sociálního podniku v ČR

PRINCIPY SOCIÁLNÍHO PODNIKU	1. Obecně prospěšný cíl, který je formulován ve stanovách nebo statutu	2. Participace, demokratické rozhodování a sociální kapitál	3. Specifické financování a použití zisku	4. Místní rozměr
STANDARDY	Sociální podnik je orientovaný na řešení otázek zaměstnanosti, sociálního začleňování a místního rozvoje . Vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – ekonomického, sociálního a environmentálního.	Je posílena role vnitřních a vnějších vztahů sociálního podniku: a) Vnitřní vztahy sociálního podniku směřují k maximálnímu zapojení členů/pracovníků do rozhodování a k samosprávě. b) Vnější vztahy s okolím posilují sociální kapitál sociálního podniku a místních společenstev.	Finanční vztahy a hospodaření sociálního podniku jsou podřízeny obecně prospěšnému cíli uvedenému ve stanovách/statutu/zakládací listině. Hospodaření sociálního podniku směřuje k dlouhodobé ekonomické stabilitě a udržitelnosti (interní i externí). Případný zisk z účasti na trhu je používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění jeho obecně prospěšných cílů. Sociální podnik nese ekonomická rizika .	Sociální podnik uspokojuje přednostně místní potřeby a využívá přednostně místní zdroje .
KOMENTÁŘE	Princip tzv. trojího prospěchu je překladem často používaného anglického pojmu <i>triple-bottom line</i> . Obecně prospěšného cíle je dosahováno ekonomickými aktivitami, které jsou definovány v podnikatelském záměru, ve stanovách, statutu a/nebo dalších dokumentech.	Sociální podnik není přímo ani nepřímo řízen veřejnými institucemi nebo soukromými institucemi a jeho případná závislost nesmí ohrožovat žádný z jeho principů. V sociálním podniku je kladen důraz na vyváženost mezi demokratickým rozhodováním (strategie) a manažerským řízením (operativa).	Sociální podnik se snaží o vytváření zisku/přebytku. Zisk však není primárním cílem podnikání. Převážná část zisku není rozdělována mezi společníky, manažery, členy, akcionáře nebo vlastníky. V závislosti na právní formě mohou případní členové nést ekonomická rizika prostřednictvím podílu na majetku, financování a rozhodování.	Sociální podnik vstupuje do místních iniciativ a partnerství, přispívá k místnímu rozvoji znevýhodněných oblastí. Podporuje smysl pro společenskou odpovědnost na místní úrovni.

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	Sociální podnik působí ve všech sférách hospodářství. Právní forma sociálního podniku není rozhodující.	Pro organizace založené na členském principu (např. družstva) platí princip 1 člen = 1 hlas.	Sociální podnik může mít vícezdrojové financování.	
--	---	---	---	--

Sociální podnik

Sociálním podnikem se rozumí „subjekt sociálního podnikání“, tj. právnická nebo fyzická osoba nebo jejich část s příslušným živnostenským oprávněním, který splňuje principy sociálního podniku.

Sociální podnikání

Sociální podnikání řeší prostřednictvím samostatné podnikatelské aktivity a účasti na trhu otázky zaměstnanosti, sociální soudržnosti a místního rozvoje a svou činností podporuje solidární chování, sociální začleňování a růst sociálního kapitálu zejména na místní úrovni s maximálním respektováním trvale udržitelného rozvoje.

Dále pracovní verze definic:

Sociální ekonomika

Jedná se o souhrn aktivit, uskutečňovaných různými typy organizací, jejichž cílem je služba členům nebo komunitě prostřednictvím podnikání nebo podpory podnikání. Vzniká a rozvíjí se na tzv. konceptu trojího prospěchu: ekonomického, sociálního a environmentálního. Zisk (přebytek) není zapovězen, není však primárním cílem. Organizace a jejich management nejsou závislé na cizím kapitálu ani na veřejných financích a institucích. Lidé a jejich práce jsou nadřazeni kapitálu a redistribuci důchodů. Vnitřní vztahy směřují k demokratickému rozhodování, vnější vztahy generují sociální kapitál. Složka principiální je nadřazena institucionálním formám – právní forma nositele není určujícím faktorem. Subjekty sociální ekonomiky jsou sociální podniky a organizace podporující jejich činnost.

Vnímání a projevy sociální ekonomiky v ČR musí respektovat historická a politická specifika, zvyklosti a ekonomickou a politickou realitu, aniž by tím došlo k deformaci principiální složky.

Sociální kapitál

Sociální kapitál je souhrnem vazeb a vztahů, které osoby, organizace nebo komunita (místní společenství) využívají pro naplňování svých záměrů (ekonomických, sociálních, kulturních a jiných). Tyto vztahy zároveň přinášejí do života osob, organizací a komunit významné prvky jako jsou pocity a projevy sounáležitosti, solidarity, zájmu o ostatní lidi i věci veřejné, začleňování lidí „na okraji“. Existence sociálního kapitálu snižuje tlak na čistě monetární a tržní řešení různorodých situací, je významnou složkou osobního/místního bohatství (vedle kapitálu ekonomického, kulturního a symbolického).

Definice trojího prospěchu

Trojí zodpovědnost (v angličtině: triple bottom line) je princip, podle kterého by činnost podniku měla stát na třech pilířích: ekonomické prosperitě, kvalitě životního prostředí a společenském kapitálu. Pojetí trojí zodpovědnosti vyžaduje, aby byl podnik zodpovědný spíše subjektům, které mohou být, ať již přímo či nepřímo, jeho činností ovlivněny, než vlastním podílníkům.

Znevýhodněné oblasti

Jde o geografické oblasti (městské i venkovské), které se vyznačují kombinací vysokého podílu nezaměstnaných osob nebo jinak znevýhodněných osob, nízkého příjmu obyvatel, nižší vzdělanosti obyvatel, chybějící nebo nedostatečné či špatně dostupné infrastruktury služeb (sociálních, vzdělávacích, zdravotních, dopravních, obchodních) a nedostatku kapitálu (ekonomického, kulturního, sociálního). Někdy lokalita trpí navíc vážně narušeným ekosystémem a komunita negeneruje udržitelné vize vlastního rozvoje.

NESEA se dále shoduje na tom, že takto široce vymezené sociální podnikání by nemělo být přímo navázáno na legislativní výhody a finanční podporu, protože by pak hrozilo zneužití a rozmělnění konceptu sociálního podnikání. Tyto výhody by měly být spojeny s konkrétními činnostmi nebo produkty sociálních podniků.

Výše uvedené pojetí sociální ekonomiky a sociálního podnikání je společně se základním vymezením podpory sociální ekonomiky uvedeným v Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb a v Integrovaném operačním programu (IOP), oblast podpory 3.1. Služby v oblasti sociální integrace⁸, východiskem pro návrh nastavení globálních grantů, které budou v rámci těchto oblastí podpory realizovány.

Tyto globální granty představují určité zajištění kontinuity systémového přístupu k sociální ekonomice na národní úrovni, což do budoucna otevírá možnosti pro vytvoření podmínek pro efektivní způsob zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce. Další vývoj bude také nemalou měrou záležet na úspěšnosti vertikálních mainstreamingových aktivit realizovaných rozvojovými partnerstvími sdruženými v NTS C programu Iniciativy Společenství EQUAL (viz kap. II.2.5).

V rámci této analýzy pracujeme se dvěma pojetími sociální ekonomiky. První chápe SE jako třetí sektor (neziskové organizace a sociální podniky) a používáme jej zejména v mezinárodní části analýzy, protože to v zahraničí bývá většinou právě takto šířeji chápáno. Druhé pojetí vychází z výstupů expertní skupiny NESEA, která určuje sociální ekonomiku jako prostředí, v němž se pohybují sociální podniky a podpůrné a finanční instituce pro sociální podniky. Tuto definici používáme především v analýze sociální ekonomiky v České republice.

⁸ Programový dokument IOP a Prováděcí dokument OP LZZ

II. VÝSTUPY ANALÝZY

Analýza, která byla provedena v rámci tohoto projektu, se skládá ze dvou následujících částí:

- 1. část - analýza modelů sociální ekonomiky ve čtyřech zemích Evropské unie – Velká Británie, Německo, Španělsko a Slovinsko;
- 2. část - analýza připravenosti České republiky na implementaci a rozvoj sociální ekonomiky.

II.1 První část - Analýza modelů sociální ekonomiky v zemích EU

Naším úkolem je vypracovat analýzu modelů sociální ekonomiky ve čtyřech zemích Evropské unie (dále jen EU) – Velká Británie, Německo, Španělsko a Slovinsko. Konkrétně a v souladu se zadáním se jedná o:

- stručný popis systému sociální ekonomiky, jejího vývoje v jednotlivých zemích a její implementace do veřejnosprávních politik;
- popis systému (finanční) podpory sociální ekonomiky v jednotlivých zemích;
- popis procesu vývoje legislativní úpravy sociální ekonomiky jednotlivých zemí a současné legislativní úpravy;
- popis zdrojů financování (včetně podpory ze strukturálních fondů EU, jejich propojenost a koordinace);
- popis systému kontroly využívání finančních prostředků;
- uvedení 3 příkladů dobré praxe z každé země;
- popis výhod a nevýhod aplikace jednotlivých evropských modelů v prostředí ČR.

V našich mezinárodních analýzách jsme se věnovali široké oblasti sociální ekonomiky v jednotlivých zemích se zvláštním důrazem na třetí sektor a sociální podnikání. V některých případech, a to se týkalo často zejména legislativy a statistik, nebylo možné najít informace o oblasti sociální ekonomiky jako celku. V takových případech jsme se zaměřily na aspekty třetího sektoru, kdy jim zpravidla podléhají i další aspekty sociální ekonomiky.

V první a druhé fázi zpracování této zakázky proběhl desk research, kdy se tým seznámil s již identifikovanými dokumenty a mapoval další dostupné dokumenty, které byly využity pro evropské srovnání a budou dále využívány pro řešení zakázky v dalších fázích projektu. Následně proběhla analýza těchto dokumentů. Pro účel této analýzy byl připraven dotazník, který rozpracovával jednotlivé analytické otázky dle zadávacích podmínek do podrobnějších otázek. Tento dotazník, který byl schválen zadavateli dne 18.02.2008, je uveden v příloze této zprávy (viz příloha č.1). Byl používán pro interní potřeby dodavatele, aby dodavatel zajistil jednotný formát a obsah pro každou analyzovanou zemi. Jednotný formát měl umožnit dodavateli srovnávat jednotlivé modely sociální ekonomiky a analyzovat přenositelnost těchto modelů do České republiky (ČR).

Při zkoumání modelů sociální ekonomiky v jednotlivých zemích jsme usilovali v nejvyšší možné míře o konzistenci, která by umožnila pozdější srovnání různých modelů. V některých případech však úplná konzistence nebyla možná kvůli příliš velkým rozdílům mezi modely v jednotlivých státech.

Dále byly provedeny konzultace s experty z jednotlivých analyzovaných zemí, jejich stanoviska a doporučení byla do předběžných výstupů také zpracována.

Tyto analýzy byly provedeny v angličtině a následně přeloženy profesionálním překladatelem do češtiny. V této zprávě uvádíme analýzy čtyř vybraných zemí v češtině.

II.1.1 Analýza modelu sociální ekonomiky ve Slovinsku

1. Definice pojmu „sociální ekonomika“

Oficiální definice sociální ekonomiky ve Slovinsku neexistuje. Definice uvedené níže jsou spíše neoficiální. Na této definici se shodly organizace, které operují v oblasti rozvoje sociální ekonomiky ve Slovinsku, v žádném oficiálním dokumentu však uvedena není.

„Sociální podnik“ je společnost nebo organizace (subjekt) založená s cílem podporovat sociální blahobyt a splňující tato kritéria:

Ekonomická

- Je činná v oblasti výroby či služeb
- Je nezávislá (nepřevládá vlastnictví státu)
- Je tržně orientovaná
- Se stanoveným podílem dobrovolnické práce

Sociální

- Založena na základě občanské iniciativy
- Rozhodování nezávisí na majetkové účasti (1 zúčastněný subjekt = 1 hlas)
- Zajištěna aktivní účast všech zainteresovaných stran
- Práce ve prospěch členů, cílových příjemců nebo komunity
- Většina zisků reinvestována do činností nebo do širší komunity (hlavním cílem není maximalizace zisku pro majitele)

Jakýkoli podnik sociální ekonomiky ve Slovinsku by proto, jako kdekoli jinde, měl kombinovat tržně orientované podnikatelské činnosti se sociální motivací, potřebami a cíli. Měl by se snažit uspět, jako každý jiný podnikatelský subjekt (soukromý či veřejný orientovaný na tvorbu zisku), při získávání a udržení svého podílu na trhu a tvorbě zisku. Klade však také velký důraz na dlouhodobé přínosy pro zaměstnance, zákazníky a členy sociální a pracovní komunity.

Sociální podniky by měly vést osoby a komunity ke vzájemné spolupráci, aby společně zajišťovali sociální blahobyt nejen pro soukromé osoby a státní subjekty ale i pro všechny zainteresované strany a aby ve svém rámci vytvářely takzvaný sociální kapitál, životní a pracovní komunitu a společnost jako celek; hlavní společné charakteristiky sociálních podniků by proto měly zahrnovat:

- Tržně orientované podnikatelské iniciativy (tržně orientované a sledující potřeby vytváření etických a lidských produktů, zboží a služeb a na jejich marketing);
- Sociální cíle (jako je vytváření pracovních míst, školení a poskytování služeb potřebných v dané lokalitě; respektování etických hodnot a závazků vůči rozvoji místní kapacity; zodpovědnost vůči členům užší i širší životní a pracovní komunity za jejich sociální, environmentální a ekonomický dopad); a
- Sociální vlastnictví (autonomní administrativní a vlastnická struktura založená na participaci zainteresovaných skupin (občanů, zákazníků, uživatelů nebo klientů, místních komunitních NNO atd. nebo správců majetku. Zisky se rozdělují zapojeným stranám jako podíly na zisku nebo se využívají, investují a reinvestují pro blaho komunit).

“Sociální ekonomika” je ve Slovinsku obecně chápána jako sociálně-ekonomická kategorie, kde nejrozličnější typy právnických a fyzických osob vytvářejí podpůrné prostředí pro zapojení znevýhodněných cílových skupin do sociálního a pracovního prostředí.

2. Přehledy

2.1 Stručný historický přehled vývoje sociální ekonomiky za posledních 10 – 15 let

Situace subjektů zapojených do sociální ekonomiky ve Slovinsku má tedy v porovnání s jinými členskými státy EU výjimečné charakteristiky i praxi. Současný nový typ sociální ekonomiky ve Slovinsku se vyvíjí po rozpuštění socioekonomického samosprávného systému založeného samosprávou a legislativou v oblasti práce bývalé federativní Jugoslávie, kde bylo Slovinsko jednou z federálních republik.

Dvě transformace, první z kapitalistického státu na socialistickou samosprávnou společnost v letech 1945-90 a pak zpět ke „klasické kapitalistické“ společnosti, bohužel vedly k mnoha škodám a zmatkům ve dříve stabilních a fungujících socioekonomických trendech. Nesmíme zapomínat, že Slovinci před r. 1990 považovali pracovní místa a vysokou úroveň sociálních služeb v samosprávných socialistických komunitách a podnicích za samozřejmost. Většina občanů Slovinska je proto stále dosti citlivá na otázky „sociální ekonomiky“ a „sociálního podnikání“ především proto, že se „podnikání“ v přechodovém období stalo také synonymem „velkého byznysu“.

Slovinská tradice a dokonce dobrá praxe dřívějších samosprávných podniků orientovaných na tržní ekonomiku stále žije ve firmách pro osoby se zdravotním postižením, ve společnostech pro sociální integraci osob s odlišnými schopnostmi, v silné síti společností s vazbou na místní aktivity cestovního ruchu, protipožárních spolicích, v síti center pro obnovu venkova, uměleckých sociálních družstvech, zemědělských družstvech, v organizacích podporujících sporty a sociálně vzdělávací aktivity, v různých kulturních a humanitárních organizacích a odráží se ve zkušenostech v oblasti podnikatelské samosprávy zaměřené na pokrytí životních a pracovních potřeb komunit a širší sociální přínosy. Bankovníctví a finanční sektor na družstevním základě byly bohužel úplně zničeny.

V současnosti se Slovinsko - díky socioekonomickým trendům a dobré praxi EU, svému vzorci vnitřního rozvoje, potřebě vybudovat sociální ekonomiku příznivější pro občany a pro inovaci sociálního podnikání – od svého vstupu do EU v r. 2004 se zajímá o příležitosti nových rozvojových trhů. Snaží se strukturovat nové socioekonomické nástroje, které by vyvážily střetávající se rozvojové cíle, zvyšovaly ekonomickou efektivnost a vedly k sociální spravedlnosti. Slovinská vláda si v souvislosti se zajišťováním těchto socioekonomických cílů postupně uvědomuje, že v tomto procesu musí sektor sociální ekonomiky a sociálního podnikání hrát zásadní roli. Slovinsko si je také vědomo toho, že bez vyspělé komunity zájmových skupin mohou potenciální přínosy sociální ekonomiky zůstat bez povšimnutí. Je také důležité, aby komunity zainteresovaných stran věděly, jaké tvrdé a měkké dovednosti jsou pro dosažení těchto cílů nezbytné.

Když posoudíme nedávný vývoj v 90. letech ve veřejných službách, které jsou stále více závislé na tržních aktivitách, a také vzrůstající trend nejrůznějších nových forem „družstevních“ hnutí iniciovaných občanskou společností a jejich pákový efekt, jeví se socioekonomický podíl slovinského sektoru sociální ekonomiky jako mnohem větší.

Proto můžeme obecně říci, že současný socioekonomický rozvoj ustrnul na „stupni prvotního kapitalismu“ a že se společnost stále učí, jak se vyrovnávat s klasickými zákony trhu; proto chybí obecné povědomí o významu sociálního podnikání a z tohoto důvodu zřejmě také skončilo neúspěchem několik iniciativ, které po r. 2000 zahájili někteří politici za účelem rozvoje sociálních družstev a jiných typů sociálních podniků. K hlavním překážkám, jež musí slovinská společnost překonat, patří „mentální blok“ pramenící z minulosti, kdy byly všechny ekonomické činnosti založeny na „sociálním vlastnictví“, které bylo během posledních 15 let transformováno částečně v soukromé a částečně ve státní vlastnictví. Všechny soukromé podniky jsou chápány jako orientované výhradně na zisk. U sociálních služeb také převládá názor, že by je měl poskytovat stát prostřednictvím veřejných služeb a „sociální podnikatelé“ nejsou dosud chápáni

jako hybatelé změn k lepšímu, ale spíše jako „moderní vlkodlaci“, kteří chtějí vydělat na problémech jiných.

2.2 Stručný popis procesu rozvoje legislativního rámce sociální ekonomiky

Sociální hnutí ve Slovinsku vychází z velmi dlouhé tradice a praxe. Družstevní hnutí zde má více než stoletou tradici. První zákon o družstvech byl schválen v r. 1873 (Slovinsko bylo tehdy součástí Rakousko-Uherské říše a podléhalo rakouskému správnímu systému). Jako součást Království Jugoslávie mělo Slovinsko také Zákon o hospodářských družstvech (1937). Podle tohoto zákona mohla družstvo založit skupina 10 osob. Cílem bylo podporovat rozvoj individuálních a rodinných podniků na základě vzájemnosti a solidarity. Družstva vznikala v těchto hlavních oblastech: chovatelé skotu a ovcí, zpracovatelé dřeva, vinaři a výrobci mléka. Družstva mezi své členy rozdělovala příjmy či zisky a zakládala vlastní spořitelny a úvěrové finanční ústavy.

V období 1944-1949 byla existující družstva na základě vyhlášky jugoslávské komunistické vlády znárodněna, byla řízena politickými výbory a sledovala zajišťování cílů státního plánu. Byla tedy vyvlastněna a členské vlastnictví zaniklo. Jako nová iniciativa centrální vlády byla zakládána zemědělská družstva podle sovětského modelu, takže v r. 1948 jich bylo ve Slovinsku 1150. Členství bylo povinné, práva členů byla velmi omezená a družstva představovala metodu zavedení státního vlastnictví do zemědělských podniků. Později v zemědělských podnicích vznikalo mnoho družstev a tento stav trval až do r. 1972, kdy se nový zákon o družstvech pokusil znovu iniciovat původní družstevní hnutí; ve stejném roce byla také založena Národní asociace družstev, která dosud existuje. Přestože termín „družstvo“ byl svým způsobem v povědomí občanů hluboce zakořeněn, byla celá 70. a 80. léta obdobím, kdy byla obvykle zakládána jen zemědělská, stavební a řemeslná družstva.

Pro lepší pochopení současné situace nesmíme také zapomínat, že v důsledku specifické formy socialismu (nastoleného novou ústavou v r. 1974 a novým Zákonem o družstevní práci z r. 1976), založené na samosprávných výborech, které až do r. 1990 měly zajišťovat sociální služby a podniky ve společném vlastnictví, vyvíjel slovinský „sektor sociální ekonomiky“ (nikoli státní ekonomiky) více než 90 % ekonomických aktivit v zemi. První proces opětovného znárodnění a následný privatizační proces po r. 1990 tento podíl drasticky snížil až na 10 % HDP.

Přestože právní překážky činnosti organizací třetího sektoru byly po r. 1990 odstraněny novelizací relevantních zákonů, nebyly zavedeny dostatečné pobídky (např. daňové úlevy, dotační systém), které by podporovaly rychlejší rozvoj sociální ekonomiky.

2.3 Současný právní rámec, ve kterém se sociální ekonomika pohybuje

Právní rámec, spojený s rozvojem sektoru sociální ekonomiky ve Slovinsku, je velmi slabý. Z přehledu právního rámce této oblasti vyplývá, že řada slovinských zákonů (např. Zákon o zaměstnanosti, o rehabilitaci a zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, o prostředí pro podporu podnikání, o vyváženém regionálním rozvoji a dokonce o zemědělství a rozvoji venkova) se přinejmenším ve svých cílech oblasti sociálního podnikání nepřímo dotýká jako nástroje pro aktivní sociální integraci znevýhodněných skupin. Sociální ekonomika však není v žádném ze zmíněných zákonů výslovně uvedena.

Pokud jde o různé právní formy sociální ekonomiky, existuje řada zákonů upravujících statut občanských společností a sdružení, družstev, podniků pro osoby se zdravotním postižením, neziskových institucí financovaných soukromým sektorem, nadací, vzájemných fondů. Ve všech najdeme hlavní zásady sociálního podnikání (demokratická správa, reinvestování zisku, dobrovolnická práce), zejména v Zákoně o spolcích a Zákoně o družstvech, které výslovně zavádějí prvky sociálního podniku tj.: hlavním účelem jejich založení není zisk ale maximalizace

všeobecných výhod v oblasti, pro niž se spolek či družstvo zakládá; výslovně zavádějí dobrovolnickou práci. Další zákony týkající se sektoru sociální ekonomiky uvádíme níže:

- Zákon o institutech (Úřední věstník RS č. 12/1991, 55/1992, 13/1993, 66/1993, 45/1994, 8/1996, 31/2000, 36/2000) dává možnost provádět ekonomické činnosti na neziskovém základě (tj. bez distribuce zisku) a rozvíjet aktivity, produkty a služby pro uspokojení potřeb místních komunit.
- Zákon o družstvech (Úřední věstník RS č. 13/1992, 7/1993, 13/1993, 22/1994, 68/1995 Odl. US: U-I-78/93, 35/1996) zavádí zásady otevřeného členství a rovnosti spolupráce a má opět význam pro sociální ekonomiku.
- Zákon o obchodních společnostech pro osoby se zdravotním postižením (Úřední věstník RS č. 3/2004) zavádí speciální statut společností s ručením omezeným, zaměstnávajících více než 40 % osob se zdravotním postižením. Upravuje oblast daní, sociálních příspěvků a procento měsíčních náhrad mzdových nákladů z rozpočtu Ministerstva práce pro všechny osoby se zdravotním postižením zaměstnané v podniku.
- Oblasti sociálního podnikání se částečně týká také Zákon o personální práci (Úřední věstník RS č. 6/2001), který zavádí pružné a nezdaniitelné formy málo odměňované samostatné výdělečné činnosti.
- Zákon o daních (2004) také poskytuje určité výhody spolkům, sdružením a institucím, které nejsou zahrnuty do seznamu organizací povinných odvádět podnikové daně, pokud byly založeny za neziskovým účelem (tj. nerozdělují zisk). Existují také výjimky z daně z přidané hodnoty vztahující se na veřejné služby a neziskové instituce nebo podniky v případě, že poskytují služby v oblasti péče o děti, charitativní organizace a organizace osob se zdravotním postižením (jestliže jejich činnost nevede k nekalé soutěži, ceny za služby nepřevyšují ceny na běžném trhu a většinu prací provádějí dobrovolníci).
- Zákon o rehabilitaci a zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (2005) zavádí novou formu „Center zaměstnanosti pro osoby se zdravotním postižením“ jako specifický typ sociálních podniků. Tento zákon zavádí také určité výhody pro spolky, sdružení a ústavy, které nepatří mezi organizace odvádějící povinně daně z příjmu fyzických osob, pokud byly založeny jako neziskové organizace (tj. nerozdělují zisk). Existují také výjimky u daně z přidané hodnoty. DPH nejsou povinny platit veřejné služby a neziskové instituce nebo podniky, jestliže poskytují služby v oblasti péče o děti, ani charitativní organizace a společnosti pro osoby se zdravotním postižením (pokud jejich činnost nevede k nekalé soutěži, ceny za služby nepřevyšují ceny na běžném trhu a většinu prací provádějí dobrovolníci).
- Zákon o vyrovnaném regionálním rozvoji (2005) výslovně vyžaduje, aby regionální rozvojové rady v programech regionálního rozvoje definovaly roli sociální ekonomiky. Současný návrh Rozvojové strategie Slovinska je také nově zaměřen na rozvoj sociálního podnikání ve Slovinsku.
- Zákon o spolcích (sdruženích) z r. 2006 zavádí proces pro získání statutu organizace ve veřejném zájmu zahrnující předpisy pro systém výkaznictví a přístup k veřejným financím; definice „statutu veřejné prospěšnosti“ však zatím není jasná⁹

Podmínky pro daňové úlevy a výjimky v odvodech daně z přidané hodnoty

Neziskové organizace (nadace, spolky, politické strany) jsou osvobozeny od daně z příjmu právnických osob.¹⁰ Daňová legislativa má pro organizace třetího sektoru velký význam, protože

⁹ Vyčerpávající analýza ekonomických, školicích a vzdělávacích potřeb ve Slovinsku v sektoru sociální ekonomiky a sociálního podnikání. Pilotní projekt „EU Training excellence for Social Entrepreneurship Sector“. 2007. [online] [cit. 1.4.2008]. Dostupné z: http://www.teses.eu/upload/GEA.report_English.version.pdf

jedině daňový systém, který nabízí daňové úlevy z darů organizacím třetího sektoru, je pro organizace třetího sektoru příznivý a umožňuje jejich prosperitu. Současný slovinský daňový systém nabízí organizacím třetího sektoru určité formy daňových úlev, které jsou však poměrně malé. Jde především o daňové úlevy poskytované dárcům (fyzickým i právnickým osobám), které nepředstavují dostatečnou finanční stimulaci a jsou spíše výrazem dobré vůle.¹¹

Slovinský Zákon o DPH (Úřední věstník Republiky Slovinsko č. 25/05) specifikuje všechny subjekty s výjimkou z plateb DPH¹². Například služby a dodávky zboží přinášející přímý prospěch členům neziskových organizací náhradou za členské příspěvky předepsané v souladu s pravidly těchto organizací a cíli politické, odborové, náboženské, vlastenecké, filozofické, filantropické nebo občanské povahy nepodléhají DPH za předpokladu, že tato výjimka pravděpodobně nezpůsobí narušení konkurence.

Přehled právního rámce spojeného s touto oblastí ukazuje, že řada slovinských zákonů alespoň ve svých cílech nepřímo řeší oblast sociálního podnikání jako nástroj aktivní sociální integrace znevýhodněných skupin. V žádném ze zmíněných zákonů to však není uvedeno výslovně. Důvodem je také to, že většina daní a jiných regulačních systémů rozvoj sociálního podnikání ve Slovinsku nestimuluje. Zákony navíc nejsou ve vzájemném souladu a zákonná opatření obvykle nevycházejí z praxe. Neexistuje ani speciální právní systém pro podporu sociálního podnikání, který by byl uplatňován v celé zemi.

3. Aktéři sociální ekonomiky

3.1. Hlavní aktéři sociální ekonomiky

Družstva ve Slovinsku

Zákon o družstvech z r. 1992 znovu zavedl hlavní myšlenky a hodnoty družstevního hnutí a umožnil zakládání všech typů družstev, k němuž jsou zapotřebí alespoň tři zakladatelé (fyzické či právnické osoby). Členství je otevřené a rozhodování vychází ze zásady, že každý člen má jeden hlas. Družstva se mohou sdružovat do asociací nebo konsorcií. Rozvoj nového tržně orientovaného typu družstev a jejich kapacita pro vytváření pracovních příležitostí od r. 1991 vzrostla: jejich počet se zvýšil ze 78 v r. 1991 na 499 v r. 2005 a počet zaměstnanců do r. 2001 vzrostl z 980 na 4913. Od té doby družstva zaznamenávají určitý pokles zaměstnanosti, jejich obrát však neustále roste. Družstva směřují provozovat obchodní činnosti v souladu se Zákonem o družstvech.¹³

¹⁰ (Článek 9, *Zákon o dani z příjmu právnických osob*, (Zákon o dani z příjmu právnických osob), *Úřední věstník Republiky Slovinsko*, 16. 11. 2006, 117-12303/06). [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z:

<http://www.efc.be/ftp/public/eu/CountryProfiles/slovenia.pdf>

¹¹ *Národní zpráva: Třetí sektor ve Slovinsku*. [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z:

http://www.ceis.it/euroset/products/pdf/Third_Sector_in_Slovenia.PDF

¹² *Zákon o dani z přidané hodnoty- oficiální konsolidovaná verze*. [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z:

http://www.mf.gov.si/slov/dav_car/ZDDV04_lectoriran_angl.pdf

¹³ *Zákon o družstvech – Zákon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zadrukah – ZZad-B* (Uradni list RS, št. 41/07z dne 11. 5. 2007). [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z:

http://www.zadruzna-zveza.si/images/stories/pravila_in_zakoni/zakon_o_zadrukah.pdf

Tab.2 Počet družstev v období 1991 - 2005 ve Slovinsku

Rok	Celkem	Zeměděl., myšlivost, lesnictví	Výroba	Stavebnictví	Obchod	Doprava	Nemo- vitosti	Ostatní
1991	78	12	8	4	4	0	50	0
1992	184	97	15	6	8	0	58	0
1993	314	165	30	11	18	8	82	0
1994	346	179	31	13	21	10	91	1
1995	363	179	32	17	21	11	100	2
1996	475	153	52	29	70	17	147	7
1997	493	158	53	29	71	21	152	9
1998	514	162	56	32	75	22	156	11
1999	523	165	56	34	77	23	157	11
2000	539	168	57	35	80	23	161	14
2001	537	165	55	35	80	24	163	14
2002	534	155	57	35	80	25	165	17
2003	501	150	49	33	78	24	150	16
2004	499	151	46	31	81	24	148	18
2005	499	151	46	31	79	24	147	21

Tab.3 Počet zaměstnanců a obrat družstev ve Slovinsku, 1998 - 2003

Rok	Počet zaměstnanců	Obrat v milionech SIT
1998	5171	119.303
1999	5214	124.018
2000	5107	131.319
2001	4913	140.979
2002	4530	148.576
2003	4362	147.880

Zdroj: Čeferin E., Avsec F.: Cooperatives in Slovenia and some other EU countries (2003)

Spolky ve Slovinsku

Spolky a jejich sdružení jsou ve Slovinsku nejrozšířenějšími organizacemi založenými především na dobrovolnické práci v různých oblastech. Podle odhadu mají 1 milion členů, což je polovina slovinské populace. Jejich aktivity pokrývají všechny sektory a zabývají se všemi typy činností, včetně sociálního podnikání zejména v oblasti sociální integrace znevýhodněných skupin. Jsou podporovány zejména z municipálních zdrojů, speciálních státních a mezinárodních programů a darů, ale také předkládají programy a projekty do veřejných výběrových řízení nebo získávají prostředky ze soukromého sektoru. Spolky ve Slovinsku směřují provozovat komerční činnosti jen jako svoji doplňkovou činnost; provozování ziskových aktivit jako jejich jediné činnosti je zakázáno. Pokud generují zisk, měl by být reinvestován do rozvoje jejich základní činnosti.¹⁴

¹⁴ Zákon o spolcích, Úřední věstník RS č. 69/95; v národní zprávě: Třetí sektor ve Slovinsku. [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z: http://www.ceis.it/euroset/products/pdf/Third_Sector_in_Slovenia.PDF

Tab.4 Struktura spolků ve Slovinsku podle oblasti činnosti (est.1997-2001)

Typ	%
Požární ochrana	32
Kultura/ umění	13
Sociální otázky/ zdravotnictví	10
Odborné spolky	6
Technika	4
Rozvoj	4
Vzdělávání/ výzkum	2
Vojenství	1
Advokacie	0.3
Ostatní	5
Celkem	100

Zdroj: Simona Havlič, Jože Ramovš, Ksenija Ramovš (2001), Národní zpráva: Třetí sektor ve Slovinsku

Tab.5 Příjmová struktura spolků ve Slovinsku (odhad 1997-2001)

Typ	%
Státní zdroje	29
Členské příspěvky	20
Vlastní komerční činnosti	18
Dary od podniků	14
Dary od fyzických osob	9
Příjmy z loterie	3
Dary z různých fondů	2
Ostatní	2

Zdroj: Simona Havlič, Jože Ramovš, Ksenija Ramovš (2001), Národní zpráva: Třetí sektor ve Slovinsku

Dále uvádíme stručný popis dalších významných aktérů v oblasti sociální ekonomiky a neziskových institucí se sociálním zaměřením ve Slovinsku

Podniky pro osoby se zdravotním postižením

Jsou zakládány podle Zákona o rehabilitaci a zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (od r. 2004) jako neziskové podniky s ručením omezeným pro poskytování pracovních příležitostí různým kategoriím těchto osob. Minimálně 40 % pracovních míst musí poskytnout osobám se zdravotním postižením. Jsou způsobilé pro trvalé pobídky ze státního rozpočtu a Nadace pro osoby se zdravotním postižením (FIHO), jež zahrnují výnosy slovinské sázkové kanceláře a v současné době další dotace ze státního rozpočtu (financované z odvodů podniků, které nezaměstnávají alespoň 4% osob se zdravotním postižením). V současnosti je ve Slovinsku 150 těchto firem.

Centra zaměstnanosti

Tato centra se řídí Zákonem o rehabilitaci a zaměstnanosti osob se zdravotním postižením s omezenou možností získat běžné zaměstnání v důsledku kombinace fyzického a duševního znevýhodnění. Patří k nejnovějším občanským iniciativám, mají formu soukromých neziskových institucí a jsou srovnatelná se sociálními družstvy v jiných zemích. V současnosti ve Slovinsku existuje 8 těchto center, zatím však nejsou k dispozici data o jejich činnosti.

Nadace práce

Jsou zakládány jako občanská iniciativa podle Zákona o zaměstnanosti (od r. 2002). Jejich hlavním posláním je předcházet nezaměstnanosti propouštěných pracovníků, takže fungují jako centra pro včasnou rekvalifikaci a získávání pracovních míst. V současnosti ve Slovinsku existuje 12 těchto nadací.

Venkovská inovační centra

Byla založena v rámci vládního programu jako soukromá nebo veřejnosoukromá partnerství neziskových iniciativ s cílem rozvíjet nové příležitosti pro samostatnou výdělečnou činnost a zaměstnanost pro farmáře, kteří nejsou ekonomicky soběstační nebo hospodaří jen v omezeném rozsahu, dříve byli zaměstnáni v podnicích v socialistickém vlastnictví a během transformace ztratili zaměstnání.

Místní centra integrovaného rozvoje (LDC)¹⁵

Jde o organizovaná veřejnosoukromá partnerství (obce, komory, banky....) operující jako neziskové iniciativy na místní úrovni s posláním prosazovat integrovaný místní rozvoj, zejména rozvoj MSP. Fungují především na tržním základě.

Slovinská vláda v r. 1996 zahájila nový program na podporu iniciativ místního rozvoje založený na spolupráci se dvěma národními agenturami: Službami zaměstnanosti Slovinska a Centrem pro rozvoj malých podniků. Cílem bylo podpořit zakládání místních veřejnosoukromých rozvojových partnerství (zahrnujících municipality, komory obchodu a řemesel, služby zaměstnanosti a NNO) pro podporu MSP a vytváření pracovních míst s využitím domácích zdrojů.

Pro zapojení do programu bylo nezbytné, aby místní partneři zpracovali alespoň jeden projekt místního rozvoje určený k podpoře z tohoto programu. Partneři mohli také žádat o prostředky na úhradu nákladů na školení. Z národního grantového schématu však bylo možno hradit maximálně 50 % nákladů na plánované činnosti; předpokládalo se, že zbytek uhradí místní partneři.

V r. 1990 již existovala 43 místní partnerství, která zakládala společná centra místního rozvoje (local development centres, LDC) jako základní společnou rozvojovou organizaci na místní úrovni. Po sloučení některých center je dnes ve Slovinsku 37 LDC a každé z nich pokrývá oblast s ca 65.000 obyvateli. LDC přes nedostatečnou finanční podporu (příjmy ze stálých veřejných zdrojů činí méně než 30%) v současnosti zaměstnávají celkem 214 odborníků a hrají důležitou roli jako centra podpory podnikání. Poskytují elektronické informace různého typu asi 20.000 MSP, podporují vytváření místních klastrů, sponzorují podnikání žen a mládeže a mají významnou pozici při navrhování místních podnikatelských zón a zajišťování dostupnosti kupónového poradenského systému pro MSP. Síť LDC, ve spolupráci s regionálními rozvojovými agenturami, dokázala navrhnout a realizovat několik set investičních projektů místního či regionálního významu založených na partnerství mezi obcemi a podnikatelským sektorem, jako jsou regionální programy poskytující mikroúvěry a záruky, programy rozvoje lidských zdrojů, inkubátory, technologická centra, průmyslové zóny, infrastruktura pro průmyslové aktivity, místní silnice, vodovody, systémy odpadového hospodářství a čištění odpadních vod.

Municipální centra pro mládež, kulturu a sport

Jsou zakládána jako municipální veřejnoprávní instituce řízené správní radou. Naplňují konkrétní potřeby komunity v oblasti volnočasových aktivit mládeže, organizují místní kulturní a sportovní akce a podporují kulturní a sportovní zájmové spolky. Z obecních rozpočtů jsou podporována jen částečně, jejich činnosti jsou orientovány převážně tržně, ale žádají také o dotace z různých domácích či mezinárodních programů. Ve Slovinsku je celkem asi 150 těchto

¹⁵ Local Innovations for Growth in Central and Eastern Europe, OECD publication, Chapter 4, Zdenka Kovač

center. Municipální centra mládeže jsou obvykle členy Národní rady mládeže Slovinska (MSS)¹⁶, jež je zastřešující organizací sjednocující všechny národní mládežnické organizace bez ohledu na jejich různé zájmy nebo ideologickou a politickou orientaci. Tato centra mohou vykazovat zisk. V některých případech také zaměstnávají znevýhodněné osoby, ale není to pravidlem a služby poskytují všem mladým lidem bez rozdílu.

3.2 Základní data o těchto aktérech

Je těžké odhadnout počet subjektů sociální ekonomiky a identifikovat kategorie organizací spadajících do této oblasti kvůli nepřesné a neoficiální slovinské definici, která za sociální podniky považuje jen neziskové organizace a podniky pro osoby se zdravotním postižením. Nesmíme však zapomínat, že neziskové organizace jsou jen jedním z mnoha typů organizací s vazbou na sociální podnikání a že znevýhodněné osoby nejsou jedinými subjekty vytvářejícími a využívajícími produkty a služby.

Ve Slovinsku jsou považována za sociální podniky také sdružení, nadace, družstva a jiné instituce, a to na základě jejich povahy a charakteristik (např. podniky pro osoby se zdravotním postižením).

Podle dostupných dat z r. 2005 existuje asi 24.000 organizací třetího sektoru zaměstnávajících asi 26.000 osob. Kromě počtu zaměstnanců jsou celkem spolehlivými ukazateli pracovních podmínek a vztahu státu k třetímu sektoru také data o rozsahu a finančních zdrojích jeho organizací. Statistická data jsou ve Slovinsku značně neúplná.

Následující tabulka dokládá současnou (odhad z r. 2005) situaci v oblasti slovinské sociální ekonomiky. Skutečný význam slovinské sociální ekonomiky se však ve statistikách neodráží v důsledku stále úzké (nebo chybějící) definice činností spadajících do moderní koncepce sociální ekonomiky.

Tab. 6 Typy aktivit spojených se SE a některé údaje o kapacitě zaměstnanosti ve Slovinsku (2005)*

Typ	Počet	Počet zaměstnanců	Počet integrovaných znevýhodněných osob (školení, rehabilitace, speciální programy zaměstnanosti***)	Počet zapojených členů nebo dobrovolníků
Neziskové organizace/ občanská sdružení	20.000 registrov. /67 sdružení	3.800 (v obou kategoriích)	1.500-2.000 ročně	Odhad cca 1.000.000
Nadace, církevní a jiné humanitární organizace	255	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici
Podniky a centra zaměstnanosti pro osoby se zdravotním postižením	158	13,000 (6,000 se zdr.postižením)	500-600 ročně	Data nejsou k dispozici
Družstva	534	4530	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici
Soukromé neziskové instituce	250	5300	500 ročně	Data nejsou k dispozici
Venkovská inovační centra a místní rozvojová centra	48	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici
Nadace pro pracovní příležitosti	13	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici
Municipální střediska pro mládež, kulturu a sport	150	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici	Data nejsou k dispozici

¹⁶ Národní rada mládeže Slovinska (MSS). [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z: <http://www.mss.si/eng/04-2772-ENG.pdf>

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Časově omezené projekty veřejných prací (Projekty zaměstnanosti)**	1200*		5.000 (průměrný počet ročně)	
Celkem	24.189	26.630*	Cca 7000 ročně	

* Data byla získána z různých dostupných zdrojů; komplexní analýza nebyla provedena.

**Časově omezené projekty veřejných prací obvykle realizují neziskové organizace nebo organizace veřejného sektoru, což znamená, že údaj „5000“ představuje dotovaná místa na dobu určitou

*** Mnoho sdružení a institucí organizuje speciální integrační projekty pro duševně postižené a osoby s psychiatrickými diagnózami, které jsou zaměstnány dlouhodobě, ale nemají běžné pracovní smlouvy.

Níže uvádíme další data o subjektech sociální ekonomiky:

- 85 % organizací: 0 zaměstnanci na plný úvazek
- 4,9 % organizací: 1 zaměstnanec na plný úvazek
- 3 % organizací: 2 zaměstnanci na plný úvazek
- 6,8 % organizací: > 2 zaměstnanci

Tato data svědčí o značně nízkém počtu zaměstnanců v aktivitách spojených se sociální ekonomikou (nedefinovaným sektorem sociální ekonomiky) ve srovnání s počtem zaměstnanců v jiných sektorech slovinské ekonomiky. Vzhledem k nejasné definici je těžké určit podíly zaměstnaných osob v sociální ekonomice. Zpravidla se však uvádí, že aktivity související se sociální ekonomikou tvoří jen 1,8% celkové zaměstnanosti ve Slovinsku oproti 4,9% celkové zaměstnanosti v mezinárodním měřítku. Dostupná data dokazují, že organizace třetího sektoru nemají dostatek prostředků pro realizaci svých aktivit, což vede k nízké míře zaměstnanosti v podnicích tohoto typu.

Objem sektoru sociální ekonomiky ve Slovinsku a jeho podíl na HDP však vyžaduje kvalifikovaný, podrobný a vyspělý legislativní a normativní rámec. Aktéři tohoto sektoru jsou integrováni do vertikálních i horizontálních sociálních a podnikatelských struktur a vycházejí z NNO i ze sektoru veřejných služeb, z důvodu chybějícího právního rámce je zatím nelze řádně statisticky sledovat a měřit.

3.3 Hlavní zajišťované služby

Aktéři sociální ekonomiky mohou poskytovat služby zejména v oblasti sociální a zdravotní péče, kultury, pracovních příležitostí (podniky pro osoby se zdravotním postižením), zajišťují úklidové a zahradnické služby, služby v oblasti školení a místního/regionálního rozvoje.

3.4 Hlavní cílové skupiny těchto aktérů

V nedefinovaném sektoru sociální ekonomiky jsou nejčastější cílovou skupinou osoby se zdravotním postižením, dlouhodobí nezaměstnaní (mladí lidé a ženy) a starší osoby.

4. Veřejná politika

4.1 Hlavní současné politiky podporující sociální ekonomiku

Všechny současné sektorové politiky a programy (Aktivní politika zaměstnanosti, Rozvoj MSP, Rozvoj venkova atd.) zahrnují určitá opatření, která mohou podporovat rozvoj sociální ekonomiky, problémem však je roztržitost, nízká míra průhlednosti a značná nesystematičnost. Existuje však také pozitivní vývoj ve prospěch rozsáhlého rozvoje sektoru sociální ekonomiky ve Slovinsku, který je zakotven v některých národních strategických a operačních dokumentech. Aktivní politika zaměstnanosti, Rozvojová strategie Slovinska, Národní rozvojový plán 2007-2013, Národní strategický referenční rámec 2007-2013, Operační program pro rozvoj lidských zdrojů 2007-2013 a další strategické dokumenty na období 2007 – 2013 zavádějí jako nové téma rozvoj sociálního podnikání ve Slovinsku. Na regionální úrovni může být sociální ekonomika potenciálně podporována v rámci regionálních rozvojových programů jednotlivých regionů.

Politiky k vytvoření prostředí příznivého pro podnikání

Přes řadu pokusů o vytvoření prostředí příznivého pro podnikání se Slovinsko v těchto otázkách nachází mezi státy EU na jednom z posledních míst a k průzkumu „Global Entrepreneurship Monitor“ přistupuje stále byrokratičtěji.¹⁷

4.2 Hlavní instituce podílející se na navrhování těchto politik, Koordinace mezi jednotlivými institucemi

Hlavní instituce navrhující politiky podporující sociální ekonomiku na národní úrovni zahrnují především Ministerstvo práce, rodiny a sociálních věcí s technickou podporou Úřadu vlády pro místní samosprávnou regionální politiku a částečně také Úřad vlády pro rozvoj. Koordinací zodpovědnosti různých institucí v oblasti sociální ekonomiky není ve Slovinsku pověřena žádná instituce.

Slovinské Ministerstvo práce, rodiny a sociálních věcí společně s Úřadem práce, Unii zaměstnavatelů a dalšími partnery bude implementovat projekt financovaný z prostředků ESF, jehož cílem bude rozvinout a koordinovat sociální ekonomiku tak, aby byla zajištěna podpora aktérům sociální ekonomiky na všech úrovních a aby byly provázány všechny potřebné nástroje různých ministerstev. Jedním z výsledků projektu bude také vytvoření nové instituce, která bude zajišťovat koordinaci všech aktivit podporujících sociální ekonomiku.¹⁸

5. Finanční podpora

5.1 Veřejné zdroje financování pro rozvoj sociální ekonomiky

Žádné systémové zdroje pro financování rozvoje sociální ekonomiky neexistují. Hlavním poskytovatelem finančních pobídek je Slovinský podnikatelský fond, představující národní finanční instituci založenou pro zvyšování dostupnosti finančních prostředků pro malé a střední podniky a tím urychlování jejich růstu a rozvoje. Finanční podpora je určena pro všechny podniky (sociální podniky žádnou speciální podporu nemají).

Významnou organizací poskytující finanční podporu na národní úrovni je také Nadace pro osoby se zdravotním postižením (FIHO). Nadace spravuje finanční prostředky získané ze zdanění sázek a her ve Slovinsku. Tyto zdroje jsou určeny k financování či spolufinancování podniků pro osoby se zdravotním postižením a humanitárních organizací.

Veřejné finanční zdroje také představují některá opatření Aktivní politiky zaměstnanosti Ministerstva práce, rodiny a sociálních věcí. V této oblasti musíme zmínit dotaci na mzdy za veřejné práce¹⁹, dotace na mzdy pro starší pracovníky atd. Organizace pro osoby se zdravotním postižením kromě toho mají také určité daňové úlevy v rámci Zákona o rehabilitaci a částečnou dotaci na mzdy pro tyto pracovníky. Přístup k tomuto zdroji financování pro organizace třetího sektoru je však selektivně omezen, čímž značně přispívá k nerovnému postavení těchto organizací v systému financování z veřejných zdrojů.

Stát nebo obce podporují činnost organizací třetího sektoru především ročními dotacemi nebo financováním jednotlivých projektů a jen velmi zřídka na základě dlouhodobých finančních opatření, jako jsou koncesionářské smlouvy.

¹⁷ Local Innovations for Growth in Central and Eastern Europe, OECD publication, Chapter 4, Zdenka Kovač

¹⁸ Více informací o tomto projektu bude v blízké době k dispozici na www.euskladi.si

¹⁹ Tyto mzdy jsou určeny pro osoby zapojené do programů veřejných prací (především dlouhodobě nezaměstnané). Jednotlivé osoby se mohou podobného programu účastnit maximálně jeden rok. Jde hlavně o podporu pracovního umístění v neziskových organizacích. Cílem tohoto opatření je integrovat cílové skupiny do trhu práce. Mzdy jsou spolufinancovány ze státního, regionálního a místního rozpočtu a z dalších zdrojů.

Jiné veřejné zdroje financování rozvoje sociální ekonomiky ve Slovinsku většinou čerpají ze strukturálních fondů EU. V letech 2004 – 2006 strukturální fondy EU (EU SF) podporovaly rozvoj sociální ekonomiky na individuální bázi (několik organizací získalo určité prostředky na základě jednotlivých projektů) – sociální ekonomika tedy nebyla v programovém období 2004-06 z EU SF jasně podporována.

Na programové období 2007-2013 je ve Slovinsku naplánována intenzivnější podpora rozvoje sociální ekonomiky, protože všechny strategické dokumenty souvisící s podporou ze strukturálních fondů EU (zejména Národní rozvojový plán 2007-13 - NRP, Národní strategický referenční rámec – NSRR 2007-2013, Operační program pro rozvoj lidských zdrojů 2007-2013) předpokládají stimulaci rozvoje sociálního podnikání ve Slovinsku. NRP Slovinska na období 2007-13 podporuje rozvoj sociálního podnikání v rámci své čtvrté priority pro rozvojové investice – „Moderní a sociální stát a vyšší zaměstnanost“ a NSRR uvádí: „*Hlavním závěrem je, že v rámci podpory podnikání se předpokládá také podpora sociálního podnikání*“²⁰.

Operační program pro rozvoj lidských zdrojů 2007-2013 (OP ESS), spolufinancovaný z ESF, bude hlavním OP pro podporu sociální ekonomiky a sociálního podnikání. V tomto operačním programu je uvedeno, že „*rozvoj [...] sociální ekonomiky je jednou ze základních příležitostí v oblasti stimulace reintegrace do trhu práce, podpory rovných příležitostí a sociálního začlenění*“. V rámci Operačního programu pro rozvoj lidských zdrojů 2007-13, bude čtvrtá priorita „Rovné příležitosti a stimulace sociální integrace“ hlavní prioritou podporující rozvoj sociální ekonomiky a netržně orientovaných programů zaměstnanosti s cílem vytvářet nová pracovní místa a poskytovat sociální a jiné služby zvyšující možnosti zaměstnanosti, především pro znevýhodněné cílové skupiny²¹. První priorita tohoto Operačního programu bude také přispívat k rozvoji sociálního podnikání a zároveň bude stimulovat a prosazovat podnikání včetně stimulace podnikání žen, které chtějí naplnit své ambice v oblasti podnikání (informace, motivace a poradenství, vzdělávání a školení podle konkrétních potřeb, podpora vypracování podnikatelského záměru, tzv. kupónový systém zahrnuje programy nabízející pomoc nezaměstnaným v přechodu k samostatné výdělečné činnosti) – OP však v rámci své první priority vůbec neuvádí pojem „sociální podnikání“ nebo „sociální ekonomika“²², a proto se dále zaměříme na Prioritu 4 tohoto OP.

V rámci Priority 4, „*bude zvláštní důraz kladen na podporu sociálního podnikání a programů umožňujících integraci mládeže a starších občanů (např.: jejich delší setrvání v zaměstnání díky finančním náhradám zaměstnavatelům, transfer vědomostí, zaměstnání v neziskových projektech), osob se zdravotním postižením, Romů, menšin, migrantů, uprchlíků a jiných zranitelných skupin do trhu práce pomocí jejich zapojení do kurzů, pružných forem práce a zaměstnání*“. Slovinský NSRR na období 2007-13 vysvětluje uvedené zaměření takto: „*Rozvoj sociálního podnikání a progresivní expanze sociálních služeb prostřednictvím různých netržních projektů v místním prostředí může mít pozitivní dopad na celou společnost, protože kromě nových pracovních příležitostí otevírá také možnosti pro využívání nových, doplňkových sociálních služeb obohacujících místní sociální a pracovní život*“²³.

²⁰ NSRR ve Slovinsku 2007-13, str. 9 a 66:

http://www.svlr.gov.si/fileadmin/svlr.gov.si/pageuploads/KOHEZIJA/Programski_dokumenty/NSRF_Slovenia_18_06_07_Unoff_eng_trasl.pdf

²¹ Evropský sociální fond ve Slovinsku, 2007 – 2013. [online]. [cit. 1.4. 2008]. Dostupné z:

http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/si_en.htm

²² Operační program RLZ 2007-13 Slovinska:

http://www.svlr.gov.si/fileadmin/svlr.gov.si/pageuploads/KOHEZIJA/Programski_dokumenty/OP-HRD-Slovenia_FINAL.pdf

²³ NSRR ve Slovinsku 2007-13, str. 99:

http://www.svlr.gov.si/fileadmin/svlr.gov.si/pageuploads/KOHEZIJA/Programski_dokumenty/NSRF_Slovenia_18_06_07_Unoff_eng_trasl.pdf

Priorita 4 si za obecný cíl klade „umožňovat přístup k zaměstnání a vzdělávání/školení zranitelným skupinám prostřednictvím rozvoje sociálních a jiných inovačních forem podnikání, které vytvářejí nová pracovní místa a rozšiřují sociální a jiné veřejné služby”.

Priorita 4 bude konkrétněji zaměřena (v rámci dílčího tématu Rovné příležitosti na trhu práce a posilování sociální integrace) na prosazování sociálního podnikání a vytváření příznivých podmínek pro jeho rozvoj, činnost v sítích a rozvoj nových forem sociálních služeb, sociální péče (péče o děti, starší nesamostatné osoby) a jiných služeb ve veřejném zájmu (sladění rodinného a pracovního života).

Priorita 4 bude také (v rámci dílčího tématu Zvyšování zaměstnanosti zranitelných skupin v oblasti kultury a podpora jejich sociální integrace) podporovat činnosti v oblasti přístupu k zaměstnání a školení zranitelných skupin prosazováním sociálních a inovačních forem podnikání a samostatné výdělečné činnosti vytvářejících nová pracovní místa, zejména v oblasti kultury nebo umělecké činnosti²⁴. V rámci uvedeného specifického podtematu budou podporovány tyto činnosti:

- pomoc při získávání pracovní praxe podporou samostatné výdělečné činnosti v oblasti kultury a umělecké činnosti;
- poradenství a informace o zranitelných skupinách a jejich tvůrčím potenciálu, samostatné výdělečné činnosti a podnikatelských aktivitách v sektoru kultury a umělecké činnosti;
- zvyšování informovanosti organizací a osob samostatně výdělečně činných o tvůrčím potenciálu zranitelných skupin a jejich integraci do práce²⁵.

5.2 Neveřejné zdroje financování využívané pro rozvoj sociální ekonomiky

Pokud jde o neveřejné financování, organizace sektoru sociální ekonomiky kombinují různé metody získávání prostředků. Ve Slovinsku je kromě veřejných rozpočtů nejvýznamnějším finančním zdrojem pro organizace třetího sektoru členský poplatek. Třetím největším zdrojem příjmu jsou dary. Značný podíl mají také komerční aktivity.

Jiné neveřejné zdroje financování sociálních podniků však neexistují (např. banky nebo mikroúvěry).

5.3 Kontrolní systémy pro využívání těchto zdrojů

Pro úplné splnění požadavků legislativy EU a vytvoření vhodného a účinného systému pro implementaci aktivit spojených se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti EU je nutno jasně vymezit úkoly a také definovat vazby mezi zúčastněnými institucemi, uvedenými níže, ve vztahu k OP HRD 2007-13²⁶, který je hlavním programem SF na podporu sociální ekonomiky:

- Řídící orgán: Úřad vlády pro místní samosprávu a regionální politiku (interní organizační jednotky stanovené v Zákonu o interní organizaci a následné systematizaci ve veřejné správě);
- Certifikační orgán: Ministerstvo financí, Národní fond
- Kontrolní orgán: Ministerstvo financí – Kancelář rozpočtového dozoru Slovinské republiky.

Kompetence a vzájemné závazky mezi institucemi zapojenými do absorpce zdrojů ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU sledující optimální využívání těchto zdrojů ve

²⁴ Slovinsko si vybralo oblast kultury a umělecké činnosti, protože má – díky své specifické povaze a růstovým trendům - významný a dosud nevyužitý potenciál pro integraci a vytváření nových pracovních příležitostí.

²⁵ Operační program RLZ 2007-13 Slovinska, str. 105 - 112:

http://www.svlr.gov.si/fileadmin/svlr.gov.si/pageuploads/KOHEZIJA/Programski_dokumenti/OP-HRD-Slovenia_FINAL.pdf

²⁶ Operační program pro rozvoj lidských zdrojů na období 2007-2013, Republika Slovinsko

Slovinsku, budou podrobněji stanoveny ve zvláštním nařízení. V případech, kde řídicí orgán, zprostředkující subjekty, certifikační orgán a kontrolní orgán budou v pozici příjemce nebo budou vykonávat jiné funkce vedoucí ke střetům zájmů, bude zajištěno požadované oddělení těchto rolí.

Žádný speciální kontrolní systém pro sociální ekonomiku ani opatření či projekty sociální ekonomiky neexistují.

6. Další typy podpory

Odborné doškolování a vzdělávání v oblasti sociální ekonomiky je ve Slovinsku nabízeno jen vzácně, obvykle v podobě krátkodobých kurzů a workshopů většinou na úrovni neoficiálního vzdělávání, které organizuje zejména Centrum pro nevládní organizace (CNVO) a sdružení spolků. Pro tyto školicí/ vzdělávací odborné programy (které nejsou na vysokoškolské úrovni) je typická velká roztržitost, členění podle sub-sektorů/rolí vyhovující jen momentálním provozním potřebám. Asociace družstev provozuje vlastní družstevní akademii poskytující jejím členům odborná školení a doškolovací semináře.

Oficiální vzdělávací programy na pregraduální úrovni zahrnují jen málo kurzů, zaměřených především na družstva (historický vývoj a poslání, např. na Fakultě biotechnologií a v Ljubljanské univerzitě), ale žádný z nich se netýká otázek řízení nebo podnikání družstev. Sociální podnikání je od r. 2006 fakultativním oborem bakalářského studia GEA (Vysoké školy podnikatelské). Na postgraduální úrovni existují dva obory magisterského studia zaměřené na řízení neziskových organizací, jeden na Fakultě sociálních věd Ljubljanské univerzity a druhý na Fakultě managementu Univerzity Primorska. Oba tyto studijní programy jsou zaměřeny především na veřejný sektor; sociální ekonomikou ani sociálním podnikáním se nezabývají. Nebyl také proveden systematický průzkum vzdělávacích potřeb sektoru SE.

7. Tři příklady dobré praxe

1. příklad dobré praxe
Název projektu: Sociální podnikání ve Slovinsku (www.center-rcv.org)
Město nebo region: Slovinsko
Oblast realizace projektu: Slovinsko
Jak je projekt financován? Strukturální fondy (ERDF, Technická pomoc) a rozpočet Slovinské Republiky (rozpočet činil 191.000 EUR)
Délka projektu (s daty): duben 2007 – leden 2008
Výstupy a výsledky projektu: - Metodika výzkumu /šetření - Školící program pro zakladatele/propagátory SE (5 modulů) - 20 zakladatelů/propagátorů sektoru sociální ekonomiky vyškoleno - Studium sociální ekonomiky ve Slovinsku - 22 vytipovaných a zpracovaných návrhů projektů v oblasti sociální ekonomiky - Základy zásobníku projektů
Realizační partneři: EIM (Ekonomický institut Maribor), Centrum rozvoje lidských zdrojů, GEA College
Míra úspěšnosti projektu: Projekt byl úspěšný, protože vedl k vytvoření sítě 20 zakladatelů/propagátorů sociální ekonomiky ve Slovinsku a identifikaci 22 návrhů projektů v oblasti sociální ekonomiky, které jsou připraveny k předložení žádosti v rámci evropských a národních výzev a výběrových řízení v programovém období 2007-2013.
Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže? Hlavní potíže zjištěné během realizace projektu vyplývaly z krátké lhůty pro realizaci a nepříliš silného zájmu cílových skupin o zapojení do projektových činností. Další překážkou bylo, že ve Slovinsku fakticky neexistuje infrastruktura pro podporu sektoru sociálního podnikání, takže cílové skupiny k účasti přistupovaly dosti skepticky.
Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik? Projekt je v souladu s místní, regionální i národní politikou, protože všechny strategické a operační dokumenty na regionální a národní úrovni odrážejí potřebu rozvoje sociální ekonomiky jako opatření pro posílení socioekonomického rozvoje.
Které prvky projektu jsou přenosné? Přenosným prvkem projektu je bezesporu zpracování školícího programu pro zakladatele/propagátory sociální ekonomiky. Tento modulový program lze přenést také do jiných sektorů a zemí.
Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera) Co byste poradili zpracovatelům politik uvažující o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti? Například: - Spolupráce s partnery? Vyhledávání partnerů se zkušenostmi v oblasti iniciativy; zájmové skupiny v místním prostředí s vlivem v sítích. Partnerů by neměl být příliš velký počet. Pro řízení partnerství je třeba vytvořit a udržovat řádnou a účinnou strukturu a vazby. - Účinná realizace? Dobrou základnou pro účinné zajištění výsledků je činnost v

sítích.

- Jak oslovit obtížně dosažitelné cílové skupiny? Zajistit, aby do projektu byli zapojeni takoví partneři, kteří mají přístup k motivovaným skupinám se zájmem spolupráci.
- Zapojení soukromého sektoru? Stimulace zapojení soukromého sektoru do projektových aktivit je pozitivní, protože usnadňuje vytvoření veřejnosoukromého partnerství. Zapojení soukromého sektoru do projektových činností přináší více možností získat další finanční prostředky, širší přístup k vybraným cílovým skupinám a další potřebné zdroje.
- Získání finančních prostředků? Je velmi důležité, aby za finanční zdroje lobovali aktéři veřejného a soukromého sektoru.
- Marketing? Marketing projektu je důležitý a lze ho z větší části provádět propagací vlastního projektu. Marketing projektu také dává organizacím z dané lokality a partnerským organizacím možnost vlastní propagace.

2. příklad dobré praxe
Název projektu: Zavedení sociálního podnikání ve třech pilotních regionech ve Slovinsku
Město nebo region: Region Podravje, region Koroška, region Gorenjska
Oblast realizace projektu: Slovinsko
Jak je projekt financován? Phare Program na přípravu projektů PPFII, rozpočet Slovinské Republiky a soukromé zdroje (projektoví partneři). Rozpočet byl 1.333.333 EUR
Délka projektu (s daty): září 2004 – květen 2005
Výstupy a výsledky projektu: – Zajištěna podpora od místních/regionálních zainteresovaných stran – založeny tři regionální řídicí skupiny (v každém regionu jedna); – Zpracována komplexní studie o situaci v oblasti sociální ekonomiky ve Slovinsku a třech pilotních regionech; – Zpracována doporučení a model pro zavedení sociálního podnikání ve Slovinsku (strategie, institucionální rámec, právní rámec, program pro zavedení sociálního podnikání ve Slovinsku); – Identifikovány příležitosti a klíčové sektory pro zavedení sociálního podnikání v regionech Podravje, Koroška a Gorenjska a zpracovány návrhy projektů pro jednotlivé regiony; – Úspěšně realizována mezinárodní konference „Se sociálním podnikáním k lepší společnosti“.
Realizační partneři: EIM (Ekonomický institut Maribor), Centrum rozvoje lidských zdrojů, Centrum rozvoje malého podnikání, A.L.P. Peca, BSC Kranj, Nov'na Razvoj, Papilot a Irecoop Veneto
Míra úspěšnosti projektu: Projekt byl úspěšný, protože jeho výsledky, zejména rozbor situace, formulovaná doporučení a model pro zavedení sociálního podnikání ve Slovinsku (strategie, institucionální rámec, právní rámec, program pro zavedení sociálního podnikání ve Slovinsku) často využívají jako podkladovou dokumentaci různé subjekty zapojené do rozvoje sektoru sociální ekonomiky ve Slovinsku. Projekt do určité míry vyjasnil nejednoznačné chápání sociální ekonomiky ve Slovinsku.
Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže? Hlavní překážkou zjištěnou při realizaci projektu byla velmi špatná reakce zainteresovaných stran na národní úrovni na požadavek aktivní účasti v projektových činnostech.
Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik? Projekt je v souladu s místními, národními a regionálními politikami, protože řeší potřebu soustavného rozvoje sektoru sociální ekonomiky ve Slovinsku a formuluje doporučení pro jeho systematický rozvoj.
Které prvky projektu jsou přenosné? Žádný prvek projektu není ve skutečnosti přenosný, protože jde o studii proveditelnosti zavedení sociální ekonomiky ve Slovinsku se zvláštním důrazem na tři regiony.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

Co byste poradili zpracovatelům politik uvažujících o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti? Například:

- Spolupráce s partnery? Vyhledávání partnerů se zkušenostmi v oblasti iniciativy; zájmové skupiny v místním prostředí s vlivem v sítích. Partnerů by neměl být příliš velký počet. Pro řízení partnerství je třeba vytvořit a udržovat řádnou a účinnou strukturu a vazby.
- Účinná realizace? Dobrou základnou pro účinné zajištění výsledků je činnost v sítích.
- Jak oslovit obtížně dosažitelné cílové skupiny? Zajistit, aby do projektu byli zapojeni takoví partneři, kteří mají přístup k motivovaným skupinám se zájmem spolupráci.
- Zapojení soukromého sektoru? Stimulace zapojení soukromého sektoru do projektových aktivit je pozitivní, protože usnadňuje vytvoření veřejnosoukromého partnerství. Zapojení soukromého sektoru do projektových činností přináší více možností získat další finanční prostředky, širší přístup k vybraným cílovým skupinám a další potřebné zdroje.
- Získání finančních prostředků? Je velmi důležité, aby za finanční zdroje lobovali aktéři veřejného a soukromého sektoru.
- Marketing? Marketing projektu je důležitý a lze ho z větší části provádět propagací vlastního projektu. Marketing projektu také dává organizacím z dané lokality a partnerským organizacím možnost vlastní propagace.

3. příklad dobré praxe	
Název projektu:	EU Excellence ve vzdělávání pro sektor sociálního podnikání (www.teses.eu)
Město nebo region:	Slovinsko
Oblast realizace projektu:	Slovinsko
Jak je projekt financován?	Program Leonardo da Vinci a soukromé zdroje (projektoví partneři)
Délka projektu (s daty):	říjen 2006 – září 2008
Výstupy a výsledky projektu:	– Analýza potřeb pro školení a vzdělávání v oblasti sociální ekonomiky – Centrum excellence pro sociální podnikání – Zpracování a ověření modulového školicího programu pro sektor sociálního podnikání a jiné podpůrné subjekty – Zpracování osnov pro postgraduální magisterské studium v oblasti sociálního podnikání – Prosazování sociálního podnikání
Realizační partneři:	GEA College, CID – Centrum mezinárodního rozvoje, EIM (Ekonomický institut Maribor), Centrum rozvoje lidských zdrojů, Univerzita Lodž, Liverpool John Moore University
Míra úspěšnosti projektu:	Projekt je v závěrečné fázi a domníváme se, že bude velmi úspěšný, všech výstupů bude dosaženo.
Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?	Hlavní překážkou zjištěnou během realizace projektu byly administrativní překážky při akreditaci magisterského studijního oboru.
Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?	Projekt je v souladu s místními, národními a regionálními politikami, protože řeší potřebu soustavného rozvoje sektoru sociální ekonomiky ve Slovinsku. Projekt bude řešit potřebu vytvoření školicích a vzdělávacích programů nabízených sektoru SE ve Slovinsku.
Které prvky projektu jsou přenosné?	Všechny výsledky projektu jsou přenosné geograficky a s určitými úpravami také mezi sektory v oblasti ekonomiky a podpory životního prostředí
Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)	Co byste poradili zpracovatelům politik uvažujících o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti? Například: - Spolupráce s partnery? Vyhledávání partnerů se zkušenostmi v oblasti iniciativy; zájmové skupiny v místním prostředí s vlivem v sítích. Partnerů by neměl být příliš velký počet. Pro řízení partnerství je třeba vytvořit a udržovat řádnou a účinnou strukturu a vazby. - Účinná realizace? Dobrou základnou pro účinné zajištění výsledků je činnost v sítích. - Jak oslovit obtížně dosažitelné cílové skupiny? Zajistit, aby do projektu byli zapojeni takoví partneři, kteří mají přístup k motivovaným skupinám se zájmem spolupráci.

- Zapojení soukromého sektoru? Stimulace zapojení soukromého sektoru do projektových aktivit je pozitivní, protože usnadňuje vytvoření veřejnosoukromého partnerství. Zapojení soukromého sektoru do projektových činností přináší více možností získat další finanční prostředky, širší přístup k vybraným cílovým skupinám a další potřebné zdroje.

- Získání finančních prostředků? Je velmi důležité, aby za finanční zdroje lobovali aktéři veřejného a soukromého sektoru.

- Marketing? Marketing projektu je důležitý a lze ho z větší části provádět propagací vlastního projektu. Marketing projektu také dává organizacím z dané lokality a partnerským organizacím možnost vlastní propagace.

8. Seznam použitých zdrojů:

- Branco Davide, Kovač Zdenka: Existing situation and potential development to networking and partnership BF Actors related to social economy: A model case for Slovenia to be compared with best practice case in EU, OECD International Conference on: The social economy in central, East and South-East Europe: Emerging trends of social innovations and local development, Trento, Italy, 22. – 24. september 2005.
- Simona Hvalič, Jože Ramovš, Ksenija Ramovš (2001), National Report: The Third Sector in Slovenia
(http://www.ceis.it/euroset/products/pdf/Third_Sector_in_Slovenia.PDF)
- Čeferin E., Avsec F(2003): Cooperatives in Slovenia and some other EU countries
(http://www.stat.si/novice_poglej.asp?ID=613)
- Mirko Bunc, GEA College, An exhaustive economic, training and Educational needs analysis in Slovenia in the sector of social economy and social entrepreneurship
- Luzar. et Al. (2005) Introducing Social Entrepreneurship model in three pilot Regions in Slovenia, PCMG 2005
- Local Innovations for Growth in Central and Eastern Europe, OECD publication, Chapter 4, Zdenka Kovač
- Úřadu vlády pro místní samosprávnou regionální politiku: www.svlr.gov.si
- EU Training Excellence for Social Entrepreneurship Sector: www.teses.eu

9. Seznam osob zkontaktovaných pro výzkum o Slovinsku:

Jméno	Organizace	Funkce
• Mirko Bunc • Zdenka Kovac • Tina Kociper • Davide Branco	GEA College of Entrepreneurship, Ljubljana, Slovenia	Profesorky a profesori
Tina Divjak	Pravno-informacijski center nevladnih organizacij - PIC, Ljubljana	Právnícká poradkyně
Monika Kirbis	Úřad vlády pro místní samosprávu a regionální politiku	Ředitelka oddělení Koheze EU
Dusanka Lužar Sajt	Ekonomický institut, Maribor	Manažerka
Matija Vilfan	Úřad vlády pro místní samosprávu a regionální politiku, odbor pomoci z Evropského sociálního fondu	Úředník v tomto odboru

II.1.2 Analýza modelu sociální ekonomiky ve Španělsku

1. Definice pojmu „sociální ekonomika“

Ve Španělsku **neexistuje oficiální definice** sociální ekonomiky. Pojem „sociální sektor“ je ve Španělsku obvykle označován jako **neziskový sektor** (sektor no lucrativo). V nejobsáhlejší studii španělského neziskového sektoru (Ruiz Olabuenaga, 2000) je definováno těchto pět **hlavních kritérií**, které organizaci řadí do neziskového sektoru²⁷:

- Má oficiální organizační strukturu (zahrnující vnitřní strukturu, stabilitu oficiálních cílů organizace a jasné odlišení partnerských organizací od nepartnerských);
- Je soukromá (nepatří tedy do veřejného sektoru ani ji neřídí žádná veřejnoprávní instituce);
- Je nezisková (v tom smyslu, že nerozděluje zisky subjektům/osobám, které ji řídí; veškeré generované hospodářské přebytky musí navíc zůstat v organizaci či komunitě a musí být reinvestovány za účelem dosahování sociálních cílů a podpory zájmů členů nebo obecného zájmu);
- Musí být nezávislá (tj. autonomní s vlastními samosprávnými mechanismy);
- Musí být do značné míry založena na participaci dobrovolníků (pracovníků, kteří nejsou za odpracovaný čas odměňováni).

Ve Španělsku je největší platformou sociálního podnikání Španělská konfederace sociálních podniků (CEPES)²⁸, která používá následující definici schválenou na mimořádném zasedání v r. 2001. Tento pojem podle schválené teze zahrnuje jakoukoli formu podnikání, která integruje nové organizace a jejich právní formy, které vznikly jako reakce na potřeby sociální soudržnosti.

Podniky sociální ekonomiky podnikají způsobem, pro nějž jsou typické tyto hodnoty:

- Nadřazenost jednotlivců a sociálních cílů nad kapitálem;
- organizace a kultura podniku vycházejí z participačního a demokratického řízení;
- sladění zájmů členů/uživatelů a obecného zájmu;
- obrana a uplatňování zásad solidarity a zodpovědnosti;
- autonomní řízení a nezávislost na orgánech veřejné správy;
- přidělování většiny přebytků na dosahování cílů ve prospěch obecného zájmu, zájmů členů organizace a udržitelného rozvoje.

Uvedené hodnoty vyjadřují způsob, jak podniky sociální ekonomiky implementují zásadu sociální zodpovědnosti, která:

- vychází ze zásady solidarity a závazku pracovníků k procesu, pro nějž je typické aktivní občanství a participace v komunitě;
- vytváří kvalitní pracovní místa, zvyšuje životní úroveň a navrhuje rámec odrážející nové formy podniků a práce;
- hraje významnou roli v místním rozvoji a sociální soudržnosti;
- přispívá k demokracii a vytváření sociálního kapitálu;
- přispívá ke stabilitě a pluralitě hospodářských trhů.

²⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/coop/projects-studies/doc/country_fiches_es.pdf

²⁸ <http://www.cepes.es/>

2. Přehledy

2.1 Stručný historický přehled vývoje sociální ekonomiky za posledních 10 – 15 let

1975

Sociální ekonomiku ovlivnilo především období politické transformace ve Španělsku probíhající od poloviny 70. let, kdy proběhla změna z diktátorského politického systému na demokratický systém. (Po smrti generála Franca v listopadu 1975 se králem a hlavou státu stal Juan Carlos.) Tato změna umožnila rozvoj značného počtu iniciativ občanské společnosti. Španělsko navíc zaznamenalo rychlý hospodářský růst, který v posledních desetiletích vedl k novým požadavkům na sociální služby, kde významnou část těchto služeb poskytuje neziskový sektor.²⁹

1983

V r. 1982 se ujala moci Španělská socialistická dělnická strana (PSOE); šlo o návrat levicové strany k moci po 43 letech. Španělský neziskový sektor od r. 1982 prošel procesem revitalizace spojeným s nejrůznějšími sociálními, politickými, legislativními a ekonomickými změnami v celé zemi. V jejich důsledku je sektor v současnosti v procesu růstu.

1990

Byl založen Institut pro podporu sociální ekonomiky (Instituto para el Fomento de la Economía Social - INFES) při Ministerstvu práce.³⁰

1999

Byl schválen první a jediný regulační odkaz ve španělské legislativě na pojem "sociální ekonomika" v rámci Dodatku 2 Zákona o družstvech č. 27/1999. Rozsah definice tohoto pojmu byl mnohem omezenější než doporučení konzultačního orgánu EU. Tímto dodatkem se také zakládá Rada na podporu sociální ekonomiky (Consejo para el Fomento de la Economía Social) jako orgán poradní a konzultační, který spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí (viz. oddíl 4.2)..

2000

Od r. 2000 dochází k významnému rozvoji sociální ekonomiky ve Španělsku. Tento rozvoj se projevil hlavně v legislativních změnách, které subjektům sociální ekonomiky umožnily lépe se rozvíjet a fungovat na volném trhu. Tyto legislativní změny jsou podrobněji popsány v Oddíle 3.

Nejnovější trendy v 21. století

Španělský **neziskový sektor je ve fázi expanze** a v příštích letech můžeme předpokládat výrazný nárůst. Tuto vzestupnou tendenci podpořila řada faktorů, např.:

- Omezení nebo alespoň stabilizace disponibilních veřejných prostředků vede k situaci, kdy soukromý sektor bude muset doplňovat veřejné aktivity v mnoha oblastech.
- Probíhající demografické změny spojené se stárnutím populace, přítomností přistěhovalců, změnami struktury rodiny atd.
- Rostoucí význam sociální solidarity a dobrovolnické práce ve španělské společnosti.
- Rostoucí význam, který orgány veřejné správy přikládají organizacím zastupujícím občanskou společnost; tyto organizace budou svoje činnosti rozvíjet na základě „sociální spoluodpovědnosti“ a opustí současnou dotační strategii.

2.2 Stručný popis procesu rozvoje legislativního rámce sociální ekonomiky

Zkoumání kteréhokoli právního rámce musí nezbytně vycházet z jeho základů. Španělsko jsme definovali jako „sociální a demokratický stát na právních základech“ (Oddíl 1.1). Španělská

²⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/coop/projects-studies/doc/country_fiches_es.pdf

³⁰ <http://www.redcanariarural.org/materiales/Eje%201/1.1.1/Alexis%20Romero.pdf>

ústava obsahuje významné odkazy na oblast, která je chápána jako vlastní oblast sociální ekonomiky, přestože text ústavy termín „sociální ekonomika“ vůbec neobsahuje³¹.

Jediný regulační odkaz na pojem „sociální ekonomika“ ve španělské legislativě je spíše popisné povahy. Je uveden v Dodatku 2 Zákona o družstvech č. 27/1999 a stanoví mnohem omezenější rozsah definice tohoto pojmu než doporučení konzultačního orgánu EU.

Legislativa pro jednotlivé typy subjektů sociální ekonomiky³² se však rozvíjí dosti rychle na národní úrovni i na úrovni 17 autonomních oblastí a 2 autonomních měst; v těchto legislativních procesech jsou však značné rozdíly.

Nejuznávanějším typem sociálního podniku jsou **družstva**. Jsou dokonce explicitně uvedena v Článku 129.2 španělské ústavy z r. 1978, který byl později upraven Zákonem o družstvech (poslední novela je z r. 2006). První autonomní oblastí, která schválila Zákon o družstvech, bylo Katalánsko, kde je od r. 1985 v platnosti zákon o Institutu na propagaci a zakládání družstev. V 90. letech schválily zákony o družstvech tyto oblasti: Andalusie (1999), Aragonie (1998), Valencia (1998), Extremadura (1998), Galicie (1998), Madrid (1999), Navarra (1994), Baskicko (1993). Po r. 2000 zavedla podobné zákony většina zbývajících oblastí: Baleárské ostrovy (2003), Kastilie-León (2002), Kastilie-La Mancha (2002), La Rioja (2001) a Murcia (2006).

Vzájemné společnosti začal na národní úrovni částečně regulovat Zákon o regulaci a dozoru nad soukromými pojišťovnami z r. 1995. V r. 2002 bylo prosazeno nařízení o vzájemných společnostech pro sociální práci a v r. 2004 nařízení o penzijních fondech. Existují také speciální ekonomické režimy vzájemných společností, zakotvené na národní úrovni v Zákoně o zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti z r. 1998 upravujícím kromě zdanění zaměstnaných fyzických osob také jiné daňové normy. Na regionální úrovni byly některé vzájemné společnosti uznány v Baskicku v r. 1983 Zákonem o subjektech sociální práce v Baskicku, poté v r. 1999 v Katalánsku a v r. 2000 ve Valencii a Madridu. Ostatní autonomní oblasti žádnou speciální právní úpravu pro vzájemné společnosti nemají.

První zákon upravující společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců (*sociedades laborales*)³³, konkrétně společnosti s ručením omezeným na akcie³⁴, byl zaveden v r. 1995 a pro akciové společnosti byl schválen v r. 1997. Autonomní oblasti žádná specifická regulační opatření nezavedly.

Společnosti pro sociální integraci jsou regulovány od r. 2001 Zákonem o reformě zaměstnanosti zaměřeným na zvyšování zaměstnanosti a zlepšování jeho kvality. Existuje také řada legislativních dokumentů uplatňovaných v jednotlivých autonomních oblastech. Zákon o pracovním začlenění a společnostech pro sociální integraci byl schválen v oblastech Kastilie-La Mancha (1995), Katalánsku (2002), La Rioja (2003) a Valencii (2007). Řada dalších oblastí upravuje tyto otázky nařízeními: Aragonie (2006), Baleárské ostrovy (2003), Kanárské ostrovy (2003), Kastilie-León (2007), Madrid (2003), Navarra (1999) a Baskicko (2000).

Speciální centra zaměstnanosti jsou povolována a regulována především na národní úrovni. První zákon v této oblasti byl schválen v r. 1982 a týkal se sociální integrace osob se zdravotním postižením, po něm v r. 2005 následoval zákon stanovící důchody těchto osob. V období 1985 - 2006 bylo vydáno mnoho nařízení upravujících práci osob se zdravotním postižením ve speciálních centech zaměstnanosti. Jedinou autonomní oblastí, která má zákon

³¹ Resumé zprávy o sociální ekonomice ve Španělsku v r. 2000 http://www.ciriec.es/ES_2000_eng.pdf

³² <http://www.cepes.es/>

³³ V přechodných verzích naší studie jsme pro Labour societies používali překlad Pracovní společenství. Po diskuzi s překladatelkou jsme usoudili, že překlad Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců je výstižnější, proto bude v tomto dokumentu používán.

³⁴ Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců zahrnují limitované a autonomní právní formy společností a jsou podrobněji popsány v Oddíle 3.

regulující speciální centra zaměstnanosti, je Valencie se Zákonem o statutu osob se zdravotním postižením z r. 2003.

Nadace podléhají zákonu na národní úrovni z r. 2002 a zákony o nadacích vydalo také několik autonomních oblastí: Kanárské ostrovy (1998), Katalánsko (2001), Valencia (1998), Galície (1983), Madrid (1998), Navarra (1998) a Baskicko (1994).

2.3 Současný právní rámec, ve kterém se sociální ekonomika pohybuje

Jak jsme již uvedli, všichni aktéři sociální ekonomiky (družstva, společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců, společnosti pro sociální integraci, speciální centra zaměstnanosti a nadace) jsou ve Španělsku uznávány zákonem. Na národní úrovni existuje alespoň jeden zákon regulující tyto subjekty a v některých autonomních oblastech je několik zákonů či nařízení.

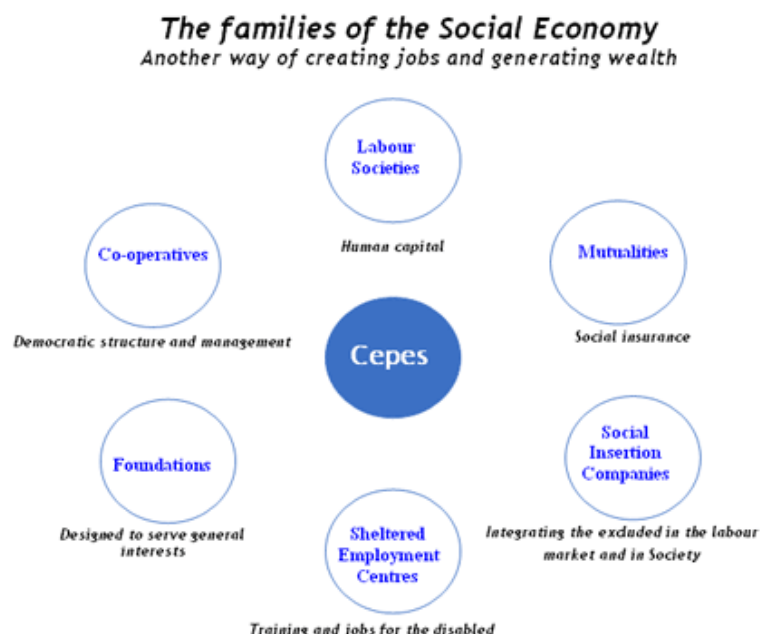
*Všichni tito aktéři sociální ekonomiky se těší **daňovým úlevám**, přestože mají různou právní formu. Dva hlavní zákony v této oblasti, Zákon o zdanění družstev č. 20/1990 a Zákon o zdanění neziskových organizací č. 30/1994, které nabízejí značné daňové výhody, však nebyly navrženy jako kompenzační mechanismy, ale jako podpůrná opatření.*

Existují také speciální legislativní opatření na podporu sociální ekonomiky v rámci ESF. Podrobnější informace jsou uvedeny v oddíle 5.

3. Aktéři sociální ekonomiky

3.1 Hlavní aktéři sociální ekonomiky

Obr. 1 – Subjekty sociální ekonomiky³⁵ ve Španělsku podle definice CEPES



Družstva

Družstvo je model podniku založený na demokratické struktuře a fungování

Jeho činnosti se řídí družstevními zásadami, které jsou široce přijímány a regulovány na regionální, národní a mezinárodní úrovni.

Hlavní zásady jsou:

- otevřená a dobrovolná účast partnerů,
- demokratické řízení,
- ekonomická participace partnerů (*Podíl na zisku, na nějž má každý partner nárok, závisí na jeho výkonu a nikoli na jeho kapitálovém vkladu*)
- vzdělávání, školení a informace, jež družstvo poskytuje partnerům a pracovníkům, kteří se musí zavázat, že budou podporovat myšlenku družstevnictví.

Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců (*Sociedades laborales*)

V pracovních společenstvích vlastní většinu kapitálu dělníci/pracovníci.

Většina sociálního kapitálu pracovních společenství patří dělníkům/pracovníkům. Skutečnost, že jsou také partnery nebo spoluhlaviteli, samozřejmě zvyšuje jejich motivaci při řešení nových výzev a projektů. Minimální počet partnerů nezbytný pro založení pracovního společenství jsou tři osoby. Kroky, které je nutno podniknout pro registraci jsou podobné jako u jiných obchodních společností.

Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců mají tyto typické rysy:

³⁵ Termín „subjekty sociální ekonomiky“ v tomto textu zahrnuje všech uvedených 6 typů organizací sociální ekonomiky.

- Většina kapitálu patří dělníkům/pracovníkům, kteří mají pracovní smlouvy na dobu neurčitou.
- Nabídka trvalého pracovního poměru partnerům stimuluje zaměstnanost.
- Kapitálové účty (podíly) jednotlivých partnerů jsou omezeny.
- Žádný partner nemůže vlastnit více než třetinu kapitálu.
- Je omezen také pracovní úvazek.
- Společnosti mohou být limitované nebo autonomní.
- Priorita při převodu podílů (kapitálu).

Vzájemné společnosti

Subjekty v oblasti sociálního pojištění doplňující systém sociálního zabezpečení

Vzájemné společnosti jsou neziskové organizace s demokratickým vedením a strukturou. Jejich cílem je poskytovat nepovinné pojištění doplňující systém sociálního zabezpečení. V některých případech jsou alternativou k veřejnému systému sociálního zabezpečení, takže nabízejí zajímavý model subjektu sociálního pojištění fungujícího souběžně se systémem sociálního zabezpečení. Řídí se zásadou identity nebo jednoty, která je běžná pro všechny podniky s participací zaměstnanců.

Pro vzájemné společnosti jsou navíc charakteristické tyto aspekty:

- demokratická participace všech vzájemných členů v radách a jiných řídicích orgánech;
- rovná práva a povinnosti členů vzájemné organizace; všichni členové musí platit stejné pojistné splátky;
- alokace hospodářského přebytku do těchto dvou oblastí: vytvoření fondu umožňujícího vzájemné společnosti zaručit plnění svých závazků a rovné rozdělování zisku mezi členy vzájemné organizace.

Operace vzájemných organizací podléhají výlučně pravomoci autonomních oblastí.

Společnosti pro sociální integraci

Společnosti pro sociální integraci byly vytvořeny pro zmírňování chudoby a sociálního vyloučení. Tyto podnikatelské iniciativy aplikují podnikatelskou logiku a metody sociální integrace v rámci vlastní společnosti, v jiných organizacích a v programech pro osoby samostatně výdělečně činné. Společnosti pro sociální integraci jsou zapojeny do ekonomiky stejně jako jiné podniky v tom smyslu, že produkují zboží a služby, přispívají k sociálnímu blahu a zvyšují životní úroveň. Navíc jde o ziskové a konkurenční subjekty. Kromě jejich ekonomické ziskovosti je třeba zdůraznit jejich sociální přínosy, protože příjemci přestávají být pasivními a závislými členy společnosti a začínají aktivně této společnosti přispívat.

Tyto společnosti nabízejí služby osobám vyloučeným ze společnosti, tj. nezaměstnaným, pro něž je značně obtížné najít práci. Příjemcům je nabízen integrační program, který zahrnuje osobní plán práce sledující integraci do běžného trhu práce.

Klienti zůstávají ve společnostech pro sociální integraci jen dočasně, protože cílem těchto podniků není nabízet trvalé zaměstnání, ale klienty vyškolit a vybavit je nástroji, které potřebují pro uplatnění na trhu práce.

Speciální centra zaměstnanosti

Podniky, jejichž hlavním cílem je poskytovat pracovní příležitosti osobám se zdravotním postižením. V současnosti existují dva způsoby integrace osob se zdravotním postižením do trhu práce. Na jedné straně jde o přímou integraci do otevřeného trhu práce a na straně druhé jsou klienti integrováni do chráněného trhu prostřednictvím center nabízejících chráněná pracoviště. Chráněná pracoviště nabízejí podniky sociální ekonomiky kombinující ekonomickou životaschopnost a účast na trhu se sociálním závazkem poskytovat pomoc skupinám, které mají na trhu práce méně příležitostí. Jejich struktura a organizace je stejná jako u běžných podniků. Chráněná pracoviště mohou zakládat veřejné i soukromé instituce nebo podniky. Kromě toho, že osobám se zdravotním postižením nabízejí placená místa, poskytují těmto pracovníkům také školení a jinou podporu na profesní i osobní úrovni, a usnadňují tak jejich integraci do otevřeného trhu práce.

Pracovní enklávy patří také do skupiny speciálních center zaměstnanosti. Vytvářejí v běžném pracovním prostředí pracovní místa pro nejvíce zranitelné osoby a podporují tak jejich přístup na otevřený trh práce.

Pracovní enklávy umožňují chráněným pracovištím převádět osoby se zdravotním postižením do podniků, jimž dodávají služby a produkty. Díky těmto enklávám se mohou pracovníci se zdravotním postižením integrovat do normálního pracovního prostředí, osvojit si návyky a dovednosti potřebné pro práci a navázat vztahy s pracovníky bez postižení. Zaměstnanci jejich chráněného pracoviště je přitom průběžně monitorují a pomáhají jim. Enklávy představují rychlý a snadný postup pro vytváření stabilních míst pro klienty v běžných podnicích.

Nadace

Nadace musí mít kapitál nebo základní jmění, které je trvale věnováno na dosahování cílů ve veřejném zájmu, jež si zakladatel vytýčil. K těmto cílům patří především sociální otázky, vzdělávání, kultura, sport, zdravotnictví, rozvojová spolupráce, ochrana životního prostředí, vědecký výzkum, dobrovolnické aktivity a jiné činnosti v obecném zájmu. Není přípustné založit nadaci pro soukromé účely, například na podporu zakladatele a jeho rodiny, s výjimkou nadací, jejichž cílem je ochrana a obnova kulturního dědictví. Nadace se řídí rozhodnutím zakladatelů a stanovami, pokud nejsou v rozporu se zákonem. Nadaci mohou založit fyzické i právnické osoby.³⁶

Nadace musí mít při svém založení aktiva ve výši alespoň 30.000 EUR. Pokud zakladatelé nemají notářsky ověřené prostředky v této hodnotě, musí v akčním plánu uvést, jak bude jejich organizace hradit náklady na svou činnost. Musí také předložit posouzení ekonomické udržitelnosti akčního plánu. Pokud byly prostředky získány jako sponzorské dary, nelze je použít jako doklad o ekonomické životaschopnosti.

3.2 Základní data o těchto aktérech³⁷

Celkový počet subjektů sociální ekonomiky

Téměř polovinu subjektů sociální ekonomiky ve Španělsku tvoří družstva v počtu 25.555 z celkového počtu 51.514 subjektů. Druhým nejčastějším typem s téměř 40 % (20.266 subjektů) jsou společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců. Na třetím místě se umístila sdružení osob se zdravotním postižením, kterých je téměř 7% (3.501 subjektů). Ostatní typy subjektů sociální ekonomiky dosahují 3 % v případě společností pro sociální integraci a zbývající typy nedosahují ani 1 %. Podrobnější informace jsou uvedeny v tabulkách níže.

³⁶ <http://www.efc.be/cgi-bin/articlepublisher.pl?filename=AC-SE--C-2.html>

³⁷ Social economy annual memory (Ročenka sociální ekonomiky) 2006 -2007
<http://v07.cepes.es/media/docs/Anuario%20Cepes%202006-2007.pdf>

Tab 7. Počet subjektů sociální ekonomiky v r. 2006

Typ subjektu sociální ekonomiky	Počet subjektů v r. 2006	Procento
Družstva	25.555	49,61%
Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců	20.266	39,34%
Vzájemné společnosti	440	0,85%
Společnosti pro sociální integraci	60	0,12%
Speciální centra zaměstnanosti	1.606	3,12%
Podniky sociální ekonomiky s jinou právní formou	86	0,17%
Sdružení (sektor osob se zdravotním postižením)	3.501	6,80%
Celkem	51.514³⁸	100,00%

V posledních třech letech došlo k významnému nárůstu počtu subjektů. V r. 2004 existovalo v celém Španělsku 48.691 subjektů a tento počet se do r. 2006 zvýšil na 51.514 subjektů.

Počet osob s ekonomickými vazbami na sociální ekonomiku

Většina osob s ekonomickými vazbami na sociální ekonomiku byli zaměstnanci družstev nebo farmáři a chovatelé dobytka, kteří tvořili 39 % všech osob zaměstnaných v sektoru sociální ekonomiky (969.528 osob z 2.497.846). Na druhém místě se umístily osoby samostatně výdělečně činné se 14,17% (354.017 osob) z celkové zaměstnanosti. Téměř 13 % ze všech zaměstnaných osob tvořili členové družstev pracovníků (317.806) a 11% (268.479) mělo na sociální ekonomiku nepřímé vazby. Zaměstnanci se zdravotním postižením tvoří 3,77 % celkového počtu zaměstnanců.

Tab.8 Celkový počet osob s ekonomickými vazbami na sociální ekonomiku ve Španělsku v r. 2006

Typ subjektu sociální ekonomiky	Počet zaměstnaných osob v r. 2006	Procento
Družstva – farmáři a chovatelé dobytka	969.528	38,81%
Družstva – pracovníci	317.806	12,72%
Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců	130.240	5,21%
Společnosti pro sociální integraci	1.618	0,06%
Podniky sociální ekonomiky s jinou právní formou	361.986	14,49%
Počet zaměstnanců se zdravotním postižením	94.172	3,77%
Počet osob samostatně výdělečně činných	354.017	14,17%
Počet nepřímých pracovních míst	268.479	10,75%
Celkem	2.497.846	100,00%

Došlo k nárůstu zaměstnanosti v subjektech sociální ekonomiky. Od r. 2004 stoupl počet zaměstnanců o 10 % na 2.497.846 osob (2006). Podrobnější informace jsou uvedeny v Obr. 3 níže.

Další statistiky týkající se subjektů sociální ekonomiky

Podrobnější statistiky, jako je rozložení zaměstnanosti v sociální ekonomice podle věku, pohlaví a příjmu subjektů sociální ekonomiky, jsou k dispozici jen pro družstva a společnosti ve

³⁸ V původním dokumentu bylo uvedeno, že celkový počet subjektů je 51508. Tento údaj jsme upravili, protože byl nesprávný.

většinovém vlastnictví zaměstnanců. Jde o jediné subjekty, které španělské Ministerstvo práce a sociálních věcí průběžně podrobně sleduje. Pro ostatní subjekty, jako jsou společnosti pro sociální integraci a centra chráněného zaměstnávání, nejsou podrobnější statistiky k dispozici.

Následující statistické údaje jsou proto zaměřeny především na společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců a družstva:

Ženy představují více než třetinu (39,1%) všech pracovníků a jsou více zaměstnávány v družstvech (43,6 %) než v pracovních společenstvích autonomních (26,3 %) nebo limitovaných (29,6 %).

Více než 54 % všech pracovníků je mladších 40 let. Jen 8,8 % z celkového počtu tvoří cizinci a jsou to především Evropané. Většina pracovníků (68,6 %) má pracovní smlouvu na dobu neurčitou, a to především ve družstvech (73,1 %).

Tab. 9 Rozložení zaměstnanců v sociální ekonomice podle věku, pohlaví, národnosti a typu smlouvy v r. 2006³⁹

	Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců			
	Družstva (v %)	Autonomní (v %)	Limitované (v %)	Celkem (v %)
Pohlaví				
Ženy	43,6	26,3	29,6	39,1
Muži	56,4	73,7	70,4	60,9
Věk				
Mladší 25 let	8,7	8,6	16,1	10,3
25 -39 let	45,6	38,2	51,6	46,3
40 – 54 let	35,2	37,3	26,3	33,4
Starší 55 let	10,5	16	6,1	10,0
Národnost				
Španělé	91,7	95,4	88,1	91,2
Cizinci	8,3	4,6	11,9	8,8
Typ smlouvy				
Na dobu neurčitou	73,1	69,6	53,7	68,6
Na dobu určitou	26,9	30,4	46,3	31,4
Typ smlouvy				
Na plný úvazek	85,4	87,8	84,2	85,3
Na částečný úvazek	14,6	12,2	15,8	14,7

³⁹ http://empleo.mtas.es/empleo/economia-soc/BaseDeDatos/CaracteristicasTrabajadores/2007/3Trim/RESUMEN_TRIMESTRAL.pdf

Tab.10 Výsledky hospodaření subjektů sociální ekonomiky od r. 2004⁴⁰ (v tisících EUR)

		Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců			
	Družstva	Autonomní	Limitované	Ostatní	Celkem
Příjmy	562.047,53	141.380,18	147.728,93	38.888,25	890.044,89
Výdaje	246.450,72	49.638,98	148.238,73	549,28	444.370,87
Čistý zisk	315.596,81	92.248,04	-509,80	38.338,97	445.674,02

3.3 Hlavní zajišťované služby

Služby poskytované subjekty sociální ekonomiky jsou závislé zejména na typu tohoto subjektu:

- Družstva neposkytují jen služby, ale zabývají se výrobou zemědělských produktů, fungují jako spotřebitelská družstva, dělnická družstva, družstva pro komunální využívání půdy, dopravní družstva, námořní družstva, vzdělávací družstva, bytová družstva, zdravotnická družstva, pojišťovací družstva, úvěrová družstva a družstva sociálních iniciativ.
- Společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců poskytují širokou škálu komerčních služeb. Tyto organizace neposkytují žádnou „typickou“ službu a jsou definována na základě jejich vlastnických struktur, nikoli podle typu nabízených služeb.
- Vzájemné společnosti jsou zaměřeny hlavně na poskytování sociálního pojištění.
- Nadace jsou zaměřeny především na sociální otázky, vzdělávání, kulturu, sport, zdravotnictví, rozvojovou spolupráci, ochranu životního prostředí, vědecký výzkum, dobrovolnickou práci a jiné činnosti ve veřejném zájmu.

Ostatní typy subjektů sociální ekonomiky (společnosti pro sociální integraci, centra chráněného zaměstnávání) a některé NNO sociální ekonomiky se věnují převážně poskytování sociálních služeb. Asi 25 % z nich se zabývá vzdělávacími činnostmi a zbývající část je rozdělena mezi jiné činnosti, jako jsou zdravotnické, volnočasové nebo kulturní aktivity.

3.4 Hlavní cílové skupiny těchto aktérů

Družstva, společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců a vzájemné společnosti jsou určeny pro všechny. Pro účely našeho srovnání je třeba se zaměřit na společnosti pro sociální integraci a centra chráněného zaměstnávání. Tyto typy subjektů sociální ekonomiky zaměřují své služby zejména na osoby vyloučené ze společnosti nebo ohrožené sociálním vyloučením.

⁴⁰ http://empleo.mtas.es/empleo/economia-soc/BaseDeDatos/DatosFiscales/2004/Cuadro_Resumen.pdf

4. Veřejná politika

4.1 Hlavní současné politiky podporující sociální ekonomiku

Institucionální opatření⁴¹

Ve Španělsku jsou institucionální opatření uplatňovaná v oblasti sociální ekonomiky různorodá a pozitivní, protože je podporuje příznivý ústavní rámec a decentralizovaný model autonomních správních orgánů s pravomocemi v této oblasti.

Pokud jde o *různorodou identitu* těchto organizací, je důsledkem inflačního nárůstu počtu nařízeních, vztahujících se především na družstva, pojišťovací společnosti a nadace, protože stále více autonomních oblastí zavádí pro tyto typy organizací vlastní předpisy.

Generální ředitelství pro podporu sociální ekonomiky a Evropský sociální fond (ESF) podpořilo náklady na podporu rozvoje sociální ekonomiky (včetně NNO v sociální oblasti) pomocí daňových výjimek a úlev na daních z příjmu právnických osob v odhadované výši 453 milionu EUR⁴².

Níže uvedená tabulka shrnuje cíle veřejné politiky na podporu sociální ekonomiky v jednotlivých autonomních oblastech Španělska.

Tab. 11 Cíle politiky podpory sociální ekonomiky v jednotlivých autonomních oblastech

Autonomní oblast	Cíle	Poskytovaná podpora
Andalusie	* Podporovat podnikání a podnikovou kulturu * Přispívat ke spravedlivější distribuci příjmu * Zvýhodňovat místní rozvoj, stabilitu pracovních míst a integraci do trhu práce skupin, pro něž je obtížnější najít zaměstnání * Rozvíjet solidaritu, participaci a soudržnost se zřetelem k hospodářské a sociální konvergenci	* Prosazování technologických inovací prostřednictvím specifických plánů * Návrh sítě agentur pro sociální ekonomiku
Aragonie	* Podporovat zakládání malých podniků za účelem zmírňování nedostatku pracovních míst * Propagovat zakládání asociačních a participačních forem samostatné výdělečné činnosti	* Spolufinancování provozních nákladů sdružení podniků sociální ekonomiky
Asturie	* Zlepšovat image sektoru a přispívat k modernizaci a konkurenceschopnosti podniků * Propagovat samostatnou výdělečnou činnost v sociální ekonomice jako alternativní cestu k zaměstnanosti * Odměňovat iniciativy a organizace, které jsou pro ostatní v sektoru příkladem	* Technická podpora samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků sociální ekonomiky * Dotace na podporu sociální ekonomiky
Baleárské ostrovy	* Podporovat vytváření pracovních míst zakládáním nových a konsolidací existujících podniků SE	* Zpracování Rámcového plánu sociální ekonomiky * Zapojení zástupců sektoru

⁴¹ http://www.ciriec.es/ES_2000_eng.pdf

⁴² Zdroj: Dotazník CIRIEC

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	* Posilovat sektor a místní struktury v této oblasti	* do participačních orgánů * Vytvoření garančního systému autonomní samosprávy pro sociální ekonomiku
Baskicko	* Prioritně podporovat zakládání podniků SE a konsolidaci v souvisících oblastech * Prosazovat a šířit kooperační hodnoty mezi jinými organizacemi, zejména participaci pracovníků ve vedení a vlastnictví společnosti	* Programy podporující spolupráci mezi podniky sociální ekonomiky a participaci pracovníků
Kanárské ostrovy	* Zvýhodňovat vytváření nových činností vedoucí k novým pracovním místům * Zvyšovat rozvoj a konkurenceschopnost produkční základny * Podporovat zakládání nových a konsolidaci existujících podniků	* Podpora podniků sociální ekonomiky při přijímání nezaměstnaných do zaměstnání/za členy * Finanční podpora na investice do základního jmění podniků sociální ekonomiky * Finanční dotace
Kantábie	* Podporovat SE jako prostředek pracovního uplatnění * Podporovat osoby, které byly zapojeny do státního programu rozvoje sociální ekonomiky	* Přijímání nových pracovníků/členů do podniků SE * Dotace
Kastilie-La Mancha	* Podporovat individuální a asociační samostatnou výdělečnou činnost jako jednu z hlavních hybných sil ekonomického a sociálního rozvoje	* Rozpočet na podporu a rozvoj družstev a pracovních společenství byl zdvojnásoben * Bylo založeno Centrum podnikatelských iniciativ sociální ekonomiky (Centro de Iniciativas Empresariales de Economía Social de Castilla-La Mancha – CIESS, C-LM)
Kastilie-León	* Přispívat k lepšímu pracovnímu umístění určitých skupin, zastavit vylidňování oblasti * Rozvíjet místní zdroje, podporovat rozvoj venkova	* Podpora podniků sociální ekonomiky přijímající ženy a absolventy technických studijních oborů * Podpora zakládání podniků sociální ekonomiky
Katalánsko	* Vyrovnávat disparity na místní úrovni a prosazovat příslušný typ organizací	* Přístup k novým technologiím, internacionalizace
Extremadura	* Vytvářet stabilní zaměstnanost, zastavit vylidňování oblasti, podporovat udržitelný rozvoj * Vybavit družstva a společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců technickými a vedoucími pracovníky a podporovat sdružování * Dosahovat cílů v zájmu komunity přesahující rámec podniku	* Příprava návrhu zákona o družstevních společnostech * Vytvoření arbitrážního systému pro spory družstev * Založení Nejvyšší rady družstevních hnutí * Schválení dvou Plánů zaměstnanosti - pro období 1996 – 1999 a 2000 – 2003
Galicie	* Podporovat podnikání na základě modelu samostatné výdělečné činnosti	* Vytvoření nové pobídky pro zvyšování členské základny

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	* Prosazovat životaschopné podnikatelské iniciativy vytvářející pracovní místa a doplňkové činnosti pro zvýšení příjmu venkovských rodin * Vytvářet nástroje pro sociální práci a integraci do trhu práce pro znevýhodněné skupiny	* Zapojení nových skupin příjemců do pobídkových programů pro zaměstnávání nových pracovníků/ příjem členů a zvýšení pobídek ve prospěch nezaměstnaných žen * Dotace pro družstva a společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců investující do zavádění nových informačních a komunikačních technologií vytvářejících nová pracovní místa * Snížení počtu členů nezbytných pro založení dělnického družstva na 3 osoby
Madrid	* Využívat nové vzorce zaměstnanosti vhodné pro zapojení znevýhodněných skupin	* Založení Rady na podporu sociální ekonomiky, chránící růst a rozvoj sociální ekonomiky, a Rady družstevního hnutí, které je styčným orgánem pro jednotlivá družstevní hnutí a orgány regionální správy
Murcia	* Zakládat nové podniky * Podporovat regionální ekonomiku	* Kapitalizace podniků a investic ve vztahu k sociální ekonomice
La Rioja	* Vytvořit optimální právní rámec pro organizace SE usnadňující jejich zakládání a rozvoj * Zvyšovat informovanost o tomto sektoru a zviditelňovat jeho sociální přínosy * Vytvořit opatření na podporu zpracování ekonomické a finanční dokumentace	* Podpora vytváření nových pracovních míst a stabilizace podniků sociální ekonomiky zaměstnávajících nové pracovníky * Pobídky pro integraci žen a znevýhodněných skupin do zaměstnání
Valencia	* Podporovat asociační struktury generující příjem	* Posilování sektoru podporou restrukturalizačních a racionalizačních opatření * Podpora konsolidace podniků pomocí programů na podporu investic

Zdroj: Dotazník vyplnily věcně příslušné orgány autonomních komunit, CIRIEC, Španělsko

Sociální zodpovědnost podniků

Sociální zodpovědnost podniků se v posledních letech stala ve Španělsku významným tématem. Státní rada pro sociální zodpovědnost podniků byla založena 15. února 2008 jako uznávaný poradní a konzultační orgán španělské vlády akreditovaný Ministerstvem práce a sociálních věcí. Na národní úrovni bylo implementováno několik politik na podporu sociální ekonomiky.⁴³

⁴³ Informace o sociální zodpovědnosti podniků jsou k dispozici na adrese : <http://empleo.mtas.es/empleo/economia-soc/>

4.2 Hlavní instituce podílející se na navrhování těchto politik, Koordinace mezi jednotlivými institucemi

Veřejné instituce

Za sociální ekonomiku ve Španělsku zodpovídá **Generální ředitelství pro sociální ekonomiku, samostatnou výdělečnou činnost a Evropský sociální fond** (DGES - *Dirección General de Economía Social, del trabajador autónomo y del fondo social europeo*); jedno je na Ministerstvu práce a sociálních věcí a druhé na Ministerstvu zemědělství, rybolovu a potravin. Tato Generální ředitelství jsou také zastoupena ve většině regionálních správních orgánů.⁴⁴

Ministerstvo práce a sociálních věcí má exklusivní kompetenci v navrhování legislativy v oblasti společností ve většinovém vlastnictví zaměstnanců a společností pro sociální integraci.

Součástí Generálního ředitelství pro sociální ekonomiku DGES je také **Registr družstev**, jehož cílem je označování společností i asociací družstev, které odpovídají zákonu 27/1999 o družstvech. Tyto společnosti se zapisují do rejstříku a tím se stávají právníckými osobami. Mezi dalšími funkcemi Registru je navrhování, řízení i kontrola podpory pro tyto podniky.

Mezi další instituce v oblasti sociální ekonomiky patří v rámci Ministerstva zemědělství, rybolovu a potravin **Odbor sociální ekonomiky (Subdirección General de Economía Social)** pod generálním ředitelstvím místního rozvoje, který je součástí generální sekretariátu zemědělství a potravin. Mezi funkce tohoto odboru patří podpora zemědělských asociací a sociální ekonomiky s cílem přispět ke zvýšení industrializace, transformace a komercializace potravin ze zemědělství. Jeho kompetence jsou tedy omezené na zemědělský sektor a na místní rozvoj.

Rada na podporu sociální ekonomiky (Consejo para el Fomento de la Economía Social) je důležitým poradním a konzultačním orgánem, který spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí a ve kterém působí zástupci různých ministerstev (4 zástupci z Ministerstva práce a sociálních věcí, 2 zástupci z Ministerstva financí, Ministerstva podpory, Ministerstva zemědělství, rybolovu a potravin, Ministerstva zdravotnictví a spotřeby a Ministerstva hospodářství. Dále jsou zde reprezentovány Ministerstvo školství, kultury a sportu) a také zástupci Generálního ředitelství pro sociální ekonomiku, samostatnou výdělečnou činnost a ESF, zástupci autonomních oblastí, Španělská federace obcí a provincií a organizace reprezentující sociální ekonomiku.

Asociace spadají pod kompetence Ministerstva vnitra. Nadace spadají pod kompetence různých ministerstev, záleží na oblasti činnosti té nadace.

To, že není ve článku 149.1 konstituce zmínka o tom, že družstva spadají do kompetenčního oboru státu, znamená, že všechny autonomní oblasti mají exklusivní právo navrhovat legislativu v této oblasti s tím, že respektují ostatní nadřazenou legislativu.

Co se týká společností ve většinovém vlastnictví zaměstnanců, tak funkce, za které jsou zodpovědné autonomní oblasti, se omezují pouze na vyhodnocení a administrativní registraci těchto společností.

Koordinace mezi státní administrací a autonomními oblastmi v těch oborech, kde mají sdílené kompetence, se realizuje v rámci různých pravidelných sektorálních konferencí, kde se vždy jedná o aktuálních tématech.

Je nutno zmínit, že po posledních všeobecných volbách dne 9. března 2008 se Ministerstvo práce a sociálních věcí přejmenovalo na Ministerstvo práce a imigrace a Ministerstvo zemědělství, rybolovu a potravin se spojilo s Ministerstvem životního prostředí a vytvořilo

⁴⁴ http://www.eesc.europa.eu/groups/3/categories/soceco/A_DI_CES97-2007_DI_en-rev.doc

Ministerstvo životního prostředí, venkova a moře. V naší studii jsme používali názvy institucí, které platily před těmito volbami.

Zastřešující organizace

Kromě orgánů veřejné správy poskytujících podporu sociální ekonomice ve Španělsku existuje také řada federativních struktur, které nejen zastupují a brání zájmy členských firem a organizací, ale poskytují jim také širokou škálu poradenských a technicky podpůrných služeb.

Sektor podniků sociální ekonomiky je organizován podle jednotlivých oblastí aktivit na úrovni autonomních oblastí i státu. Existují různé celostátní sektorové svazy, které všechny spadají pod jednu organizaci příslušného odvětví, jež zapadá do organizační struktury celostátní mezisektorové organizace a představuje vrcholnou instituci zastupující sociální ekonomiku ve Španělsku: CEPES (*Confederación Empresarial Española de Economía Social* - Španělská podnikatelská konfederace sociální ekonomiky). CEPES zastřešuje šest národních konfederací družstev, sedm podnikatelských asociací sociální ekonomiky, tři regionální konfederace družstev a sociální ekonomiky, Národní konfederaci subjektů sociálního zabezpečení/pojišťoven (*Confederación Nacional de Entidades de Previsión Social* - CNEPS) a Obchodní konfederaci pracovních společenství (CONFESAL). Španělská konfederace dělnických družstev (*Confederación de Cooperativas Españolas de Trabajo Asociado* - COCETA) spojuje konfederace regionů a federace autonomních oblastí družstevního typu, které zaměstnávají asi 50% pracovníků v podnikatelském sektoru sociální ekonomiky.

Úřady podporují vytváření orgánů, jejichž prostřednictvím se mohou organizace setkávat a koordinovat své činnosti, a to na národní úrovni (Rada pro podporu sociální ekonomie a Státní rada neziskových organizací pro sociální akce) i na regionální úrovni, kde různé zákony autonomních oblastí týkající se družstev zavádějí Vyšší družstevní rady (nebo podobné orgány). Nedostatečná shoda mezi sociálními partnery však doposud brání většímu zastoupení a participaci sociální ekonomiky v Ekonomických a sociálních radách a v regionálních Paktech zaměstnanosti a hospodářského rozvoje.

5. Finanční podpora

5.1 Veřejné zdroje financování pro rozvoj sociální ekonomiky

5.1.1 Finanční opatření na národní úrovni⁴⁵

První skupina finančních opatření podporujících přímo ekonomické subjekty sociální ekonomiky zahrnuje opatření zaváděná na **posilování základního jmění** družstev zavedením pružnějších interních předpisů tak, aby byl jejich podílový kapitál otevřen externím investorům, a to prostřednictvím subjektů, jako jsou přidružení nebo spolupracující členové, a tím, že družstva mohou vydávat široké veřejnosti obligace bez hlasovacích práv. Současná španělská legislativa týkající se družstev všechny tyto postupy umožňuje.

Další finanční opatření spočívá v **prosazování finančních podpůrných struktur určených pro sektor sociální ekonomiky**. Některé zákony o družstvech, např. v Katalánsku nebo Galícii, regulují způsob financování ze strany spořitelny používaný v současnosti v jiných evropských zemích, jako je Itálie. Spořitelny jako finanční nadace v sociálním zájmu musí část svých povinných investic věnovat družstevnímu sektoru.

Prosazování **alternativního financování** s vazbou na etické financování a mikroúvěry/půjčky je další nově vytvořenou formou finanční podpory sociální ekonomiky, která však zatím není dostatečně rozvinutá. Jedním z významných zdrojů etického financování a mikroúvěr ve Španělsku je Instituto de Crédito Oficial (ICO). Je to státní podnik (právní osoba) přidružený k Ministerstvu hospodářství a financí prostřednictvím Státního sekretariátu pro ekonomiku. Má

⁴⁵ http://www.ciriec.es/ES_2000_eng.pdf

statut státní finanční agentury Španělska. Tato agentura prostřednictvím svého mikroúvěrového programu poskytuje podnikatelské úvěry osobám, které nemají přístup k běžným finančním zdrojům, zejména znevýhodněným skupinám⁴⁶.

Finanční opatření najdeme také v oblasti regulace práce, kde pružnost nebo odstranění určitých pravidel týkajících se pracovníků sociální ekonomiky a představujících ekonomické a finanční překážky umožňuje zlepšení finanční pozice tohoto typu firem. Například pracovníci, kteří využívají systém přispívání do **Mzdového záručního fondu (FOGASA)** mohou své vklady použít namísto odvádění do FOGASA na založení společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců či družstva, ve kterých se musí stát jejich společníky. Tímto opatřením mohou tedy od roku 2001 využít své příspěvky na vytvoření kapitálu pro budoucí družstvo či jiný podnik sociální ekonomiky. Podmínkou je, že tato společnost musí po dobu 15 let od svého založení stále existovat.⁴⁷

Uvedená opatření mají zlepšovat finanční pozici sociální ekonomiky přímou podporou jejich struktur (spíše než podporou činností) s využitím finančních a regulačních mechanismů vyžadujících jen velmi nízké veřejné výdaje.

Pro začínající podnikatele ze znevýhodněných skupin obyvatel na trhu práce (nezaměstnaní, ženy, mladí lidé atd.) je možnost platit snížené příspěvky do systému sociálního zabezpečení v průběhu prvního roku jejich podnikání.

Od 2. poloviny roku 2007 vstoupil ve Španělsku v platnost nový Zákon upravující status samostatně podnikajících osob (nuevo Estatuto para los Trabajadores Autónomos). V rámci tohoto Speciálního režimu pro samostatné podnikatele se může podnikatel pojistit v rámci národního zdravotního a sociálního pojištění proti invaliditě, nemoci, důchodu, péči o dítě a rizika během těhotenství. Nemohou se ale pojistit proti nezaměstnanosti, k tomu slouží soukromé pojišťovny. Tímto se tedy zlepšily podmínky pro podnikání i v oblasti sociální ekonomiky.

5.1.2 Evropské zdroje spolufinancované z národních zdrojů na prosazování a rozvoj sociální ekonomiky

Další soubor opatření využívá *prostředky přidělované národní vládou na prosazování a rozvoj sociální ekonomiky*. Hlavním španělským programem v této oblasti je „Rozvoj sociální ekonomiky“ na podporu družstev a pracovních společenství z rozpočtové kapitoly 322-C, spadající pod Ministerstvo práce. Tento program popisuje systém finanční podpory a je upraven třemi specifickými nařízeními.

Programy jsou podporovány ze všech úrovní veřejné správy (autonomní oblasti, stát a Evropská unie – zejména z ESF), které poskytují různou míru spolufinancování. Objem disponibilních veřejných zdrojů je však ve srovnání s jinými politikami a sektory omezený.

Financování z EU

Programové období 2000-2006

V programovém období 2000-2006 bylo 12 regionálních operačních programů v regionech Cíle 1, dále 7 regionálních operačních programů pro všechny regiony Cíle 1 - 3 a 11 multiregionálních tematických programů.

Ve všech 12 regionech **Cíle 1** byla sociální ekonomika podporována v rámci Priority 1:

⁴⁶ <http://www.ico.es/web/contenidos/0/396/index>

⁴⁷ <http://www.tt.mtas.es/periodico/laboral/200104/lab20010406.htm>

Priorita 1 Zvyšování konkurenceschopnosti a rozvoj produkční sítě byla zaměřena na zvyšování produktivity a konkurenceschopnost ekonomik regionů Cíle 1 prostřednictvím modernizace a změny orientace jejich produkční sítě. Z této priority bylo finančně podporováno posilování podnikatelské kapacity se zvláštním důrazem na malé a středně velké podniky, samostatnou výdělečnou činnost a posilování sociální ekonomiky.

V regionech spadajících do Cíle 3 byla sociální ekonomika podporována v rámci Priority 2:

Priorita 2 s názvem **Posilování podnikatelské kapacity** byla zaměřena na komplexní podporu této kapacity včetně propagačních činností, podporu a posuzování nezávislé výdělečné činnosti a byla určena malým podnikům a nejrůznějším formám subjektů sociální ekonomiky. Byly podporovány podniky rozvíjející nové zdroje zaměstnanosti, především v oblasti životního prostředí a nových technologií.

Byl také realizován jeden multiregionální tematický program, který podporoval sociální ekonomiku v regionech Cíle 1 i v regionech Cíle 3 :

Operační program Podnikatelská iniciativa a celoživotní učení.

Tento operační program řídí Generální ředitelství pro sociální ekonomiku, samostatnou výdělečnou činnost a Evropský sociální fond (ESF) v rámci španělského Ministerstva práce a sociálních věcí. Program považuje za svou prioritu na jedné straně podporu posilování podnikatelské kapacity, umožňující provádět nové aktivity vedoucí k vytváření nových pracovních míst, zejména podporu malých a středně velkých podniků, samostatné výdělečné činnosti a sociální ekonomiky. Na druhé straně usiluje také o zvýšení adaptability pracovníků prostřednictvím jejich průběžného vzdělávání a školení a zvyšování stability nově vytvořených pracovních míst s cílem zvyšovat kvalitu jednotlivých pracovních míst a konkurenceschopnost podniků. V regionu Cíle 1 je sociální ekonomika podporována v rámci Opatření 10.8: „*Podpora vytváření nových aktivit umožňujících zvyšování zaměstnanosti*“, zatímco v regionech Cíle 3 je podporována Opatřením 2.1: „*Podpora vytváření nových aktivit umožňujících vytváření nových pracovních míst*“. Tato dvě opatření podporují mimo jiné rozvoj sociální ekonomiky, především řadu akcí určených pro podporu zakládání a konsolidace družstev a pracovních společenství.

Příklady akcí ve prospěch sociální ekonomiky v rámci operačních programů Podnikatelská iniciativa a Celoživotní učení uvádíme níže:

- Vytváření prostředí pro sociální ekonomiku
- Zapojení nezaměstnaných do družstev a pracovních společenství
- Konzultace pro zakládání subjektů sociální ekonomiky nebo podporu rozvoje existujících subjektů
- Podpora a expanze sociální ekonomiky.

Programové období 2007- 2013

Ve Španělsku je v tomto programovém období 19 operačních programů a 3 multiregionální tematické programy. Sociální ekonomika je podporována především v rámci Priority 1 (Posilovat podnikání a zvyšovat adaptabilitu pracovníků, zaměstnavatelů a podniků) všech regionálních operačních programů a také v rámci multiregionálního tematického programu Adaptabilita a zaměstnanost.⁴⁸

75 % španělských operačních programů zahrnuje opatření na podporu podniků v oblasti sociální ekonomiky. Typický příklad, jak je sociální ekonomika zohledněna v operačních programech ve Španělsku, je uveden níže:

⁴⁸ Všechny OP jsou uveřejněny na http://www.mtas.es/UAFSE/es/2007-2013/Periodo2007_2013.htm

Prvky sociálního podnikání v rámci Priority 1 Operačního programu samosprávné oblasti Kastilie - La Mancha⁴⁹: „Podporovat podnikání a zvyšovat adaptabilitu pracovníků, zaměstnavatelů a podniků“. V Operačním programu jsou uvedeny tyto typy způsobilých výdajů vztahující se také na sociální podniky:

- Financování studií a aktivit rozvoje kapacity v oblasti bezpečnosti práce a zlepšování ochrany zdraví na pracovišti se zvláštním zaměřením na mikropodniky, MSP a podniky sociální ekonomiky;
- Podpora navrhování, zpracování a konsolidace projektů týkajících se samostatné výdělečné činnosti, mikropodniků, MSP a podniků sociální ekonomiky se zvláštním zaměřením na ženy, mládež a osoby se zdravotním postižením.

Tab. 12 Dotace poskytované Ministerstvem práce a sociálních věcí⁵⁰

Typ podpory	Popis podpory
Podpora družstev a společností ve většinovém vlastnictví zaměstnanců	Dotování zaměstnanosti pro družstva a společnosti ve většinovém vlastnictví zaměstnanců (spolufinancované z ESF): začlenění nezaměstnaných lidí do družstev nebo pracovních společenství jako partnerské zaměstnance (<i>socios trabajadores</i>) nebo pracovní partnery (<i>socios de trabajo</i>)
	Podpora investic družstev a pracovních společenství (spolufinancovaná z ERDF v regionech Cíle 1) - Způsobilé investice zahrnují koupi pozemků, stavební práce, technické instalace, strojní zařízení, nástroje, dopravu a ICT. Výše grantu může být max. 50 % pořizovacích nákladů bez daní.
	1) Přímá podpora financování investic přispívajících k vytvoření, konsolidaci a zvýšení konkurenceschopnosti družstev a pracovních společenství; 2) Sleva na úroky z půjčky.
	Platba dávek v nezaměstnanosti jednou platbou.
Další činnosti podporující sociální ekonomiku, sociální zodpovědnost podniků a samostatnou výdělečnou činnost	Tyto aktivity mimo jiné zajišťují podporu státních asociací/sdružení: Částečně hradí provozní výdaje asociačních družstevních subjektů ve státním sektoru, pracovních společenství, integračních společností, nezávislých pracovníků meziřesortní povahy a také jiných představitelů sociální ekonomiky integrujících asociace družstev a pracovních společenství státního sektoru.

5.2 Neveřejné zdroje financování využívané pro rozvoj sociální ekonomiky

Veřejnou finanční podporu nabízejí tyto soukromé společnosti:

Ve Španělsku existuje několik poskytovatelů finančních prostředků, kteří investují do sociálně prospěšných aktivit (včetně sektoru sociálního podnikání), jako jsou etické banky. Je to například:

GAP⁵¹ - Skupina na podporu projektů: může poskytovat finanční prostředky ve formě úvěrů sociálním podnikům, jako jsou družstva. Při rozhodování o přidělení úvěru určitému projektu provádí GAP hodnocení jeho sociální a ekonomické životaschopnosti. Obvyklá doba splatnosti

⁴⁹ <http://www.mtas.es/UAFSE/es/2007-2013/prog-operativos/Castilla-Mancha.pdf>

⁵⁰ Ministerstvo práce a sociálních věcí Španělska: <http://www.mtas.es/empleo/economia-soc/>

⁵¹ www.gap.org.es

úvěrů je jeden až tři roky. Úroková míra má většinou stejnou sazbu jako běžné komerční úvěry. Podrobnější informace jsou uvedeny v 3. případové studii v oddíle 7.

COOP 57 - Tato firma byla založena v r. 1995. Je to katalánská družstevní společnost a etická banka, která se vyvinula z družstevní sítě FACCTA (Nezávislá federace katalánských družstev a podniků ve vlastnictví pracujících). Poskytuje podporu a technické a finanční poradenství k otázkám týkajícím se ekonomické činnosti členů, jimž také pomáhá získávat finanční zdroje. Jejím cílem je založení družstevní spořitelny. Firma COOP 57 v prvním roce své existence vyřídila pět žádostí o finanční prostředky, z nichž byly schváleny čtyři žádosti v celkové hodnotě cca 112.000 EUR, které celkem vytvořily 20 nových pracovních míst. COOP 57 může poskytovat finanční prostředky družstvům, nadacím, sdružením, NNO a jiným podnikům v sektoru sociální ekonomiky. Úvěrový limit je 180.000 EUR a doba splatnosti je maximálně 7 let.

5.3 Kontrolní systémy pro využívání těchto zdrojů

Kontrolu výše zmíněných podpor má na starost Ministerstvo práce a sociálních věcí.

V rámci programů spolufinancovaných z ESF je následující implementační struktura:

Řídící orgán

Řídící orgán ESF ve Španělsku je Ministerstvo práce a sociálních věcí, které jedná podle Oddílu VI nařízení 1083/2006

Certifikační orgán

Ministerstvo práce a sociálních věcí, které jedná podle Oddílu VI nařízení 1083/2006

Auditorský orgán

Auditorský dohled nad ESF ve Španělsku má v kompetenci Hlavní intervenční administrativní úřad státu (IGAE) pod Ministerstvem financí, které jedná v souladu s Oddílem VI Nařízení 1083/2006. V případě regionálních operačních programů je auditorským orgánem odpovídající autonomní oblast.

6. Další typy podpory

Tab. 13 Podpora rozvoje sociální ekonomiky na národní úrovni ve Španělsku

Aktivity podporující zaměstnanost v podnicích sociální ekonomiky	Tato opatření jsou spolufinancována z ESF a jsou zaměřena na: 1) Školení: Realizace vzdělávacích aktivit přímo spojených s rozvojem zaměstnanosti. Podpora akcí pro poskytování znalostí a zvyšování informovanosti o družstevnictví a sociální ekonomice, určených pro nezaměstnané, pracovní partnery družstev a pracovních společenství a další osoby se zájmem o založení nebo zlepšení funkce subjektů sociální ekonomiky, se zvláštním důrazem na skupiny se ztíženým přístupem na trh práce. 2) Rozvoj a šíření informací: Organizace seminářů, workshopů, kongresů a jiných činností pro studium aspektů sociální ekonomiky, které ovlivňují schopnost vytvářet pracovní místa, a také šíření informací ve sdělovacích prostředcích, publikační a jiné
---	---

	činnosti zvyšující informovanost o organizaci a provozu družstev, pracovních společenství a jiných forem sociální ekonomiky.
Podpora samostatné výdělečné činnosti	Toto opatření je spolufinancováno z ESF a je zaměřeno na prosazování samostatné výdělečné činnosti v těchto cílových skupinách: ▪ Nezaměstnaní ▪ Nezaměstnaní se zdravotním postižením ▪ Navracející se španělští emigranti ▪ Uživatelé drog ▪ Podpora osob mladších 30 let a žen mladších 35 let ▪ Zaměstnávání rodinných příslušníků
Jiné činnosti podporující sociální ekonomiku, sociální zodpovědnost podniků a samostatnou výdělečnou činnost	Uvedené činnosti mají tyto cíle: Školení, rozvoj a zvyšování informovanosti. Podpora sociální ekonomiky, samostatné výdělečné činnosti a sociální zodpovědnosti prostřednictvím činností jako je školení, rozvoj a zvyšování informovanosti.

Existuje také mnoho dalších typů podpory v jednotlivých španělských regionech. Podrobnější informace jsou uvedeny v Tabulce 7. Chybějící regiony neposkytly informace o dalších typech podpory v rámci průzkumu realizovaného CIRIEC.

Všechny podpory popsány v oddíle 5.1.2 a 6 upravují tato tři následující nařízení:

- Nařízení Ministerstva práce a sociálních věcí TAS/3501/2005 ze 7. listopadu 2005, jímž se stanovují regulační základy pro přidělování dotací na podporu zaměstnanosti a zlepšování konkurenceschopnosti družstev a společností ve většinovém vlastnictví zaměstnanců⁵²
- Nařízení Ministerstva práce a sociálních věcí TAS/1682/2007 ze 6. června 2007, jímž se stanovují regulační základy pro přidělování dotací na činnosti spojené s propagací sociální ekonomiky, sociální odpovědnosti podniků a samostatné výdělečné činnosti a na úhradu výdajů na fungování sdružení družstev, společností ve většinovém vlastnictví zaměstnanců, podniků zaměřených na začleňování osob v situaci sociálního vyloučení, osob samostatně výdělečně činných a jiných institucí reprezentujících sociální ekonomiku v oblasti státu, a jímž se vypisuje výzva k podávání žádostí o tyto dotace na rok 2007⁵³
- Nařízení Ministerstva práce a sociálních věcí TAS/2749/2007 z 11. září 2007, jímž se vyzývá k podávání žádostí o dotace na podporu zaměstnanosti a zlepšování konkurenceschopnosti družstev, jejichž společenská oblast je státní nebo se omezuje na města Ceuta a Melilla, a společností ve většinovém vlastnictví zaměstnanců, které v těchto městech sídlí.

⁵² Na webových stránkách MPSV: <http://www.mtas.es/empleo/economia-soc/Ayudas/Normativa/ORDEN3501.pdf>
⁵³ http://www.mtas.es/empleo/economia-soc/NoticiasDoc/NoticiasPortada/ORDEN_TAS_1682_2007.pdf

Tab.14 Další typy podpory rozvoje sociální ekonomiky v autonomních oblastech Španělska⁵⁴

Autonomní oblast	Podpůrné opatření
Andalusie	▪ Vzdělávací program podpůrných center pro podnikatele SE ▪ „Duhové ceny“ Družstevní rady Andalusie za činnost v družstevním hnutí ▪ Návrh sítě agentur na podporu sociální ekonomiky
Aragonie	▪ Ocenění a řády za podporu zaměstnanosti udělované každoročně s cílem podpořit zaměstnávání ve družstvech a pracovních společenstvích
Asturie	▪ Technická podpora samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků sociální ekonomiky
Baleárské ostrovy	▪ Vytvoření garančního systému autonomní samosprávy pro sociální ekonomiku
Baskicko	▪ Podpora asociačních struktur a poskytování manažerských nástrojů ▪ Speciální kurzy v oblasti sociální ekonomiky ▪ Podpora přijímání nových členů a zakládání podniků sociální ekonomiky v lokalitách nových pracovních příležitostí
Kanárské ostrovy	▪ Technická pomoc a vzdělávání, propagace sociální ekonomiky
Kantábie	▪ Kurzy, propagace sociální ekonomiky
Kastilie-La Mancha	▪ Bylo založeno Centrum podnikatelských iniciativ sociální ekonomiky
Kastilie-Leon	▪ Podpora zakládání podniků sociální ekonomiky
Katalánsko	▪ Semináře okresního zastupitelstva a udělování cen v oblasti sociální ekonomiky
La Rioja	▪ Profesionalizace vedení podniků sociální ekonomiky
Valencia	▪ Příprava vzdělávacích programů

Zdroj: Dotazník vyplněný příslušnými orgány autonomních oblastí, CIRIEC – Španělsko

Na regionální a národní úrovni existuje více než 200 organizací sdružujících sociální podniky, které těmto podnikům poskytují určitou míru nefinanční podpory. Některé z nich jsou vymezeny geograficky, jiné spíše sektorově. Tyto organizace obvykle sociálním podnikům nabízejí rozvoj kapacity, vzdělávání/ školení a příležitosti k činnostem v sítích. Některé z těchto aktivit jsou financovány z Evropského sociálního fondu. FECOMA (Federace madridských družstev) např. realizuje řadu školení na téma „Zvyšování kvality Vašich služeb“ určených pro madridské sociální podniky. Tento projekt byl financován z Evropského sociálního fondu.

⁵⁴ <http://www.mtas.es/empleo/economia-soc/Ayudas/Normativa/ORDEN2749.pdf>

7. Tři příklady dobré praxe

1. případová studie
Název projektu: ERES Sevilla http://www.eressevilla.org/nuestra_empresa/eresSevilla.php
Město nebo region: Sevilla, autonomní oblast Andalusie, Španělsko
Oblast realizace projektu: Město Sevilla se zvláštním zaměřením na oblasti s vyšší nezaměstnaností a mírou sociálního vyloučení.
Jak je projekt financován? Celkový rozpočet: 1.614.609 EUR. EQUAL Spolufinancováno z regionální vlády Andalusie Dále od organizace Podnikatelská federace Andalusie pracovních společenství (FEANSAL), Magistrátu města Sevilla, Unie pracovníků ze Sevilly U:G:T., CC:OO: Konfederace podnikatelů ze Sevilly
Popis projektu: Obecný cíl: Podporovat socioekonomickou integraci osob ohrožených sociálním vyloučením vytvořením nových partnerských modelů s výrobními/produktivními strukturami na místní úrovni, které jsou založeny na zodpovědnosti podniků a uplatňují multikulturní a genderový přístup. Specifické cíle: - Zvýšit kvalifikaci integračních týmů a pracovníků zprostředkujících zaměstnání - Identifikovat faktory nerovnosti omezující přístup žen na trh práce a podpůrná opatření na jejich překonání - Zorganizovat informační kampaň o integraci znevýhodněných skupin na trh práce: konference s podnikateli o sociální zodpovědnosti podniků - Posílit závěrečnou fázi procesu zapojení do práce, stimulovat účast sevillských MSP a podniků sociální ekonomiky, rozvíjet jejich sociální zodpovědnost Realizované aktivity: - Návrh a vyzkoušení modelu sociální zodpovědnosti: studie a aplikace určitých opatření v pěti podnicích, které připustily možnost uznat model práce, který podporuje integraci pracovníků - Sociopedagogický dohled Dohled na proces umístění pracovníků během návštěv v podnicích, rozhovory s pracovníky, jejich okolím a zodpovědnou osobou, aby se identifikovaly obtíže, případné konflikty nebo existující potřeby. Návrh nápravných opatření při zjištění problémů s důrazem na multikulturní prostředí, rasovou a genderovou problematiku. - Poradenství a pomoc při hledání zaměstnání - Vzdělávání klientů Kontinuální vzdělávání, aby si klient udržel získané místo a byla zajištěna jeho pracovní efektivita: vzdělávací moduly pro naučení základních pracovních návyků, osobní rozvoj, cizí jazyky či autoškola. Školení šité na míru konkrétnímu pracovnímu místu: získání konkrétní

specializace nebo školení pro určité specifické potřeby plynoucí z pracovního místa. - Vzdělávání vychovatelů, personálu a specializovaných pracovníků Vzdělávací moduly na rasovou, genderovou a multikulturní problematiku pro zlepšení kvalifikace personálu zodpovědného za zaměstnání jedinců se speciálními potřebami. Vzdělávací moduly o sociální zodpovědnosti firem pro osoby, které jsou za to ve svých podnicích zodpovědné - Osvětová kampaň v různých kolektivech znevýhodněných jedinců o možnostech jejich zapojení do pracovního procesu
Realizační partneři: ▪ Regionální ministerstvo zaměstnanosti – Generální ředitelství pro podporu zaměstnanosti, Regionální vláda Andalusie (vedoucí partner) - Magistrát Sevilly (koordinátor) - Asociace andaluských otců a matek pro integraci, stabilizaci a podporu osob s psychiatrickým znevýhodněním – <i>Asociación Andaluza de Padres y Madres para la Integración, Normalización y Promoción de las Personas con Discapacidad Psíquica</i>, ▪ ASPANRI- Asociace sociálních studií pro rovnost žen – <i>Asociación de Estudios Sociales por la Igualdad de la Mujer</i>, AESIM - Asociace „Sevilla dává uprchlíkům“ – <i>Sevilla Acoge</i> - <i>Caja San Fernando de Sevilla y Jerez</i> - Dělnická komise na vzdělávání Sevilla <i>Comisiones Obreras enseñanza de Sevilla</i> –CC.OO.–Sevilla - Konfederace sevillských podniků – <i>Confederación Empresarial Sevillana, CES</i> - Podnikatelská federace Andalusie pracovních společenství <i>Federación Empresarial Andaluza de Sociedades Laborales, FEANSAL</i> - Federace sousedských asociací <i>Federación Provincial de Asociaciones de Vecinos, FPAV</i> - Zastavárna a spořitelna měst Huelva a Sevilla <i>Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Huelva y Sevilla</i> - Unie pracovníků Sevilly <i>Unión General de Trabajadores de Sevilla, UGT-Sevilla</i> - Romská unie Andalusie <i>Unión Romaní de Andalucía</i>
Míra úspěšnosti projektu: Projekt byl velmi úspěšný Úspěch bylo již to, že se podařilo v rámci tohoto sdružení pro rozvoj zapojit jak podnikatelské subjekty: C.E.S. a FEANSAL, tak odbory CC.OO a U:G:T., bankovní sektor: CAJASOL, občanské sdružení: UNION ROMANI, Federace sousedských asociací a další. Úspěchem bylo to, že pracovaly v souladu a sdílely stejný cíl. Úspěšné bylo to, že se přiblížil firmám koncept Sociální zodpovědnosti firem, přestože není ještě plně využíván a že se podařilo zaměstnat mnoho osob ze znevýhodněných skupin. Výsledky v číslech: 750 účastníků – příjemců školení či supervize (zástupci jak z řad klientů - zaměstnanců, tak zaměstnavatelů, spolupracovníků atd.) 400 navštívených podniků

Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?

Hlavní překážkou bylo přesvědčit všechny zapojené partnery o smysluplnosti projektu a pracovat dohromady na společném cíli.

Nejenom, že se toto povedlo, ale podařilo se také přesvědčit další organizace o nutnosti sociální zodpovědnosti k jejich prostředí a k zaměstnancům a zaměstnat znevýhodněné osoby, aby se zapojili do trhu práce.

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Podnikatelská federace Andalusie pracovních společenství – FEANSAL (hlavní partner projektu), je sama o sobě součástí sociální ekonomiky, funguje tedy na stejných principech sociální zodpovědnosti tak, jak to vyžadují od svých partnerů, což je bráno na místní úrovni velmi pozitivně.

Ve Španělsku je sociální ekonomika celkově uznávána a považována za důležitou. V Andalusii je dokonce rozšířena nejvíce z celého Španělska a je podporována na všech úrovních. Tento projekt tedy zapadá do všech politik, které sociální ekonomiku ve Španělsku, respektive v Andalusii podporují.

Které prvky projektu jsou přenosné?

1. Spolupráce mezi různými subjekty je velmi přínosná a funguje výborně, pokud se každý z partnerů snaží.
2. Organizace jsou ochotné převzít sociální zodpovědnost a zaměstnávat znevýhodněné osoby na trhu práce. Stává se ale to, že neví, jaké množství lidských zdrojů mají k dispozici.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

Co byste poradili zpracovatelům politik uvažujícím o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti?

Spolupráce s partnery byla velmi přínosná, byl to jeden z hlavních předpokladů úspěšnosti projektů.

2. případová studie

Název projektu: FUNDANEL - Vzdělávací plán pro podniky sociální ekonomiky

Město nebo region: Autonomní oblast Navarra, Španělsko

Oblast realizace projektu: Autonomní oblast Navarra, Španělsko

Jak je projekt financován?

Prostředky z ESF – region Cíle 3
68.002 EUR

Prostředky celkem (ESF + spolufinancování od Ministerstva práce a soc. věcí)
113.153 EUR

Popis projektu:

FUNDANEL, vzdělávací pobočka organizace ANEL, od r. 2001 implementuje vzdělávací plán určený pro plnění specifických potřeb členů ANEL (ANEL – Asociace pro podnikání a sociální ekonomiku, která v současnosti sdružuje 169 podniků z autonomní oblasti Navarra). „Naši členové jsou činní ve všech sektorech ekonomiky od výroby po služby. Tyto podniky jsou výjimečné tím, že je pro ně prioritou sociální kapitál a nikoli zisk,” vysvětluje Maria José Vivar, manažerka vzdělávání a konzultantka.

Organizace FUNDANEL provedla podrobné posouzení vzdělávacích potřeb a na základě požadavků manažerů a ostatních pracovníků podniků navrhla soubor vzdělávacích modulů vhodných pro všechny sektory. „Vzdělávacími potřebami, které jsou specifické pro jeden podnik nebo model řízení, se nezabýváme. Zaměřili jsme se na potřeby, které podniky často přehlíží, ale přitom mají zásadní význam pro zachování efektivnosti práce,” říká M.J.Vivar.

Zvyšování uspokojení z práce

Vzdělávací moduly zahrnují tyto čtyři hlavní oblasti: kvalita, životní prostředí a prevence rizika na pracovišti; kultura a organizace; adaptace dovedností; informační a komunikační technologie. V r. 2002 proběhlo 27 kurzů s 332 účastníky, z nichž třetinu tvořily ženy a více než dvě třetiny osoby starší 45 let.

Během každého vzdělávacího kurzu i po něm se provádí hodnocení. M.J.Vivar vysvětluje, že zaměstnanci se většinou učí novým dovednostem rádi. Zvyšuje to jejich loajalitu k podniku, osobní uspokojení i pracovní prostředí. Kurzy mohou také vést k organizačním změnám a zvýšit produktivitu podniku.

Realizační partneři:

Na projektu pracovala pouze asociace ANEL (konkrétně jejich nadace FUNDANEL) bez dalších partnerů.

Míra úspěšnosti projektu: Tento projekt byl vyhodnocen jako jeden z nejúspěšnějších projektů spolufinancovaných z ESF ve Španělsku

Úspěchem byla nejprve celkově velká spokojenost studentů/ek tohoto oboru, poté to, že někteří/ré studenti/ky mohli využít své získané kompetence v podnicích sociální ekonomiky, kde to bylo hodnoceno velmi pozitivně.

Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?

- Zaměstnanci měli k dispozici velmi málo času
- Geografická roztržitost malých podniků sociální ekonomiky po celé oblasti Navarry
- Potřeba minimálního počtu osob (12-15) k tomu, aby se mohlo vyučovat
- Nedostatek zdrojů k tomu, aby podniky mohly investovat do vzdělávání nebo kompenzovat ušlý zisk
- Velikost podniků v sociální ekonomice

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Projekt je spojen s následujícími politikami:

Adaptace profesních kompetencí zaměstnanců na aktuální trh práce

Zlepšení konkurenceschopnosti podniků sociální ekonomiky a zlepšení jejich pozice na trhu

Vytváření stabilních a dobrých pracovních míst

Které prvky projektu jsou přenosné?

Asociace ANEL zná přímo potřeby svých podniků a i s pomocí předchozího realizovaného průzkumu byla schopna vytvořit vzdělávání na míru včetně metodologie práce, plánu aktivit, získání prostředků a zdrojů.

Průběžné hodnocení výsledků projektu ve spolupráci se sociálními podniky zajišťuje lepší dosažení cílů.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

Co byste poradili zpracovatelům politik uvažujících o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti? Například:

- Spolupráce s partnery?
- Účinná realizace?
- Jak oslovit obtížně dosažitelné cílové skupiny?
- Zapojení soukromého sektoru?
- Získání finančních prostředků?

3. Případová studie	
Název projektu: GAP http://www.gap.org.es/index.php3	
Město nebo region: Madrid, Španělsko	
Oblast realizace projektu:	Projekt je realizován v Madridu, lze z něj však financovat také aktivity v širším regionu.
Jak je projekt financován?	Projekt financuje klub soukromých investorů. Je založen na italském vzájemně podpůrném modelu.
Popis projektu:	Projekt GAP zahájila v r. 1999 skupina osob spojených se sociální ekonomikou, které cítily, že je třeba vytvořit alternativní finanční nástroje vyhovující potřebám sociální ekonomiky. Tyto osoby se rozhodly aplikovat ve Španělsku model italské společnosti Società Mutua per l'Autogestione (MAG). V r. 2000 GAP poskytl svůj první úvěr ve výši jednoho milionu peset jedné cestovní kanceláři. Na této investici se podílelo 15 osob. V r. 2002 GAP získal statut "neziskového kulturního sdružení". GAP v současnosti stále poskytuje finanční prostředky sociálním podnikům, např. družstvům. Při rozhodování o tom, zda je určitý projekt úvěruschopný, GAP provádí posouzení jeho sociální a také ekonomické životaschopnosti. Úvěry se obvykle splácejí po dobu tří let. Úroková míra se obvykle rovná běžné komerční úrokové míře. Cílem GAP je zvýšit vzájemnou důvěru mezi financovateli a podnikateli na základě intenzivní komunikace a zpětné vazby.
Realizační partneři:	Projekt realizuje skupina soukromých investorů.
Míra úspěšnosti projektu:	Projekt úspěšně půjčil finanční prostředky řadě sociálních podniků; je to např.: • Emaus M-Sur – sociální podnik zaměřený na oblast recyklace. V r. 2003 získal úvěr ve výši 25.500 EUR, který začal splácet v r. 2004; • Open till Dawn – družstevní noční klub a společnost pro večerní volnočasové aktivity, který v r. 2002 získal úvěr ve výši 6.250 EUR, který byl splacen v r. 2003; • Alandar je sociální časopis, který získal finanční podporu cca 6.000 EUR.
Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?	Největší překážkou ve Španělsku je nedostatek znalostí týkajících se sektoru sociálního podnikání a pojmu sociální investice.
Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?	Projekt GAP není veřejným sektorem podporován.

Které prvky projektu jsou přenosné?

Všechny prvky projektu jsou přenosné – vlastní model byl převeden z italského systému. Projekt GAP byl zasazen do Sítě alternativních finančních nástrojů, umožňující výměnu zkušeností s podobnými organizacemi a přenos případů dobré praxe.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

- Projekty posuzujte podle jejich sociální a ekonomické hodnoty. Hlavní slovo při rozhodování, zda sociálnímu podniku prostředky půjčit nebo ne, mají investoři.
- Zajistěte, aby mezi stranou zodpovídající za realizaci financovaného projektu (např. sociálními podnikateli) a financovateli byly otevřené a transparentní vztahy založené na důvěře – právě tato míra důvěry je nejvyšší zárukou, že prostředky budou navraceny,
- Na samém počátku stanovte, jak budou probíhat splátky a jak se bude postupovat, pokud se sociální podnikatel dostane do problémů.

8. Seznam použitých zdrojů:

- Evropská komise – Fiche Španělska:
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/coop/projects-studies/doc/country_fiches_es.pdf
- CEPES organizace: <http://www.cep.es/>
- Prezentace o sociální ekonomice organizace CIES
<http://www.redcanariarural.org/materiales/Eje%201/1.1.1/Alexis%20Romero.pdf>
- Shrnutí zprávy o sociální ekonomice ve Španělsku v roce 2000, organizace CIRIEC:
http://www.ciriec.es/ES_2000_eng.pdf
- Ana Campo: Studie o legislativě sociálních ekonomik, <http://www.efc.be/cgi-bin/articlepublisher.pl?filename=AC-SE--C-2.html>
- Ročenka sociální ekonomiky ve Španělsku:
<http://v07.cep.es/media/docs/Anuario%20Cepes%202006-2007.pdf>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Španělsku:
<http://www.mtas.es/empleo/economia-soc/>
- Statistiky Ministerstva práce a sociálních věcí ve Španělsku:
http://empleo.mtas.es/empleo/economia-soc/BaseDeDatos/CaracteristicasTrabajadores/2007/3Trim/RESUMEN_TRIMESTRAL.pdf
- Studie Sociální ekonomika v Evropské unii, organizace CIRIEC:
http://www.eesc.europa.eu/groups/3/categories/soceco/A_DI_CES97-2007_DI_en-rev.doc
- Integrovaný operační program pro Andalusii:
http://www.juntadeandalucia.es/economia/hacienda/fondos/poia_interreg/POIA/publicaciones/october2003.pdf
- Studie INAISE: Finanční nástroje sociální ekonomiky v Evropě a jejich dopad na tvorbu pracovních míst:
<http://www.inaise.org/doc%20download/FISE%20and%20job%20creation.PDF>
- Nařízení o Mzdovém záručním fondu, Ministerstvo práce a sociálních věcí:
<http://www.tt.mtas.es/periodico/laboral/200104/lab20010406.htm>

9. Seznam osob zkontaktovaných pro výzkum o Španělsku:

Jméno	Organizace	Funkce
Francisco J. Mendoza Nogales	ERES Sevilla, organizace	Projektový manažer
Miguel Presencio	Regionální vláda Andalusie - Junta de Andalusia	Programový manažer
• Sonia Villa Nunez • Maria Jose Barrero Garcia • Juan Perez Lozano • Maria Teresa Reina Cantalejo	Evropská komise	Kontaktní osoby pro Španělsko
Marisa Gabarain	Fundanel, organizace	Projektová manažerka
Sergio Marin	CEPES organizace	Projektový manažer
Arturo Salmeron	MPSV (MTAS) ve Španělsku	Vedoucí oddělení pro sociální ekonomiku

II.1.3 Analýza modelu sociální ekonomiky v Německu

1. Definice pojmu „sociální ekonomika“

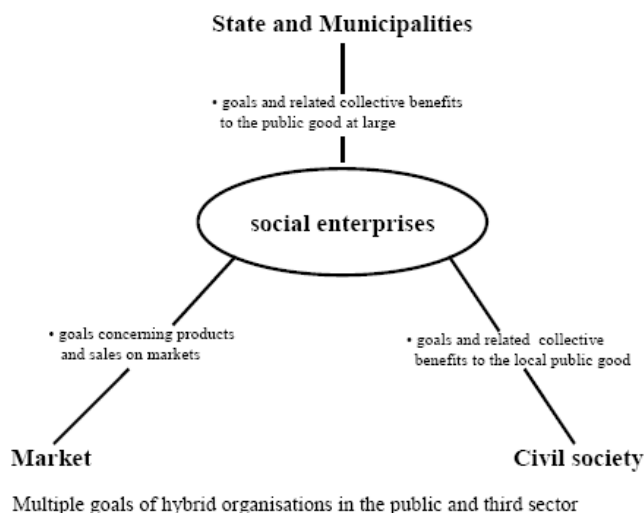
V Německu není oblast mezi trhem a státem běžně chápána jako jednotný institucionální sektor. Ani neziskový sektor není v běžné komunikaci ani při právnických, ekonomických či politických debatách považován za jeden subjekt. Pro organizace nacházející se mezi státními agenturami a tržními podniky se používá několik obecných termínů: Vereine und Verbände (sdružení/asociace), gemeinnützige Organisationen (obecně prospěšné organizace) s významnou podmnožinou „sdružení bezplatné sociální péče“, gemeinwirtschaftliche Unternehmen (podniky komunálního hospodářství) a Organisationen ohne Erwerbszweck (organizace nekomerční povahy). Přívlastky (freiwillig/dobrovolný, gemeinnützig/obecně prospěšný, gemeinwirtschaftlich/komunální) nebo (ohne Erwerbszweck/nekomerční povahy) lze používat pro popis sektorů či systémů (Wesen): Vereins- und Verbandswesen (asociační systém), Gemeinnützigkeitswesen (obecně prospěšný systém), Gemeinwirtschaftswesen (komunální hospodářství) a Nicht-Erwerbssektor (nekomerční sektor) (Anheier 1993).

Definice termínu „sociální podnik“ v německém kontextu (Birkholzer 2002):

- Snaží se realizovat sociální cíle pomocí ekonomických aktivit.
- Jsou to neziskové organizace. Veškeré zisky jsou reinvestovány do dosahování sociálních cílů.
- Jsou řízeny svěřenecky a přínosy jsou určeny lidem nebo oblastem popsáním v sociálních cílech.

Sociální podniky v Německu více méně využívají vícezdrojové financování a příjmy čerpají z tržních aktivit, veřejných služeb a/nebo dotací a v neposlední řadě ze soukromých darů, a to buď peněžních, nebo stále častěji na základě dobrovolnické práce⁵⁵.

Obr. 2 Vícezdrojové financování sociálních podniků:⁵⁶



Z nedávného průzkumu, který v r. 2004 provedlo nadnárodní partnerství SQUARES, financované z iniciativy EQUAL⁵⁷ vyplynulo, že **pracovní definice sociální ekonomiky a**

⁵⁵ Zdroj : http://www.crida-fr.org/03_actualites/streams/stream%204/ISTR-EMES_Birkholzer.doc

⁵⁶ Work Integration Social Enterprises in Germany, Schulz et al.

<http://www.istr.org/conferences/toronto/workingpapers/bode.ingo.pdf>

⁵⁷ Observations on the Relationship between Local Authorities and The Social Economy

sociálního podnikání v Německu je nadále neoficiální, tento sektor je však přesto při aplikaci kritérií EMES⁵⁸ patrný.

Podle Poradenské firmy specializující se na projekty sociálního podnikání (*FAF - Fachberatung für Arbeits und Firmenprojekte*) sociální podniky zahrnují všechny typy podniků, které jsou tržně orientované, ale zaměstnávají vysoké procento osob ze znevýhodněných cílových skupin, včetně dlouhodobě nezaměstnaných, migrantů, osob, které byly dříve drogově závislé, a osob se zdravotním postižením.

2. Přehledy

2.1 Stručný historický přehled vývoje sociální ekonomiky za posledních 10 – 15 let

80. léta

Jedním z hlavních jevů, který ovlivnil rozvoj sociální ekonomiky v polovině 80. let, byl rostoucí počet nezaměstnaných v tomto období. Docházelo k zakládání velkého počtu pracovních a profesních organizací z iniciativy odborů a také v oblasti politiky trhu práce. Hlavním cílem těchto organizací bylo vytváření pracovních příležitostí a také kvalifikace a reintegrace nezaměstnaných do běžného trhu práce.

V polovině 90. let po prudkém nárůstu počtu zmíněných organizací ve východním Německu bylo v této oblasti zaměstnáno téměř 500.000 osob. Pokud jde o právní status, v tomto sektoru převládala forma sdružení (50%) a společností s ručením omezeným (50%).

Specifická situace v Německé demokratické republice (NDR)

Význam termínu třetí sektor nepopisuje dobře situaci v bývalé NDR, kde bylo asi 90 masových sociálních organizací pod vlivem vládnoucí strany SED. Vedle systému státních podniků souběžně nabízely sociální služby a volnočasové aktivity. Tyto subjekty například provozovaly mateřské školky a denní jesle a zajišťovaly zařízení pro sportovní a kulturní aktivity. V každodenním provozu fungovaly do značné míry jako neziskové organizace: pracovali v nich dobrovolníci a organizace byly podporovány z daní a soukromých darů a také ze státního rozpočtu. Jinými slovy v bývalé NDR, zejména na místní úrovni, neziskové organizace de facto existovaly, ale třetí sektor jako takový, který by byl nezávislý na státní kontrole a ideologii, neexistoval.

Situace ve východním a západním Německu od 90. let

Na konci 90. let byl třetí sektor ve východním a západním Německu v důsledku aplikace principu subsidiarity rozdělen na dvě části. Ty neziskové organizace, které byly činné v oblasti zdravotnických a sociálních služeb, jež jsou spojeny se sociálními sdruženími, jsou dokonale integrovány do systému státního financování, které je ekonomickou základnou této části třetího sektoru. Tato část třetího sektoru je silně závislá na státě. Jiná je situace asociací v oblasti sportu, kultury a rekreace, advokacie a životního prostředí; jde převážně o organizace poskytující služby členské základně. Jsou dobře začleněny do občanské společnosti a financovány převážně z členských poplatků a dostávají mnohem nižší podporu ze státního rozpočtu ve formě grantů a dotací. Tyto dobrovolnické organizace početně tvoří většinu sektoru, počet subjektů se odhaduje na cca 250.000. Z ekonomického hlediska však vzhledem k počtu zaměstnanců a objemu výdajů mají tato sdružení mnohem menší dopad než neziskové organizace činné v oblasti zdravotnických a sociálních služeb (Anheier 2000).

http://www.socialenterprise.org.uk/Publications.aspx?WCI=htmlPublication&WCE=Show&WCU=RESRC_PKEY=1134_STATE=R%3d4608%7epDFROM%3d1753-01-01%7epDTO%3d9999-12-31%7epMT%3d0%7epTO%3dY

⁵⁸ European research network EMES <http://www.emes.net>

2.2 Stručný popis procesu rozvoje legislativního rámce sociální ekonomiky

V Německu legislativní rámec sociální ekonomiky zahrnuje:

- Legislativa týkající se organizací třetího sektoru (OTS) je zakotvena v různých zákonech. Na rozdíl od jiných evropských systémů upravuje německý systém právní existenci OTS ve dvou samostatných oblastech: občanském právu a daňovém právu. Právní forma existence OTS v působnosti občanského práva obecně nemá vazbu na daňové otázky, které upravuje daňový zákon. Z tohoto důvodu nelze v německé legislativě uplatnit univerzální termín NNO, aniž by ztratil význam. Pro účely této kapitoly proto nahradíme termín NNO termínem OTS, abychom indikovali, že jde o daňově zvýhodněné právnické osoby.

Německo je federativní stát se Spolkem na národní úrovni a 16 zeměmi. Jednotná celostátní regulace OTS proto neexistuje. Zákon o nadacích např. upravuje samostatně legislativa jednotlivých 16 zemí. Země provádějí regulaci také jiných právnických osob.

Základem federativního uspořádání je, že národní (spolková) legislativa je nadřazena legislativě spolkových zemí. Pokud existuje rozpor mezi národní právní úpravou OTS a legislativou spolkových zemí, je závazná národní legislativa (s výjimkou nadací).

Rozvoj legislativy vztahující se na subjekty sociální ekonomiky probíhal také na těchto dvou úrovních občanského a daňového práva.

- Družstva se řídí Zákonem o družstevních spolcích z r. 1889, který byl novelizován, aby vyhovoval potřebám zavedených, velkých družstev a blíží se pravidlům obchodního zákoníku. Družstva nebyla považována za organizace obecného zájmu, jejich cílem bylo prosazování ekonomických zájmů jejich členů. Až v r. 2006 byla schválena významná novela stanovící, že družstva mohou plnit také sociální a kulturní potřeby svých členů.⁵⁹
- Sdružení jsou definována v Občanském zákoníku z r. 1900 a jsou určena pro sociální cíle; ekonomické činnosti jsou provozovány po vedlejší linii a sdružení neřídí plnohodnotné podniky, kromě případů, kdy jsou registrována jako ekonomická sdružení.

Řada nejvýznamnějších federálních institucí (mimo jiné Netz, BAG Integration a Best 3S) na základě zkušeností z práce v tematické pracovní skupině EQUAL pro oblast sociální ekonomiky pracuje na vytvoření nové společné identity sociálních podniků.⁶⁰ Cílem je spojit sociální firmy (*Integrationsfirmen*), družstva (*Genossenschaften*) a obchodní sdružení veřejné péče (*Wohlfahrtsverbände*), aby mohly společně usilovat o získání právního statutu operátorů trhu práce. Tento statut lze získat splněním tvrdého kritéria 25% znevýhodněných členů nebo měkčího kritéria - požadavku na zakotvení sociálních hodnot ve stanovách jednotlivých subjektů.

Tato strategie je vhodnější než prosazování reformy zákona o charitativním statutu (*Gemeinnützigkeit*), který by sociálním podnikům přiznal úlevy z daní jako charitativním organizacím.

S novelou Zákona o družstevních spolcích z r. 2006 u příležitosti zavedení stanov pro řízení evropské družstevní společnosti (Eurodružstva, SCE) do německého práva došlo k určité úpravě družstevního práva tak, aby odpovídalo potřebám malých a nových družstev, které mají nejen ekonomické, ale i sociální a kulturní cíle.

2.3 Současný právní rámec, ve kterém se sociální ekonomika pohybuje

Skutečnost, že OTS musí dodržovat zákony a nařízení pro různé typy organizačních forem na jedné straně a také různé daňové zákony platné pro všechny typy organizací na straně druhé značně znesnadňuje řízení OTS, zejména pokud poskytují zároveň služby v různých oblastech.

⁵⁹ Zdroj: <http://www.oecd.org/dataoecd/9/6/37508720.pdf>

⁶⁰ V němčině se někdy používá spíše termín *Unternehmen mit sozialen Ziele* (podnik se sociálními cíli) než termín *Soziales Unternehmen* (sociální podnik), protože druhý termín může jako příliš obecný výraz vést k nedorozumění.

Podle německé legislativy jsou otázky veřejného prospěchu spojeny s daňovými zákony a nikoli s občanským zákoníkem. Daňové zákony tedy stanoví, které organizace jsou obchodními společnostmi *de jure*. Jen tyto subjekty mohou být daňově zvýhodněnými OTS. OTS proto mohou zahrnovat všechny typy právnických osob, jako jsou sdružení, nadace, společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Nejčastěji využívané právní formy v sektoru OTS jsou sdružení a nadace. Další právní formou jsou společnosti s ručením omezeným (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung* - iGmbH). Na rozdíl od daňové legislativy občanský zákoník nerozlišuje mezi právnickým subjektem sledujícím cíle veřejného zájmu a subjekty sledujícími soukromé nebo vzájemné zájmy (Ernst-Pörsken 2004).

Aby OTS získaly daňové úlevy nebo statut "obecné prospěšnosti", který je předpokladem pro přijímání daňově odečitatelných darů, musí se věnovat charitativním činnostem, veřejně prospěšným pracím nebo musí být zaměřeny na podporu náboženských subjektů, které mají právní subjektivitu.

3. Aktéři sociální ekonomiky

3.1 Hlavní aktéři sociální ekonomiky

Aktéry sociální ekonomiky aktivně zapojené do politiky trhu práce můžeme také klasifikovat podle EMES⁶¹:

Sociální podniky ve vlastnictví obce

Sociální podniky ve vlastnictví obce jsou zakotveny v Zákoně o sociální pomoci (*Bundessozialhilfegesetz*), který podporuje integraci příjemců sociální pomoci do trhu práce. První sociální podniky ve vlastnictví obcí byly zakládány v 80. letech. Podléhají jen minimální kontrole místního zastupitelstva, mají samostatný rozpočet a jejich strategické a operační řízení je jednodušší než u projektů, které obce řídí přímo. Hlavním cílem sociálních podniků ve vlastnictví obce je začlenění místních dlouhodobě nezaměstnaných do společnosti a do zaměstnání pomocí speciálních opatření zaměstnanosti, což částečně snižuje výdaje na nezaměstnanost, které musí obce vynakládat na sociální podporu. Sociální podniky ve vlastnictví obce poskytují školení a zaměstnání příjemcům sociální pomoci. Nejde o běžné denní kvalifikační studium, kurzy jsou obvykle realizovány „při práci“ na částečný úvazek.⁶² Sociální podniky ve vlastnictví obce jsou závislé na financování z veřejných zdrojů, jako jsou obecní dotace a granty z Federálního úřadu práce a Evropského sociálního fondu. Činnost ve vedení těchto podniků se často překrývá s prací pro obec – ředitelé těchto podniků mohou být například zaměstnanci obce. Nejčastější právní formou je obecně prospěšná společnost s ručením omezeným (*gemeinnützige Gesellschaft mit beschränkter Haftung*, or gGmbH) nebo registrované sdružení (*eingetragener Verein*, or e.V.).

Sociální podniky zakládáné organizacemi veřejné sociální péče

V Německu je šest velkých tradičních organizací veřejné sociální péče (Caritas, Diakonie, Deutscher Paritätischer Wohlfahrtsverband, AWO, DRK a Židovská asociace sociální péče). Tradiční náplní těchto organizací jsou opatření a služby pro zmiřování chudoby, od 80. let však také realizují projekty trhu práce. V prvních fázích byly zaměřeny na nezaměstnanost mládeže, ale v současnosti realizují stále více projektů usilujících o aktivní omezování dlouhodobé nezaměstnanosti. Nejčastější právní formou je obecně prospěšná společnost s ručením omezeným (*gemeinnützige Gesellschaft mit beschränkter Haftung*, or gGmbH) nebo registrované sdružení (*eingetragener Verein*, or e.V.).

⁶¹ Zdroj: Evropská výzkumná síť EMES <http://www.emes.net>

⁶² National Profiles of Work Integration Social Enterprises: Germany – Andreas Schulz http://www.emes.net/fileadmin/emes/PDF_files/ELEXIES/ELEXIES_WP_03-05_D.pdf

Organizace veřejné sociální péče jsou činné zejména v sektorech zdravotnictví a sociálních služeb na místní, státní a národní úrovni a jejich práce je financována hlavně z veřejných zdrojů. Lze je dokonce pokládat za „operační orgány oficiální sociální politiky“⁶³. Jsou průběžně a trvale financovány z veřejných zdrojů a jejich pozice jim umožňuje ovlivňovat politiku ve zmíněných oblastech. Menší iniciativy a sociální podniky, které se snaží operovat vně těchto struktur, se někdy rozhodnou pro partnerskou spolupráci s většími organizacemi v naději, že získají větší politický vliv a přístup k finančním zdrojům. Nejnovější ze šesti organizací veřejné sociální péče, 'Rovnoprávná charitativní organizace - *Der Paritätische Wohlfahrtsverband*' (DPWV), byla za tímto účelem dokonce založena; vznikla jako síť menších sociálních podniků a dnes sdružuje tisíce organizací.

Sociální podniky zakládáné malými a místními iniciativami

Německo má dlouhou tradici občanských sdružení a místních iniciativ. Tyto iniciativy navrhuje a realizují nové akce, které státní politiku doplňují nebo jsou jejím protipólem. Místní iniciativy sledují sociálně-politické cíle, např. v projektech řešících sociální vyloučení. Iniciativy vyvíjejí různé akce podle konkrétní oblasti, v níž fungují. Jejich hlavním cílem je omezovat chudobu a sociální vyloučení a řešit souvisící problémy v souladu se sociální a kulturní politikou a politikou trhu práce na místní a regionální úrovni. Při dosahování těchto cílů jsou do značné míry závislé na dobrovolnické práci. Placení pracovníci jsou zaměstnáváni jen na dobu určitou (na jeden nebo dva roky), která odpovídá omezeným zdrojům sociálního podniku, a jejich mzdy jsou hrazeny z veřejných rozpočtů. Kurzy jsou zaměřeny na pomoc klientům, kteří nemají odbornou kvalifikaci nebo mají kvalifikaci v oboru, po němž v regionu není poptávka. Tyto podniky většinou nabízejí mimořádné doškolovací kurzy při zaměstnání odpovídající potřebám současné práce klienta spíše než řádné kvalifikační studium.

Tyto typy sociálních podniků jsou financovány hlavně z veřejných dotací a grantů (z rozpočtu Federálního úřadu práce), prostředky však mohou získávat také z prodeje a marketingu v rozsahu jejich činnosti. Pokud lze pro financování pracovních míst a jiných aktivit využít jiné zdroje financování (např. členské poplatky), těší se sociální podniky větší nezávislosti, než obvykle mají jiné iniciativy financované z veřejných zdrojů. Nezávislost tohoto typu sociálního podniku je však většinou značně omezená, protože tyto malé iniciativy čelí značnému riziku bankrotu. Menší podniky jsou často členy *Paritätischer Wohlfahrtsverband*, nejnovější z „velké šestky“ organizací veřejné sociální péče (viz výše). Nejčastější právní formou je registrované sdružení (*eingetragener Verein*). Některé iniciativy však žádnou oficiální právní formu nemají. Vlastnická struktura je obvykle soukromá.

Podniky sociální integrace s degresivními dotacemi

Sociální podniky tohoto typu obvykle vznikají přeměnou neziskových organizací na tržní organizace. Svoji příslušnost k neziskovému sektoru považují za dočasný stav, jejich cílem je stát se plnohodnotnými tržními organizacemi schopnými zajistit trvalou integraci svých pracovníků do běžného trhu práce. Tato kategorie zahrnuje dvě organizační formy, které se vzájemně liší typem veřejné podpory, kterou čerpají:

- sociální firmy, které jsou sociálními podniky závislémi na speciálních programech trhu práce na úrovni zemí (*Länder*). První regionální programy pro financování sociálních firem byly zavedeny v 80. letech v Dolním Sasku. Po sjednocení Německa vytvořily programy trhu práce podporující sociální firmy také další územní celky. Regionální programy trhu práce doplňují federální politiku práce a evropské programy zaměstnanosti;

⁶³ Observations on the Relationship between Local Authorities and The Social Economy
http://www.socialenterprise.org.uk/Publications.aspx?WCI=htmlPublication&WCE=Show&WCU=RESRC_PKEY=1134_STATE=R%3d4608%7epDFFROM%3d1753-01-01%7epDTO%3d9999-12-31%7epMT%3d0%7epTO%3dY

- družstva činná v oblasti politiky trhu práce a integrace a závislá na individuálních dotacích v této oblasti. Tato družstva na zajišťování pracovních míst pro nezaměstnané nedostávají žádné institucionální dotace. Finanční podporu čerpají jen na jednotlivé klienty, obvykle v rámci Federálního zákona o trhu práce (*Sozialgesetzbuch III*). Z hlediska veřejné finanční podpory jsou tedy v jiné situaci než sociální firmy, které čerpají institucionální i individuální dotace.

Oba typy podniků sociální integrace s degresivními dotacemi využívají kombinaci politik trhu práce a strukturálních politik. Podniky jsou obvykle zakládány nezaměstnanými nebo pro nezaměstnané a kladou velký důraz na zvyšování své konkurenceschopnosti (čerpají degresivní dotace).

Tyto podniky byly původně zakládány skupinami občanů za účelem vytváření pracovních příležitostí pro nezaměstnané. Objem dotací se postupně snižuje, takže se postupně zvyšuje závislost sociálního podniku na tržních zdrojích a sociálním kapitálu (dobrovolnická práce, sponzorské dary). Po ukončení finanční podpory aktivit sociálního podniku z veřejných dotací, ztrácejí jeho vazby na veřejnou politiku na významu.

Většina sociálních podniků prvního typu (sociálních firem) jsou společnosti s ručením omezeným (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*, GmbH); sociální podniky druhého typu zahrnují družstva.

3.2 Základní data o těchto aktérech

Nejvíce dostupných dat se týká **družstev**. V Německu je jich značný počet, do sociální ekonomiky jsou však zapojena jen některá z nich. V Německu je asi 2.500 družstevních bank, které mají cca 200.000 zaměstnanců a 14 milionů členů a obvykle poskytují úvěry MSP. Častá jsou také zemědělská družstva (3.815 podniků), která v r. 2001 nabízela 113.000 pracovních míst. Do této skupiny patří také dělnická družstva, spotřebitelská a bytová družstva. Celkem vytvářejí asi 500.000 pracovních míst v 10.000 podnicích. Skupina subjektů sociální ekonomiky zahrnuje také asi 340 **vzájemných zdravotních pojišťoven** (*Versicherungsvereine auf Gegenseitigkeit*), které podle odhadu mají 3 miliony členů a 150.000 zaměstnanců. **Sdružení** vytvářejí téměř 1.500.000 pracovních míst v 506.000 subjektů. Podrobnější data jsou uvedena v Tab 1.⁶⁴

⁶⁴ http://www.eesc.europa.eu/groups/3/categories/soceco/A_DI_CES97-2007_DI_en-rev.doc

Tab. 15 Počet subjektů sociální ekonomiky

Družstva a podobné formy	Vzájemné společnosti a podobné formy	Sdružení a podobné formy
- Družstevní banky (2006: 199.706 prac. míst 2.500 podniků) - Zemědělská družstva (2001: 113.300 prac. míst 3.815 podniků) - Dělnická družstva (2001: 107.100 prac. míst 1.422 podniků) - Spotřebitelská družstva (2001: 16.300 prac. míst 47 podniků) - Bytová družstva (2001: 21.229 prac. míst 1.991 podniků) <i>(Družstva v Evropě: 2006 531.000 prac. míst 21.730.409 členů 10.236 podniků)(3)</i>	- Zdravotní a sociální pojištění (2006: 3 miliony členů 340 subjektů) (1)	- Nestátní sociální sdružení (2004: 1.414.937 prac. míst 751.250 plný úvazek; 663.687 částečný úvazek) 98.837 subjektů) (2) - Jiné subjekty: - Sdružení sociálních akcí (vč. Svépomocných seskupení a občanských iniciativ) (2001: 72.530 subjektů) - Ekologická sdružení (2001: 5.614 subjekty) - Profesní, hospodářská, politická sdružení (2001: 51.581 subjekt) - Sportovní sdružení (2001: 215.439 subjektů) - Kulturní sdružení (2001: 61.983 subjekty)
Ca 466.900 prac. míst Ca 9.088 podniků (2006)	Ca 150.000 prac. míst	1.414.937 prac. míst 505.984 subjektů

(*) Zdroj: Birkhoelzer, Lorenz & Tiburcy

(1) Zdroj : International Literature Review

http://www.cabinetoffice.gov.uk/upload/assets/www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/internationalfinal.doc

(2) Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege e. V. (www.bagfw.de)

(3) Zdroj: Cooperatives Europe, Intermediary Report, 2007

Sociální podniky nabízejí pracovní místa sociálně a ekonomicky znevýhodněným osobám (Birkhölzer, 2005):⁶⁵

- 72% zaměstnanců SP jsou ženy; ve všech podnicích je v průměru zaměstnáno 43% žen;
- 52% zaměstnanců jsou starší osoby – celkový průměr činí 42%;
- Nabízejí více možností práce na částečný úvazek – 40% v porovnání s celkovým průměrem 20% a
- Poskytují těmto skupinám více příležitostí k dalšímu vzdělávání a školení.

⁶⁵ <http://www.technet-berlin.de/downloads/kb-development-and-perspectives-of-the-social-economy-or-third-sector-in-germany.pdf>

3.3 Hlavní zajišťované služby

Sociální firmy jsou činné v nejrůznějších sektorech od montáže výrobků po hotely, multimediální a informační technologie.

Většina nestátních veřejně prospěšných/sociálních sdružení, která představují většinu subjektů sociální ekonomiky, nabízí služby pro mládež. (37% všech subjektů a 53% všech míst pro příjemce). Na druhém místě jsou subjekty nabízející služby seniorům (16%) a osobám se zdravotním postižením (14%). Pokud jde o počet osob zaměstnaných v těchto sektorech, na prvním místě je sektor zdravotnických služeb s 26% celkového počtu zaměstnanců v tomto sektoru spolu se sektorem poskytujícím služby seniorům (také 26% všech zaměstnanců). Podrobnější informace jsou uvedeny v následující tabulce:

Tab. 16 Služby poskytované nestátními veřejnými sociálními sdruženími

	Počet subjektů	Počet lůžek/míst pro příjemce	Počet zaměstnaných osob (celkem na plný i částečný úvazek)
Zdravotnické služby	7.882 (8 %)	227.442 (6%)	368.367 (26%)
Služby pro mládež	36.406 (37%)	1.915.782 (53%)	275.060 (19%)
Služby na podporu rodiny	7.646 (8%)	47.208 (1%)	67.057 (5%)
Služby pro seniory	15.796 (16%)	517.788 (14%)	367.303 (26%)
Služby pro osoby se zdravot. postižením	14.285 (14%)	499.390 (14%)	242.830 (17%)
Pomoc osobám v obtížné sociální situaci	7.233 (7%)	76.249 (2%)	26.039 (2%)
Ostatní pomoc	8.047 (6%)	240.209 (7%)	52.209 (4%)
Vzdělávání a školení v oblasti soc. služeb	1.542 (1%)	95.731 (3%)	16.072 (1%)
Celkem	98.837 (100%)	3.619.799 (100%)	1.414.937 (100%)

Zdroj: Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege e. V, 2004

http://www.bagfw.de/media/pdf/gesamtstatistik/gesamtstatistik_2004/allgemeiner_teil/ersterteil.pdf

3.4 Hlavní cílové skupiny těchto aktérů

Ze statistik počtu lůžek/míst, která příjemcům nabízejí nestátní sociální sdružení, jasně vyplývá, že jsou nejčastěji zaměřena na mládež (53 % všech míst/lůžek), na starší osoby (14 %) a osoby se zdravotním postižením (14 %).

Současná německá politika považuje za prioritu zvyšování míry zaměstnanosti dlouhodobě nezaměstnaných. Prostředky se prioritně přidělují na iniciativy pomáhající znevýhodněným osobám najít dlouhodobé zaměstnání. Cílové skupiny zahrnují klienty se zdravotním postižením, psychiatrickými diagnózami a nízkou kvalifikační úrovní. Mnoho typů sociálních podniků popsaných v oddíle 3.1 je zaměřeno na podporu zapojení těchto skupin do práce. Integrační podniky pracují hlavně s osobami se zdravotním postižením a usilují o jejich integraci do trhu práce.

4. Veřejná politika

4.1 Hlavní současné politiky podporující sociální ekonomiku

Německo nemá specifickou politiku podporující sociální ekonomiku. Podpora sociální ekonomiky je však nedílnou součástí politiky sociálního začleňování a politiky zaměstnanosti.

Politika v Německu dodržuje poměrně přísné rozdělení na družstva zaměřená na svépomoc a veřejně prospěšné organizace vykonávající službu veřejnosti. Družstevní sektor sleduje ekonomické zájmy svých členů a k převzetí jakékoli „sociální“ role pro veřejné účely se staví značně skepticky. Sedmý družstevní princip – zájem o komunitní⁶⁶ přístupy – však po jubilejním kongresu Mezinárodního družstevního svazu v Manchesteru v r. 1995 „změkl“ a byly vytvořeny mosty mezi skupinami společností asociačního a kooperačního typu.

Na tuto oblast politiky se v současnosti klade velký důraz proto, že předchozí snahy o snižování míry nezaměstnanosti vytvářením pracovních míst ve veřejných službách a dotováním špatně placených zaměstnání nebyly příliš úspěšné.

Hartz: Reformy zaměstnanosti v Německu realizované Úřadem práce

Tyto reformy byly zavedeny na pomoc nezaměstnaným v přístupu k práci, nikoli na podporu sociálních podniků; SP však mohou také využívat dotace pro rozšiřování svých aktivit.

Politická pracovní skupina financovaná z EQUAL posuzovala, jak sociální podniky, zejména pokud jsou členy BAG Arbeit (federální orgán pro sociální firmy zaměřené na integraci nezaměstnaných), mohou využívat granty od Úřadu práce pro vytváření udržitelných pracovních míst.⁶⁷ Pro německý politický kontext mají rozhodující význam reformy trhu práce Hartz, neboli tzv. „místa za 1 EUR“. Program řídí Úřad práce v partnerství s orgány místní správy a každému zaměstnavateli, který vytvoří pracovní místo pro nezaměstnaného, vyplácí fixní dotaci, kterou může využít na úhradu nákladů na pracovní místo a na vyplacení doplatku k dávkám podpory v nezaměstnanosti. Práce, které zaměstnanec vykonává, nesmějí konkurovat existujícím podnikům ani nahrazovat běžná pracovní místa v příslušné organizaci; musí také jít o veřejně prospěšnou práci. Systém je sice v Německu silně kritizován, musíme však uznat, že nezaměstnaným nabízí větší přístup k trhu práce, nemá vliv na jejich dávky a vede zaměstnavatele k tomu, aby zaměstnávali cílové skupiny. Orgány místní správy tento systém neaplikují jednotně, některé umožňují účast soukromým firmám a jiné omezují dotace jen na organizace veřejného sektoru nebo sociální podniky.⁶⁸

⁶⁶ „Družstva usilují o udržitelný rozvoj svých komunit prostřednictvím politik schválených jejich členy.“

⁶⁷ http://ec.europa.eu/employment_social/equal/data/document/etq2-med-092-ntn-berlin.pdf

⁶⁸ <http://www.istr.org/conferences/toronto/workingpapers/bode.ingo.pdf>

4.2 Hlavní instituce podílející se na navrhování těchto politik, Koordinace mezi jednotlivými institucemi

Hlavní instituce zapojené do navrhování těchto politik v Německu jsou:

- Ministerstvo zdravotnictví (Bundesministerium fuer Gesundheit / BMG)
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (Bundesministerium fuer Arbeit und Soziales / BMAS)
- Ministerstvo hospodářství a techniky (Bundesministerium fuer Wirtschaft und Technologie / BMWi)

V rámci Ministerstva práce a sociálních věcí (BMAS)⁶⁹ sociální podniky a sociální ekonomika nejsou výslovně uvedeny jako specifická oblast zodpovědnosti, však za ně zodpovídá Odbor V (Sociální integrace osob se zdravotním postižením) a VI (Evropské fondy (např. ESF) a sociální politika).

V rámci Ministerstva hospodářství a techniky (BMWi)⁷⁰ zodpovídá za politiku a financování MSP Odbor II. Jeho činnost zahrnuje také koordinaci prostředků z ESF a podnikatelské úvěry.

V Německu neexistuje koordinovaný dialog mezi vládou a německými podniky sociální ekonomiky a různá ministerstva jednají s různými skupinami organizací. Podniky pro zvyšování zaměstnanosti (*Beschäftigungsunternehmen*) jednají s Ministerstvem práce a sociálních věcí (BMAS), zatímco o integrační firmy (*Integrationsfirmen*) se stará především Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem práce. Družstva spadají pod Ministerstvo spravedlnosti.

Pokud jde o zpracování a implementaci politiky, jsou za hlavní instituce třetího sektoru považovány Asociace podniků bezplatné sociální péče (FWA - „Velká šestka“ a přidružení členové), které mají tradičně prioritní postavení jako poskytovatelé sociálních služeb na základě principu subsidiarity.

5. Finanční podpora

5.1 Veřejné zdroje financování pro rozvoj sociální ekonomiky

Německá vláda a orgány veřejné správy v současnosti investují do místních projektů a „sociálních podniků pro pracovní integraci“, realizujících projekty pro zvyšování zaměstnanosti. Sociální podniky jsou proto ve stále větší míře považovány za významné subjekty pro zvyšování zaměstnanosti v Německu. Aby tyto sociální podniky mohly čerpat z veřejných zdrojů, musí prokazatelně nabízet „doplňkové“ pracovní příležitosti a nekonkurovat současným podnikům a musí také přispívat k veřejné sociální péči. Tyto podniky však v současném prostředí čelí značným výzvám. Objem prostředků věnovaných na projekty dlouhodobé zaměstnanosti klesá, takže je pro tyto organizace finančně schůdnější vstupovat do veřejnosoukromých partnerství, která obvykle řídí zprostředkovatelé práce vybírající klienty na určitá místa.

V Německu mají začínající podnikatelé právo na platbu pojištění v nezaměstnanosti po dobu minimálně 3 měsíců od založení jejich podniku. Dále mohou obdržet podporu na 9 měsíců na pokrytí jejich osobních plateb v nezaměstnanosti a v průběhu tohoto období mohou obdržet i podporu na platbu v dobrovolném sociálním pojištění. Toto může být až o 6 měsíců prodlouženo. Tyto podpory jsou přístupné všem podnikatelům, nejenom začínajícím podnikatelům v oblasti sociální ekonomiky.⁷¹

⁶⁹ http://www.bmas.de/coremedia/generator/19712/property=pdf/organigramm_geschaftsbereich_bmas.pdf

⁷⁰ <http://www.bmwi.de/BMWi/Redaktion/PDF/M-O/organisationsplan-bmwi.property=pdf.bereich=bmwi.sprache=de.rwb=true.pdf>

⁷¹ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-studies/documents/social_protection_final_report_en.pdf

Strukturální fondy EU

Během **programového období 2000-2006** byla sociální ekonomika přímo podporována jen v rámci iniciativy Společenství EQUAL. Ostatní evropské finanční zdroje neobsahovaly žádné opatření ani prioritu zaměřenou na sociální ekonomiku. Pokud byla sociální ekonomika vůbec podporována, bylo to v jiných opatřeních, zejména v rámci podpory sociální integrace.

Nicméně od roku 2002 do r. 2006 byl v Berlíně realizován program na podporu ekonomiky v rámci okresních sdružení pro ekonomiku a práci (Wirtschaftsdienliche Maßnahmen im Rahmen Bezirklicher Bündnisse für Wirtschaft und Arbeit - WdM) podporující finančně malé sociální iniciativy a podniky. Program získal 12 milionů EUR z ERDF⁷².

EQUAL – Program Iniciativy Společenství (CIP)

Program Iniciativy Společenství (CIP) EQUAL v Německu v období 2000 – 2006 zahrnoval řadu různých témat. Téma D bylo „Posilování sociální ekonomiky (třetího sektoru)“ a bylo zaměřeno na profesionalizaci sociální ekonomiky a plné využití pracovního potenciálu rozvíjejícího se třetího sektoru (např. v oblasti zdravotnictví).

Prostředky přidělené v rámci EQUAL 2000 -2006 na podporu sociální ekonomiky činily 9 % z celkového rozpočtu programu ve výši 205,8 milionu EUR (tato částka již zahrnuje národní spolufinancování). To znamená, že na podporu sociálního podnikání bylo v tomto období vynaloženo 18.522 milionů EUR.

EQUAL skončí v březnu 2008 a po něm bude následovat program XENOS „Život a práce v různorodém světě“, který je součástí akčního programu „Mládež pro toleranci a demokracii“. Tento program však již nebude podporovat sociální ekonomiku, je zaměřen především na mládež.

Německý institut pro mikrofinance (Deutsches Mikrofinanz Institut, DMI)

DMI je přímým důsledkem zkušeností řady rozvojových partnerství EQUAL, především Národní pracovní skupiny pro financování zakládaných podniků. DMI chce stavět na existujících projektech a zpracovávat národní řešení určená pro finanční trh a začínající podniky v Německu. Podle obecného názoru jsou v této oblasti značné mezery na finančním trhu.

V r. 2003 nezaměstnaní v Německu založili cca 250.000 podniků, což je o něco více než polovina nově založených podniků v celé zemi. Státem podporovaná banka KfW poskytuje MSP malé úvěry do 50.000 EUR a další finanční produkty zaručené Evropským investičním fondem. Lze je však čerpat jen prostřednictvím schválených domácích bank a - přes speciální program nabízející mikroúvěry - vysoké procento úvěrů spadá do vyššího pásma 25-50.000 EUR.

Během posledních několika let v Německu nově vzniklo 22 iniciativ poskytujících mikroúvěry (dva veřejné programy mikroúvěrů KfW, úvěrové programy spravované regionálními ministerstvy nebo státními bankami, komunitní služby podpory podnikání, kancelář sociálního zabezpečení a pět mikroúvěrových iniciativ služeb pro osoby samostatně výdělečně činné („startovací“ centra) s finanční a technickou podporou nadace Deutsche Bank-Stiftung a GLS Gemeinschaftsbank eG). Tyto iniciativy jsou však často velmi malé (méně než 100 úvěrů ročně) a mají velké potíže se zajištěním udržitelnosti. DMI byla vytvořena pro řešení těchto problémů.

⁷² Regionální/místní konsorcia pro hospodářství a práci (Bezirkliche Bündnisse für Wirtschaft und Arbeit): <http://www.berlin.de/sen/arbeit/fit/buendnisse.html>

DMI byla oficiálně založena jako registrované sdružení v dubnu 2004. Nyní se skládá z více než 50 organizací ze všech německých regionů (říjen 2004). Zahrnuje 5 rozvojových partnerství EQUAL“ EXZEPT, Women Way of Entrepreneurship, Enterprise plus, MaGNet a Gründerbegleitnetzwerk (Poradenská síť pro zakladatele podniků) Brandenburg, 36 služeb pro samostatnou výdělečnou činnost / iniciativy a inkubátory pro nově založené podniky s praxí v poskytování mikroúvěrů, 2 finanční instituce GLS Gemeinschaftsbank eG (eticko-ekologická a družstevní banka) a GLS Beteiligungsaktiengesellschaft (investiční společnost), vědce, poradenské firmy, některé orgány veřejné správy a organizace zastupující podnikatele z řad žen a etnických menšin.

Programové období 2007 – 2013

NSRR 2007-13 pro Německo v jedné ze svých priorit uvádí, že vytváření nových a lepších pracovních míst znamená „usnadnění přístupu k trhu práce a zvyšování zaměstnanosti a sociální integrace znevýhodněných osob“.⁷³ Významnou částí tohoto postupu je „aktivace a podpora místního a regionálního potenciálu sociální integrace pomocí malých projektů, mikroúvěrů atd.“ a „prosazování regionálních asociací, iniciativ a sítí“. Velké organizace sociální péče a jejich členové (tj. sociální podniky) jsou zde zmiňovány jako subjekty „velmi dobře zastoupené v oblasti politiky sociální integrace a trhu práce“.

Celý německý dokument NSRR⁷⁴ obsahuje implicitní odkazy na „asociace práce“ a „komunitní poskytovatele“. Dokument popisuje také nedávné reformy trhu práce v Německu a zdůrazňuje význam nového dokumentu 'SGB III', což je část Sociálního zákoníku týkající se zdrojů financování určených pro sociální podniky a jiné organizace pomáhající znevýhodněným osobám získat přístup na trh práce.

Operační program ESF pro Německo 2007-13 podporuje aktivity v oblasti sociální ekonomiky jako například sociální integraci v sociálně vyloučených městských částech nebo podporu podnikání pro znevýhodněné skupiny. Operační program ESF 2007-13 pro Německo se však o sociální ekonomice nebo o zapojení sociálních podniků výslovně nezmiňuje, i když při konzultaci tohoto dokumentu byl navržen specifický národní program pro posílení sociální ekonomiky (ale tento návrh nebyl přijat)⁷⁵.

Sociálně integrační města

Od roku 1999 existuje v Německu v oblastech se zvláštními rozvojovými cíly program **“Sociálně integrační města”** neboli “sociální města”, který má za cíl podporovat sociální integraci v těchto městech pomocí mnoha provázaných aktivit a projektů⁷⁶. Za tento projekt je zodpovědné německé spolkové Ministerstvo dopravy, stavby a bydlení.

Program Sociálních měst je podpořen i dalšími čtyřmi doplňujícími programy:

ESF Spolkový program “Sociální město – vzdělávání, ekonomika, práce z domova (BIWAQ)” pro obyvatele sociálních měst a v oblasti rovných příležitostí v rámci Programu podpory rozvoje města “Sociální město”

Společně se Spolkovým ministerstvem dopravy, stavby a rozvoje města (BMVBS) a Spolkovým ministerstvem práce a sociálních věcí (BMAS) se v rámci programu XENOS rozběhl

⁷³ <http://www.bmwi.de/English/Redaktion/Pdf/national-strategic-reference-framework,property=pdf,bereich=bmwi,sprache=en,rwb=true.pdf>

⁷⁴ <http://www.bmwi.de/Dateien/BMWi/PDF/foerderdatenbank/nsrp-2007-13,property=pdf,bereich=bmwi,sprache=de,rwb=true.pdf>

⁷⁵ http://www.bmas.de/coremedia/generator/2954/operationelles_programm_des_bundes_fuer_den_europaeischen_sozialfonds.html

⁷⁶ Více informací: <http://www.sozialestadt.de>

mimořádný program ESF “Zaměstnání, vzdělávání a občanská účast na místní úrovni.” Tento program je určen zejména mladým lidem z komunit přistěhovalců a dlouhodobě nezaměstnaným a bude probíhat do roku 2008.

Program **Lokální kapitál pro sociální účely (LOS)** řídí od roku 2003 Spolkové ministerstvo rodiny, seniorů, žen a mládeže (BMFSFJ). V rámci tohoto programu se mohou čerpat prostředky do června r. 2008 v sociální a pracovní oblasti v sociálních městech.

Cílem programu „**Vývoj a šance mládeže v sociálně znevýhodněných oblastech**“ řízeného spolkovým ministerstvem pro rodinu, seniory, ženy a mládež (BMFSFJ) pro rok 2000-2006 bylo provázat prostředky a aktivity pro zlepšení šancí a životních podmínek dětí a mládeže.

V rámci programu Sociální města a dalších výše zmíněných doplňujících programů jsou podporovány i projekty, které svým obsahem spadají do problematiky sociální ekonomiky ač ji ve svém popisu přímo nezmiňují.

5.2 Neveřejné zdroje financování využívané pro rozvoj sociální ekonomiky

Mnoho podniků soukromého sektoru začalo finančně podporovat sociální firmy, charity a jiné sociální iniciativy. Ve studii PriceWaterhouseCoopers (PWC) z listopadu 2007 je uvedeno,⁷⁷ že německé podniky v r. 2007 věnovaly na sociální iniciativy 550.000 EUR v této struktuře:

- 80 % podporovalo projekty zaměřené na mládež nebo vzdělávání;
- 60 % podporovalo místní iniciativy;
- 60 % podporovalo kulturní aktivity;
- 50 % podporovalo sportovní aktivity.

Hlavní soukromé firmy poskytující finanční prostředky na sociální ekonomiku jsou:

GLS Gemeinschaftsbank (GLS Komunitní banka)

Komunitní banka v Bochum byla založena v r. 1974. Je to jedna z nejstarších současných etických bank (jako Merkur Bank, Triodos Bank, NEF atd.). Má 17.000 klientů a členů a financuje především projekty v oblasti vzdělávání, organického zemědělství a obnovitelné energie. Velmi ochotně podporuje inovační a modelové projekty.

Bank für KMU (Banka pro MSP)⁷⁸

Banka pro MSP byla založena v Berlíně v r. 1994, vznikla ze soukromé společnosti pro vytváření pracovních míst a staví na zkušenostech Berlínské záruční banky (Berlin Guarantee Bank). Kapitál získala z veřejných institucí a také od mnoha soukromých fyzických osob. Využívá veřejnou podporu z programů na spolkové a evropské úrovni (především programů EIB), které jí umožňují poskytovat úvěry za výhodnější úrokové sazby než jiné banky, a nabízí také doprovodné služby. V některých případech upouští od funkce zprostředkovatele a vkladatele napojuje přímo na MSP. Za velice krátké období nesmírně expandovala. V polovině r. 1996 finančně podpořila 700 MSP, včetně 200 začínajících podniků.

Goldrausch Frauennetzwerk e.V (Ženská síť Goldrausch)

Malá organizace se sídlem v Berlíně vedená dobrovolníky a poskytující finanční prostředky jen na projekty žen. Goldrausch je podporována sítí 250 sponzorů a od svého založení v r. 1982 financovala 200 projektů, včetně mnoha nově zakládaných podniků.

⁷⁷ http://www.pwc.de/portal/pub/lut/p/kcxm/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vM0Y_QjzKLd4p3dg0CSYGYLm4W-pEQhgtEzCDeESESPO-t7-uRn5ugH6BfkBsaUe7ogAgAOq82vw!!?siteArea=49c234c4f2195056&content=e597e64f7cb3218&topNavNode=49c4e4a420942bcb

⁷⁸ V Německu je celá řada sociálních podniků, jak je pojem chápán v ČR, podporována v rámci podpory MSP, proto se o ní zde zmiňujeme

Banka pro sociální ekonomiku

Tato banka se již od r. 1923 specializuje na podporu organizací a podniků pracujících v obecném zájmu v sektoru zdravotnictví a sociálních věcí. Největšími akcionáři banky, vlastníci téměř třetinu, jsou asociace společností veřejné sociální péče v rámci „Velké šestky“.

5.3 Kontrolní systémy pro využívání těchto zdrojů

Spolkové Ministerstvo práce a sociálních věcí má celkovou zodpovědnost, která je delegována na různá ministerská oddělení (Referat)

1. Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí, Oddělení (Referat) GS 1 „Evropský sociální fond“ má celkovou zodpovědnost za efektivní a řádný průběh operačních programů
2. Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí, Oddělení (Referat) VIb 1 „Mezinárodní pracovní a sociální politika, ESF platební místo a poradna“ je zodpovědné za administrativu a finanční aspekty OP (atestační úřad)
3. Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí, Oddělení (Referat) Z b 2 „Rozpočet v MPSV a obchodní sféře, dotační právo, nezávislé zastoupení ESF“ je zodpovědné za kontrolování OP (kontrolní úřad)
4. Faktická výkonná zodpovědnost (Navrhování programů) je na národní (spolkové) úrovni v rámci těchto ministerstev:
 - Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí (BMAS)
 - Spolkové ministerstvo pro rodinu, seniory, ženy a mládež (BMFSFJ)
 - Spolkové ministerstvo pro dopravu, stavebnictví a rozvoj města (BMVBS)
 - Spolkové ministerstvo pro vzdělávání a vývoj (BMBF)
 - Spolkové ministerstvo pro vědu a technologie (BMWV)

Na této úrovni je zapojeno i několik dalších institucí:

Spolkový správní úřad
Úvěrová banka pro obnovu
Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky
Spolkový pracovní úřad

6. Další typy podpory

Společnosti podporující rozvoj sociální ekonomiky

Existuje mnoho společností s ručením omezeným podporujících rozvoj sociální ekonomiky tím, že sociálním podnikům nabízejí řadu služeb. V některých případech si tyto společnosti dokonce najímá stát, konkrétně jednotlivá ministerstva jako je Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby jeho jménem poskytovaly podpůrné služby sociálním podnikům a jiným iniciativám.

Příklady těchto společností:

➤ **Federální konsorcium sociálních firem** (*Bundesarbeitsgemeinschaft Integrationsfirmen e.V. - BAG*)⁷⁹.

⁷⁹ Zdroj: <http://www.bag-integrationsfirmen.de/index.htm>

Jde o nejvýznamnější konsorcium tohoto typu v Německu sdružující více než 600 sociálních firem a mnoho projektů podporující sociální integraci. Toto společenství BAG provozuje FAF s.r.o., specializovanou konzultační společnost pro sociálně integrační firmy a sociální podniky.

BAG realizuje tyto činnosti:

- Zastupuje zájmy sociálních firem na národní (spolkové), zemské (*Bundeslaender*) a evropské úrovni (lobování, zvyšuje informovanost, vyjednává s politiky a financujícími institucemi)
- Poskytuje členům všeobecné konzultační a podpůrné služby
- Informuje členy o nových politikách, programech a iniciativách
- Podporuje členy při získávání finančních prostředků
- Nabízí informační akce a konference
- Pracuje v sítích

➤ FAF – Specializovaná konzultační společnost pro sociálně integrační firmy a sociální podniky (*Fachberatung fuer Integrationsunternehmen, Integrations-firmen und soziale Unternehmen* - <http://www.faf-gmbh.de/www/start/>)

Firma je zaměřena na rozvoj nových a zachování stávajících pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a jiné znevýhodněné skupiny v podnicích sociální ekonomiky a nabízí konzultace v těchto oblastech:

- Rozvoj produktů/ služeb, analýza trhu
- Lidské zdroje se zaměřením na znevýhodněné skupiny
- Marketing
- Finanční řízení
- Pomoc při získávání dalších prostředků z veřejných a jiných zdrojů
- Obecná podpora zakládání, rozvoje a reorganizace podniků

FAF provozuje více regionálních kanceláří, aby se jejich služby dostaly blíže k jednotlivým podnikům

○ GSUB – Konzultační společnost pro sociální podniky (*Gesellschaft fuer soziale Unternehmensberatung*) - http://www.gsub.de/content/index_ger.html

Organizace poskytuje tyto služby:

- administraci, řízení a rozdělování veřejných zdrojů a také zajišťování souladu s legislativou v oblasti grantů/dotací;
- konzultace a mediace;
- zpracování a implementace modelových projektů;
- personalistika a služby zprostředkovatelen práce;
- poradenské služby pro politiky;
- odborné služby.

Pokud služby těchto organizací nefinancuje vláda, musí náklady hradit podniky sociální ekonomiky.

Tyto organizace mohou čerpat finanční podporu na různé typy integračních projektů z Evropského sociálního fondu a také z německého spolkového rozpočtu v souladu s příslušnými ustanoveními Sociálního zákoníku (SGB)⁸⁰:

⁸⁰ <http://www.sozialgesetzbuch-bundessozialhilfegesetz.de/>

➤ **Startsocial⁸¹**

Iniciativa „na pomoc pomáhajícím“, nabízející finanční i nefinanční podporu, s důrazem na nefinanční formy pomoci, a systematický a průběžný transfer znalostí z vědeckých a sociálních organizací ve prospěch sociálních projektů. V čele iniciativy stojí Kancléřka Angela Merkelová a je podporována širokou škálou soukromých firem a sociálních iniciativ v Německu.

Startsocial je každoroční soutěž, do níž se může přihlásit kterýkoli sociální projekt hledající udržitelná řešení sociálních problémů a je určena pro fyzické osoby, týmy, iniciativy, kluby, instituce a podniky se sídlem v Německu.

Sociální projekty podporují lektori a experti ze soukromých firem a sociálních institucí a poskytují jim odborné poradenství v otázkách, jako je struktura a financování projektů, marketing, získávání finančních zdrojů a udržitelnost. Poradenství doplňují akce a workshopy k relevantním otázkám, kde se projekty mohou zapojit do sítí se soukromými podniky, sociálními institucemi a jinými projekty.

Iniciativu Startsocial podporují tyto soukromé firmy: Pfizer; ProSiebenSat.1 Media AG; Siemens; McKinsey&Company; Audi AG; Compact-net GmbH; IRA Wuelfing Kommunikation; Mediahaus Biering a Springer & Jacoby Werbung GmbH & Co KG.

Startsocial podporuje sociální ekonomiku finančně i transferem znalostí.

➤ **Společnosti s ručením omezeným podporující rozvoj sociální ekonomiky** nabídkou široké škály služeb sociálním podnikům, uvedeným v bodě 5.2, poskytují tyto typy podpory:

- Podnikové plánování
- Finanční řízení
- Lidské zdroje
- Marketing
- Controlling
- Monitoring / evaluace
- Pomoc při získávání dalších finančních zdrojů
- Krizové řízení/ řešení problémů

⁸¹ Zdroj: <http://www.startsocial.de/>

7. Tři příklady dobré praxe z vaší země (Může jít o příklady na úrovni programu - grantového schématu, nebo projektu)

1. případová studie
Název projektu: BEST Berliner Entwicklungsagentur fur Soziale Unternehmen und Stadtteilkonomie (Rozvojová agentura pro sociální podniky a ekonomiku městské části): http://www.soziale-oekonomie.de/ a http://www.sozialestadt.de/praxisdatenbank/suche/ausgabe.php?id=357&#finanzierung)
Město nebo region: Berlín
Oblast realizace projektu: Berlín – Pankow – Byly vybrány tři deprivované oblasti Berlína s malým počtem podniků sociální ekonomiky, kde žil velký počet nezaměstnaných s nízkými příjmy.
Jak je projekt financován? Z ESF a spolufinancován ze spolkového a zemského programu Sociální město Tento pilotní projekt probíhal v období 2002-2004 V dalším období od roku 2004 do června 2007 bylo prodlouženo financování pomoci třem sociálním podnikům, které v roce 2004 víceméně úspěšně fungovaly.
Stručný popis projektu: Byla založena agentura BEST za účelem zpracování komunitní hospodářské strategie pro vybrané čtvrti a zakládání sociálních podniků ve východních částech Berlína. Šlo o experimentální projekt, který probíhal od r. 2002 do r. 2004, s částečným prodloužením do června 2007. Rozvojová agentura BEST pracovala na mobilizaci potenciálu zaměstnanosti ve znevýhodněných oblastech. Jejím úkolem byla stimulace nově vznikajících podniků sociální ekonomiky.
Výstupy a výsledky projektu: Byla provedena analýza situace v nově podporovaných městských částech, vybrány udržitelné projekty, byly vytvořeny zásobníky záměrů a identifikovány zdroje financování s využitím několika metod pro stanovení potenciálních a udržitelných ekonomických oblastí pro sociální podniky. Téměř současně byla zahájena fáze mobilizace vhodných osob, která byla hlavním cílem projektu a trvala téměř celé realizační období. Vytvořily se tři skupiny mladých lidí, které usilovaly o založení podniku s těmito podnikatelskými záměry: zahradnický projekt, restaurace pro děti a centrum služeb pro činžovní dům. Tyto skupiny byly nadále finančně podporovány do června 2007. Po ukončení financování byl pouze jeden podnik dále finančně soběstačný a to restaurace pro děti. V nedávné době měl ale i on finanční problémy.
Realizační partneři: Odbor Senátu pro městský rozvoj, Úsek IV B Technologie-Netzwerk Berlin e.V. BEST také těsně spolupracovala s vedením příslušných městských částí a berlínskými správními orgány, s relevantními spolky a místními komunitami.
Míra úspěšnosti projektu: Nakonec byl krátkodobě udržitelný jen jeden podnik – restaurace pro děti, vaření s dětmi a používání zdravých potravin. I tento podnik měl v poslední době po skončení financování existenční problémy.
Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže? Hlavním problémem tohoto projektu byl finanční aspekt, protože všechny aktivity vyžadovaly podporu a dotace. Projekt několik let podporovala městská část Pankow a měla zájem o další rozvoj agentury BEST, zatím však bezvýsledně. Jde o to, že pro rozvoj agentury BEST je nutná finanční podpora. Bez financování z vnějších zdrojů se neobejde ani agentura ani podniky

sociální ekonomiky. Neexistuje příliš mnoho ekonomických oblastí, v nichž lze zajistit udržitelnost sociálního podnikání. Mobilizace občanů a mobilizace alternativních podnikatelských záměrů však byla skutečně úspěšnou stránkou tohoto projektu. Velký problém je získat zakázky, chybí kapitál na zahájení podnikání a je také velmi obtížné najít nové pracovní příležitosti, které nepotřebují další finanční podporu.

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Jak uvedla manažerka projektu ze Senátu pro místní rozvoj, tento projekt byl zajímavou zkušeností, nepředstavuje však model, který by v budoucnosti pomáhal řešit nezaměstnanost, chudobu a rozvíjet ekonomiku. Investice byly příliš vysoké a nepodařilo se založit sociální podnik dlouhodobě finančně soběstačný.

Které prvky projektu jsou přenosné?

Projektová manažerka neidentifikovala žádné přenosné prvky.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

Co byste poradili zpracovatelům politik uvažujících o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti? Například:

- Spolupráce s partnery?
- Účinná realizace?
- Jak oslovit obtížně dosažitelné cílové skupiny?
- Zapojení soukromého sektoru?

1. Postup založený na zapojení mnoha zainteresovaných stran / místního partnerství je kritický z hlediska udržitelnosti podniků

2. Národní a regionální orgány hrají při podpoře sociální ekonomiky klíčovou roli:

- Finanční podpora pro poskytování pomoci, konzultace a školení pro sociální podniky
- Zlepšování legislativního a politického rámce
- Veřejné zakázky
- Počáteční investice
- Evaluace

2. případová studie	
Název projektu: Palác kultury Billstedt	
Město: Hamburk (Městská část Billstedt)	
Oblast realizace projektu:	Projekt je realizován ve čtvrti Billstedt, kterou lze pospat jako znevýhodněnou městskou část na východě Hamburku. Míra nezaměstnanosti převyšuje průměr celého Hamburku (9,3 % / 6,9%), procento migrující populace je také nad tímto průměrem (22% / 15%), stejně jako počet příjemců sociálních dávek (15,2 % / 7,2%).
Jak je projekt financován?	Hlavním zdrojem financování jsou prostředky veřejného rozpočtu města Hamburk (60%). Kromě této institucionální podpory získává Palác kultury 40% rozpočtu z prodeje služeb, členských příspěvků a sponzorských darů. Rekonstrukce budovy v r. 2001a začlenění soukromých podniků do této budovy se plánovalo několik let předem. Proces rekonstrukce byl financován z peněz vybraných a uspořených za toto období a z dalších prostředků z veřejných rozpočtů. Za posledních 8 let Palác kultury zvýšil procento soukromých zdrojů v celkovém rozpočtu ze 16% na 42% (celkový roční rozpočet je asi 400.000,-EUR).
Stručný popis projektu:	Palác kultury vznikl na základě občanské iniciativy z r. 1979. Občané chtěli získat místo pro schůzky a společenské akce a v r. 1982 se jim podařilo záměr prosadit, prostory však iniciativa získala až v r. 1986. Palác kultury se v těchto počátečních letech nacházel v malém obchodě s nedostatečným zázemím. Tehdy vznikl ironický název Palác kultury. Díky podpoře demonstrantů a pozornosti médií se Palác kultury mohl v r. 1993 přestěhovat do bývalé vodárny. V r. 2001 byla budova bývalé vodárny ve čtvrti Billstedt částečně rekonstruována a modernizována. V důsledku této rekonstrukce a modernizace v Paláci kultury vznikla soukromá restaurace s kavárnou a hudební klub. Palác kultury nabízí širokou škálu kulturních, sociálních a volnočasových služeb. Poskytl platformu více než 40 sdružení či iniciativ z okolních čtvrtí. Zvláštní pozornost si zaslouží kulturní akce (divadlo, hudba, kabaret) v divadelním prostoru. Z Paláce kultury se stalo dosti velké sociální a kulturní středisko městské části s více než 50.000 návštěvníky ročně. Služby Paláce kultury nejsou zaměřeny na znevýhodněné skupiny. Jsou určeny pro všechny (místní) občany.
Výstupy a výsledky projektu:	Hlavním výstupem je získání výhod ze spolupráce v síti a získání pozice hybné síly rozvoje městské části. Je to předpokladem úspěšného fungování na místní úrovni. Palác kultury během posledních let realizoval několik projektů, které by se neuskutečnily bez zlepšených vztahů k soukromému podnikatelskému sektoru. Účast soukromých podniků a získání finančních prostředků ze soukromých zdrojů na jejich činnosti bylo předpokladem pro úspěšný vlastní rozvoj a vytváření sítě. Palác kultury nepodporuje sociální podnikání. Koncepce sociálního podniku by se však mohla stát modelem jeho dalšího rozvoje. Začlenění soukromých podniků do budovy Paláce kultury stabilizovalo cestu k profesionalitě a zlepšilo přístup k prostředkům ze soukromých zdrojů. Palác kultury kromě široké nabídky kulturních a sociálních služeb podpořil také myšlenku festivalu městské části s názvem "BilleVue". Tento třídní festival se poprvé konal v r. 2002 a byl úspěšným příkladem veřejno-soukromého partnerství na místní úrovni. Díky zájmu více než 150.000 návštěvníků byl festival výbornou akcí. Cílem "Bille Vue" bylo získat pozornost médií města Hamburku, změnit převážně negativní image a propagovat Billstedt jako zajímavou čtvrť, kde stojí za to žít.

Realizační partneři:

Palác kultury má organizační formu sdružení se statutem veřejně prospěšné organizace. Aktivní členové sdružení (asi 40 osob) se scházejí dvakrát ročně k projednání aktivit a projektů Paláce kultury. Palác je členem Zemského sdružení pro socio- kulturu (Landesverband Soziokultur). Členy tohoto sdružení je 25 místních socio-kulturních center z Hamburku.

Míra úspěšnosti projektu

Palác kultury se stal v průběhu posledních dvou let velmi úspěšným. Zahájili další dva projekty a museli si pronajímat dodatečné prostory v jiné budově. Tyto projekty (Akademie Hip hopu a „Toulavý tón“ („Klangstrolche“) se zaměřují na hudbu a vzdělávání mládeže a předškolních dětí.

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Kulturní palác se mezitím stal velmi známým v Hamburku a obdrželi městské čtvrtletní kulturní ocenění v roce 2008. Je plánováno, že akademie hip hopu bude součástí politiky městské čtvrti v Hamburku podpořené regionálními a národními autoritami. Tímto se Palác kultury stává integrovanou součástí rozvoje městské části v Billstedtu a Hamburku.

Které prvky projektu jsou přenosné?

Zamyslíme-li se nad projektem Paláce kultury, je v něm několik prvků, které lze uvést jako předpoklady úspěšné práce sociální instituce podílející se na rozvoji městské části. Pro dosažení tohoto cíle je nutno:

- Vytvořit stabilní vztahy s orgány místní správy a obvodu
- Hrát aktivní roli a moderovat dialog v městské části
- Přinášet inovační projekty a aktivity na místní a obvodní úrovni
- Stabilizovat práci v síti mezi sociálními institucemi a soukromým podnikatelským sektorem

Nezbytným základem této iniciativy však je skupina občanů, kteří se angažují na místní úrovni a jsou schopni fungovat jako hybné síly komunity. Pokud tedy uvažujete o aplikaci tohoto modelu, musíte najít správné lidi, kteří by podobnou iniciativu zahájili.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

Nejdůležitějším rysem, charakterizujícím kvalitu Paláce kultury a jeho aktivních členů, je rozhodně překlenování rozdílů a vytváření sítí na místní úrovni spolu s vytvářením široké nabídky socio-kulturních služeb a akcí. Palác kultury, jako společenské komunitní centrum s finančním zázemím ve veřejných rozpočtech, rozvinul dialog s místními občany, místní správou a soukromými podniky. Integrace soukromých podniků (kavárna, hudební klub) v koncepci Paláce kultury jako socio-kulturního městského střediska stabilizovala budoucnost této instituce. V kombinaci s inovačními projekty a aktivitami a pozitivními impulzy pro image městské části Billstedt, se Palác kultury stal významným partnerem pro prosazování partnerské spolupráce na místní úrovni. Tato místní partnerská spolupráce je zásadním předpokladem úspěšného řízení rozvojových procesů v městské části a účinného využívání veřejných peněz v programech městské obnovy.

Základem hnutí za Palác kultury byla skupina místně angažovaných občanů. Bez těchto osob by se úspěšné činnosti Paláce kultury nepodařilo zajistit.

Na příkladu Paláce kultury můžeme najít několik prvků, které lze také popsat jako předpoklady

úspěšné práce sociální instituce zapojené do rozvoje městské části:

- Stabilní vztahy s orgány místní správy a obvodu
- Aktivní role v dialogu s městskou částí a jeho moderování
- Inovační projekty a aktivity na místní a obvodní úrovni
- Práce v síti zahrnující sociální instituce a soukromý podnikatelský sektor

3. případová studie
Název projektu: Podnikatelé bez hranic
Město nebo region: Hamburk
Oblast realizace projektu: Činnost Podnikatelů bez hranic je zaměřena na zaostávající městské oblasti – příkladem typické oblasti, v níž projekt operuje, je Hamburk-Veddel. Lokalita trpí vysokou mírou sociální a ekonomické deprivace s mírou nezaměstnanosti přesahující 30% a nízkou kvalifikační úrovní. Ve čtvrti je mnoho opuštěných komerčních prostor a je tam velmi omezený sektor maloobchodu a služeb. Kolem 60% obyvatelstva čtvrti Hamburk-Veddel tvoří migranti, a přestože to jejich komunitám nabízí příležitost ke vzájemnému obchodu, mohou tyto komunity být úplně izolovány od zbytku města.
Jak je projekt financován? Evropský sociální fond Odbor hospodářství a práce města Hamburk Státní Ministerstvo práce a sociálních věcí
Stručný popis projektu: Iniciativa Podnikatelé bez hranic podporuje samostatnou výdělečnou činnost, podniky a podnikání v nejvíce znevýhodněných oblastech Hamburku v těsné spolupráci s dalšími programy pro obnovu městských čtvrtí a nabízí komplexní soubor nástrojů podnikatelské podpory přizpůsobených konkrétním potřebám. Iniciativa Podnikatelé bez hranic (založená v r. 2000) konkrétně pomáhá podnikatelům z řad migrantů zakládat a rozvíjet vlastní podniky v Hamburku. Používá k tomu řadu inovačních metod zajišťujících co největší dostupnost podpory podnikání pro komunity migrantů. Podnikatelé bez hranic poskytují pomoc podnikatelům přímo v terénu. Pomáhají jim v mnoha oblastech, patří k nim např.: získání přístupu ke zdrojům financování, práce s klienty, prezentace produktů, lidské zdroje, time management, počítačová gramotnost a zdokonalení v němčině. Podpora podnikání je poskytována individuálně nebo ve workshopech. Pravidelně se také konají různé akce a semináře. Školení vedou interní nebo externí lektori podle tématu.
Výstupy a výsledky projektu: Projekt Podnikatelé bez hranic v letech 2001 - 2005 poskytl služby celkem 1467 osobám. Příjemcům byly nabízeny nejrůznější služby od všeobecných informací až po odbornější témata, jako je zpracování podnikatelského záměru. Značný počet příjemců (338 osob) dostával všeobecné informace po celé toto období. Poradenské služby projektu jsou zaměřeny především na mladé, nezaměstnané přistěhovalce mužského pohlaví. Přibližně polovina klientů je ve věkové skupině 26 – 45 let. Genderová rovnováha je posunuta ve prospěch mužů (68% celkového počtu klientů). Pokud jde o vzdělávací služby projektu, jeho školení a seminářů se v letech 2001-2005 zúčastnilo celkem 612 přistěhovalců.
Realizační partneři: Podnikatelé bez hranic úzce spolupracují s nejdůležitějšími místními zainteresovanými stranami (např. bytovými družstvy, odborníky v oblasti obnovy městských částí a vedoucími pracovníky sociálních iniciativ) na nabídce komplexního souboru nástrojů podnikatelské podpory vhodných pro potřeby klientů. Iniciativa také spolupracuje s orgány místní správy na podpoře rozvoje infrastruktury pro zlepšení kvality deprivovaných oblastí tak, aby byly vhodným místem pro podnikání. Projekt také spolupracuje s organizacemi bytového hospodářství, které podnikatelům z řad migrantů umožňují platit nižší nájemné v době zahájení podnikání.

Míra úspěšnosti projektu:

Projekt Podnikatelé bez hranic provedl průzkum zaměřený na odhad počtu klientů, kterým se podařilo založit podnik. Pracovníci projektu kontaktovali vzorek 79 klientů poradenských služeb. Více než polovina těchto klientů (41 přistěhovalců, tj. 55%) již vlastní podnik založila. Míra přežití těchto podniků byla 73%. Extrapolací tohoto procenta na celkový počet 1.467 klientů poradenských služeb lze dojít k závěru, že projekt v letech 2001-2005 generoval asi 800 nově založených podniků (55% z 1.467 klientů). Tento odhad je však pravděpodobně dosti vysoký.

Projekt Podnikatelé bez hranic kromě přímého dopadu na zakládání nových podniků také zvyšoval informovanost místních úřadů a jiných institucí poskytujících podnikatelské vzdělávání a školení o podnikání etnických menšin. Kompetence a zkušenosti tohoto projektu dnes v Hamburku uznává a využívá mnoho dalších institucí činných v oblasti zakládání podniků. Projekt navíc také vytvořil platformu pro internetové diskusní fórum, kde si podnikatelé z řad přistěhovalců mohou vyměňovat zkušenosti.

Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?

Navázání kontaktů s cílovou skupinou bylo hlavní překážkou kterékoli iniciativy podporující samostatnou výdělečnou činnost přistěhovalců. Aby se projekt s tímto problémem vyrovnal, používal různé strategie publicity pro dosažení maximálního pokrytí komunit přistěhovalců a zajištění vysoké míry informovanosti o poskytovaných službách. Projekt uveřejňoval inzeráty v novinách a časopisech etnických menšin a v hamburském časopise Korrekt, distribuovaném zdarma, šířil letáky a plakáty, vydával vlastní časopis a měl také pravidelné vstupy ve speciálním německo-tureckém televizním programu na kanálu *Hamburk 1*. Multikulturní tým projektu garantoval jeho větší důvěryhodnost v očích potenciálních klientů, která také částečně snižovala existující překážky a výhrady.

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Celkovým cílem politického opatření je podporovat samostatnou výdělečnou činnost osob, které jsou původem přistěhovalci. Projekt Podnikatelé bez hranic pro dosažení tohoto cíle využívá několika prostředků. Především usiluje o zlepšování vazeb mezi podnikateli z etnických skupin a fungujícími iniciativami. Základním nástrojem je vytvoření sítě poskytovatelů informací a poradenských služeb v několika městských částech Hamburku. Druhý nástroj zohledňuje politickou dimenzi podnikání. Zatímco podnikatelé narození v Německu a jejich představitelé v obchodních komorách a jiných institucích mají silné vazby na zpracovatele politik, podnikatelům z řad přistěhovalců často odpovídající síť chybí. Projekt Podnikatelé bez hranic pro vyrovnání tohoto nedostatku také funguje jako lobbystická organizace podnikatelů etnického původu.

Které prvky projektu jsou přenosné?

Projekt Podnikatelé bez hranic je přenosný do jiných oblastí, především tam, kde jsou migranti nedostatečně integrováni do trhu práce. Obsah podpory a inovační metody použité pro zajištění co největší dostupnosti pomoci pro komunity migrantů by bylo možno uplatnit jinde.

Těsná spolupráce s místními partnery zajišťující, aby byla nabízená podpora podnikání holistická – tj. aby se zabývala komplexním souborem překážek, které musí migranti při zakládání podniků překonávat – je také přenosná za předpokladu spolupráce místních zainteresovaných stran.

Způsob, jakým projekt podporoval vytváření vazeb mezi podporou podnikání a obnovou městských částí, je jako celek inovační a má potenciál pro přenos do jiných oblastí/zemí.

Nejdůležitější rady

Co byste poradili zpracovatelům politik uvažujících o implementaci podobné iniciativy v jejich oblasti?

Strategie vzájemné pomoci, kde zkušení podnikatelé z řad přistěhovalců pomáhají osobám se zájmem o podnikání, je velmi vhodná pro zvyšování informovanosti a zajištění relevance typů nabízených služeb.

Dobrá znalost podmínek místního trhu práce a silná síť místních podnikatelských struktur je nezbytným předpokladem účinné podpory podnikání členů etnických menšin. Velmi důležitá je také otázka jazyka a jazykové přípravy. Zdá se, že jde o samozřejmost, ale tato potřeba se často při prosazování ekonomické integrace pomocí samostatné výdělečné činnosti přehlíží. Bez poradenských služeb v mateřském jazyce přistěhovalců je velmi těžké s nimi navázat kontakt.

Úspěšné založení podniku je dlouhodobý proces, který rozhodně není omezen jen na fázi jeho zakládání. Pro úspěšnou a udržitelnou podporu podnikání etnických menšin je poradenské služby nutno poskytovat ve všech fázích fungování podniku.

POZOR: Tento poslední projekt je v německém kontextu klasifikován spíše o projekt podpory podnikání – nejde o projekt sociálního podnikání z hlediska používané terminologie v Německu.

8. Seznam použitých zdrojů:

- OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj)
<http://www.oecd.org/dataoecd/9/6/37508720.pdf>
- Evropská výzkumná síť EMES <http://www.emes.net>
- Projekt Elexies ohledně sociálních podniků <http://www.ensie.org/elexies/>
- The Social Economy in the European Union– studie organizace CIRIEC v rámci Evropského ekonomického a sociálního výboru
http://www.eesc.europa.eu/groups/3/categories/soceco/A_DI_CES97-2007_DI_en-rev.doc
- Spolkové společenství volné sociální péče (Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege e. V, 2004)
http://www.bagfw.de/media/pdf/gesamtstatistik/gesamtstatistik_2004/allgemeiner_teil/ers_anteil.pdf
- FAF - Odborné poradenství pro pracovní a firemní poradenství <http://www.faf-gmbh.de/proconcept/index.html>
- Dr. Karl Birkhölze: Development and Perspectives of the Social Economy or Third Sector in Germany http://www.crida-fr.org/03_actualites/streams/stream%204/ISTR-EMES_BirkXholser.doc
- Country Fiche Německo
- Program iniciativy EQUAL v Německu www.equal.de
- Oficiální webové stránky města Berlín <http://www.berlin.de/sen/arbeitsfit/buendnisse.html>
- Evropská komise: http://ec.europa.eu/employment_social/equal/practical-examples/entrep-german-microfinance_en.cfm
- Startsocial – podnik sociální ekonomiky <http://www.startsocial.de/>
- Spolkové sdružení pro společnosti integrující znevýhodněné osoby <http://www.bag-integrationsfirmen.de/index.htm>
- Good practices on social protection of new entrepreneurs and assisting partners and the impact on business creation (Dobré praxe sociální ochrany nových podnikatelů a podporujících partnerů a dopad na tvorbu podniků)
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-studies/documents/social_protection_final_report_en.pdf
- Sociální města <http://www.sozialestadt.de>

9. Seznam osob zkontaktovaných pro výzkum:

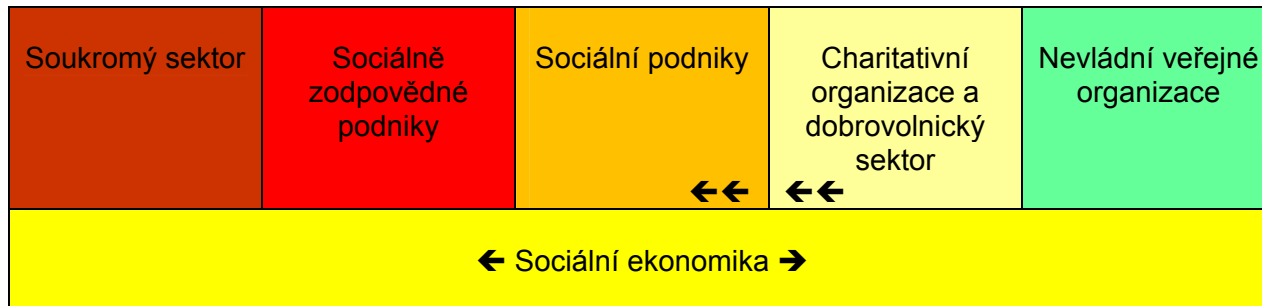
Jméno	Organizace	Funkce
Knut Henkel	Senát pro místní rozvoj (Berlín)	Programový manažer
Margitta Dahlem	Senát pro místní rozvoj (Berlín)	Projektová manažerka
Thomas Jacob	Ministerstvo pro místní rozvoj, Hamburk	Vedoucí oddělení projektů
Walter Leal	Univerzita aplikovaných věd, Hamburk	Profesor
Pan Zimmer	Organizace Neuerarbeit	Projektový manažer
Hendrik Fischer	Oddělení ESF na MPSV v Brandemburgu	Vedoucí oddělení ESF
Reiner Aster	Social Business Consulting v Berlíně	Ředitel
Birgitta Berhorst	Ministerstvo práce a sociálních věcí (BMAS), ŘO OP ESF	Programová manažerka
Jurgen Roloff	Úřad pro místní ekonomiku v deprivovaných oblastech, Hamburg	Pracovník úřadu
Kazim Abaci	Centrum pro začínající podnikatele a podniky imigrantů, Hamburk, Německo	Projektový manažer

II.1.4 Analýza modelů sociální ekonomiky ve Velké Británii

1. Definice pojmu „sociální ekonomika“

Definice sociální ekonomiky je předmětem široké diskuse a není příliš jasná. Budeme-li vycházet z nadřazené koncepce ekonomiky, lze třetí sektor, který sdružuje dobrovolnický a komunitní sektor, jasně odlišit od veřejného a soukromého sektoru. Následující tabulka zjednodušeně znázorňuje sociální ekonomiku a postavení sociálních podniků v rámci tohoto sektoru.

Tab. 17 Postavení sociální ekonomiky a sociálních podniků ve třetím sektoru



Protože jasná definice termínu „sociální ekonomika“ neexistuje, má se obecně za to, že zahrnuje celou škálu organizací, které nejsou součástí ani veřejného ani soukromého ziskového sektoru. Ve Velké Británii sice žádná obecně závazná definice sociální ekonomiky neexistuje, nejčastěji používaná definice však zní takto:

Skotský parlament (The Scottish Executive)

Organizace sociální ekonomiky jsou nezávislé na státu, mají především sociální cíle a jejich přebytky jsou investovány za účelem dosahování těchto cílů. Řada těchto organizací významně přispívá k zajišťování cílů veřejné politiky v oblastech, jako je bydlení, sociální péče, komunitní péče.⁸²

Skotský parlament pak identifikuje organizace sociální ekonomiky (spíše než sociální podniky) jako organizace zaměřené na sociální cíle a poskytování služeb. Organizace v rámci sociální ekonomiky definuje podle jejich aktivit a jasně je zařazuje do programu poskytování moderních veřejných služeb. Dokument „Sociální ekonomika – přezkum skotských exekutivních politik (Social Economy- a review of the Scottish Executives Policies)“ přistupuje k otázce, co může či nemůže spadat pod pojem „sociální ekonomika“, pružně. Předpokládá určité klíčové charakteristiky – dobrovolnické řízení, založení pro sociální účely, nerozdělování zisku a participace komunity nebo uživatelů – jeho doporučení jsou však značně široká. Například – na rozdíl od Strategie pro sociální podnikání Vlády UK - nerozlišuje na jedné straně organizace, které operují jako soběstačné neziskové podniky (nazývané často sociální podniky) nebo o to usilují, a na druhé straně dobrovolnický sektor, který může být ve svých ekonomických aktivitách omezenější.

Londýnská rozvojová agentura a partneři (London Development Agency and Partners)

Sociální podniky jsou součástí rostoucí sociální ekonomiky, dynamicky se rozvíjejícího souboru organizací, které existují na pomezí soukromého a veřejného sektoru. Sociální ekonomika, nazývaná někdy také třetí sektor, zahrnuje dobrovolnické a komunitní organizace, nadace a asociace/sdružení mnoha typů. Sociální podniky se od zbytku sociální ekonomiky

⁸² Zdroj: Přezkum skotských exekutivních politik na podporu sociální ekonomiky.

*odlišují jako organizace využívající obchodní aktivity pro dosahování svých cílů a zajišťování finanční soběstačnosti.*⁸³

V definici formulované Londýnskou rozvojovou agenturou (LDA) se jasně uvádí, že sociální ekonomika se nachází na pomezí soukromého a veřejného sektoru. Tato definice je podobná definici Evropské komise, která bývá označována zkratkou CMAF (Cooperatives, Mutuals, Associations, Foundations – Družstva, vzájemné společnosti, sdružení a nadace).

Pokud jde o definici sociálního podniku, ve Velké Británii zřejmě převládá definice Ministerstva obchodu a průmyslu (DTI).

*„Sociální podnik je podnik s převládajícími sociálními cíli, jehož hospodářské přebytky jsou principiálně reinvestovány za účelem dosahování těchto cílů v podniku nebo komunitě a který se neřídí potřebou maximalizovat zisk akcionářů a majitelů.“*⁸⁴

Sociální podniky jsou různorodé, patří sem podniky místních komunit, sociální subjekty, vzájemně podpůrné organizace, jako jsou družstva, ale i velké organizace operující na národní či mezinárodní úrovni. Jednotný právní model sociálního podniku neexistuje, mohou to být společnosti s ručením omezeným, průmyslové a pojišťovací společnosti, akciové společnosti; některé z nich nejsou zapsány v obchodním rejstříku a jiné jsou registrovány jako charitativní organizace.

Sociální podniky často začínají jako organizace dobrovolnického sektoru, závislé především na grantech a dobrovolnické práci a usilující o zvýšení obchodního příjmu (podle DTI).

Podle příručky DTI lze sociální podnik vymezit na základě tří aspektů:

- *Registrace:* Organizace zapsané v obchodním rejstříku (Companies House) jako organizace s ručením omezeným, průmyslové podniky a pojišťovací společnosti. Od tohoto roku by měly být registrovány také obecně prospěšné společnosti (Definice pojmů – viz oddíl o právním rámci).
- *Obchod:* Aby mohla být organizace považována za sociální podnik, musí také aktivně obchodovat. Příjmy z obchodních činností nezahrnují příjmy z grantů, dotací, členských poplatků, dobrovolných příspěvků a fundraisingu.
- *Sledování sociálního cíle:* V neposlední řadě musí mít Sociální podniky především sociální cíle (včetně ekologických) a jejich přebytky musí být reinvestovány do podniku nebo komunity na podporu těchto cílů.

Pokud jde o reinvestování zisku, situace se liší podle právní formy sociálního podniku, stanov a rozhodnutí správní rady jednotlivých organizací.

⁸³ Zdroj: Time to Deliver: A Social Enterprise Support Strategy for London

⁸⁴ Zdroj: Time to Deliver: A Social Enterprise Support Strategy for London

Přehledy

2.1 Stručný historický přehled vývoje sociální ekonomiky za posledních 10 – 15 let

Ve zprávě Wolfendenovy komise z r. 1978 o budoucnosti dobrovolnických organizací byla vyčleněna čtyři významná historická období v rozvoji zajišťování sociálních jistot, týkající se zejména zapojení organizací třetího sektoru. Tento vývoj kombinuje historické hybné síly, politickou ideologii a posuny v sociálních očekáváních:

- **Paternalismus** – Do r. 1834 byla nejdůležitějším zdrojem podpory občana v nouzi jeho rodina a místní komunita. Kromě tohoto neoficiálního systému poskytovali lékaři, učitelé a jiní sociální služby jednotlivým osobám, které si je nemohly dovolit, zatímco charity a církve – a také zákon o chudých – poskytovaly pomoc širší populaci. V té době existovalo mnoho filantropických organizací motivovaných náboženským přesvědčením a silným étosem sociální zodpovědnosti. Tyto organizace nabízely veřejnosti různé finanční, lékařské, bytové a vzdělávací služby.

- **Státní „zastřehovací“ politika a dobrovolná expanze (1834-1905)** – Silný étos ekonomiky modelu laissez faire a vzájemná pomoc vedly v r. 1834 k novele zákona o chudých, která rozlišovala chudé na ty, kdo si pomoc „zaslouží“ a „nezaslouží“. Zatímco příslušníci první skupiny mohli získat podporu, aby se opět „postavili na nohy“, členové druhé skupiny si mohli jedinečně odpracovávat pobyt v chudobinci. Pro druhou polovinu 19. století je proto typický prudký rozvoj organizací třetího sektoru, který byl reakcí na snahy státu snížit závislost občanů na sociální pomoci. Tyto organizace, zahrnující např. sirotčince a Armádu spásy, řešily nenaplněné sociální potřeby.

- **Vznik státních sociálních služeb (1905-1944)** – liberální vláda, která byla u moci v r. 1905 a byla si vědoma měnících se postojů k chudobě, položila základy poskytování sociálních služeb, jako jsou důchody, školní obědy, nemocenské dávky a dávky v nezaměstnanosti, z veřejných zdrojů. Rozvoj sociálního státu pokračoval a kulminoval Beveridgovou zprávou z r. 1942, která doporučila „komplexní systém sociálního zabezpečení založeného na státních dotacích zdravotnictví, školství, bydlení a zaměstnanosti“. Třetí sektor však nadále zůstal významným poskytovatelem nezávislých sociálních služeb, např. péče o děti a osoby se zdravotním postižením.

- **Konsolidace sociálního státu (1944-1978)** – labouristická vláda v letech 1945-51 zavedla mnoho Beveridgových návrhů a zrušila zákon o chudých. V této souvislosti se organizace třetího sektoru začaly zaměřovat na poskytování specializovaných služeb, které stát nezajišťoval, nebo byly pro tyto účely zakládány, a vznikaly také nátlakové skupiny usilující o změny vládní politiky (např. the Child Poverty Action Group) nebo místní vzájemné organizace.

Po Wolfendenově zprávě z r. 1978 prosazovaly konzervativní vlády v období 1979-1997 „stažení státu“ a omezení role veřejného sektoru v poskytování veřejných služeb. Třetí sektor tak opět dostal příležitost stát se nejvýznamnějším poskytovatelem sociálních služeb. Třetí sektor však v důsledku tržní filozofie té doby nebyl v nestátních formách poskytování sociální péče ani zdaleka rovnocenným partnerem soukromého sektoru.

Třetí sektor zahrnující dobrovolnické a komunitní organizace, charitativní organizace, sociální podniky, vzájemné společnosti a družstva – přispívá k naplnění cílů vlády týkajících se veřejných služeb, komunit a ekonomiky. Na potvrzení této skutečnosti vláda v posledních letech vedla řadu iniciativ pro podporu rozvoje a zvyšování pravomocí třetího sektoru. Přestože od r. 1997 bylo dosaženo značných úspěchů, třetí sektor může být mnohem větším přínosem pro poskytování veřejných sociálních služeb.

Vláda UK po r. 1997 zahájila řadu významných iniciativ na podporu růstu a transformace sociální ekonomiky. O prosazování rozvoje sociální ekonomiky v UK po r. 1997 se zasloužily především tyto čtyři státní orgány:

- Ministerstvo vnitra, zodpovídající za dobrovolnický a komunitní sektor;
- Ministerstvo financí, v jehož kompetenci je fiskální a měnová politika. Nese také nejvyšší zodpovědnost za správu daní prostřednictvím finančních úřadů;
- Ministerstvo průmyslu a obchodu, které řídí národní politiku podpory podnikání; útvar sociálního podnikání, který byl dříve při tomto ministerstvu, byl převeden pod Úřad vlády; útvar pro financování charitativních organizací a třetího sektoru v rámci Ministerstva financí
- Úřad vlády (zejména jeho Strategický útvar), což je v zásadě odbor Premiéra, který za labouristické vlády po r. 1997 značně rozšířil své kompetence a rozrostl se.

Sociální podniky

Současný sociální podnik má kořeny v koncepcích sociální filozofie, které se rozvíjely v 19. století a prosazovaly vizi sociální solidarity, spravedlnosti a udržitelné ekonomické spolupráce občanů. Vznikaly cechy, které byly podrobeny státní regulaci v Alžbětinském období.

V nedávné minulosti (v 70. letech) se objevily pokusy družstevních rozvojových agentur v Anglii a Walesu, zakládaných ve spolupráci se zástupci družstevního sektoru, o vzkříšení sociálního podniku.

V 80. letech a na začátku 90. let měli zpracovatelé politik tendenci charakterizovat rozvoj sociálního podnikání především jako nástroj pro omezování chudoby. Tento důraz se v nedávné době přesunul na sociální integraci, takže sociální podniky a sociální ekonomika jsou považovány především za prostředek podpory sociální integrace a vytváření nových zdrojů pracovních míst pro nejvíce znevýhodněné osoby a dlouhodobě nezaměstnané.

2.2 Stručný popis procesu rozvoje legislativního rámce sociální ekonomiky

Proces rozvoje právních rámců sociální ekonomiky je vysvětlen podrobněji dále:

- *Registrované charitativní organizace:* Velmi široký okruh organizací může být považován za dobročinné organizace. Zákon o dobročinnosti ve Velké Británii považuje za dobročinnou organizaci pokud (a) má výhradně dobročinné cíle a (b) existuje za účelem veřejného prospěchu. Taková specifikace byla dána již Statutem o dobročinném využití majetku z roku 1601 (Alžběta I.) a byla interpretována v případovém právu v průběhu let – zejména ve slavném případě Komisionářů Inland Revenue v Pemsel z roku 1891, v němž bylo rozhodnuto, že dobročinná organizace musí mít předmět činnosti, který spadá výlučně do čtyř kategorií: pomoc ve finanční nouzi; rozvoj vzdělanosti; rozvoj náboženství a některé další účely ve prospěch komunity. Registrace dobročinné organizace není dobrovolnou záležitostí: podle Zákonu o dobročinných organizacích z roku 2006 všechny dobročinné organizace v Anglii a Walesu musí žádat o registraci, pokud jejich příjem není nižší než 5000 GBP ročně nebo pokud nespádají do některých velmi specifických kategorií. V r. 1853 byla založena Charitní komise (The Charity Commission), vládní orgán zodpovědný za dozor nad charitativními organizacemi v celé Anglii a Walesu.
- *Průmyslové a pojišťovací společnosti (IPS):* IPS je obchodní společnost a ručení jejích členů je omezené (podle zákona z r. 1965). Tuto legislativu v některých aspektech novelizoval Zákon o družstvech a obecně prospěšných společnostech (2003). Existují dva typy těchto společností, rozlišující organizace založené na principu vzájemné prospěšnosti a obecné prospěšnosti, tj. družstva, která jsou demokratickými podniky, a společnosti založené ve prospěch komunity, jež musí prokázat, že jejich činnosti budou přínosem pro jiné osoby než vlastní členy. Tyto společnosti mají pravidla určující, jak bude nakládáno s přebytky hospodaření a vyžadující, aby veškerá aktiva, která zbudou po rozpuštění společnosti, byla

využita pro podobné účely a nebyla rozdělena mezi členy. V r. 2004 vedla vláda konzultace o IPS a poskytnutí obecně prospěšným společnostem možnosti rozhodnout se pro „zablokování jmění“, což by jejich aktiva chránilo pro obecně prospěšné účely. Uznání a image patří k největším problémům, jimž IPS čelí, a organizace od nabytí této právní formy odrazují.

2.3 Současný právní rámec, ve kterém se sociální ekonomika pohybuje

Z uvedených informací vyplývá, že statut charitativních organizací a jiných organizačních forem v rámci sociální ekonomiky registrovaných jako IPS má pevné základy a je přesně vymezen. „Sociální podniky“ jako součást sociální ekonomiky jsou nové formy, jejichž právní rámec se v současnosti vytváří. Současný stav právního rámce sociálních podniků vysvětlujeme podrobněji níže.

V roce 2005 vstoupil v platnost status *společnosti v komunitním zájmu* (*Community Interest Company*, CIC), který je určen pro sociální podniky, jež chtějí využívat zisky a aktiva pro obecné blaho. Tento nový status představuje pružnou právní úpravu podporující podnikatelské aktivity a je vhodný pro některé typy komunitních sociálních podniků, které chtějí pracovat ve prospěch komunity na základě poměrně svobodné formy necharitativní organizace, ale s jasným závazkem dodržovat neziskový status.

Před zavedením statutu CIC měly podniky bez charitativního statutu problémy se zajištěním vynakládání aktiv na veřejně prospěšné zájmy. Jednoduchý a jasný postup, jak příjmy vyhradit pro veřejně prospěšné účely, neexistoval. Společnost v komunitním zájmu řeší potřebu transparentního, flexibilního modelu, který je jasně definovaný a snadno rozpoznatelný. Tato nová právní forma sociálního podniku využívá „zablokování jmění“ znemožňující jeho prodej za účelem soukromého zisku. Podniky se také musí zavázat, že budou usilovat o přínosy pro komunitu.

Hlavními rysy odlišujícími CIC od „normálních“ podniků je zablokování jmění a prohlášení o komunitním zájmu. Pokud jde o blokování jmění, musí být aktiva a zisky neustále uchovávány v CIC a využívány výhradně ve prospěch komunity. Při zakládání CIC je nutno kromě běžné dokumentace předložit také prohlášení o komunitním zájmu potvrzující, že je společnost zakládána za účelem poskytování služeb komunitě a nikoli tvorby soukromého zisku. Právní forma společnosti v komunitním zájmu byla vytvořena v r. 2005 speciálně pro sociální podniky.

Veřejně prospěšné společnosti (*Community Benefit Societies*, BenCom) jsou akciové průmyslové a pojišťovací společnosti (IPS) provozující obchodní činnosti ve prospěch komunity. Zisky se nerozdělují mezi členy ani externí akcionáře, ale navracejí se komunitě.

Jak společnosti BenCom fungují?

Stejně jako IPS, k jejich hlavním charakteristikám patří:

- Jsou zakládány pro podnikatelské nebo obchodní činnosti.
- Jsou provozovány a řízeny svými členy.
- Musí předkládat roční uzávěrky.

BenComms nesmíme zaměňovat s jinou formou IPS - družstvy. Družstva provozují činnosti v obchodním zájmu svých členů a mohou, ale nemusí, to být sociální podniky – to závisí na jejich činnostech a na tom, jak distribuují zisk.

Od začátku r. 2008 je v platnosti nová legislativa upravující tzv. akciovou charitativní organizaci (*Charitable Incorporated Organisation*, CIO). Tato úprava byla speciálně zavedena pro charitativní organizace registrované v Anglii a Walesu. Mohou ji využít nové i existující

charitativní organizace, které splňují všechna požadovaná kritéria, ale nechtějí mít tuto právní formu. Před rokem 2008 mohly být zakládány dobročinné organizace s firemní strukturou, to však znamenalo, že se musely řídit obchodním právem ale i legislativou vztahující se na dobročinné organizace. Musely se registrovat jak u Charitní komise, tak v Obchodním rejstříku a předkládat výroční zprávy oběma těmto institucím. Formát tzv. „akciové charitativní organizace“ (Charitable Incorporated Organisation, CIO) kombinuje výhody firemní struktury s charitativním statutem.

CIO se od tradičních charitativních organizací liší takto:

- Přestože nepoužívají terminologii obchodních společností (ředitelům se např. říká svěřenečtí správci charity), mají k obchodním společnostem mnohem blíže než charitativní organizace.
- Tradiční charitativní organizace mohou, ale nemusí, být zapsány v rejstříku, podle toho, jakou mají právní formu. Protože CIO být registrovány musí, jde o samostatnou kategorii právnických osob a jejich členové nepodléhají buď žádnému, nebo jen omezenému, ručení.
- CIO – stejně jako společnosti v komunitním zájmu a veřejně prospěšné společnosti – mají jmění blokové ve prospěch komunity.
- Na rozdíl od charitativních organizací podléhají CIO jen Charitní komisi a nikoli úřadu obchodního rejstříku (Companies House) ani finančnímu úřadu.

V UK jednotný model sociálních podniků stále neexistuje a tyto podniky nejsou upraveny zákonem. Výběr právního statutu se často řídí povahou činností, které podnik vyvíjí, požadavky hlavních zájmových skupin, vhodností správní struktury a možností přístupu k finančním zdrojům.

Tab. 18 Stručný přehled právních struktur nejčastěji spojovaných se sociálním podnikáním v UK

Právní struktura	Přehled typických vlastností	Vlastnictví, řízení a stanovy	Je to samostatná právnická osoba odlišná od vlastníků a/ nebo provozovatelů?	Mohou být aktivity přínosem pro vlastníky a/nebo provozovatele?	Má blokové jmění ve prospěch komunity?	Může být charitativní org. a získat tak daňové výhody?	Rozdíly v aplikaci zákona ve Skotsku a Severním Irsku?
Neregistrované sdružení	Neformální, pro strukturu neplatí obecná pravidla, nutno stanovit vlastní pravidla.	Nikdo je nevlastní, řídí se vlastními pravidly.	Ne: Mohou být problémy ve věci smluv, majetku a odpovědnosti členů.	Záleží na vlastních pravidlech.	Tato otázka by musela být upravena speciální smlouvou.	Ano, pokud splňuje kritéria charitativní společnosti.	Žádné specifické rozdíly
Svěřectví	Způsob vlastnictví aktiv oddělující zákonné vlastnictví od ekonomických zájmů.	Majetek vlastněn svěřeneckými správci a řízen ve prospěch příjemců podle podmínek svěřectví.	Ne: Svěřenceští správci nesou osobní zodpovědnost.	Pro svěřenecké správce ne, pokud to nepovolí svěřectví, soud nebo Charitní komise.	Ano (pokud bylo svěřectví založeno v komunitním zájmu).	Ano, pokud splňuje kritéria charitativní společnosti.	Ne, jen v rámci rozdílů mezi anglickým a skotským zákonem.
Společnost s ručením omezeným (bez společnosti v komunitním zájmu)	Nejčastěji právní struktura obchodní společnosti; může být upravena podle potřeb.	Obchodní činnosti vedou ředitelé jménem členů. Značně pružná interní pravidla.	Ano; ručení členů je omezeno částkou nevypacených akcií/podílů nebo zárukou.	Ano (ale jde-li o spol. s.r.o. zárukou, členům se nevyplácejí dividendy apod.).	Nutno speciálně upravit ve stanovách (které mohou členové měnit).	Ano, pokud splňuje kritéria charitativní společnosti.	Skotsko: ne. Sev. Irsko: samostatná, ale podobná legislativa.
Společnost v komunitním zájmu (CIC)	Nová struktura spol. s.r.o. pro sociální podniky zajišťující blokaci aktiv a sledování obecně prospěšných cílů.	Jako u jiných s.r.o., ale podléhá další úpravě zajišťující komunitní zájmy.	Ano; ručení členů je omezeno částkou nevypacených akcií/ podílů nebo zárukou.	Ano, ale musí být též přínosem pro širší komunitu. Může vyplácet omezené dividendy soukromým investorům.	Ano, standardní ustanovení, kt. musí mít každá CIC ve stanovách.	Ne, ale může se stát charitativní organizací, když přestane být CIC.	Skotsko: ne. Sev. Irsko: legislativa zatím neexistuje

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Průmyslová a pojišťovací společnost (IPS) (Družstvo)	Pro družstva bona fide sloužící zájmům členů tím, že s nimi obchoduje nebo jim dodává zboží či služby.	Jménem členů řízena výborem/ vedením. Jeden člen = jeden hlas (bez ohledu na velikost podílu).	Ano; ručení členů je omezeno částkou nevypacených akcií/ podílů.	Ano, ale hlavně v rámci obchodů členů se společ., užívání zařízení atd., nikoli výplatou akcií/ podílů.	Nutno speciálně upravit ve stanovách (které mohou členové měnit)	Ne – musela by být založena jako veřejně prospěšná forma IPS.	Skotsko: ne. Sev. Irsko: samostatná, ale podobná legislativa.
Průmyslová a pojišťovací společnost (IPS) (Veřejně prospěšná společnost - BenComm)	Je přínosem pro komunitu jinou než jen vlastní členy a ze zvláštních důvodů není čistou obchodní společností.	Podobně jako u družstevního typu, ale nová legislativa umožňuje lepší zajištění majetku/ aktiv.	Ano; ručení členů je omezeno částkou nevypacených akcií/ podílů.	Musí být přínosem především pro nečleny; aktiva jsou blokována.	Ano (blokování aktiv přetrvá po rozpuštění společnosti jen, je-li přijata nová statutární forma této pojistky).	Ano, pokud splňuje kritéria charitativní společnosti.	Skotsko: ne. Sev. Irsko: legislativa zatím neexistuje.
Akciová charitativní organizace (CIO)	Z r. 2006. První podniková struktura speciálně vytvořená pro charitativní organizace.	Podobně jako u obchodní společnosti, ale jiné názvosloví (např. ředitelé = svěřenečtí správci).	Ano; členové neručí vůbec nebo je jejich ručení omezeno.	Členové: ne. Svěřenečtí správci: jen se souhlasem stanov, soudu, Charitní komise.	Ano.	Jde o charitativní společnost a musí tedy splňovat kritéria.	Skotsko: samostatná, ale podobná legislativa a regulační úřad. Sev. Irsko: legislativa zatím neexistuje.

3. Aktéři sociální ekonomiky

3.1 Hlavní aktéři sociální ekonomiky

Téměř všechny subjekty sociální ekonomiky UK jsou registrovány jako průmyslové a pojišťovací společnosti (Industrial and Provident Society, IPS) (asi 10%) nebo obchodní společnosti s ručením omezeným garancí (Company Limited by Guarantee, CLG) (asi 60%)⁸⁵.

Organizace zapojené do sociální ekonomiky mají různé správní struktury odpovídající jejich účelu a původu. Všechny registrované organizace musí mít ze zákona výkonnou radu či komisi, orgán úředně zodpovědný za jejich vedení.

V zásadě existují tři široké kategorie organizační struktury:

- *Organizace na bázi členství.* Tyto organizace získávají členskou základnu z určité komunity, ze široké veřejnosti v určité oblasti nebo z řad příjemců a (v některých případech) svých zaměstnanců;
- *Organizace na bázi hmotného zájmu.* Tyto organizace mají výkonnou radu či komisi, složenou ze zástupců jiných organizací. Organizace jmenují nebo volí členy rady, která se zodpovídá členské základně;
- *Nezávislé samosprávné organizace.* Tyto organizace mají nezávislé výkonné rady či komise a nemají širší zodpovědnost vůči členské základně nebo členským organizacím. Jejich výkonné orgány jsou po založení jmenovány zakladateli organizace a poté jmenují do svých řad nové členy, jak uznají za vhodné. Tuto formu má mnoho charitativních a dobrovolnických organizací.

Hlavní typy sociálních podniků

Termín sociální podnik je v UK zastřešujícím pojmem zahrnujícím mnoho různých druhů podniků. Uvádíme některé příklady jednotlivých typů sociálních podniků (viz: Social Enterprise London, 2001).

- **Družstva** jsou sdružení osob, které se spojily za účelem poskytování sdílené služby prostřednictvím demokraticky řízených podniků ve společném vlastnictví. Družstva jsou činná v mnoha oblastech, např. bytové oblasti, sociální péče atd.
- **Podniky ve vlastnictví zaměstnanců** jsou podniky, které jsou alespoň částečně vlastněny a kontrolovány osobami, které v nich pracují.
- **Úvěrové svazy** jsou finanční družstva vlastněná a kontrolovaná svými členy.
- **Komunitní rozvojové finanční instituce** poskytují finanční prostředky malým podnikům ve znevýhodněných komunitách, sociálním podnikům a podnikům zakládaným členy znevýhodněných skupin.
- **Rozvojové fondy** jsou situovány v komunitách a vlastní je organizace pro obnovu. Mohou zavádět nejrůznější iniciativy, např. řídit prostory pro pracovní činnosti, spravovat sportovní a volnočasová zařízení, poskytovat služby péče o děti atd.
- **Zprostředkující organizace trhu práce** poskytují vzdělávání/školení a pracovní praxi dlouhodobě nezaměstnaným.
- **Sociální podniky** jsou neziskové organizace, často založené za účelem podpory práce charitativních nebo nevládních organizací.
- **Komunitní podniky** jsou sociální podniky s výrazným geografickým vymezením a se zaměřením na místní trhy a místní služby.
- **Sociální firmy** představují jeden typ „sociálního podniku“ a jsou zakládány speciálně pro vytváření pracovních příležitostí a poskytování školení osobám se zdravotním postižením nebo jiným znevýhodněným skupinám.

⁸⁵ Zdroj: Bank of England Survey

3.2 Základní data o těchto aktérech

Je těžké odhadnout počet subjektů sociální ekonomiky a identifikovat organizace spadající do kategorie sociálních podniků, protože oficiální definice je nepřesná a statistický systém ve Velké Británii není jednotný. Jak jsme uvedli výše, sociální podniky využívají mnoho organizačních forem a nejsou souhrnně registrovány nebo regulovány žádným ústředním orgánem. To znamená, že přesná, spolehlivá data o rozsahu sociálního podnikání a obecněji o sociální ekonomice nejsou k dispozici. Je však možno získat určité ukazatele týkající se skutečných přínosů těchto organizačních forem:

Dobrovolnické a komunitní organizace (Voluntary and Community Organisations, VCO) zahrnují charitativní organizace (registrované a neregistrované) a necharitativní VCO. Ke konci r. 2006 bylo v Anglii a Walesu 168.600 registrovaných charitativních organizací. Z nedávných odhadů vyplývá, že neregistrovaných charitativních organizací je asi 110.000. Mezi neregistrované charitativní organizace patří vysoké školy, řada národních muzeí a galerií, některá bytová sdružení a značný počet malých vzdělávacích a náboženských organizací. Informace o necharitativních VCO jsou omezené, protože o jejich aktivitách často nejsou informovány orgány veřejné správy ani pracovníci výzkumu.

Ze zprávy „Ročenka pracovních sil dobrovolnického sektoru 2006 - stav sektoru“ (Voluntary Sector Workforce Almanac - The State of the Sector) vyplynulo, že organizace dobrovolnického sektoru, který je širší než sociální podniky a je tradičně závislý na grantech, přecházejí k obchodním činnostem. Národní rada pro dobrovolnické organizace (NCVO) uvádí, že „aktivity sociálního podnikání jsou hnací silou ekonomiky sektoru“ a dobrovolnické organizace v současnosti mají vyšší příjmy z obchodních činností než z grantů.

Z průzkumu vyplynulo, že dochází k významnému nárůstu počtu osob pracujících v charitativních společnostech, dobrovolnických organizacích nebo komunitních NNO. Pracovní síly dobrovolnického sektoru v posledních deseti letech vykazují nárůst o 26%, tj. na 611.000 zaměstnanců.

- Dobrovolnický sektor v posledním desetiletí rostl mnohem rychleji (26%) než soukromý (11%) a veřejný sektor (14%).
- Došlo k mohutnému nárůstu (86%) počtu pracovníků sociální péče z 149.000 v r. 1996 na 277.000 v r. 2005. Sociální péči se dnes zabývá 54% zaměstnanců dobrovolnického sektoru.
- Více než dvě třetiny pracovníků dobrovolnického sektoru tvoří ženy (69%) - podobně jako ve veřejném sektoru (64%) ale mnohem více než v soukromém sektoru (40%).
- Téměř každá pátá osoba (18%) pracující v dobrovolnickém sektoru je zdravotně postižená, což je mnohem více než ve veřejném (14%) a soukromém sektoru (13%).

Sociální podniky. Ministerstvo obchodu a průmyslu (DTI) v r. 2005 zjistilo, že počet sociálních podniků registrovaných v UK jako společnosti s ručením omezeným garancí (88%) nebo průmyslových a pojišťovacích společností (12%) činí asi 15.000. Vzhledem k celkové podnikatelské populaci to znamená, že tyto sociální podniky tvoří asi 1,2 % všech podniků UK. Oba typy společností zaměstnávají celkem asi 475.000 osob a podle odhadu dvě třetiny z tohoto počtu zaměstnanců pracují na plný úvazek a dalších 300.000 osob pracuje pro sociální podniky jako dobrovolníci. Obrat (příjmy) této části populace sociálních podniků mají značný objem dosahující ca 18 miliard £, což je téměř jedno procento (0,8 %) obrátu všech podniků UK se zaměstnanci.

Družstva a vzájemné společnosti. V r. 2005 bylo u Úřadu pro finanční služby registrováno přes 8.100 průmyslových a pojišťovacích společností s přibližně 19 miliony členů. Nejvýznamnější jsou spotřebitelská a dělnická družstva, družstevní konsorcia, zemědělská a

bytová družstva. V září 2006 bylo ve Velké Británii registrováno 567 úvěrových svazů, které měly téměř půl milionu členů.

3.3 Hlavní zajišťované služby

V UK jsou sociální podniky činné v mnoha oborech, jako je zdravotnictví, životní prostředí, ICT, finanční služby, stavebnictví, maloobchod, cestovní ruch, umělecké obory, péče o děti a zpracovatelský průmysl. Značný počet sociálních podniků je zaměřen na poskytování služeb ve zdravotní a sociální péči. Menší procento sociálních podniků je činných ve vzdělávací sféře a ve velkoobchodě/maloobchodě.

4. Veřejná politika

4.1 Hlavní současné politiky podporující sociální ekonomiku

Sociální ekonomika a sociální podniky jsou považovány za významné ekonomické činitele, kteří zároveň umožňují sociální integraci, řeší environmentální výzvy, zlepšují veřejné služby a zvyšují úroveň podnikání.⁸⁶

V rámci Ministerstva obchodu a průmyslu (DTI) byla na podzim r. 2001 vytvořena Jednotka pro sociální podnikání s cílem dostát závazku vlády podporovat růst sektoru sociálního podnikání v UK. Tato jednotka zodpovídá za strategické rozhodování všech vládních institucí o otázkách sociálního podnikání. Vláda však rozhodla, že politiku nebude realizovat sama, a proto se komunitě sociálního podnikání plně věnují úřady veřejné správy a agentury na národní, regionální i místní úrovni.

Vláda se hlásí ke své roli ve vytváření podmínek umožňujících sociálním podnikům růst a zvyšovat dopad v celostátním měřítku. Akční plán sociálního podnikání, uveřejněný v r. 2006⁸⁷, obsahuje tyto politické priority:

- prosazovat kulturu sociálního podnikání pomocí iniciativ, jako jsou „Dny sociálního podnikání“⁸⁸;
- zajišťovat, aby pracovníci řídící sociální podniky měli k dispozici správné informace a měli přístup k poradenským službám; spolupracovat s 'Businesslink', národní agenturou podpory podnikání, na publikování specifických informací⁸⁹;
- umožňovat sociálním podnikům přístup k přiměřeným finančním zdrojům, například v rámci první andělské sítě pro sociální podnikání a služby investiční připravenosti v UK⁹⁰;
- umožňovat sociálním podnikům, aby spolupracovaly s vládou a přispívaly k dosahování cílů veřejné politiky zajišťováním široké nabídky veřejných služeb.

Tento akční plán byl prvním svého druhu v celém UK, přestože vycházel z předchozího strategického dokumentu „Sociální podnikání: Strategie úspěšnosti“ uveřejněného v r. 2002⁹¹. Plnění akčního plánu z r. 2006 bylo vyhodnoceno v dokumentu uveřejněném v listopadu 2007:

V rámci dekoncentrace byly pravomoci v oblasti regionální politiky, včetně sociální ekonomiky, delegovány na správní orgány Skotska, Walesu a Severního Irska, které dnes nesou zodpovědnost za regionální politiku na svých územích. Budeme proto politiku sociálního podnikání těchto správních útvarů analyzovat odděleně.

⁸⁶ Social Enterprise Action Plan 2006

⁸⁷ http://www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/social_enterprise/action_plan.aspx

⁸⁸ www.socialenterpriseambassadors.org.uk

⁸⁹ www.businesslink.gov.uk/trysocialenterprise

⁹⁰ www.communityinnovation.org.uk

⁹¹ http://www.cabinetoffice.gov.uk/upload/assets/www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/se_strategy_2002.pdf

Anglie

V Anglii za rozvoj sociální ekonomiky zodpovídá Úřad třetího sektoru (podrobněji viz 4.2.), má tyto politické cíle:

- být účinným mluvčím hájícím strategické cíle Úřadu třetího sektoru;
- ovlivňovat národní diskusi o významu dobrovolnických a charitativních aktivit;
- zajišťovat, aby byly slyšeny názory a zkušenosti sektoru sociálního podnikání, zvyšovat informovanost o sociálním podnikání;
- uplatňovat zkušenosti a odborné znalosti sektoru na národní úrovni, ovlivňovat tak politiku vlády a pomáhat odstraňovat překážky růstu sociálního podnikání.

Současná politika je tedy výrazně zaměřena na sociální podnikání a širší politický program pro celý třetí sektor, sleduje zvyšování finanční udržitelnosti dobrovolnického a komunitního sektoru, zejména zvýšením objemu veřejných zakázek. V nedávno uveřejněném dokumentu „Budoucí role třetího sektoru v sociální a hospodářské obnově“⁹² se britská vláda zavázala zlepšit opatření pro financování třetího sektoru a zajistit, aby se financování na základě tříletých plánů stalo spíše normou než výjimkou, založit nové národní výzkumné centrum v rámci programu pro vytvoření databáze třetího sektoru a implementovat strategii nových dovedností třetího sektoru za účelem zvyšování kvalifikace osob v sektoru zaměstnaných nebo dobrovolníků.

Wales

Národní shromáždění Walesu schválilo novou strategii a akční plán pro spolupráci s třetím sektorem a podporu tohoto sektoru, zahrnujícího komunitní sdružení, svépomocné NNO, dobrovolnické organizace, charitativní organizace, náboženské organizace, sociální podniky, komunitní podniky, bytové asociace, družstva a vzájemné organizace. Akční plán se vztahuje na období 2007/08 až 2010/11.

Tento dokument stanoví prioritní zaměření pěti hlavních oblastí na posilování osob a komunit tak, aby účinněji přispívaly k budování lepšího Walesu; patří k nim:

- oceňování a podpora dobrovolnických akcí;
- posilování a empowerment komunit;
- poskytování příležitostí občanům k vyjadřování stanovisek;
- podpora a urychlování rozvoje sociálního podnikání;
- zvýšení dostupnosti veřejných služeb a posílením jejich orientace na občana.

Ve Walesu vyhlásil strategii sociálního podnikání Tým sociální ekonomiky Ředitelství pro komunitu v červnu 2005. Strategie sociálního podnikání vlády Walesu obsahuje tyto priority⁹³:

- vytvoření prostředí, které bude podporovat nové sociální podniky;
- zavedení integrované podpory sektoru se zapojením všeobecných i specializovaných agentur vedoucích k
- vytvoření dynamického sektoru sociálního podnikání ve Walesu.

Skotsko

V r. 2003 byl uveřejněn Přezkum politiky Skotského parlamentu na podporu sociální ekonomiky (Review of the Scottish Executive's Policies to promote the Social Economy). Cílem tohoto dokumentu bylo posoudit potenciál tohoto sektoru přispívat k dosahování hlavních cílů Skotského parlamentu a identifikovat, jak by parlament a další orgány veřejného sektoru a nezávislé agentury mohly sektoru sociálního podnikání pomoci realizovat jeho potenciál.

⁹² http://www.hm-treasury.gov.uk/media/9/8/pbr06_3rd_sector_428.pdf

⁹³ <http://new.wales.gov.uk/dsjlg/publications/communityregendevelop/socialenterprisestrategy/strategy?lang=en>

Byly navrženy tyto akce:

- Skotský parlament vyhlásil svůj záměr snižovat závislost organizací sociální ekonomiky na grantové finanční podpoře
- a poskytované prostředky strategicky zaměřovat na sociální ekonomiku a podporu sítí.

Ve Skotsku byla v březnu 2007 publikována strategie „Lepší podnikání – strategie a akční plán sociálního podnikání ve Skotsku“⁹⁴. Podpora ve výši 1,5 milionu £, která bude vyplácena skotským sociálním podnikům během příštího roku, bude určena pro tyto účely⁹⁵:

- pokyny a akce odrážející nejlepší praxi ve veřejných zakázkách;
- podpora snah zvýšit objem finančních prostředků určených pro sociální podniky, včetně 75.000 £ na zajištění kurzů finančního řízení pro vedoucí pracovníky a členy podnikových rad;
- finanční alokace na podporu podnikání v letech 2007/08 ve výši 400.000 £..
- technická pomoc sociálním podnikům, která jim umožní zlepšit profil, zpracovat marketingové strategie a zlepšovat profil.

Severní Irsko

Ministerstvo pro podnikání, obchod a investice (DETI) Severního Irska⁹⁶, zodpovědné za rozvoj sociální ekonomiky, zadalo z pověření Vlády Severního Irska vypracování strategického plánu na období 2004-2007 se třemi hlavními prioritami:

- zvyšovat informovanost o sektoru a definovat jeho přínosy pro místní ekonomiku;
- sektor rozvíjet a zvyšovat jeho podnikatelskou sílu;
- vytvářet podpůrné a vstřícné prostředí.

4.2 Hlavní instituce podílející se na navrhování těchto politik, Koordinace mezi jednotlivými institucemi

Vládní politika UK reaguje na sociální ekonomiku pozitivně a považuje ji za oblast s potenciálem pro zajištění sociální soudržnosti, udržitelného rozvoje a poskytování veřejných služeb. Na zpracování strategií dalšího rozvoje sociální ekonomiky se podílí značný počet institucí a sociálních podniků na různých úrovních. Protože neexistuje žádný ústřední orgán, který by financoval nebo zpracovával politiku sociální ekonomiky pro Anglii, Skotsko, Wales a Severní Irsko, je zodpovědnost za rozvoj tohoto sektoru decentralizována a jednotlivé regiony tedy mají vlastní instituce řešící otázky sociální ekonomiky na svém území podle vlastních potřeb.

Politické instituce v Anglii

Úřad třetího sektoru Kanceláře kabinetu je vládní mezíresortní orgán pro UK poskytující podporu dynamicky se rozvíjejícímu třetímu sektoru (dobrovolnické a komunitní NNO, sociální podniky, charitativní organizace, družstva a vzájemné společnosti) umožňující tomuto sektoru usilovat o změny, poskytovat veřejné služby, prosazovat sociální podnikání a posilovat komunity. Úřad třetího sektoru byl založen v květnu 2006 jako reakce na neustále rostoucí význam, který třetí sektor hraje ve společnosti i v ekonomice, a dnes nese výlučnou zodpovědnost za všechny otázky ve vztahu k sociální ekonomice. V Úřadu třetího sektoru pracuje “Tým pro sociální podnikání a finance” zodpovědný za politiku sociálního podnikání, jeho prosazování a také za finanční politiku a programy třetího sektoru. Úřad třetího sektoru má

⁹⁴ http://www.communitiesscotland.gov.uk/stellent/groups/public/documents/webpages/otcs_018661.pdf

⁹⁵ <http://www.scotland.gov.uk/News/Releases/2007/03/30151647>

⁹⁶ <http://www.detini.gov.uk>

45 strategických partnerů v celém UK, kteří každoročně dostávají finanční prostředky na implementaci jeho politických cílů⁹⁷.

Koordinace politik mezi institucemi anglické vlády⁹⁸

Přestože tyto aktivity řídí Úřad třetího sektoru, své činnosti důsledně koordinuje s jinými národními ministerstvy a úřady; jsou to např.:

- Ministerstvo pro obchod, podnikání a regulační reformu (BERR) podporuje sociální podnikání v rámci své širší politiky pro podnikání.
- Ministerstvo pro komunity a místní správu (CLG) se zavázalo k realizaci tříletého programu investic do komunitních „základen“ pro podporu organizací komunitního sektoru na úrovni městských částí;
- Ministerstvo pro děti, školy a rodiny (DCSF) investuje do podpory třetího sektoru se zaměřením na mládež se záměry vhodnými pro sociální podnikání. Věnuje také 60 milionů £ ročně na zvýšení pozornosti vzdělávání v oblasti podnikání;
- Ministerstvo pro životní prostředí, potravinářství a otázky venkova (DEFRA) pracuje na posilování role sociálního podnikání v plném rozsahu svých strategických priorit.
- Ministerstvo zdravotnictví v současnosti investuje 73 milionů £ do sociálních podniků za účelem vytvoření a podpory dynamického sektoru sociálního podnikání ve zdravotnictví a sociální péči;

Politické instituce ve Walesu, Skotsku a Severním Irsku

Wales

Ve Walesu tým sociální ekonomiky Ředitelství pro komunity v rámci vlády Walesu (*Welsh Assembly Government*) zodpovídá za tvorbu politik v oblasti sociální ekonomiky.

Skotsko

Ve Skotsku je hlavní institucí zodpovědnou za zpracování politik sociální ekonomiky Skotský parlament (*Scottish Executive*), zejména jeho Oddělení pro dobrovolnické otázky (*Voluntary Issues Unit, VIU*). Strategie jsou zpracovávány a konzultovány se Skotskou radou pro dobrovolnické organizace (*Scottish Council for Voluntary Organisations, SCVO*), Skotskou koalici sociálního podnikání (*Scottish Social Enterprise Coalition*), Společenstvím podnikatelských sítí (*Enterprise Networks Communities*) atd.

Severní Irsko

Odbor sociálního rozvoje Parlamentu Severního Irsku zodpovídá za rozvoj dobrovolnického a komunitního sektoru a Ministerstvo pro podnikání, obchod a investice (*DETI*) Severního Irsku⁹⁹ je hlavní institucí zodpovídající za zpracování politik v oblasti sociálního podnikání. Byla založena meziresortní řídicí skupina, které předsedá DETI a jsou v ní zastoupena všechna ministerstva Severního Irsku.

Politické vlivy

Hlavní silou stojící za politickým vývojem, k němuž došlo během posledních pěti let, bylo založení Koalice pro sociální podnikání (*Social Enterprise Coalition*)¹⁰⁰ v r. 2002 jako národního orgánu pro tuto oblast v UK. Koalice jako mluvčí sektoru vytváří národní platformu pro zviditelnění přínosů sociálního podnikání, sdílení nejlepší praxe a ovlivňování politiky za účelem

⁹⁷ http://www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/about_us/strategic_partners.aspx

⁹⁸ http://www.cabinetoffice.gov.uk/upload/assets/www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/social_enterprise_action_plan_one_year_on.pdf

⁹⁹ <http://www.deti.gov.uk>

¹⁰⁰ <http://www.socialenterprise.org.uk>

vytvoření prostředí příznivého pro sociální podnikání. Pro zvyšování kvality sektoru a posilování jeho růstového potenciálu koalice realizuje mnoho akcí, např.:

- spolupráce se všemi úrovněmi vlády, bankami, finančními institucemi, legislativními orgány na formování politiky;
- organizace seminářů a konferencí, jako je celostátní výroční konference 'Voice' (Hlas);
- uveřejňování politických dokumentů, vzdělávacích materiálů a příruček nejlepší praxe;
- poskytování informací o sektoru.

5.Finanční podpora

5.1 Veřejné zdroje financování pro rozvoj sociální ekonomiky

Otázky třetího sektoru jsou ve většině oblastí delegovány na nižší úroveň a tyto pověřené orgány využívají pro poskytování finanční pomoci tomuto sektoru vlastní mechanismy. Přestože sociální podniky usilují o to, aby se přeměnily v životaschopné obchodní společnosti s tvorbou zisku z obchodních činností, většina forem sociálního podnikání během zakládání podniku a v počátečních fázích rozvoje potřebuje grantovou podporu. V tomto smyslu se liší od dobrovolnických organizací, které jsou závislé na darech a grantech nejen na počátku, ale po celou dobu činnosti.¹⁰¹

Tento oddíl je věnován finanční podpoře sociální ekonomiky v UK ze strukturálních fondů, od sociálních investorů a jiných regionálních a národních finančních zdrojů.

Strukturální fondy

Příděl ze strukturálních fondů na období 2007-2013 pro celé UK se rozdělí mezi Anglii, Skotsko, Wales a Severní Irsko a řídí ho Ministerstvo pro obchod, podnikání a regulační reformu (BERR). Regionální rozvojové agentury provádějí administraci programů ERDF, zatímco Job Centre Plus¹⁰² a Rady pro vzdělávání a kvalifikaci (Learning and Skills Council) mají na starosti ESF (kromě Londýna, kde regionální rozvojová agentura řídí oba programy.) V UK zodpovídají za distribuci prostředků ESF na regionální úrovni tzv. spolufinancující organizace (Co-Financing Organisations, CFO), které zajišťují spolufinancování domácích zdrojů. Sociální ekonomika se tedy se strukturálními fondy setkává hlavně na regionální úrovni prostřednictvím těchto spolufinancujících organizací. Mohou využívat podporu EU na dvou úrovních:

- příjem prostředků pro realizaci projektů v rámci širších cílů programu ESF nebo ERDF, které zajišťují dosažení cílů financovaného programu a zároveň posilují praxi a schopnosti celé sociální ekonomiky v její práci na regionální úrovni (viz tabulka níže uvedena pro více informací);
- příjem podpory pro rozvoj kapacity a technické pomoci financovaných z programů za účelem zvyšování dovedností a schopností organizací realizujících projekty.

Prostředky ze strukturálních fondů se v UK přidělují podle konkrétních regionálních strategických priorit, které stanoví regionální rozvojové agentury, a proto se v jednotlivých regionech rozdělují různě. Například v Londýně bylo v období 2005-07 použito 5% prostředků z ESF na několik výzev k předkládání projektů podporujících rozvoj kapacity v organizacích sociální ekonomiky, které realizovaly projekty financované z ESF. V programovém období strukturálních fondů 2007-2013 představuje Priorita 4 ERDF, Technická pomoc, 4% rozpočtu pro Londýn a činí 7.725 EUR. Předpokládá se, že významná část těchto zdrojů bude věnována na podporu sociální ekonomiky v Londýně.

¹⁰¹ Smallbone, D. Researching Social Enterprise, Final Report to the Small Business Service, July 2001.

¹⁰² <http://www.jobcentreplus.gov.uk>

Podpora SF pro sociální podnikání

2000 - 2006

Britské strategické dokumenty a operační programy pro období 2000 – 2006 se již zmiňovaly o podpoře sociální ekonomiky ale jen málo. Zmínky byly jen obecné, nebylo zcela jasné, čeho se bude podpora týkat. Ale již v tomto období se objevily prvky podpory sociální ekonomiky jak v operačních programech soustředěných na sociální integraci, tak v programech podpory podnikání. Podpora tedy plynula ze zdrojů Evropského sociálního fondu (ESF) i Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), v rámci všech cílů.

2007 – 2013

V novém programovacím období se situace zásadně změnila. Podpora sociální ekonomiky, zejména podpory sociálního podnikání, je reflektována ve všech operačních programech jak ESF tak ERDF. Výčet všech relevantních operačních programů poskytuje níže uvedená tabulka (viz příští strana).

Za všechny uvádíme dva následující příklady, jak je podpora sociální ekonomiky začleněna do operačních programů ve Velké Británii v tomto programovacím období:

- **Operační program ESF Lowlands & Uplands Scotland 2007-13, Cíl konkurenceschopnost:**

Priorita 2: Pokrok skrze zaměstnanost - “Jeden z klíčových cílů priority je: zlepšování dovedností pro sociální podnikání”.

Konkrétně tato priorita umožňuje sociálním podnikům pokračovat ve své zásadní práci v zapojování nejzranitelnějších skupin stojících mimo pracovní trh. Je důležité, aby získaly pomoc pro rozvoj své dlouhodobé kapacity, která jim zajistí udržitelnost. V návaznosti na to, je třeba podpory, která by uspokojila specifické potřeby sociálních podniků v získávání obchodních a podnikatelských dovedností nezbytných pro přežití v budoucnu.

- **Operační program ERDF Wales, Cíl konvergence :**

Priorita 2: Zlepšování konkurenceschopnosti

“Tato priorita bude podporovat kromě jiného rozvoj sektoru sociálního podnikání, který může poskytovat udržitelné pracovní příležitosti a služby obecného ekonomického zájmu v oblastech, které se ukázaly neatraktivní pro investice soukromého sektoru. To je na místě zejména v periferních komunitách, které jsou fyzicky izolovány s malým trhem, který omezuje jak konkurenci tak velikost do níž může podnik dorůst. Tato priorita bude podporovat rozvoj a růst těchto sociálních podniků, posouvat je k dlouhodobější udržitelnosti a pomáhat jim v postupu podnikatelským životním cyklem.”

Aktivita mohou zahrnovat například posilování kapacity MSP a sociálních podniků v inteligentním nákupu na otevřeném trhu, aby co nejlépe využili své jmění; soustředěnou podporu rozvoje a podnikání pro sociální podniky, která může zahrnovat marketing, informační kampaně pro zlepšení přístupu k podpoře a financování, propagaci dobré praxe, vyhledávání nových příležitostí a pomoc vedoucí ke kultuře finanční udržitelnosti. Takováto podpora by měla na svém konci vést k propojení s běžnou podporou podnikání. V rámci této priority plánuje operační program podpořit 200 sociálních podniků a finančně podpořit 100 sociálních podniků v průběhu programovacího období 2007 – 2013.

V případě obou uvedených priorit jsou sociální podniky, byť se nejedná o existující právní formu, způsobilými příjemci podpory.

Programovací období 2007 – 2013 a v něm zahrnutí podpora sociálního podnikání ve Velké Británii by stála za zpracování zvláštní zprávy, protože je skutečně rozsáhlá a komplexní.

Tab.19 Přehled zdrojů financování na podporu sociální ekonomiky a sociálních podniků v UK - Strukturální fondy 2007 - 2013:

Program	Cíl
Evropský sociální fond (ESF) Evropský regionální rozvojový fond (ERDF)	V uvedených programech Národního strategického referenčního rámce (NSRR) 2007–13 již byly identifikovány priority, jejichž prostřednictvím bude Velká Británie přímo podporovat sociální ekonomiku a sociální podniky: Anglie - Cíl konvergence, ESF, Priorita 1: Odstraňování překážek zaměstnanosti: podporováním sociálního podnikání ve znevýhodněných komunitách. - Cíl konkurenceschopnost a zaměstnanost, ERDF, Priorita 2: Stimulování podnikání a podpora úspěšných podniků; a Priorita 4: Budování udržitelných komunit. Wales: - Cíl konvergence, ERDF, Priorita 3: Budování udržitelných komunit: “podporou udržitelnosti sektoru sociálního podnikání a rozvoje sociálního kapitálu ve znevýhodněných komunitách”. Skotsko: - Cíl konvergence, ESF, Priorita 3: Zlepšování přístupu k celoživotnímu učení. Severní Irsko: - ERDF, Priorita 2: Podpora podniků a podnikání. Zahrnuje podporu podniků sociální ekonomiky.
Neighbourhood Renewal fund (NRF) Fond obnovy městských částí	Zlepšovat služby v nejvíce deprivovaných městských částech, včetně podpory sociální ekonomiky a sociálních podniků .
SRB (<i>Single Regeneration Budget</i>) Round 6, 2001– 2008 Jednotný rozpočet na obnovu, 6. Kolo výzvy	Zlepšovat místní lokality a zvyšovat kvalitu života, včetně podpory sociální ekonomiky a sociálních podniků (zejména v oblasti infrastruktury pro sociální podniky).
New Deal for Communities Nová dohoda pro komunity	Obnova 39 nejvíce deprivovaných oblastí v celém UK v období 1998 – 2008, včetně podpory sociální ekonomiky a sociálních podniků.
Capacity Builders - Budovatelé kapacit	Zvyšovat kapacitu a udržitelnost menších organizací třetího sektoru poskytováním podpůrných služeb organizacím zabývajícím se terénní prací a pracujícím s vyloučenými komunitami. Capacitybuilders bude během příštích tří let realizovat investici ve výši 6 milionů £ určenou konkrétně pro posilování podpory

	sociálního podnikání pomocí vzdělávání a školení, finančního nebo marketingového poradenství zajišťovaných místními organizacemi v celé zemi.
Future Builders (Skotsko) - Budoucí budovatelé	Zvětšovat objem a zlepšovat kvalitu dodávek veřejných služeb pomocí dlouhodobých investic do organizací třetího sektoru. Tento fond podporuje mimo jiné rozvoj podniků sociální ekonomiky ve Skotsku.
Connecting Communities Plus Community Grants - Spojování komunit plus komunitní granty	Fond je určen pro dobrovolnické a komunitní organizace s místními zaměstnanci i vedením s příjmem do 50.000 £ ročně, které řídí dobrovolníci nebo 1-2 placení zaměstnanci na částečný úvazek.
Social Enterprise Investment Fund (SEIF) - Investiční fond pro sociální podnikání v rámci Ministerstva zdravotnictví	Poskytuje finanční podporu pro rozjezd podniků a dlouhodobější investice do nových a stávajících sociálních podniků v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb.
Local Investment Fund - Místní investiční založený v r. 1995 DETR	Je zaměřen na sociální a komunitní podniky přispívající k hospodářské obnově. LIF poskytuje úvěry sociálním a komunitním úvěrům, jež nejsou schopny získat prostředky z tradičních zdrojů. LIF těmito úvěry umožňuje komunitním organizacím vymanit se ze závislosti na grantech a nabýt finanční soběstačnost.

Různé zdroje financování jsou k dispozici také na místní úrovni a vyplácí je buď orgány místní správy, nadační svěřenectví nebo jiné místní orgány poskytující granty. Obvykle jde o granty menšího objemu pro organizace třetího sektoru zajišťující služby v určité lokalitě, které jsou rozdělovány podle místních potřeb a priorit.

Regionální programy pro financování

Sociální podniky mají k dispozici širokou škálu finančních programů na regionální úrovni. Například Rozvojová agentura východní Anglie (East of England Development Agency, EEDA) investuje 750.000 £ do nového regionálního úvěrového programu určeného pro běžné a sociální podniky se životaschopnými podnikatelskými záměry, které by za normálních okolností bankovní úvěry nezískaly. EEDA pro poskytování těchto služeb kontrahovala na pětileté období Foundation East, finanční instituci pro rozvoj komunit. Tato instituce umožní sociálním a jiným podnikům operujícím v deprivovaných oblastech nebo pracujícím s obtížně oslovitelnými skupinami získat přístup k úvěrům, které usnadní jejich růst a rozvoj.¹⁰³

Postupy při řízení fondů tedy koordinovány nejsou a informace o nich také nekoordinovaně poskytuje celá řada organizací na bázi sítí, např. Koalice sociálních podniků (Social Enterprise Coalition)¹⁰⁴, která zájemce odkazuje na příslušné webové stránky, kde se dozvědí konkrétní informace, např. požadované kvalifikační předpoklady a harmonogram dotačního programu.

Existuje mnoho vládních programů a iniciativ pomáhajících nezaměstnaným zahájit samostatnou výdělečnou činnost. Přemostění příjmu již například mnoha skupinám poskytuje radikální program vlády - New Deal - ve prospěch skupin ve věku 18-24 nebo 50+ let, přídatky pro rodiny pracujících (Working Families Tax Credit) poskytující zvláštní finanční podporu pracujícím s nízkými příjmy včetně příjmu ze samostatné výdělečné činnosti nebo zaměstnanecký příspěvek (Employment Credit) pro osoby starší 50 let.

¹⁰³ http://www.eeda.org.uk/press_pub_3811.asp

¹⁰⁴ <http://www.socialenterprise.org.uk/Page.aspx?SP=1954>

Některé z těchto iniciativ popisujeme podrobněji níže:

- Různé programy iniciativy New Deal, které řídí úřady práce: např. New Deal pro osoby ve věku 18-24 let nezaměstnané déle než 6 měsíců nabízí možnosti samostatné výdělečné činnosti včetně školení, poradenství a podnikání na zkoušku trvající až šest měsíců. Během tohoto období může účastník čerpat podporu, nesmí však zároveň využívat zisky. Podobné programy jsou realizovány také pro skupiny osob starších 25 a 50 let a pro osoby se zdravotním postižením.
- Dávky pro uchazeče o zaměstnání (Jobseeker's Allowance, JSA): Podle současných předpisů mohou občané žádat o podporu při hledání zaměstnání, která jim je vyplácena až osm týdnů, které využijí na zpracování podnikatelského záměru.
- Tzv. „daňové přídavky“ (Pozn.: tax credits nejsou slevy z daně, mohou je čerpat i osoby, které daně neplatí) zajišťují garantovaný minimální příjem osob samostatně výdělečně činných starších 50 let. Tzv. daňový příspěvek je platba doplňující příjmy pracovníků s nízkými příjmy. Vyplácená částka je závislá na příjmu a jiných okolnostech a mohou je získat osoby samostatně výdělečně činné s nízkými příjmy, stejně jako osoby pracující pro zaměstnavatele.
- Slevy z komunálních daní (Council tax). Osoby čerpající sociální dávky, podporu v nezaměstnanosti nebo s nízkými příjmy, včetně osob samostatně výdělečně činných, mají výhody v komunálních daních – tyto daně neplatí.

5.2 Neveřejné zdroje financování využívané pro rozvoj sociální ekonomiky

Tab. 20 Příklad neveřejných zdrojů financování

Adventure Capital Fund Fond rizikového kapitálu	Nabídla investic a podpory na rozvoj komunitních podniků pro vyplnění investičních mezer a zvýšení investiční připravenosti komunitních organizací. ACF je partnerství mezi vládou a klíčovými organizacemi dobrovolnického a komunitního sektoru.	Granty do 15.000 £
Princes' Trust	Komunitní finanční ceny pro mládež (ve věku (14-25) vytvářející projekty ve prospěch místní komunity.	Granty do 5.000 £
Charity Bank Charitativní banka	Poskytuje široký sortiment úvěrových produktů na podporu charitativních cílů charitativním a jiným organizacím v UK.	Úvěry od 3.000 £ do 250.000 £
Community Development Finance Association (CDFA) Finanční asociace pro komunitní rozvoj	CDFA je obchodní sdružení institucí financujících rozvoj komunit (CDFI), což jsou nezávislé finanční instituce poskytující kapitál a podporu umožňující jednotlivcům nebo organizacím rozvíjet materiální úroveň znevýhodněných komunit.	Různé
Community Action Network (CAN) Social Investment Komunitní akční síť Sociální investice	Nabízí sociálním podnikům široké možnosti financování a podpory podnikání a zahrnuje novátorský program „Průlom“ kde investuje kapitál do nejvýznamnějších sociálních podniků a poskytuje jim strategickou podporu.	Do současnosti investován 1mil. £
Big Lottery Fund Velký loterijní fond	Zlepšuje život komunit a nejvíce potřebných občanů s využitím prostředků z celostátní loterie.	630 milionů £ ročně

Esmee Fairbairn Loans Programme Úvěrový program	Tříletý program poskytující úvěry a granty sociálním podnikům pro charitativní účely.	Úvěry od 10.000 do 250.000 £
London Rebuilding Society Social Enterprise Fund Fond pro sociální podnikání Londýnské rekonstrukční společnosti	Poskytuje půjčky sociálním podnikům, které investují do vlastních komunit, ale mají potíže se získáváním prostředků od klasických bank. Zajišťuje startovací kapitál, provozní kapitál, peněžní toky a jejich řízení a překlenovací úvěry.	5.000 až 50.000

Sociální investoři: Organizace třetího sektoru, kromě toho že usilují o finanční zdroje z veřejného sektoru, od grantových agentur a nadací a využívají prostředky z bankovních produktů a od velkých komerčních investorů, se také snaží vyhledávat sociální investory, kteří experimentují s potenciálem investic do organizací třetího sektoru.¹⁰⁵

K sociálním investorům patří například:

- Big Issue Invest
- Bridges Community Ventures
- Community Development Finance Institutions
- Charity Bank
- Co-operative and Community Finance
- The Co-operative Bank
- Local Investment Fund
- Triodos
- Unity Trust Bank
- Venturesome

Většina fondů pro finanční podporu využívá více systémů. Jsou to prostředky pro počáteční fáze podnikání, ale také na jejich pozdější rozvoj. Jednotlivé fondy však mají své specifické systémy, které se neřídí žádným konkrétním vzorem platným pro celé UK.

¹⁰⁵ http://www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/funding_finance_support/funding_finance_guidance.aspx

Tab. 21 Financující instituce a úvěry, které jsou k dispozici pro sociální podniky¹⁰⁶

Úvěrový fond	Způsobilost	Objem/typ úvěrů	Úrokové sazby/zajištění	Splatnost
Sociální banky/ bankovní fondy				
Charity Bank Ltd.	Všechny formy charitativních podniků vč. komunitních a sociálních podniků, kde je úvěr výlučně charitativní. „Ziskové“ společnosti, jen když je úvěr výhradně pro charitativní účely	3.000 - 250.000 £ Úvěry First Steps do 10.000 £	5,00-7,00% (konec r. 2003) Mohou být nezajištěny při absenci hmotných aktiv za předpokladu, že zajištění není poskytováno jiným financovatelům	3 měsíce až 10 let
NatWest Community Finance Fund SW	Komunitní podniky bez možnosti přístupu k běžným zdrojům financování	Pružný	Dle ujednání (podnik může přejít na komerční úvěr, kde je to vhodné). Pružný přístup k zajištění	Dle ujednání
The Unity Trust Bank plc	Charitativní organizace, komunitní podniky, družstva, podniky odkoupené zaměstnanci, neziskový sektor	Preferuje úvěry nad 100.000 £	Snaží se vyhovět potřebám klientského úvěru. Úroková sazba konkurenční – výhradně dle ujednání. Zajištění požadováno, včetně fixních a neinkasovaných břemen a záruk	Dle ujednání do 15 let
Triodos Bank	Charitativní organizace, obchodní společnosti a komunitní podniky s jasnými sociálními a environmentálními cíli	25.000 – 10 milionu £	Konkurenční, udržitelný, variabilní. Úvěr musí být plně zajištěn; uvažují se také podnikové a osobní záruky	Do 25 let
Komunitní úvěrové fondy				
Avon + Bristol Co-operative Finance Ltd. (ABCF)	Družstva a nejrůznější komunitní a jiné podniky v Bristolu, Bath a v oblasti SV Somerset, Sev. Somerset a Již. Gloucestershire	Nové podniky: až 25.000 £ Komerční spol.: až 75.000 £ Quick Cash komerč. spol.: až 5.000 £	6.50-7.75% (říjen 2003) (var./fixní), příplatek 1,50% - nezajištěné úvěry; úvěr 1,00% var. nad základní sazbou; zajištění různé	36-60 měsíců kromě Quick Cash, kde je 24-36 měsíců
Bristol Enterprise	Malé/komunitní podniky v bývalém hrabství Avon s preferencí	Nové podniky: až 7.500 £	4,00% nad základní bankovní sazbou, fixní; ředitelské	Do 3 let

¹⁰⁶ http://www.socialeconomybristol.org.uk/content/Loans_Guide.pdf

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Development Fund (BEDF)	znevýhodněných oblastí	Stávající podniky: až 12.500 £	záruky, pokud jde o Ltd.	
Community Loan Fund for the SW (and LIF – Místní investiční fond)	Komunitní neziskové organizace bez přístupu ke komerčním zdrojům	15.000 £ až 100.000 £ (LIF 25.000 – 250.000 £)	3,00-4,00% nad základní sazbou podle rizika. Zajištěný, bez osobních záruk.	Podle potřeby
Co-operative Action Loan Fund	Podniky zakládající, rozšiřující nebo přejímající existující družstvo, vzájemnou společnost nebo sociální podnik	5.000 – 50.000 £	Úrok variabilní, konkurenční, podle okolností. Pokud možno zajištěný, není to však hlavním kritériem pro přidělení úvěru.	Do 10 let
Industrial Common Ownership Finance (ICOF)	Družstva nebo podniky v komunitním vlastnictví. Vypůjčovatelé se musí stát členy	5.000 – 50.000 £	Úrok variabilní, konkurenční, podle okolností. Pokud možno zajištěný, žádné osobní záruky	Do 10 let
North Somerset Enterprise Agency Ltd.	Podniky před založením a nově založené podniky v Severním Somersetu, které nejsou schopny získat kapitál jinde nebo potřebují spolufinancovat komerční úvěr	500 – 2.000 £ 5.000 £ ve výjimečných případech	Do 6 měsíců bezúročný úvěr, pak se předpokládá, že úvěr převezme žadatelova banka nebo jiný financovatel	Původně 6 měsíců
The Business Loan Fund (CEED)	Nové a stávající podniky ve městě Bristol. Majitel, partner či ředitel musí mít bydliště nebo chtít založit svůj podnik v Bristolu	Nové podniky: až 5.000 £ Stávající podniky pro růst a rozvoj: až 10.000 £	Velkorysé fixní úrokové sazby; zajištění nepožadováno, ale bude prováděna úvěrová kontrola	Do 3 let
The Prince's Trust (Business Division)	Mladí lidé (18-30), kteří zakládají podnik a nemají přístup k dostatečným zdrojům	500 – 5.000 £ Také určité granty	3.00% fixní na celou dobu splatnosti; zajištění nepožadováno	Do 3 let
Kapitálové dlouhodobé fondy				
Adventure Capital Fund	Komunitní podniky v Anglii, které jsou činné v oblasti pomoci dětem a mladým lidem, snižování kriminality, předcházení drogové závislosti, zaměstnaneckých iniciativ, péče o duševní zdraví, komunitní péče a odborného vzdělávání (Také granty pro rozvoj podniku)	Velké investice: 50.000 – 400.000 £ Kapitál pro založení podniku: 15.000-50.000 £ Provozní kapitál: 15.000-50.000 £	Nízké úrokové sazby	Dlouhodobá
Futurebuilders	Dobrovolnický a komunitní sektor (včetně sociálního podnikání) poskytující služby v terénu v oblasti	Pružný, minimum ani maximum není stanoveno	Podle potřeb žadatele; může zahrnovat zvýhodněné a	Nestanovena

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	zdravotní a sociální péče, omezování kriminality, soudržnosti komunit, vzdělávání a školení a podpory dětí a mládeže		odložené úvěry	
Venturesome Fund	Charitativní společnosti nebo sociální podniky s projekty s jasným charitativním zaměřením	25.000 - 125.000 £	Obvykle 5,00-6,00% (konec 2003). Obvykle nezajištěné, připouští se kvazijmění	Obvykle 3-5 let

5.3 Kontrolní systémy pro využívání těchto zdrojů

Uvádíme zde příklady kontrolních systémů ve Skotsku a Anglii:

Skotsko (Vysočina a ostrovy)

Vedení Divize Evropských strukturálních fondů je součástí Skotské vlády. Čtyři nové programy schválené pro Skotsko na období 2007-2013 jsou realizovány pomocí Zprostředkujících subjektů, jako je ESEP Ltd. a Skotské partnerství pro SF: Highlands & Islands Structural Funds Partnership Ltd. Řídícím orgánem programů ESF a ERDF pro Skotskou Vysočinu a ostrovy je skotská vláda operující prostřednictvím řídicího týmu pro tyto programy zmíněného regionu, který se nachází v Divizi Evropských strukturálních fondů. Certifikačním orgánem programu je Skotská vláda a k těmto činnostem využívá certifikační tým Divize Evropských strukturálních fondů v rámci programového týmu pro Vysočinu a ostrovy, rozvojovou agenturu Scottish Government Enterprise, Ředitelství energetiky a cestovního ruchu Divize evropských strukturálních fondů. Auditorským orgánem programu je Skotská vláda prostřednictvím Divize auditorských a účetních služeb Ředitelství financí.

Anglie

V Anglii byla řídicím, certifikačním a auditorským orgánem pro všechny programy ERDF a specifické Iniciativy Společenství jmenována agentura „Communities and Local Government“ (CLG). Celkovou zodpovědnost za politiku Evropských strukturálních fondů nese Ministerstvo pro obchod, podnikání a regulační reformu (BERR). V rámci CLG (v Divizi evropské politiky a programů) operuje hlavní tým, který má na starosti celkové řízení ERDF a zodpovědnost za běžné řízení deleguje na regionální rozvojové agentury (RRA), které programy realizují v terénu. Pokud jde o ESF, je řídicím a certifikačním orgánem programu Divize Evropského sociálního fondu Ministerstva práce a důchodového zabezpečení (DWP]. Auditorským orgánem je Divize pro řízení rizika tohoto ministerstva. Žádný speciální kontrolní systém pro sociální ekonomiku ani sociální podnikání neexistuje.

Neexistují specifické systémy kontrol pro opatření podporující sociální ekonomiku a sociální podnikání.

6. Další typy podpory

Existuje široká škála národních i místních sítí a podpůrných organizací, které pokrývají konkrétní sektory, jako je sociální podnikání, družstva a charitativní organizace. Tyto organizace často dostávají veřejné dotace umožňující bezplatné poskytování služeb, například prostřednictvím regionálních rozvojových agentur vlády nebo Úřadu vlády pro třetí sektor (Government's Office for the Third Sector).

Akce a konference v oblasti sociálního podnikání mohou sponzorovat zejména (i když ne výhradně) soukromé firmy nebo banky. Národní konferenci Koalice pro sociální podnikání například sponzoruje Royal Bank of Scotland a Nat West Bank.

Tab. 22 Podpory rozvoje sociální ekonomiky

Podpůrná organizace:	Nabídka:
Business Link	Poskytuje dostupnou podnikatelskou podporu, poradenské a informační služby financované vládou a realizované na regionální úrovni.
CAF (Charities Aid Foundation)	Mezinárodní nevládní organizace poskytující specializované finanční služby charitativním organizacím a jejich sponzorům.
Capacitybuilders	Organizaci založila vláda v r. 2006 pro spolupráci s jinými financovateli za účelem vytvoření efektivnějšího třetího sektoru zlepšováním podpory organizací třetího sektoru.
Co-Active	Rozvíjí družstva, komunitní podniky, trusty komunitního rozvoje a jiné typy sociálních podniků.
Community Action Network	Členská organizace pro jednotlivé sociální podnikatele z celého UK umožňující přístup k financování, vzdělávání, podpoře podnikání; nabízí také kancelářské prostory.
Community Enterprise Wales	Síť pro organizace a fyzické osoby, které usilují o rozvoj komunitního podnikání ve Walesu.
Co-operatives UK	Členská organizace pro družstevní podniky; služby zahrnují právní poradenství, správu, financování, vzdělávání.
RISE	Podporuje a rozvíjí sektor sociálního podnikání v Jihozápadní Anglii a poskytuje vzdělávání za účelem zvyšování úrovně poradenství pro sociální podniky v celé zemi.
School for Social Entrepreneurs	Zajišťuje vzdělávání a dává lidem příležitost plněji využívat své kreativní a podnikatelské schopnosti ke společnému prospěchu. Škola chce také získávat pružnější a schopnější pracovníky pro dobrovolnické a jiné organizace.
Social Enterprise Coalition	Obchodní orgán UK, který sdružuje všechny typy sociálních podniků za účelem podpory sektoru a sdílení znalostí.
Social Enterprise London	Specializovaná agentura podporující komunity, osvědčenou praxi a rozvoj dovedností pro sektor sociálního podnikání v Londýně.
Social Enterprise Training and Support Consortium	Webová stránka obsahující odkazy na poskytovatele vzdělávacích a podpůrných služeb a speciální publikace o sociálním podnikání.
Social Firms UK	Snaží se vytvářet pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním postižením rozvojem a podporou sociálních firem.
Wales Co-operative Centre	Podporuje rozvoj družstev a sociálních podniků ve Walesu, řeší sociální vyloučení a snaží se zapojit ekonomicky neaktivní osoby zpět do práce.

Většina těchto služeb je obvykle nabízena buď zdarma nebo za zvýhodněné ceny, dotované z nejrůznějších zdrojů na národní nebo na regionální úrovni. Social Enterprise London například poskytuje služby zdarma a většinu finančních prostředků dostává od tří londýnských institucí (Londýnské rozvojové agentury (London development Agency, LDA), Úřadu vlády pro Londýn (Government Office for London, GOL) a Sdružení orgánů londýnské samosprávy (London Councils, LC).

Časopisy

New Sector¹⁰⁷ je časopis dělnických družstev a podniků ve vlastnictví komunit v UK a jeho cílem je vytváření globálních vazeb s ostatními subjekty, které se věnují místnímu ekonomickému rozvoji. Social Enterprise Magazine¹⁰⁸ je měsíčník přinášející obsažné, ale srozumitelné zprávy a nabízí praktickou pomoc všem, kdo mají zájem o sociální podnikání.

¹⁰⁷ <http://www.newsector.co.uk/>

¹⁰⁸ <http://www.socialenterprisemag.co.uk/>

Poskytovatelé vzdělávání a školení:

Zajišťování vzdělávání a školení pro pracovníky sociální ekonomiky v UK je roztržštěné, probíhá na místní nebo regionální úrovni a z národní úrovně není příliš koordinováno. Někteří poskytovatelé této podpory jsou soukromé firmy nebo vysoké školy, jiní dostávají prostředky ze státního rozpočtu prostřednictvím Rad pro vzdělávání a kvalifikaci (Learning and Skills Council), a jiných financovatelů, aby mohli pracovníkům třetího sektoru nabízet účast v kurzech za zvýhodněné ceny.

7. Tři příklady dobré praxe

1. příklad dobré praxe
Název projektu: Bromley by Bow Centre (http://www.bbbsc.org.uk)
Město nebo region: Londýn
Oblast realizace projektu: Bromley (Východní Londýn). Centrum je v londýnské městské části Tower Hamlets, nejvíce deprivované územně správní jednotce v UK s vysokou mírou nezaměstnanosti. Obyvatelstvo dosahující téměř 200.000 zahrnuje osoby nejrůznějšího etnického původu – více než třetinu populace tvoří Bangladéšané a 6% je afrokaribského původu.
Jak je projekt financován? Obrat centra v r. 2004 činil 3,1 milionu £ (4,6 milionu EUR). Zdrojem finančních prostředků jsou činnosti realizované na základě smluv uzavíraných převážně se subjekty z veřejného sektoru, jsou to např.: • Rady pro vzdělávání a kvalifikaci (Learning and Skills Council, vládní agentura zodpovídající za plánování a financování vzdělávacích a školicích programů) • Orgány místní správy • Národní programy Centrum se v současnosti snaží omezit svoji závislost na financování z grantů.
Stručný popis projektu: Bromley by Bow Centre je registrovaná charitativní organizace. Centrum bylo založeno v r. 1984, kdy byl zrušený kostel přeměněn na komunitní zařízení. Centrum v současnosti řídí „Středisko sociálního podnikání“, v němž je umístěno 14 sociálních podniků a podpůrné zázemí, nabízející také hlídání dětí, zdravotnické konzultace, denní centrum, vzdělávací činnosti a komunitní kavárnu.
Výstupy a výsledky projektu: Umístění sociálních podniků do společných prostor přináší tyto výhody: velmi kvalitní kancelářské prostory za méně než tržní ceny; interakci podniků a práci v sítích; možnost využívat společné podpůrné služby, jako je kopírování a zasedací místnost. Středisko také pomáhá podněcovat a rozvíjet místní potenciál pro sociální podnikání tím, že poskytuje inspirativní a dynamické prostředí, sdružuje osoby s podobnými názory na podnikání. Významným přínosem je skutečnost, že sociální podniky operující ve Středisku vytvářejí pro místní obyvatele pracovní příležitosti. Centrum v současnosti zaměstnává 62 pracovníků, z nichž téměř všichni jsou z místní čtvrti. Struktura zaměstnanců centra odpovídá situaci v místní komunitě, protože více než 80% tvoří místní obyvatelé a 60% z nich pochází z etnických menšin afrického nebo asijského původu.
Realizační partneři: Bromley by Bow Centre, Centrum žádné oficiální partnery nemá.

Míra úspěšnosti projektu:

Největším přínosem Střediska sociálního podnikání je vytváření pracovních míst a zlepšování ekonomické úrovně místní oblasti. Centrum bylo založeno komunitou, která je nadále řídí. Středisko sociálního podnikání podporuje udržitelnou obnovu vytvářením nových produktů a služeb s ekonomickou a sociální hodnotou a také nových pracovních míst a organizováním kurzů pro místní občany. Místní dopad zajišťuje umístění centra ve znevýhodněné městské části. Místní občané se podíleli na založení centra a nadále ho řídí.

Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?

V posledních letech jsme čelili mnoha překážkám, jako je byrokracie a odvolávání politiků od řešení reálných výzev a problémů v komunitách. O prioritách veřejné správy se často rozhoduje postupem shora dolů. Vhodnější by bylo zjistit, které komunitní projekty fungují, a jejich zkušenosti využít. Již léta věnujeme velmi mnoho času a energie tomu, že se orgánům veřejné správy na místní a regionální úrovni snažíme vysvětlit, proč by měly některé úkoly zadávat a nedělat je samy.

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Poslední dobou se tyto politiky dostávají do stále většího souladu s tím, co již dávno děláme ve středisku Bromley by Bow Centre. Vždy jsme prosazovali sociální podnikání jako způsob transformace komunit – v současnosti je v tomto smyslu prosazuje i vláda. Otevřeli jsme první centrum komunitního zdravého životního stylu v UK a náš příklad následovaly další komunity. Věříme v nabídku integrovaných služeb, jako je školení, poradenství a pomoc při hledání zaměstnání, na jednom místě blízko bydliště místních obyvatel - a orgány veřejné správy dnes uznávají, že je to nejlepší postup.

Náročné úkoly a problémy se objevují neustále – orgány veřejné správy na místní, regionální a národní úrovni mají mnoho různých priorit a různé osoby žádají o prostředky na nejrůznější projekty. Velmi nás těší, že jsme v mnoha ohledech průkopníky. Do centra každoročně zavítají tisíce návštěvníků, aby se dozvěděli o naší práci a poučili o jejích výsledcích.

Které prvky projektu jsou přenosné?

Činnosti zaměřené na vytváření a podporu klastrů jsou v praxi ekonomického rozvoje běžné. Tuto metodu lze v jiných podmínkách aplikovat velmi snadno a je součástí ekonomického rozvoje měst a regionů na celém světě.

Vytvoření klustru v tomto případě má pro sociální podniky tu výhodu, že mohou využívat společné kancelářské služby. Umístění sociálních podniků ve společných prostorách může mít tyto výhody: velmi kvalitní kancelářské prostory za méně než tržní ceny; interakci podniků a práci v sítích; možnost využívat společné podpůrné služby, jako je kopírování a zasedací místnost.

Zajistit udržitelnost bude možno jen tehdy, pokud budou sociální podniky reagovat na specifické tržní potřeby a sociální podnikatelé budou úspěšně v pravý čas vyvíjet řešení, která budou přes místní omezení využívat specifické příležitosti.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

Dostupnost kancelářských a provozních prostor přijatelnou cenu je hlavní překážkou, s níž se musí podnikatelé sociální ekonomiky vypořádat ve velkých městech, jako je Londýn. Stejně jako v tomto případě je možno problém, jako je zmíněný veřejný prostor, transformovat v řešení a jednotná iniciativa může pomoci vyřešit nejen otázky místní fyzické obnovy, ale může také pomáhat podporovat rozvoj životaschopnější základny místního sociálního podnikání.

Prací v Centru byl v posledních letech také pověřen zaměstnanec Barclays Bank na pozici podnikového manažera podnikání. Jeho úkolem bylo přeměnit některé aktivity probíhající v Centru v podniky, vytvářet finanční zisk a snižovat tak závislost na grantovém financování.

Centrum generuje „sociální zisky“ prostřednictvím vzdělávání a zaměstnávání místních občanů a tím, že dává příležitosti těm, kdo by je sami nedokázali získat.

2. případ dobré praxe

Název projektu: DESI CATERING (Stravovací služby DESI)

<http://www.desicateringservice.co.uk/>

Město nebo region: Berkshire (Anglie)

Oblast realizace projektu: Reading

Jak je projekt financován?

Tento projekt byl finančně podporován z ESF a technickou a poradenskou pomoc mu poskytoval Sociální podnik Berkshire (Social Enterprise Berkshire). Finanční prostředky byly vynaloženy na činnosti spojené se založením podniku, které mají pro každý podnik zásadní význam, tj. na marketing, nákup zařízení atd.

Stručný popis projektu:

Skupina žen asijského původu, které byly členkami místního dámského klubu, se rozhodla nabídnout stravovací služby. Obrátily se na Sociální podnik Berkshire s žádostí o pomoc. Z jejich nápadu vyrostl komunitní podnik poskytující výborná jídla asijské a anglické kuchyně veřejným institucím a jednotlivým obyvatelům Readingu. Zajišťuje služby na profesionální úrovni a vysokou kvalitu jídel. Pracovníci (zahrnující také muže) pracovali nejdříve jako dobrovolníci, ale jak se komunitní podnik rozrůstal, některé z nich zaměstnal. Cílem DESI Catering je nabízet pružné pracovní příležitosti respektující rodinné povinnosti zaměstnanců. Dobrovolníci získali školení, poradenské služby a další podporu, což zvýšilo jejich možnost najít zaměstnání na širším trhu práce. Nabídka větších pracovních příležitostí pro ženy z etnických menšin byla významnou součástí širších cílů projektu. Desi Catering usiluje o omezování sociálního vyloučení žen. Nabízí komplexní soubor zahrnující zaměstnání pod odborným vedením a kurzy v dovednostech, které ženám pomáhají nejen v práci, ale také v každodenním životě.

Výstupy a výsledky projektu:

Ve spolupráci s Reading Adult College, vzdělávací institucí pro dospělé, značná část dobrovolných pracovníků úspěšně absolvovala kurz hygieny v potravinářských provozech. Šestičlenný řídicí výbor zajistil provozovnu a dostatek objednávek na dodávku jídel. Organizace DESI Catering je v současnosti registrována jako společnost s ručením omezeným.

Desi Catering si také najala marketingového poradce pro další expanzi projektu do soukromého sektoru.

Realizační partneři: Desi Catering Service Ltd.

Míra úspěšnosti projektu:

V r. 2004 Amina Rabbani, jednatelka Desi Catering získala cenu pro nejlepší/ho začínající/ho podnikatele/ku a v r. 2005 byla Amina Rabbani oceněna jako nejlepší sociální podnikatel/ka roku.

Společnost Desi Catering Service Ltd. v minulém roce ukončila obchodní činnost z těchto důvodů: 1. Silná konkurence jiných podniků v dané lokalitě 2. Silná konkurence jiných sociálních podniků 3. Potíže při získávání finančních prostředků na rozšíření podnikání. Získat grant pro založení podniku je poměrně snadné, a když se projekt vyvíjí dobře a plánuje rozšíření, tato podpora již k dispozici není. 4. Neexistuje dostatečný počet organizací, které by realizátorům pomohly projekt skutečně „rozjet“.
Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže? Na začátku projektu jsme neměli žádné zvláštní potíže, ty se však objevily později, když společnost Desi Catering Service Ltd. chtěla rozšířit provoz. Podpora v počáteční fázi byla dobrá, nebyla však zajištěna žádná návazná pomoc, která by trvala o něco déle.
Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik? Hlavním cílem našeho projektu bylo pomáhat ženám získat zaměstnání a dovednosti/kvalifikaci, protože místní, regionální i národní priority zahrnují pomoc znevýhodněným skupinám v návratu do zaměstnání. Nedávný výzkum prokázal, že ženy, zejména z komunit etnických menšin, čelí značným překážkám v přístupu k pracovním a vzdělávacím příležitostem.
Které prvky projektu jsou přenosné? V zahraničí by bylo možno aplikovat celý projekt, protože jeho hlavním cílem bylo zaměstnávat ženy z etnických menšin, které patří k nejvíce znevýhodněným skupinám, a tato zásada i přístup by byly stejné.

3. příklad dobré praxe
Název projektu: E-bility Trust podporovaný fondem Futurebuilders Scotland
Popis projektu: E-bility Trust je sociální podnik v Kirkintilloch, jehož cílem je zvyšovat informovanost a využívání informačních a komunikačních technologií (ICT) v komunitních a dobrovolnických organizacích a těmto organizacím nabízet nejen podporu pracovníků využívajících ICT, ale také jim umožnit modernizaci poskytování služeb klientům, kteří jsou konečnými uživateli. Hlavní cíle projektu: • Identifikace a vytvoření nových obchodních příležitostí • Vytvoření operačních systémů a založení správní rady • Zpracování podnikatelského záměru • Zajištění krátkodobého pronájmu kancelářských prostor • Zpracování žádostí o finanční prostředky na podporu založení podniku
Město nebo region: Kirkintilloch, Skotsko
Oblast realizace projektu: Kirkintilloch
Jak je projekt financován? Fond pro zakládání podniků Seedcorn Award: 41.765 £

E-bility Trust požádal v rámci realizace svého podnikatelského záměru investiční fond Futurebuilders o finanční prostředky na podporu výdajů spojených se založením podniku. Cílem organizace bylo zaměstnat obchodního manažera pro zajištění zakázkového řešení ICT určeného pro komunitní podniky v Glasgow a podporujícího rozvoj jejich kapacity, zvyšování kompetencí/informovanosti a modernizaci poskytování služeb pomocí techniky.

Investiční fond Futurebuilders na projekt přidělil prostředky ve výši 41.764 £. Tato částka zahrnovala mzdové náklady, ubytování a studii proveditelnosti pro upřesnění cílů projektu. Celkové náklady na první rok realizace projektu činily 48.140 £. Dalšími zdroji financování byly Big Lottery's Awards for all (1.913 £) a Community Enterprise ve Strathclyde (4.463 £).

Obrat potřebný pro udržení projektového manažera byl po prvním roce problematický a projekt žádal o další grant, aby mohl v poskytování služeb pokračovat až do zajištění své ziskovosti. Fond Futurebuilders však nemohl této žádosti vyhovět.

Projekt byl také částečně financován z Evropského sociálního fondu. E-bility Trust z něho obdržel finance na technickou IT podporu a na vzdělávací programy.

Výstupy a výsledky projektu:

Hlavní výsledky:

K hlavním úspěšně dosaženým výsledkům patří:

- Byla zavedena a v současnosti jsou testována opatření pro poskytování služeb
- Byla vytvořena tři nová pracovní místa pro poskytování služeb (1 na plný a 2 na částečný úvazek)
- Pěti dobrovolnickým organizacím bylo poskytnuto poradenství a technická podpora v oblasti IT

Byla obsazena pozice projektového manažera a zajištěny prostory. Byla vytvořena správní rada a založen podnik se statutem obchodní a charitativní společnosti.

Byla dokončena studie proveditelnosti s pomocí agentury CEiS podporující sociální ekonomiku, která bude řídit projektování nabízených služeb.

V partnerství s Clydebank College a s podporou z Evropského sociálního fondu byl vytvořen významný program v oblasti technické podpory IT a e-learningu podporující komunitní a dobrovolnické organizace v Glasgow.

Podle plánu si E-bility Trust měl do roka vybudovat dostatečný profil, klientelu a zajistit finanční toky na udržení a rozvoj svých činností v dlouhodobém horizontu; na těchto úkolech se intenzivně pracuje.

Přestože je podnik stále v počátečních fázích svého rozvoje, vyvíjí se dobře a v současnosti prověřuje metody pro poskytování služeb. Zavedení operací a získání důvěry komunitních a dobrovolnických organizací je časově náročné, podnik však k tomuto cíli směřuje úspěšně.

Realizační partneři:

Clydebank College

Míra úspěšnosti projektu:

Projekt je úspěšný v tom, že využívá dostupné finanční prostředky pro zajištění svého hlavního cíle a životaschopnosti podniku. Dosahuje toho ustavením správní rady pověřené podporou zpracování strategického podnikatelského záměru. Byly také vyjasněny interní procedury a zaveden monitorovací a hodnotící systém pro sledování klientů a jejich potřeb. Byla zpracována marketingová strategie zaměřená na sociální podnikání/veřejný sektor a umožňující další rozvoj podniku.

Bylo také podpořeno 15 organizací sociálního podnikání v technických otázkách strategie ICT a s těmito organizacemi byly podepsány smlouvy na poskytování služeb. V době ukončení zapojení Futurebuilders do projektu v něm probíhala diskuse o poskytování služeb ICT dalším 10 organizacím.

Jaké se při realizaci projektu vyskytly hlavní překážky nebo potíže?

Hlavní překážkou v tomto procesu bylo, že některé organizace sektoru sociálního podnikání neměly dostatečnou finanční sílu na uzavření dlouhodobé smlouvy s poskytovateli služeb. Služby proto byly poskytovány na základě jednorázových smluv a s menšími organizacemi nebyly smlouvy o poskytování služeb podepsány. Obrat potřebný pro udržení projektového manažera byl po prvním roce problematický a projekt žádal o další grant, aby mohl v poskytování služeb pokračovat až do zajištění své ziskovosti. Fond Futurebuilders však nemohl této žádosti vyhovět.

Jak projekt zapadá do místních, regionálních či národních politik?

Projekt splňoval cíle politiky Closing the Opportunity Gap (Vyplnění mezery v příležitostech) aktuální v době financování. Společné prohlášení skotských komunit z r. 2004/05 sledovalo posilování kompetencí místního obyvatelstva. Popisovaný projekt určený pro sociální podniky usiluje o naplnění tohoto cíle a umožňuje, aby ICT pomáhaly generovat příjmy v místních organizacích, komunitách nebo skupinách klientů, jimž slouží. Byla také podpořena Strategie veřejné správy 21. století městského zastupitelstva Glasgow zaměřená na posilování organizací prosazujících informační společnost v Glasgow.

Které prvky projektu jsou přenosné?

Hlavní podnikatelský záměr poskytovat sociálním podnikům řešení ICT a podporu na základě dohod o poskytování služeb je zcela přenosný. Tento záměr však může selhat, pokud organizace zjistí, že je nákladově efektivnější, když si tyto činnosti budou zajišťovat samy na základě jednorázových dohod a nebudou se vázat na dlouhodobé smlouvy o poskytování služeb. V tomto smyslu bude rozhodující objem a rozsah činností příslušné organizace.

Nejdůležitější rady (Kdy je možno kontaktovat projektového manažera)

E-bility Trust se domnívá, že je nejdůležitější:

- Vytvořit silnou řídicí skupinu zahrnující osoby se všemi relevantními kvalifikacemi a znalostmi;
- Provést důkladné nezávislé posouzení trhu, z něhož bude návrh služeb vycházet;
- Odzkoušet služby a realizační opatření dříve, než budou nabídnuty zákazníkům;
- Využívat zkušeností jiných subjektů prostřednictvím společných podniků a partnerských struktur;
- Před zahájením propagace služeb v komunitě a dobrovolnických organizacích důkladně zpracovat jasnou a životaschopnou cenovou politiku.

8. Seznam použitých zdrojů:

Dokumenty:

- DTI, 2002, Social Enterprise: A strategy for success
- DTI, 2003, A progress report on Social Enterprise: A strategy for success
- DTI, 2003, Public procurement: a toolkit for social enterprises
- London Social Economy Taskforce, 2002, A social enterprise business support strategy for London
- The Social Enterprise Coalition, 2003, There is more to business than you think: A guide to social enterprise
- Social Enterprise London, 2001, Introducing Social Enterprise
- Social Enterprise London, How to finance your social enterprise
- The Social Economy Framework for London, 2000, GLE
- Developing a Successful Social Economy, Government's Three-Year Strategic Plan 2004-07, DETI, 2004
- Scottish executive, A social enterprise strategy for Scotland: a consultation, 2006
- Social Enterprise "An International Literature Review", SBS/SEnU, March 2006
- HM Treasury, Cabinet Office, Office of the third Sector, The future role of the third sector in social and economic regeneration, 2007
- Cabinet Office, Office of the Third Sector, 2006, Social enterprise action plan
- Third Sector Strategy for Communities and Local Government, Discussion Paper – June 2007, Department for Communities and Local Government: London
- The future role of the third sector in social and economic regeneration: final report, July 2007, Cabinetoffice

Internetové odkazy:

- Business Link: www.businesslink.org
- Community Action Network: www.can-online.org.uk
- The Office of the Third Sector: http://www.cabinetoffice.gov.uk/third_sector/
- New Economics Foundation: www.neweconomics.org
- Social Enterprise Coalition: www.socialenterprise.org.uk
- Social Enterprise London: www.sel.org.uk
- Social Enterprise Partnership: www.sepbq.co.uk
- Social Entrepreneurs Online: www.seo-online.org.uk
- Social Firms UK : <http://www.socialfirms.co.uk/>
- School for social entrepreneurs: <http://sse.org.uk>
- Odborný časopis Social Enterprise Magazine: <http://www.socialenterprisemaq.co.uk>

9. Seznam osob zkontaktovaných pro výzkum:

Jméno	Organizace	Funkce
John Langlands	Úřad skotské vlády, Skupina pro příležitosti a růst, oddělení třetího sektoru	Pracovník úřadu
Amina Rabbani	DESI catering organizace	Projektová manažerka
James Atkinson	Bromley by Bow projekt	Rozvojový manažer
Stephen Macdonald	DETI (Ekonomické oddělení podnikání, obchodu a investic), Oddělení sociální ekonomiky	Pracovník úřadu
Anne-Marie Davison	DETI (Ekonomické oddělení podnikání, obchodu a investic), Oddělení sociální ekonomiky	Vedoucí oddělení
Hilary Norman	Úřad vlády pro třetí sektor, vedoucí oddělení sociálního podnikání	Vedoucí oddělení
Lisa Clarridge	Velšské vládní shromáždění	Manažer politik finanční inkluze

II.1.5 Shrnutí zajímavých prvků jednotlivých evropských modelů a jejich využitelnost v prostředí ČR

V následující tabulce přinášíme shrnutí prvků sociální ekonomiky v jednotlivých zvolených státech, které by mohly být zajímavé pro Českou republiku.

Tab.23 Prvky sociální ekonomiky zajímavé pro Českou republiku

Oblast	Německo	Španělsko	Slovinsko	Velká Británie
Definice sociální ekonomiky (SE) případně sociálního podnikání (SP)	▪ Neexistuje jednotná jasná definice. ▪ Pojem sociální ekonomiky splývá s pojmem třetího sektoru (neziskových organizací). ▪ Nejsou přísně vymezení aktéři SE, proces vymezování probíhá. <i>Pro ČR by bylo zajímavé tento proces sledovat.</i> ▪ Hlavní podmínkou pro zařazení subjektu do SE jsou: - reinvestice zisků - dosahování sociálních cílů pomocí ekonomických aktivit	▪ Není oficiální definice. ▪ SE je totožná se třetím sektorem. ▪ 5 hlavních kritérií řadících organizaci do neziskového sektoru: - oficiální organizační struktura - je soukromá - je nezisková (nerozděluje zisky subjektům/osobám, které ji řídí; hospodářské přebytky zůstávají v organizaci či komunitě, jsou reinvestovány pro dosažení sociálního cíle) - je nezávislá (s vlastními samosprávnými mechanismy) - do značné míry založena na participaci dobrovolníků ▪ <u>CEPES Španělská konfederace sociálních podniků (2001)</u> SP podnikají s těmito hodnotami: - nadřazenost jednotlivců a sociálních cílů nad kapitálem - participační a demokratické řízení - sladění zájmu členů a obecného zájmu	▪ Není oficiální definice, není institucionalizována. ▪ Existující definice jsou spíše neoficiální, formulovaná organizacemi, které v oblasti SE působí: “Sociální ekonomika” je ve Slovinsku obecně chápána jako sociálně-ekonomická kategorie, kde nejrůznější typy právnických a fyzických osob vytvářejí podpůrné prostředí pro zapojení znevýhodněných cílových skupin do sociálního a pracovního prostředí. Sociální podnik je subjekt založený s cílem propagovat a podporovat sociální blahobyt a splňuje tyto kritéria: <u>ekonomická</u> - produkují výrobky nebo služby - jsou autonomní (bez převažujícího podílu státu) - tržně orientované - s vymezeným podílem dobrovolnické práce <u>sociální</u> - založeny na iniciativě - demokratické rozhodování - aktivní účast všech členů	▪ Existují jiné definice pro jednotlivé země Velké Británie, významově jsou si však velmi blízko. <u>Za všechny uvádíme:</u> ▪ <u>Yorkshire Forward and Partners:</u> Sociální ekonomika definuje oblast aktivit existující mezi soukromým tržním sektorem na jedné straně a veřejným sektorem na straně druhé. Zahrnuje sociální podniky, ale i neziskové organizace, nadace, odbory, církevní organizace, bytová společenství, družstva a další. ▪ <u>Ministerstvo průmyslu a obchodu (Department of Trade and Industry – DTI):</u> „Sociální podnik je podnik s primárně sociálními cíli jehož hospodářské přebytky jsou z většiny reinvestovány pro dosažení těchto cílů v podnikání nebo v komunitě. Je méně motivován snahou o maximalizaci zisku pro majitele a členy/akcionáře.“ ▪ Mnoho sociálních podniků začíná jako neziskové

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

		- zásady solidarity a zodpovědnosti - autonomie a nezávislost na veřejné správě - přidělování většiny přebytků ve prospěch obecného zájmu, zájmu členů organizace a udržitelného rozvoje	- pracuje ve prospěch členů, cílových skupin nebo komunity - zisk je z valné části reinvestován zpět do činnosti nebo do širší komunity	organizace závisející z velké části na grantech a dobrovolnících. Postupem času zvyšují podíl výdělečné činnosti. ▪ <u>Sociální podnik musí splnit tři základní podmínky:</u> - je řádně registrován - je výdělečně činný (to nezahrnuje granty, členské příspěvky, dobrovolnickou práci a fundraising) - následuje sociální cíl a reinvestuje hospodářské přebytky
Současný legislativní rámec	▪ Zákony pro jednotlivé právní formy. (např. Zákon o družstevních spolcích) ▪ Na právním rámci se podílí jako spolkové tak národní právo. ▪ Jsou uzákoněny daňové úlevy pro sociální podniky. ▪ Zákon stanovuje statut „obecné prospěšnosti“ - 25 % znevýhodněných členů nebo zaměstnanců NEBO - zakotvení sociálních hodnot <i>Toto je zajímavé pro ČR, protože o vymezení veřejné prospěšnosti se hodně diskutuje v souvislosti s novým občanským zákoníkem.</i>	▪ Zákony pro jednotlivé právní formy subjektů SE (např. Zákon o družstvech, Zákon pro společnosti pro sociální integraci) ▪ Úpravy na národní i regionální úrovni ▪ Zákon o daních stanovuje daňové úlevy pro aktéry sociální ekonomiky	▪ Zákoník práce (určuje daňové úlevy pro nízkopříjmové skupiny a samostatně výdělečně činné) ▪ Zákon o daních (přiznává daňové úlevy společností, sdružením a institutům založeným za neziskovým účelem – ve smyslu nepřerozdělování zisku mezi členy a vlastníky) ▪ Zákon o vyrovnaném regionálním rozvoji, vyžaduje od Regionálních rozvojových rad definování role sociální ekonomiky v programech regionálního rozvoje.	Prostředí sociální ekonomiky je upraveno celou řadou zákonů vztahujících se zejména na podnikání. ▪ Zákon o společnostech (2005) navrhuje novou flexibilní právní formu Společnost komunitního zájmu (Community Interest Company – CIC), která bude více vyhovovat sociálním podnikům ▪ Další právní formy: Community Benefit Societies – BenCom (podle zákona o Community Benefit Societies z roku 2003) Charitable Incorporated Organizations - CIO - tyto právní formy umožní tzv. blokování jmění (asset lock), které zajistí reinvestici

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

				zisku do aktivit a sociálního cíle a znemožní prodej společnosti pro soukromé zájmy. <i>Experti v ČR se liší v názoru, zda zavádět nové právní formy či nikoli. Nicméně tyto nové právní formy byly shledány jako zajímavé.</i> <i>Princip blokování jmění (asset lock) byl identifikován vhodný pro využití v ČR.</i>
Subjekty a aktéři sociální ekonomiky (SP)	▪ Sociální podniky ve vlastnictví obce – zakládané obcí, ale autonomní; <i>Pro ČR zajímavé zejména z hlediska případného osamostatňování příspěvkových organizací státu a jejich transformace na sociální podniky.</i> ▪ SP zakládané orgány veřejné sociální péče <u>nejčastější právní forma u obou:</u> obecně prospěšná společnost s ručením omezeným <u>služby:</u> podpora zaměstnanosti ▪ Sociální podniky zakládané malými a místními iniciativami <u>nejčastější právní forma:</u> registrované sdružení <u>služby:</u> zlepšování místních kulturních a sociálních služeb, integrace migrantů atd. ▪ Podniky sociální integrace s regresivními dotacemi –	▪ Družstva ▪ Pracovní společnosti - většina kapitálu vlastněna pracovníky, zaměřují se na stimulaci zaměstnanosti tím, že zaměstnávají své členy a partnery. - neposkytují určitý typ služeb, ale širokou škálu. ▪ Vzájemné společnosti – zaměřují se na sociální pojištění a doplňují systém sociálního zabezpečení. ▪ Společnosti pro sociální integraci – podnikatelské aktivity kombinují s metodami sociální integrace v rámci vlastní společnosti, v jiných organizacích, pro osoby samostatně výdělečně činné, jsou ziskové a konkurenceschopné, produkují zboží a služby. <u>Společné zásady 4 výše uvedených:</u> demokratické rozhodování, participace,	Subjekty jsou velmi podobné těm v ČR, uvádíme proto jen ty, které buď v ČR neexistují nebo mohou fungovat odlišně: ▪ Podniky pro osoby se zdravotním postižením; Centra zaměstnanosti - poskytují práci zdravotně postiženým - zaměstnávají více než 40 % zdravotně postižených ▪ Zemědělská inovační centra – pomoc zemědělcům, kteří ztratili práci rozpadem zemědělských družstev, stát se samostatně výdělečně činnými nebo najít zaměstnání. <i>V ČR by byla za vhodnou považována spíše speciální podpora podnikání ve venkovských podmínkách pro všechny, ne pouze pro zemědělce.</i> ▪ Místní integrovaná rozvojová centra – převážně tržní s menším než 30%	▪ Družstva – společně vlastněná, s demokratickým rozhodováním ▪ Podniky vlastněné zaměstnanci – alespoň částečně vlastněné a řízené zaměstnanci podniku ▪ Úvěrová družstva – jsou vlastněna a řízena svými členy. ▪ Finanční instituce komunitního rozvoje – poskytují finance pro malé podniky ve znevýhodněných komunitách, sociálním podnikům a podnikům zakládaným znevýhodněnými skupinami. <i>Identifikován jako zajímavý koncept, který by mohl fungovat v ČR a byl by zde užitečný.</i> ▪ Sociální firmy – poskytují integrační zaměstnání a trénink lidem se zdravotním postižením a znevýhodněným

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	vznikají přeměnou NNO na sociální podniky <i>Pro ČR zajímavé z hlediska řešení budoucnosti nevládního neziskového sektoru.</i> - <u>Sociální firmy</u> podporované v rámci regionálních programů trhu práce <i>Identifikováno jako zajímavé pro ČR zejména kvůli jejich směřování k tržnosti a samostatnosti od samotného počátku.</i> - <u>Družstva</u> v oblasti politiky trhu práce a integrace, čerpající dotace na jednotlivé klienty. Oba typy jsou zakládány nezaměstnanými nebo pro ně a kladou důraz na zvyšování konkurenceschopnosti, čerpají degresivní dotace.	solidarita, zodpovědnost. ▪ Speciální centra zaměstnanosti – pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním postižením, chráněná pracoviště, kombinují ekonomickou životaschopnost se sociálním závazkem; struktura a organizace jako u běžných podniků. ▪ Nadace – podobná funkce jako v ČR. Musí dokládat ekonomickou životaschopnost, která nemůže být postavena na darech. Všechny tyto subjekty poskytují široké spektrum služeb nebo produktů.	podílem veřejných finančních zdrojů; zaměřují se na rozvoj podnikání a místní rozvoj. ▪ Nadace práce – poskytují rekvalifikace, jejich cílem je předcházet nezaměstnanosti propouštěných osob. ▪ Městská centra pro mládež, kulturu a sport – mají veřejnoprávní charakter, poskytují služby na tržní bázi, ale jsou částečně podporovány z veřejných rozpočtů. ▪ Centra místního rozvoje (Local development centres – LDC) – vznikla na počátku 90. let, byla zakládána místními veřejnosoukromými partnerstvími. Fungují jako centra podpory podnikání, podílejí se na plánování podnikatelských zón.	▪ Komunitní podniky – sociální podniky, které mají silnou geografickou vazbu, zaměřují se na místní trh a místní služby. ▪ Celá řada dalších typů organizací poskytujících služby dlouhodobě nezaměstnaným a působící na příznivé prostředí pro sociální podnikání a ekonomiku obecně (např. rozvojové trusty, zprostředkující organizace pro trh práce atd.)
Veřejné politiky a instituce zabývající se SE a SP	▪ Politiky cílené na SE a SP neexistují. ▪ Podpora SP je součástí podpory podnikání. Sociální podniky jsou chápány jako běžné podniky. ▪ Existují spíše politiky sociální integrace. ▪ Politiky se spíše zaměřují na utváření prostředí pro SE. ▪ SE a SP jsou utvářeny spíše „zdola“ než „shora“ regulovány.	Politiky jsou přijímány na národní ale zejména na regionální úrovni, kde jsou již zaměřeny na konkrétní podporu sociálních podniků. Existují různé politiky v různých regionech, například: - Podpora zakládání malých podniků za účelem zmírňování nedostatku pracovních míst - Propagace samostatně výdělečné činnosti v SE jako alternativní cesty	Vládní politiky cílené na podporu sociálního podnikání a sociální ekonomiky nejsou komplexní. Situace je podobná jako v ČR. <u>Instituce v oblasti SE</u> Ministerstvo práce a sociálních věcí Ministerstvo pro místní rozvoj Úřad pro místní samosprávu	▪ Existuje celá řada politik na podporu sociální ekonomiky a sociálního podnikání ▪ politiky podpory sociálního podnikání jsou součástí politik podpory podnikání obecně. V rámci Ministerstva průmyslu a obchodu (DTI) vznikla v roce 2001 Jednotka pro sociální podnikání. <i>To může být zajímavá inspirace pro ČR, kde se MPO sociálním podnikáním zatím vůbec nezabývá.</i>

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	<u>Institute:</u> Ministerstvo zdravotnictví Ministerstvo práce a sociální věcí Ministerstvo hospodářství a techniky <i>To by mohlo být pro ČR zajímavou inspirací v situaci, kde se MPO ČR sociálním podnikáním vůbec nezabývá a tzv. mainstreamová podpora podnikání sociální podnikání vůbec jako podnikání nevidí.</i>	k zaměstnání - Odměňování iniciativ a organizací, které jsou v sektoru příkladem - Podpora individuální a asociační samostatné výdělečné činnosti - Využívání nových vzorců zaměstnanosti pro zapojení znevýhodněných skupin - Podpora asociací generujících příjem - Tvorba optimálního právního rámce pro vznik a rozvoj organizací SE - Zvyšovat informovanost o sektoru SE a zviditelňovat ho <u>Institute</u> Generální ředitelství pro sociální ekonomiku, samostatnou výdělečnou činnost a ESF Ministerstvo práce a sociálních věcí Ministerstvo zemědělství Orgány autonomních oblastí zodpovídajících za podporu SE	<u>Příklady politik:</u> ▪ Akční plán pro sociální podnikání (2006) - Den sociálního podnikání – Ambasadory sociálního podnikání jako inspirující příklady - Propojení s národní podporou podnikání „Businesslink“ poskytující informace a podporu pro sociální podniky - První síť social business angels a služby připravenosti pro investice ve Spojeném království <u>Institute:</u> ▪ Úřad pro třetí sektor ▪ Úřad pro podnikání a regulační reformu (BERR – pracuje po Ministerstvem průmyslu a obchodu) ▪ a celá řada dalších. Obecně lze říci, že podpora sociálního podnikání je začleněna do všech politik – mainstreaming sociálního podnikání. ▪ Koalice sociálních podniků – vznikla v roce 2002 a sdružuje sociální podniky a hájí jejich zájmy, pomáhá sdílet dobrou praxi, vytváří příznivé prostředí pro sociální podniky a má vliv na tvorbu politik
--	--	---	---

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Veřejná finanční podpora SE a SP	Situace je podobná situaci v ČR. Neexistuje program podpory cílený na sociální podnikání. Jasně cílená podpora existovala pouze v rámci programu EQUAL. Ani v rámci OP na období 2007 – 2013 se zatím podpora určená přímo sociálním podnikům neplánuje. Začínající podnikatelé mají právo na platbu pojištění v nezaměstnanosti po dobu minimálně 3 měsíců od založení jejich podniku. Mohou také obdržet podporu na 9 měsíců na pokrytí jejich plateb v nezaměstnanosti a v průběhu tohoto období mohou obdržet i podporu na platbu v dobrovolném sociálním pojištění. Je to přístupné všem podnikatelům, nejenom těm v oblasti sociální ekonomiky.	<u>Evropské fondy 2000-2006</u> ▪ Cíleně v rámci podpory podnikatelské kapacity, konkurenceschopnosti a podnikatelské iniciativy a celoživotního učení. ▪ OP pro Andalusii, Priorita 1, Opatření 1.4 Podpora podniků zapojených do SE (ERDF) ▪ Typ podpory spolufinancované z ESF: podpora zaměstnanosti a sociální integrace - podpora investic pro družstva a pracovních společenství, školení pro rozvoj zaměstnanosti, prosazování samostatné výdělečné činnosti, podpora státních asociací. ▪ Alternativní zdroje financování Instituto Crédito Oficial (ICO) – využívající mikroúvěry a koncept etického financování, zatím v procesu rozvoje. Podpora je velmi komplexní.	▪ Situace je podobná jako v ČR. Podpora není cílená na sociální podniky. V programovacím období 2004 – 2006 nebyly programy zaměřeny na podporu sociální ekonomiky. ▪ V období 2007 – 2013 by se mohla situace změnit, v rámci operačního programu rozvoje lidských zdrojů bude podporováno sociální podnikání, jako prostředek reintegrace znevýhodněných skupin na trh práce. Bude podporováno podnikání znevýhodněných osob. Podpora SP bude realizována také v rámci podpory sociální integrace obecně. (Operační program rozvoje lidských zdrojů, zejména priority 1 a 4.) <i>Může posloužit jako inspirace pro ČR při vytváření programů na podporu sociálního podnikání v období 2007 - 2013.</i>	Strukturální fondy EU ▪ podpora SP existuje napříč všemi operačními programy Národní programy podpory ▪ existuje jich celá řada, zaměřují se na regeneraci městských částí, budování kapacit a udržitelnost organizací, zlepšování veřejných služeb atd. Podpora je velmi komplexní.
Neveřejná finanční podpora SE a SP	Podpora sociálních iniciativ ze soukromého sektoru, v rámci níž jsou podporovány i sociální podniky. Speciální soukromé finanční instituce např.: Banka pro Sociální ekonomiku, Etická	Podpora prostřednictvím <u>soukromých finančních společností</u>, které jsou často samy sociálními podniky (úvěrová družstva atd.). GAP – Skupina na podporu projektů: poskytují úvěry sociálním firmám a družstvům	V této chvíli neexistuje.	Existuje opět celá řada bankovních institucí podporujících sociální podniky a charitativní organizace. Existují ale také speciální fondy přímo pro sociální podniky.

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

	banka, Banka pro ženy atd.	COOP 57 - družstevní společnost a etická banka - Poskytuje podporu a technické a finanční poradenství k otázkám týkajícím se ekonomické činnosti členů, jimž také pomáhá získávat finanční zdroje. - Jejím cílem je založení družstevní spořitelny		Zajímavým příkladem jsou ▪ Business Angels Social Enterprise – úspěšní sociální podnikatelé/podniky investují do začínajících SP. <i>V ČR by tento koncept mohl připadat v úvahu až v déleodobějším horizontu. Koncept bude nejprve třeba uplatnit v rámci běžné podpory podnikání.</i>
Nefinanční podpora	Společnosti s ručením omezeným poskytující služby sociálním podnikům, tyto společnosti bývají někdy najímány také státem za účelem poskytování služeb sociálním podnikům a jiným iniciativám. - financování z ESF.	Opět existuje různá podpora na úrovni jednotlivých autonomních oblastí, uvádíme ty nejzajímavější: - Vzdělávací program a speciální školení pro sociální podnikatele - Síť agentury pro sociální ekonomiku (ANEL) - Programy propagující spolupráci sociálních podniků a participaci zaměstnanců v podnicích - Bylo založeno Centrum pro iniciativy podnikání v sociální ekonomice - Profesionalizace managementu sociálních podniků a organizací sociální ekonomiky	▪ Neexistuje <u>žádná systematická nefinanční podpora</u> sociálního podnikání, pouze jednotlivé iniciativy na bázi projektů. ▪ Jednotlivé organizace poskytující <u>vzdělávání pro organizace třetího sektoru</u> jsou jedinou soukromou podporou třetímu sektoru. Např. Centrum pro nevládní organizace, Sdružení spolků. ▪ Asociace družstev – založilo <u>Družstevní akademii</u> poskytující vzdělávání pro družstva.	▪ Organizace, které poskytují podpůrné služby sociálním podnikům (kurzy, vzdělávání, poradenství atd.), ▪ Budování kapacity – organizace fungující jako mentoři pro začínající sociální podniky a organizace. Také poskytují školení v nejrůznějších oblastech. ▪ Zastřešující organizace, které hájí své členy. Za všechny například: Co-operatives UK (sdružují družstva), již zmiňovaná Koalice sociálních firem, Social Firms UK (sdružuje sociální firmy) atd. <i>Koncept ve Velké Británii může být pro ČR velkou inspirací.</i> ▪ <i>Experti identifikovaly jako důležité poskytování vzdělávání a poradenství sociálním podnikům a zájemcům o podnikání z řad znevýhodněných skupin, dále</i>

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

				<i>identifikovaly jako stěžejní osvětovou činnost na všech úrovních, podporu síťování a podporu příznivého prostředí pro sociální podniky.</i> ▪ <i>Velký důraz je ve VB kladen na koncept tzv. budování kapacity, které zahrnuje vzdělávání, individuální poradenství – koučování a mentoring, podporu síťování a další prvky nezbytné pro rozvoj subjektů sociální ekonomiky.</i>
Shrnutí případových studií	Případové studie ukazují, že v rámci sociálního podnikání nebylo podporováno podnikání cílových skupin. To je považováno za podnikání běžné a jako takové podporováno. Podpora je také směřována na sociální integraci a podnikání v deprivovaných městských oblastech, jak ukazují případové studie.	Případové studie ukazují komplexnost podpory: ▪ práce s podniky a vedení k sociální odpovědnosti, vzdělávání a osvěta, asistence při zaměstnávání znevýhodněných osob; ▪ identifikace opomíjených vzdělávacích potřeb sociálních podniků a realizace potřebného vzdělávání; ▪ financování sociálních podniků, převzetí italského modelu finanční instituce pro sociální podniky	Případové studie ukazují, že byl ve Slovinsku realizován analýzy, které zkoumají prostředí pro sociální ekonomiku i stávající organizace sociální ekonomiky. Identifikují bariéry a vzdělávací potřeby, vzdělávají organizace třetího sektoru, pracují a komunikují se tvůrci politik, lobují. <i>Tyto analýzy a realizované projekty představují pro Slovinsko oproti ČR „krok napřed“. Bylo by vhodné sledovat další vytváření mechanismů a politik podpory sociální ekonomiky.</i>	Případové studie opět hovoří o komplexnosti podpory sociálního podnikání: ▪ podpora sociálních podniků založením speciálního centra, které poskytuje SP podnikatelské prostory za zvýhodněné ceny ▪ projekty odstartovávající činnost jednotlivých podniků zakládaných znevýhodněnými skupinami.

Výhodné a zajímavé prvky jednotlivých modelů jsme identifikovali na základě svých předchozích zkušeností se sociálním podnikáním a zejména na základě fokusních skupin (workshopů) s experty v oblasti sociální ekonomiky v ČR, které proběhly v úterý 8. dubna 2008 a ve čtvrtek 15. května 2008.

Interní zápis z fokusní skupiny je k dispozici na vyžádání zadavatele ve společnosti GLE

Shrnutí prvků vhodných pro implementaci v ČR

1) Legislativní rámec

- Daňové úlevy pro sociální podniky (Německo- dále Něm, Španělsko – dále Špa, Slovinsko – dále Slo, Velká Británie – dále VB)
- Stanovení obecné prospěšnosti zákonem (Něm)
- Zákon o vyrovnané regionálním rozvoji, který požaduje definování role SE na regionální úrovni (Slo)
- Zákony stanovující nové právní formy vhodné pro sociální podnikání (VB)
 - Společnost komunitního zájmu (**Community Interest Company – CIC**), Veřejně prospěšné společnosti (**Community Benefit Societies – BenCom**), tzv. „akciové charitativní organizace“ (**Charitable Incorporated Organizations – CIO**)
 - jsou transparentní a flexibilní
 - mají povinnost vydávání výročních zpráv
 - vztahuje se na ně **tzv. blokování jmění (asset lock)**, které zajistí reinvestici zisku do aktivit a sociálního cíle a znemožní prodej společnosti pro soukromé zájmy.
 - **CIC** – formát pro společnosti typu našich s. r. o. a a. s., které chtějí mít sociální cíl
 - **BenCom** – společnost stejná jako CIC, ale vlastněná a řízená zaměstnanci
 - **CIO** – organizace, která si chce zachovat svou charitativnost, ale chce podnikat významněji než jako vedlejší činnost

2) Subjekty sociální ekonomiky

Úvěrová družstva (Něm, Špa, VB)

- poskytují úvěry z finančních podílů vložených členy často zejména vlastním členům
- hlavní znaky: solidarita, demokratičnost, sociální zodpovědnost
- *v ČR pouze málo rozšířené, ale může být důležité pro podporu sociálního podnikání nezávisle na státě*

Vzájemné společnosti (Mutuality) (zejména Špa a VB)

- zaměřují se na sociální pojištění a doplňují systém sociálního zabezpečení
- organizace, jejichž primárním účelem není zisk, s demokratickým vedením a strukturou
- rovná práva a povinnosti členů (všichni platí stejné pojistné splátky)
- hospodářský přebytek je alokován (a) do fondu zajišťujícího plnění závazků – platbu pojištění pro členy, (b) do rozdělení stejným dílem mezi členy.
- hlavní znaky: solidarita, demokratičnost, sociální zodpovědnost
- *pro ČR důležitý prvek pro „zprivátnění“ sociální péče při zachování principů solidarity a sociální odpovědnosti*

Pracovní společenství - Labour societies (Špa)/ **Podniky vlastněné zaměstnanci** (VB)

- část/většina kapitálu vlastněna dělníky
- řízené zaměstnanci
- stimulace zaměstnanosti zaměstnáváním členů a partnerů
- často zakládána nezaměstnanými

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

- hlavní znaky: solidarita, demokratičnost, sociální zodpovědnost
- *pro ČR by mohly být zajímavé do budoucna jako řešení vysoké nezaměstnanosti v některých oblastech*

Finanční instituce komunitního rozvoje (VB)

- poskytují financování malým podnikům ve znevýhodněných komunitách, sociálním podnikům a podnikům zakládaným znevýhodněnými komunitami
- *pro ČR zajímavé z hlediska nástrojů podpory sociálního podnikání a ekonomiky*

Venkovská inovační centra (Slo)

- poskytují pomoc zemědělcům, kteří ztratili práci rozpadem družstev
- pomoc při odstartování samostatné výdělečné činnosti nebo při nacházení zaměstnání
- *v ČR by mohla být inspirací pro podporu podnikání a samostatné výdělečné činnosti ve venkovských oblastech ale nejen pro zemědělce*

Sociální podniky ve vlastnictví obce (Něm)

- zakládané obcí, ale autonomní
- *zajímavý koncept, pokud by se v ČR měly stát příjemci podpory pro sociální podniky také státní příspěvkové organizace*

Centra místního rozvoje (Slo)

- vznikla na základě partnerství mezi soukromou a veřejnou sférou
- fungují jako centra podpory podnikání
- podílejí se na plánování podnikatelských zón
- *pro ČR je zajímavé zejména partnerství různých typů organizací, na základě kterých pak centra vznikla a podíl center na plánování*

3) Veřejné politiky a instituce

Meziresortní spolupráce (Něm, Špa, VB)

- spolupráce mezi ministerstvy (průmyslu a obchodu, práce a sociálních věcí, zemědělství, pro místní rozvoj)
- *důležitý prvek pro ČR, protože meziresortní spolupráce je spíše menší*

Existence celé řady politik (Špa, VB)

- zahrnutí podpory sociálního podnikání do všech politik s důrazem na lokální a regionální úroveň
- příklady politik: Propagace samostatné výdělečné činnosti v SE jako alternativní cesty k zaměstnání, Využívání nových vzorců zaměstnanosti pro zapojení znevýhodněných skupin, Podpora asociací generujících příjem (Špa), Akční plán pro sociální podnikání zahrnující například Den sociálního podnikání, nebo práci s inspirujícími příklady (VB)
- *pro ČR opět zcela nový prvek, politiky na podporu SE a SP zatím neexistují mimo EQUAL*

4) Veřejná finanční podpora

Podpora napříč všemi operačními programy ESF a ERDF pro období 2007 – 2013. Podpora sociálního podnikání je zahrnuta jak v prioritách týkajících se sociální integrace a zaměstnanosti, tak podpory podnikání. (Špa, VB)

Alternativní zdroje financování – Instituto Crédito Oficial (Špa)

- veřejný institut poskytující úvěry sociálním podnikům
- využívá koncepty mikroúvěrů a etického financování
- zatím v rozvoji
- *pro ČR: může jít v podstatě o instituci na bázi Českomoravské záruční a rozvojové banky, ale pro sociální podniky*

Podpora začínajícím podnikatelům (Něm)

Začínající podnikatelé mají právo na platbu pojištění v nezaměstnanosti po dobu minimálně 3 měsíců od založení jejich podniku. Mohou také obdržet podporu na 9 měsíců na pokrytí jejich plateb v nezaměstnanosti a v průběhu tohoto období mohou obdržet i podporu na platbu v dobrovolném sociálním pojištění. Je to přístupné všem podnikatelům, nejenom těm v oblasti sociální ekonomiky.

5) Neveřejná finanční podpora

Neveřejná finanční podpora je zajišťovaná soukromými institucemi, které jsou samy často sociálními podniky. Existuje jich hustá síť. (VB, Špa, Něm.) *V ČR zatím taková síť neexistuje, což představuje zásadní bariéru rozvoje sociálního podnikání a ekonomiky.*

Například:

- Banka pro sociální ekonomiku (Něm)
- Banka pro ženy (Něm)
- COOP 57 – Družstevní společnost a etická banka (Špa)
- Business Angels pro sociální podniky (VB) – *koncept vhodný pro ČR zejména do budoucna, až se osvědčí pro běžné podniky*

6) Nefinanční podpora

Podpora jiné formy než finančními prostředky může být velmi komplexní (Špa, VB). Může zahrnovat poskytování školení v oblastech od účetnictví, přes marketing až k řízení lidských zdrojů, mentoring, individuální poradenství, podporu síťování a spolupráce, osvětové kampaně. Podporu mohou poskytovat soukromé společnosti, které za tím účelem najme stát (Něm). Velká část podpory je financována z evropských strukturálních fondů, zejména ESF (Něm, Špa, VB). *V ČR tento typ podpory chybí, je to vnímáno i experty v oblasti sociální ekonomiky a sociálního podnikání. Tyto podpůrné mechanismy jsou pro rozvoj sociálního podnikání a ekonomiky zásadní.*

Například:

- **Asociace sociálních podniků (ANEL)** – sdružuje sociální podniky v autonomní oblasti Navarra, poskytuje jim vzdělávací a další podpůrné služby (Špa)
- **Budování kapacity** – komplexní podpora, vzdělávání a poradenství soustředující se na rozvoj dovedností sociálních podniků a jejich pracovníků v průběhu životního cyklu podniků (VB)

II.2 Analýza připravenosti ČR

Naším úkolem je vypracovat analýzu připravenosti České republiky na implementaci a rozvoj sociální ekonomiky. Konkrétně se jedná o dílčí analýzy:

- legislativního rámce;
- podpory podnikání v České republice;
- současných možností podpory zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce
- projektů realizovaných v České republice a zaměřených na sociální ekonomiku a sociální podnikání se zvláštním důrazem na projekty realizované v rámci SF EU v období 2004 -2006 (především z programů ESF: OP RLZ, JPD 3 a CIP EQUAL)
- využití výstupů a poznatků Národní tématické sítě C pro oblast Posilování sociální ekonomiky, která funguje jako expertní skupina v rámci programu CIP EQUAL.

II.2.1 Analýza legislativního rámce sociální ekonomiky v ČR

V rámci analýzy legislativního rámce sociální ekonomiky v České republice jsme spolupracovali s:

- **JUDr. Robertem Kaňkou**, který je specialistou v oblasti práva sociálních podniků. Věnuje se jak individuálnímu právnímu poradenství tak přednáškové činnosti, kde shrnuje poznatky ze své praxe;
- **JUDr. Lenkou Deverovou**, která dlouhodobě se zabývá právními otázkami třetího sektoru. Vyučuje na Katedře studií občanské společnosti Fakulty humanitních studií UK v Praze, je členkou Rady vlády pro nestátní neziskové organizace a má soukromou advokátní praxi. Podílela se na přípravě řady zákonů např. zákona o obecně prospěšných společnostech. JUDr. Deverová nám poskytla oponenturu v druhé fázi analýzy legislativního rámce sociální ekonomiky v České republice.

V rámci této analýzy jsme se soustředili na:

- Nástin vývoje legislativy relevantní pro oblast sociální ekonomiky (od r. 1993 v ČR);
 - přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky:
- Organizace řízené občanským zákoníkem
 - občanská sdružení;
 - zájmové sdružení právnických osob;
 - evidované (církevní) právnické osoby;
 - církve a náboženské společnosti;
 - obecně prospěšné společnosti;
 - nadace a nadační fond.
 - Organizace řízené obchodním zákoníkem:
 - společnost s ručením omezením (s.r.o);
 - družstvo;
 - Živnostník fyzická osoba – OSVČ;
 - komanditní společnost (k.s);
 - veřejná obchodní společnost (v.o.s);
 - akciová společnost (a.s).

Nástin vývoje legislativy relevantní pro oblast sociální ekonomiky (od r. 1993 v ČR)

Pojem sociální ekonomiky současný právní řád nezná a nereflektoval jej ani v minulosti. Po vzniku ČR byla převzata dřívější úprava subjektů neziskového sektoru (občanská sdružení, nadace, církve) a úprava podmínek pro jejich výdělečnou činnost a majetkové dispozice prošla jen selektivními, nikoli koncepčními změnami.

Občanská sdružení:

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, byl po r. 1993 převzat bez jakýchkoli výraznějších změn. Co se týče regulace úrovně a druhů ekonomických aktivit občanských sdružení, neposkytuje uvedená norma v podstatě žádnou podrobnější úpravu, což zejména v mimořádně různorodé oblasti civilního sdružování občanů mělo a má za následek markantní nesourodost sdružení co do způsobu generování a nakládání s jejich majetkovými aktivy. V oblasti ekonomických souvislostí sdružování občanů v režimu zákona č. 83/1990 Sb. dodnes nedošlo k žádným relevantním změnám.

Církve:

Po vzniku ČR byly do právního řádu převzaty zákony č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností a související zákon č. 161/1992 Sb., o registraci církví a náboženských společností. Taktéž tyto normy byly ve vztahu k regulaci ekonomických aktivit církví mimořádně stručné. V tomto směru došlo v oblasti církevního sdružování k zásadním změnám až v r. 2002, když byl s účinností od 07.01.2002 přijat zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, který tuto materii přece jen upravil podrobněji v ust. § 16 (srov. předchozí úpravu obsaženou v ust. § 6 zákona č. 308/1991 Sb.). Z hlediska ekonomických aktivit církví a náboženských společností byla dále podstatná i pozdější novelizace zákona č. 3/2002 Sb. provedená zákonem č. 495/2005 Sb., která s účinností od 23.12.2005 zavedla pojem evidovaná právnická osoba (jakožto náhražku dřívějšího pojmu církevní právnická osoba) a podrobněji rozpracovala typologii účelových zařízení církví a podmínky pro jejich ekonomickou činnost (ust. § 15a až § 16a zákona č. 3/2002 Sb.).

Družstvo:

Právní úprava družstevnictví byla a je obsažena v obchodním zákoníku z r. 1991 (zák. č. 513/1991 Sb., ust. § 221 a násl.) a až do současnosti nedoznala skutečně žádných podstatných změn (narozdíl např. od souvisejícího práva obchodních společností).

Obecně prospěšné společnosti:

Potřeba transformace rozvoje nestátního neziskového sektoru a jeho vybraných ekonomických aktivit vedla zákonodárce k přijetí zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, který s účinností od 01.01.1996 uvedl do českého právního řádu nový typ právnické osoby – obecně prospěšnou společnost, jako právnickou osobu nezaloženou na členském substrátu (narozdíl od sdružení dle zákona č. 83/1990 Sb.) a pojmově orientovanou na poskytování služeb třetím osobám. Právní úprava ekonomických aktivit tohoto právního tvaru představovala v tehdejší právní řád ČR první zákonnou normu, která měla ambice striktněji regulovat ekonomické aktivity neziskového subjektu (oddělení hlavní činnosti od vedlejších, tzv. doplňkových aktivit,

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

podmínky pro provozování vedlejší činnosti, reinvestiční povinnosti, atd.). Na tehdejší dobu šlo o úpravu poměrně přísnou a o jejím vnímání svědčí i počet zaregistrovaných obecně prospěšných společností v několika následujících letech. Principy právní úpravy ekonomických aktivit obecně prospěšných společností zůstaly od r. 1996 nezměněny.

Nadace:

V roce 1997 byl s účinností od 01.01.1998 přijat zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, který obsahoval komplexní úpravu zakládání a fungování nadací a nadačních fondů. Uvedený zákon nahradil do té doby poměrně kusou úpravu nadačního práva vtělenou do pouhých čtyřech paragrafů občanského zákoníku s účinností od 01.01.1992 tzv. velkou novelou občanského zákoníku (zák. č. 509/1991 Sb., ust. § 20b až 20e občanského zákoníku). Tato původní úprava bohužel neobsahovala jakékoli hmatatelné mantinely pro nadace a jejich orgány ve způsobu a účelnosti nakládání s jejich majetkem, důsledkem čehož bylo časté zneužívání konceptu nadací pro rozličné soukromé zájmy a degradace nadačních principů v očích veřejnosti. Nový zákon o nadacích a nadačních fondech právně ukotvil vedle organizačních struktur nadací a nadačních fondů i relativně striktní pravidla pro hospodaření s jejich majetky (srov. ust. § 21 až § 23) a také základní principy transparentnosti jejich činnosti (ověřování účetní závěrky auditorem, obsah a publicita výročních zpráv, srov. ust. § 24 odst. 2 a § 25). Lze konstatovat, že po uplynutí ročního přechodného období, během kterého nadace vzniklé podle dosavadních předpisů musely své záležitosti uvést do souladu s novou právní úpravou, došlo ke značnému pročištění nadačního prostředí. Pozdější novelizace zákona o nadacích a nadačních fondech představovaly již jen upřesnění původních konceptů – zákon č. 210/2002 Sb. upřesnil s účinností od 01.07.2002 zejm. pravidla pro účast nadací a nadačních fondů na dalších podnikatelských subjektech a pro způsob obměny portfolia nadačního majetku a zákon č. 257/2004 upřesnil s účinností od 01.05.2004 druhy a objemy investičních nástrojů, do kterých mohou nadace a nadační fondy investovat své prostředky.

Daň z příjmu:

V oblasti daní z příjmů došlo z pohledu ekonomických aktivit tzv. neziskových subjektů k zřejmě nejpodstatnější změně v r. 1994, když byl s účinností od 01.01.1995 zákonem č. 259/1994 Sb. novelizován zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů tak, že v ust. § 20 bylo zavedeno (při splnění některých dalších podmínek) mimořádné snížení základu daně z příjmu až o 30 % (max. však o 1 mil Kč) pro poplatníky, kteří nebyly založeni za účelem podnikání. Tato legislativní změna mohla mít podstatný dopad zejm. na malé a střední neziskové organizace, když mohla znamenat motivační daňovou úsporu rezultující v navýšení objemu disponibilních zdrojů pro financování hlavních činností té které organizace.

Zaměstnanost:

S účinností od 01.10.2004 byla dosavadní úprava podpory zaměstnanosti a působnosti orgánů ČR na tomto úseku (zák. č. 1/1991 Sb. a zák. č. 9/1991 Sb.) nahrazena jednou komplexní normou, a to zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, která do této oblasti měla vnést moderní prvky a nahradit téměř dvacetkrát novelizované normy z počátku 90-let. Instituty společensky účelných míst (ust. § 5 zákona č. 9/1991), veřejně prospěšných prací (ust. § 5a zákona č. 9/1991 Sb.) a podmínky pro zaměstnávání osob se změněnou pracovní schopností (§ 21 a násl. zák. č. 1/1991 Sb.) byly částečně

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

modifikovány a částečně nahrazeny úpravou obsaženou v ust. § 67 až 87 zák. č. 435/2004 Sb. regulující podmínky zaměstnávání osob se zdravotním postižením a tzv. dalšími nástroji aktivní politiky zaměstnanosti vymezenými v ust. § 112 až § 119 zákona č. 435/2004 Sb.

Tab. 24 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny občanským zákoníkem
Občanská sdružení

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů (dál jen jako „ZoSO“) ve znění zákonů č. 300/1990 Sb., č. 513/1991 Sb., č.68/1993 Sb., 151/2002 Sb., 230/2006 Sb., č. 342/2006 Sb. a č. 33/2008 Sb. občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnícké osoby obecně) ; obchodní zákoník – ust. § 70 až §75b (likvidace)
Založení a vznik	založení - proces (pozitivně) neupraven, rozhoduje obsah návrhu na registraci sdružení spolu s určeným obsahem stanov (k tomu srov. ust. § 6 odst. 3 ZoSO) vznik – na základě registrace u Ministerstva vnitra ČR – na podkladě písemného návrhu přípravného výboru na registraci, min. 3 fyzické osoby, vč. znění stanov
Zakladatelé a členové	není definován zakladatel; přípravný výbor dle ust. § 2 odst. 1 ZoSO - nejméně 3 fyzické osoby, tuzemské i zahraniční (viz čl. 20 odst. 1 ve spojení s čl. 42 Listiny zákl. práv a svobod), členy mohou být vedle fyzických osob i právnícké osoby
Orgány (struktura/obsazení)	zákonem výslovně neupraveno, dle stanov
Základní dokumenty	stanovy – minimální obsahové náležitosti dle ust. § 6 odst. 2 ZoSO
Náplň činnosti	zákonem (pozitivně) výslovně neupraveno, negativně ano – srov. výslovné zákazy obsažené v ust. § 1 až 5 ZoSO, pro praxi zejm. viz nedovolené účely sdružování – ust. § 1 odst. 3 ZoSO a nedovolená sdružení – ust. § 4 ZoSO (oboje s důsledky pro zamítnutí registrace sdružení dle ust. § 8 odst. 1 písm. a) a c) ZoSO a pro případné rozpuštění sdružení dle ust. § 12 odst. 3 ZoSO)
Výdělečná činnost	v praxi realizováno, nicméně nejde-li o jakousi „doplňkovou činnost“, pak v z hlediska zákonnosti velmi diskutabilní Při vzniku sdružení (spolku) je jednoznačným účelem sdružení se ke společnému účelu, kterým nemůže být výdělečná činnost. Je-li výdělečná činnost vedlejším produktem činností, k jejichž realizaci se členové sdružili, jedná se o zcela legální aktivity. Vždy může být výdělečná činnost vykonávána jako činnost doplňková. Není vyloučeno, aby občanské sdružení v doplňkové činnosti podnikalo na základě živnostenských oprávnění.
Dosahování zisku	možné
Distribuce zisku	zákonem výslovně nevyloučeno, zákon výslovně neupravuje reinvestiční povinnost
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	zákonem výslovně vyloučeno (srov. zejm. ust. § 1 odst. 3 písm. a) ZoSO)
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	zákonem výslovně nevyloučeno, lze doporučit v podobě „doplňkové činnosti“ (zákonem nicméně blíže nespecifikované, lze odlišit ve stanovách)

**Tab. 25 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny občanským zákoníkem
Zájmové sdružení právnických osob**

Základní právní úprava činnosti	občanský zákoník ust. § 20f až § 20j občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnické osoby obecně) obchodní zákoník – ust. § 70 až § 75b (likvidace)
Založení a vznik	založení – uzavření písemné zakladatelské smlouvy či schválení založení sdružení na ustavující členské schůzi, lze dovodit, že sdružení je založeno okamžikem uzavření zakladatelské smlouvy či přijetí usnesení členskou schůzí, vč. znění stanov (k tomu srov. ust. § 20g OZ) vznik – zápisem v registru zájmových sdružení PO vedeném krajskými úřady (v Praze MHMP) – viz ust. § 20i odst. 2 a 3 OZ
Zakladatelé a členové	zakladatelé – právnické osoby (bez omezení typů, vč. cizozemských – se sídlem mimo území ČR)
Orgány (struktura/obsazení)	zákonem výslovně neupraveno, dle stanov
Základní dokumenty	stanovy – minimální obsahové náležitosti dle ust. § 20h OZ
Náplň činnosti	zákonem (pozitivně) výslovně neupraveno, velmi široká působnost, v podstatě cokoli „zákonného“
Výdělečná činnost	možné
Dosahování zisku	možné
Distribuce zisku	zákonem výslovně nevyloučeno, zákon výslovně neupravuje reinvestiční povinnost
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	možné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	možné

**Tab. 26 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny občanským zákoníkem
Evidované (církevní) právnické osoby dle ust. § 15a ZoCNS)**

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (o zákon o církvích a náboženských společnostech) (dál jen jako „ ZoCNS “) ve znění nálezů Ústavního soudu č.4/2003 Sb., zákonů č. 262/2004 Sb. a 495/2005 Sb. (úplné znění č.16/2006 Sb.) občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnické osoby obecně)
Založení a vznik	založení u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. a) ZoCNS - předpokládáno rozhodnutí příslušného orgánu registrované církve či náboženské společnosti, viz ust. § 16 ZoCNS založení u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. b) – zakladatelskou listinou církve či náboženské společnosti, viz ust. § 16a ZoCNS vznik – proces postaven na registračním principu (zápis do rejstříku ministerstva kultury evidencí)
Zakladatelé a členové	zakladatelé registrované církve či náboženské společnosti, na členském principu obvykle právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. a) ZoCNS, účelová zařízení dle ust. § 15a odst. 1 písm. b) obvykle k poskytování služeb, nikoliv na členském principu
Orgány (struktura/obsazení)	zákonem výslovně neupraveno, konkrétně dle základního dokumentu té které evidované právnické osoby
Základní dokumenty	u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. a) ZoCNS – rozhodnutí o jejím založení u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. b) ZoCNS – základní listina a stanovy (viz ust. § 16a odst. 2 a 3 ZoCNS)
Náplň činnosti	u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. a) ZoCNS – provozování orgánu či jiné určité církevní a řeholní instituce za účelem vyznávání náboženské víry u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. b) ZoCNS – provoz účelového zařízení charitativních služeb
Výdělečná činnost	u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. a) ZoCNS – lze jako doplňkovou výdělečnou činnost, zákon výslovně předpokládá (srov. ust. § 15a odst. 4 a § 16 odst. 2 písm. b) ZoCNS) u právnické osoby dle ust. § 15a odst. 1 písm. b) ZoCNS - lze jako doplňkovou výdělečnou činnost, zákon výslovně předpokládá (srov. ust. § 15a odst. 4 a § 16a odst. 4 písm. d) ZoCNS)
Dosahování zisku	možné
Distribuce zisku	výslovně nevyloučeno (reinvestiční povinnost zákonem neupravena), nicméně šla by proti smyslu úpravy s výjimkou redistribuce zisku církví, jejíž jsou součástí
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	nevhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné, lze doporučit v podobě „doplňkové činnosti“ (srov. ust. § 15a odst. 4 ZoCNS)

Tab. 27 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny občanským zákoníkem

Evidované (církevní) právnické osoby dle ust. § 15a ZoCNS)

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (o zákon o církvích a náboženských společnostech) (dál jen jako „ ZoCNS “) ve znění nálezu Ústavního soudu č.4/2003 Sb., zákonů č. 262/2004 Sb. a 495/2005 Sb. (úplné znění č.16/2006 Sb.) ; občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnické osoby obecně)
Založení a vznik	založení – předpokládán tzv. zápis o založení církve, podmínky návrhu na registraci viz ust. § 10 odst. 2 ZoCNS (zejm. zápis o založení, podpisy nejm. 300 zletilých občanů ČR/cizinců s trvalým pobytem + tzv. základní dokument) vznik – proces postavena na registračním principu (k tomu srov. ust. § 9 a násl. ZoCNS) písemný návrh přípravného výboru na registraci, min. 3 zletilé fyzické osoby občané ČR nebo cizinci s trvalým pobytem církev vzniká zápisem do zvláštního rejstříku vedeného Min. kultury ČR postupem dle ust. § 17 a násl. ZoCNS
Zakladatelé a členové	rozhodující role tzv. přípravný výbor (viz výše), ZoCNS nepracuje s pojmem člen církve, pouze osoby hlásící se k církvi (vždy se bude jednat o fyzické osoby)
Orgány (struktura/obsazení)	zákonem výslovně neupraveno, konkrétně dle základního dokumentu té které církve (srov. ust. § 10 odst. 3 písm. d) ZoCNS a dále zmocnění k autonomní úpravě církevními předpisy v ust. § 4 odst. 3 ZoCNS)
Základní dokumenty	tzv. „základní dokument“ - minimální obsahové náležitosti dle ust. § 10 odst. 3 ZoCNS
Náplň činnosti	zákonem (pozitivně) předpokládaným účelem je vyznávání určité náboženské víry (srov. ust. § 3 písm. a) ZoCNS), negativně ano – srov. výslovné zákazy obsažené v ust. § 5 ZoCNS (s důsledky pro případné zrušení registrace dle ust. § 22 a násl. ZoCNS)
Výdělečná činnost	lze jako doplňkovou výdělečnou činnost, zákon výslovně předpokládá (srov. ust. § 27 odst. 4 a 5 ZoCNS)
Dosahování zisku	možné
Distribuce zisku	zákonem výslovně nevyloučeno, zákon výslovně neupravuje reinvestiční povinnost, nicméně šla by proti smyslu úpravy
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (není zakázáno), navíc zákon dále ještě předpokládá zakládání 2 druhů tzv. evidovaných právnických osob dle ust. § 15a a násl. ZoCNS jakožto zvláštních typů církevních „dceřiných“ organizací církví
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	zcela nevhodné (srov. zejm. ust. § 3 písm. a) ZoCNS
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné, lze doporučit v podobě „doplňkové činnosti“ (nutno vymezit v tzv. základním dokumentu – srov. ust. § 27 odst. 5 ZoCNS)

Tab. 28 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny občanským zákoníkem
Evidované (církevní) právnické osoby dle ust. § 15a ZoCNS)

Základní právní úprava činnosti	zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen jako „ ZoOPS “) ve znění zákonů č. 208/2002 Sb., č.320/2002 Sb. a č. 437/2003 Sb. občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnické osoby obecně) obchodní zákoník – ust. § 70 až §75b (likvidace)
Založení a vznik	založení – uzavřením písemné zakládací smlouvy postupem dle ust. § 4 ZoOPS (popř. v případě jediného zakladatele vyhotovením zakládací listiny formou notářského zápisu), vznik – zápisem do rejstříku obecně prospěšných společností dle ust. § 5 ZoOPS
Zakladatelé a členové	fyzické i právnické osoby, tuzemské i zahraniční, min. a max. počet neomezen (viz ust. § 3 ZoOPS), co se týče členství - obecně prospěšné společnosti nejsou postaveny na členském základě
Orgány	správní rada - obligatorně - statutární orgán (3 až 15 fyzických osob, tuzemských i zahraničních, dle ust. 10 ZoOPS) dozorčí rada - obligatorně při splnění podmínek dle ust. § 15 odst. 2 ZoOPS (obligatorně všechny obecně prospěšné společnosti s ohledem na podmínku účtování v soustavě podvojného účetnictví) – kontrolní orgán, 3 až 7 fyzických osob, tuzemských i zahraničních
Základní dokumenty	zakládací smlouva (listina) – uzavírají zakladatelé, minimální obsahové náležitosti § 4 odst. 2 ZoOPS, může být dodatečně měněna, a to event. i rozhodnutím správní rady (viz ust. § 13 odst. 1 písm. b) ZoOPS) statut – vydává správní rada
Náplň činnosti	poskytování obecně prospěšných služeb veřejnosti nediskriminačním způsobem (viz ust. § 2 odst. 1 písm. b) ZoOPS) – typologie těchto služeb není stanovena, jazykové vymezení (formulace) záleží na zakladatelích a obsahu zakládací smlouvy (listiny), praktická realizace a její soulad se zakládací listinou pak dozorován dozorčí radou (srov. ust. § 16 odst. 1 písm. c) a ust. § 16 odst. 3 ZoOPS)
Výdělečná činnost	lze, obecně prospěšné služby lze za úplatu tzv. nákladové ceny i za účelem zisku, jako doplňková činnost a za vymezených podmínek (viz ust. § 17 odst. 1 ZoOPS), společnost může tvořit zisk, ten však nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, členů orgánů nebo zaměstnanců a musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb (viz ust. § 2 odst. 1 písm. c) ZoOPS)
Dosahování zisku	možné
Distribuce zisku	nelze, zákon výslovně upravuje reinvestiční povinnost (viz ust. § 2 odst. 1 písm. c) ZoOPS)
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodních společnostech)	může být sporné, s ohledem na zákaz podílet se na podnikání jiných osob (viz ust. § 17 odst. 2 ZoOPS) převládá výklad, že nelze
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	nejde-li zároveň o obecně prospěšnou službu, pak vyloučeno ex lege
Rozšíření stávajících aktivit o výdělečnou činnost	jde-li o doplňkovou činnost ve smyslu ust. § 17 ZoOPS, lze doporučit

Tab. 29 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny občanským zákoníkem
Evidované (církevní) právnické osoby dle ust. § 15a ZoCNS)

Základní právní úprava činnosti	zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech) (dále jen jako „ ZoNNF “) ve znění zákonů č. 210/2002 Sb., č. 257/2004 Sb. občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnické osoby obecně) obchodní zákoník – ust. § 70 až § 75b (likvidace)
Založení a vznik	založení – uzavřením smlouvy o zřízení nadace postupem dle ust. § 3 ZoNNF (popř. v případě jediného zakladatele vyhotovením zakladací listiny ve formě notářského zápisu) nebo vyhotovením závětí (tyto tituly dále jen jako „nadační listina“) vznik – zápisem do nadačního rejstříku dle ust. § 5 ZoNNF
Zakladatelé a členové	zakladatelé - fyzické i právnické osoby, tuzemské i zahraniční, min. a max. počet neomezen (srov. ust. § 3 ZoNNF), co se týče členství – nadace nejsou postaveny na členském základě (jde o účelové sdružení majetku)
Orgány	správní rada - obligatorně - statutární orgán (min. 3 fyzické osoby, tuzemské i zahraniční, dle ust. 11 ZoNNF) dozorčí rada - fakultativně (popř. obligatorně při splnění podmínek dle ust. § 17 odst. 2 ZoNNF) – kontrolní orgán, složen z fyzických osob, tuzemských i zahraničních, počet zákonem neupraven revizor – pouze v případě, není-li zřízena dozorčí rada (srov. ust. § 20 ZoNNF)
Základní dokumenty	nadační listina – uzavírají zakladatelé, minimální obsahové náležitosti § 3 odst. 2 ZoNNF, statut – vydává správní rada
Náplň činnosti	koncentrace majetkových hodnot a jejich další distribuce třetím osobám za účelem dosahování obecně prospěšných cílů (srov. ust. § 1 odst. 1 ZoNNF), k naplnění účelu je používán výnos z nadačního jmění a ostatní majetek nadace (srov. ust. § 2 odst. 2 ZoNNF) praktická realizace a její soulad se zakladací listinou pak dozorován dozorčí radou (srov. ust. § 17 odst. 3 ZoNNF)
Výdělečná činnost	velmi omezena – pouze na kulturní, společenské, sportovní a vzdělávací akce, srov. ust. § 23 odst. ZoNNF
Dosahování zisku	možné
Distribuce zisku	nelze, zákon účelově váže použití majetku nadace (srov. § 21 ZoNNF)
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodních společnostech)	lze, ale pouze v zákonem povolených formách a za stanovených podmínek (srov. ust. § 23 odst. 1, § 23 odst. 6 písm. a), § 23 odst. 8 ZoNNF)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	nelze
Rozšíření stávajících aktivit o výdělečnou činnost	lze, nicméně pouze v režimu ust. § 23 odst. 1 ZoNNF

Tab. 30 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny obchodním zákoníkem

Evidované (církevní) právnické osoby dle ust. § 15a ZoCNS)

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dál jen jako „ObchZ“) občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnické osoby obecně) zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen jako „ŽZ“) – v případě provozování živnosti
Založení a vznik	založení – uzavření společenské smlouvy (popř. vyhotovení zakladatelské listiny, je-li jediný zakladatel) (srov. ust. § 57 ObchZ) vznik – zápisem do obchodního rejstříku - na podkladě písemného návrhu všech (budoucích) jednatelů (srov. ust. § 62 a násl. a § 112 odst. ObchZ) minimální základní kapitál: 200.000,- Kč (tvořen peněžitými či nepeněžitými vklady zakladatelů - společníků)
Zakladatelé a společníci	zakladatelé - fyzická osoba/fyzické osoby) či právnická osoba/právnické osoby, popř. kombinace (tuzemské i zahraniční), max. však vždy 50 společníků (srov. ust. 105 odst. 3 ObchZ), jediným zakladatelem či společníkem nemůže být s.r.o. s jediným společníkem (omezení řetězení s.r.o.)
Orgány (struktura/obsazení)	Obligatořně: jednatel (jednatelé) – jakožto statutární orgán (srov. ust. § 133 a násl. ObchZ) valná hromada – nejvyšší orgán (srov. ust. § 125 a násl. ObchZ) Fakultativně: dozorčí rada – kontrolní orgán (zřízena jen stanoví-li tak výslovně společenská sml., srov. ust. § 137 ObchZ)
Základní dokumenty	společenská smlouva (zakladatelská listina) - minimální obsahové náležitosti dle ust. § 110 ObchZ, fakultativně – stanovy (srov. ust. § 110 odst. 2 ObchZ)
Náplň činnosti	podnikání (srov. ust. § 2 ObchZ) nebo jiná „činnost“ (srov. ust. § 56 odst. 1 poslední věta ObchZ, v praxi výjimečné)
Výdělečná činnost	zákonem výslovně předpokládáno
Dosahování zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Distribuce zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno), pozor na zákaz řetězení společností s ručením omezeným (viz výše a ust. § 105 odst. 2 ObchZ)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	vhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné

Tab. 31 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny obchodním zákoníkem

Družstvo

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dál jen jako „ ObchZ “) občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnícké osoby obecně) zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen jako „ ŽZ “) – v případě provozování živnosti
Založení a vznik	založení – rozhodující je úspěšné pořádání tzv. ustavující členské schůze se zákonem požadovanými výstupy (srov. ust. § 224 ObchZ) vznik – zápisem do obchodního rejstříku - na podkladě písemného návrhu všech (budoucích) členů představenstva (srov. ust. § 62 a násl. a § 225 ObchZ) minimální základní kapitál: min. 50.000,- Kč (tvořen peněžitými či nepeněžitými vklady zakládacích členů)
Zakladatelé a společníci	zakladatelé - fyzická osoba/fyzické osoby) či právnická osoba/právnícké osoby, popř. kombinace (tuzemské i zahraniční), min. však 5 členů, nejsou-li členy alespoň 2 právnické osoby (srov. ust. § 221 odst. 4 ObchZ)
Orgány (struktura/obsazení)	Dle velikosti družstva – u družstva s počtem členů nižším, než 50 – lze určit ve stanovách strukturu: členská schůze a předseda (jakožto statutární orgán), k tomu srov. ust. § 245 ObchZ, jinak platí obecná úprava (srov. ust. § 237 ObchZ): obligatorně: představenstvo – jakožto statutární orgán (srov. ust. § 243 a násl. ObchZ) členská schůze – nejvyšší orgán (srov. ust. § 239 a násl. ObchZ) kontrolní komise - kontrolní orgán (srov. ust. § 244 ObchZ) fakultativně: jiné orgány dle stanov (srov. ust. § 237 písm. d) ŽZ)
Základní dokumenty	Zápis o průběhu ustavující schůze (srov. ust. § 224 odst. 6 ObchZ) a stanovy (minimální obsahové náležitosti dle ust. § 226 ObchZ)
Náplň činnosti	podnikání (srov. ust. § 2 ObchZ) nebo jiná „činnost zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb členů družstva“, a to vč. družstev bytových (srov. ust. § 221 odst. 1 a 2 ObchZ)
Výdělečná činnost	zákonem výslovně předpokládáno
Dosahování zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Distribuce zisku	zákonem výslovně předpokládáno, zásadní jsou pravidla požadovaná ve stanovách (srov. ust. § 226 odst. 1 písm. f) a ust. § 236 ObchZ)
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	vhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné

Tab. 32 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny obchodním zákoníkem

Živnostník / fyzická osoba / OSVČ

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen jako „ŽZ“) zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dál jen jako „ObchZ“), zejm. v rozsahu ust. § 1 až 20 ObchZ
Založení a vznik subjektu, vznik podnikatelského oprávnění	formální proces založení či vzniku „firmy“ není, jde o existující fyzickou osobu (pro vymezení subjektů oprávněných provozovat živnost srov. ust. § 5 ŽZ), okamžik vzniku oprávnění provozovat živnost je odvislý od typu živnosti (oznámení živnosti u živnosti ohlašovací anebo právní mocí rozhodnutí o udělení koncese u živností koncesovaných (srov. ust. § 10 odst. 1 ŽZ)
Zakladatelé a společníci	neaplikovatelné
Orgány (struktura/obsazení)	neaplikovatelné
Základní dokumenty	neaplikovatelné
Náplň činnosti	provozování živnosti (srov. ust. §§ 2, 3 a 4 ŽZ a dále Přílohu 1 až 3 k ŽZ a dále nařízení vlády č. 140/2000 Sb. a nařízení vlády č. 469/200 Sb.)
Výdělečná činnost	zákonem výslovně předpokládáno
Dosahování zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Distribuce zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	neaplikovatelné
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	vhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné

Tab. 33 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny obchodním zákoníkem

Komanditní společnost (k.s.)

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dál jen jako „ ObchZ “) občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnícké osoby obecně) zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen jako „ ŽZ “) – v případě provozování živnosti
Založení a vznik	založení – uzavření společenské smlouvy (srov. ust. § 57 ObchZ) vznik – zápisem do obchodního rejstříku - na podkladě písemného návrhu všech společníků (srov. ust. § 62 a násl. a § 96 odst. 1 ObchZ) minimální základní kapitál: 5.000,- Kč (tvořen peněžitými či nepeněžitými vklady komanditisty(ů))
Zakladatelé a společníci	zakladatelé - fyzická osoba/fyzické osoby či právnická osoba/právnícké osoby, popř. kombinace (tuzemské i zahraniční), 2 druhy společníků – <u>komanditista(é)</u> – kapitálově se účastní na společnosti (min. vklad do základního kapitálu 5.000,- Kč, srov. ust. § 97a ObchZ), ručí za závazky společnosti jen do výše svého nesplaceného vkladu do základního kapitálu dle stavu zápisu v obchodním rejstříku x <u>komplementář(i)</u> – těm náleží obchodní vedení společnosti, ručí za závazky společnosti celým svým majetkem, komplementářem i komanditistou mohou být jak fyzické tak právnické osoby
Orgány (struktura/obsazení)	statutární orgán - všichni komplementáři (srov. ust. § 97 odst. 1 a § 101 ObchZ) nejvyšší orgán (sui generis) – sbor společníků (srov. ust. § 97 odst. 2 až 5 ObchZ)
Základní dokumenty	společenská smlouva - minimální obsahové náležitosti dle ust. § 94 ObchZ
Náplň činnosti	podnikání (srov. ust. § 2 ObchZ)
Výdělečná činnost	zákonem výslovně předpokládáno
Dosahování zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Distribuce zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	vhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné

Tab. 34 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny obchodním zákoníkem

Veřejná obchodní společnost (v.o.s.)

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dál jen jako „ ObchZ “) občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnícké osoby obecně) zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen jako „ ŽZ “) – v případě provozování živnosti
Založení a vznik	založení – uzavření společenské smlouvy (srov. ust. § 57 a 78 ObchZ) vznik – zápisem do obchodního rejstříku - na podkladě písemného návrhu všech společníků (srov. ust. § 78 odst. 2. ObchZ) výše minimálního základního kapitálu stanovena není
Zakladatelé a společníci	zakladatelé - fyzická osoba/fyzické osoby či právnická osoba/právnícké osoby, popř. kombinace (tuzemské i zahraniční), společnost nemůže mít jediného zakladatele či společníka
Orgány (struktura/obsazení)	statutární orgán - všichni společníci či někteří z nich (srov. ust. § 85 ObchZ) nejvyšší orgán (sui generis) – sbor společníků (srov. ust. § 79 ObchZ)
Základní dokumenty	společenská smlouva - minimální obsahové náležitosti dle ust. § 78 ObchZ
Náplň činnosti	podnikání (srov. ust. § 2 ObchZ)
Výdělečná činnost	zákonem výslovně předpokládáno
Dosahování zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Distribuce zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	vhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné

**Tab. 35 Přehled statusů potenciálně vhodných pro sociální podniky - Organizace řízeny obchodním zákoníkem
Akciová společnost (a.s.)**

Základní právní úprava činnosti	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dál jen jako „ObchZ“) občanský zákoník, ust. § 18 až § 20a (právnícké osoby obecně) zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen jako „ŽZ“) – v případě provozování živnosti
Založení a vznik (bez veřejné nabídky akcií)	založení bez veřejné nabídky – uzavřením zakladatelské smlouvy (popř. vyhotovení zakladatelské listiny, je-li jediný zakladatel) (srov. ust. § 57, § 162 odst. 1 a 2 a § 172 ObchZ) vznik – zápisem do obchodního rejstříku - na podkladě písemného návrhu všech (budoucích) členů představenstva (srov. ust. § 62 a § 175 odst. 2 ObchZ) minimální základní kapitál: 2.000.000,- Kč (tvořen peněžitými či nepeněžitými vklady zakladatelů – akcionářů)
Zakladatelé a společníci	zakladatelé – alespoň 2 fyzické osoby či 1 právnická osoba nebo více právnických osob, popř. kombinace (vše možno osoby tuzemské i zahraniční), jediným zakladatelem nemůže být fyzická osoba (jediným akcionářem již vzniknuvší společnosti, k tomu srov. ust. § 162 odst. 1 ObchZ))
Orgány (struktura/obsazení)	představenstvo - jakožto statutární orgán (srov. ust. § 191 a násl. ObchZ), tvořen min. 3 fyzickými osobami (srov. zejm. ust. § 194 odst. 7 ObchZ), ve společnosti s jediným akcionářem je možné jednočlenné představenstvo (srov. ust. § 194 odst. 3 ObchZ) valná hromada – nejvyšší orgán, tvořen přítomnými akcionáři či jejich zástupci (srov. ust. § 184 a násl. ObchZ) dozorčí rada – kontrolní orgán (srov. ust. § 197 a násl. ObchZ)
Základní dokumenty	zakladatelská smlouva (zakladatelská listina) - minimální obsahové náležitosti dle ust. § 163 ObchZ, stanovy – min. obsahové náležitosti dle ust. § 173 ObchZ
Náplň činnosti	podnikání (srov. ust. § 2 ObchZ) nebo jiná „činnost“ (srov. ust. § 56 odst. 1 poslední věta ObchZ, v praxi výjimečné)
Výdělečná činnost	zákonem výslovně předpokládáno
Dosahování zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Distribuce zisku	zákonem výslovně předpokládáno
Možnost účasti na dalších právnických osobách podnikatelského typu (obchodní společnosti)	ano (zákonem není zakázáno)
Založení pro účely provozování výdělečné činnosti	vhodné
Rozšíření stávajících aktivit existujícího subjektu o výdělečnou činnost	vhodné

Shrnutí

Z hlediska legislativního rámce pro sociální ekonomiku v ČR vyplývá z naší analýzy, že ČR dosud nemá specifický rámec pro sociální ekonomiku. Pojem sociální ekonomiky současný právní řád v ČR nezná a nereflektoval jej ani v minulosti. Po vzniku ČR byla převzata dřívější úprava subjektů neziskového sektoru (občanská sdružení, nadace, církve) a úprava podmínek pro jejich výdělečnou činnost a majetkové dispozice prošla jen selektivními, nikoli koncepčními změnami. Na druhé straně nejsou nastavena pravidla sociálního podnikání (např.: pravidla reinvestice) pro subjekty založené pod obchodním rejstříkem. Sociální ekonomice právní řád v ČR nebrání, ale také ji nepodporuje. Z naší analýzy proto vyplývá, že je potřeba nastavit pravidla pro sociální ekonomiku v právním řádu ČR. Nicméně domníváme se, že je nejdříve potřeba, aby se sociální ekonomika v ČR rozvíjela, aby se právní řád ČR mohl postupně přizpůsobit těmto změnám – stejně tak jak to proběhlo v zahraničí.

II.2.2 Analýza podpory podnikání v České republice

1. Podpora podnikání obecně

Úvod do problematiky

Podpora podnikání je velmi široké téma. V rámci této studie máme stále na mysli využitelnost pro oblast sociálního podnikání, tak jak bylo definováno v operačních programech IOP a OP LZZ, a fakt, že výsledky budou sloužit zejména pro naše doporučení k nastavení globálních grantů v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Ze zahraničních zkušeností víme, že podpora podnikání může být rozdělena na tzv. mainstreamovou podporu (běžná podpora určená všem podnikatelům, která ale nezohledňuje případné specifické potřeby některých skupin) a podporu sociálního podnikání. Ta zahrnuje, jak podporu sociálním firmám, tak podnikům zakládaným a provozovaným znevýhodněnými skupinami. Analýzu podpory podnikání proto budeme směřovat zejména na podporu malých a středních podniků (MSP), protože právě tato podpora by mohla přicházet v úvahu pro sociální podniky, případně další subjekty sociální ekonomiky, tak jak je v této chvíli dán stav vývoje sociální ekonomiky v ČR. Proto chápeme tuto oblast jako nejdůležitější, abychom se ve svých doporučeních vyvarovali duplikování již existujících podpory.

Vymezení podpory podnikání v ČR

V České republice je podpora podnikání, pokud se týká oblastí podpory, chápána jako podpora lidských zdrojů, inovací, výzkumu a vývoje, mezinárodního obchodu a podpora rozjezdu a rozvoje podniků. Mezi nástroje podpory podnikání v ČR patří zejména zprostředkování informací, poradenství, poskytování bezúročných nebo nízkourokových půjček, záruk, poskytování prostoru pro podnikání atd.

Podpora podnikání v ČR je ve většinové míře poskytována z fondů EU a je určena všem podnikům ovšem s důrazem na malé a střední podniky v průběhu celého životního cyklu podniku, v některých případech je určena také speciálně začínajícím podnikům (např. bezúročný úvěr, či záruka úvěru). Podpora z národních zdrojů byla rokem 2007 zcela ukončena.

Definice malého a středního podnikatele pro účely podpory podnikání:

Drobný, malý a střední podnikatel:

- a. Zaměstnává méně než 250 zaměstnanců (drobný méně než 10, malý méně než 50)
- b. Jeho aktiva v rozvaze nepřesahují korunový ekvivalent částky 43 mil. EUR (drobný: 2 mil. EUR, malý 10 mil. EUR) nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující korunový ekvivalent 50 mil EUR.¹⁰⁹

Shrnutí vývoje podpory podnikání v ČR

Období 1992 - 1997

První program na podporu podnikání v ČR byl zadán k realizaci Českomoravské záruční a rozvojové bance (ČMZRB) v roce 1992. Podpora byla poskytována začínajícím

¹⁰⁹ Definice malého a středního podnikatele a posuzování nezávislosti. Platné od 15.1.2005. Metodický pokyn MPO.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

podnikům, podnikům ve znevýhodněných regionech a pro rozvoj špičkových technologií. Později přibýly záruční a poradenské programy.

Období 1997 – 2004

Rok 1997 byl pro podporu podnikání v ČR zlomový. Česká republika se zavázala zpracovat komplexní program podpory zejména malých a středních podniků v souladu s koncepcí EU. Vznikly dva druhy programů: základní a doplňkové. Základní programy se opět zaměřovaly na zvýhodněné úvěry, záruky (m.j. také rozvojového a rizikového kapitálu) a poradenství v oblasti exportu. Zvláštní zdroje byly také vyčleněny na podnikání v regionech a to zejména ve znevýhodněných a strukturálně postižených regionech. Poprvé se objevuje tzv. program SPECIÁL určený podnikům zaměstnávajícím „problémové“ skupiny osob.

Program SPECIÁL

Program měl za úkol zvýšení zaměstnanosti občanů z problémových skupin obyvatelstva, měl doplňkový charakter k ostatním programům podpory malého a středního podnikání.¹¹⁰

Formou podpory programu SPECIÁL byl **příspěvek na nově zaměstnávané osoby**. Poskytovatelem příspěvku byla Českomoravská záruční a rozvojová banka. Při čerpání příspěvku z programu byla **NUTNÁ** účast na dalších programech, poněvadž program SPECIÁL byl pouze doplňkem ostatních programů: příjemce podpory musel v době podání žádosti využívat podporu z programů podpory MSP podle zákona č. 47/2002 Sb s výjimkou příspěvku na certifikaci u programu TRH.¹¹¹

Koncem devadesátých let přibyl také program poradenský, program na podporu rozvoje průmyslového designu jako konkurenční výhody, a program malých úvěrů.

Období od roku 2004 – po vstupu do EU

Po vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004 byla většina existujících programů vtělenu do Operačního programu Průmysl a podnikání (OPPP)¹¹².

Po roce 2007 se programy národní podpory zúžily na poskytování zvýhodněných úvěrů, záruk, podporu exportu, případně poradenství. Ostatní typy podpory byly zahrnuty do Operačních programů ze zdrojů Evropských strukturálních fondů. Rok 2007 byl posledním rokem národních programů podpory. Od roku 2008 jsou podpoře malých a středních podniků určeny pouze operační programy strukturálních fondů, zejména Operační program Podnikání a Inovace (OPPI).

Podpora podnikání v ČR v přehledných tabulkách

V této části se budeme věnovat zejména aktuální podpoře podnikání, která v ČR existuje. Ta je realizována, jak jsme již uvedli výše, téměř výhradně prostřednictvím strukturálních fondů Evropské Unie. Zaměříme se proto na operační programy pro období 2007 – 2013. Jsme si vědomi faktu, že celá řada projektů v rámci operačních programů ale i národních podpor z období 2004 – 2006 (u národních programů i z roku

¹¹⁰ <http://www.szzpls.cz/publikace/archiv/podporaMSP.htm>

¹¹¹ Tamtéž

¹¹² Smoleň, P., 2007

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

2007) ještě běží, ale vzhledem k tomu, že v těchto programech již není možné žádat o podporu, nebudeme o nich zde hovořit podrobněji.

Pro podnikatele a podniky je možné žádat o podporu či uplatňovat projekty ve většině operačních programů a každý projekt jistě přispěje nějakým způsobem k rozvoji podnikání. My se však zaměříme pouze na ty programy a jejich osy, jejichž vlastním obsahem je podpora podnikání, ať už přímá nebo nepřímá (formou podpory podnikatelského prostředí).

Níže uvedená tabulka poskytuje přehled programů a prioritních os, jejichž hlavním cílem a obsahem je podpora podnikání. Jak je uvedeno v této tabulce, mimo OPPI, jiné programy se soustřeďují zejména na rozvoj lidských zdrojů v podnicích, což je – jak jsme již zmiňovali – také součástí podpory podnikání.

Tab. 36 Přehled operačních programů podporujících podnikání v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM	ESF/ERDF	ŘÍDÍCÍ ORGAN	ZPŘÍSTŘEDKOVANÍ SUBJEKTIV	DŘUH PODPORY	RELEVANTNÍ PRIORITNÍ OSY (PO)	OPRÁVNĚNÍ ŽADATELE	PŘÍKLADY TYPŮ PODPOROVANÝCH AKTIVIT	ZDROJ VÍCE INFORMACÍ	Př. N°
Operační program Podnikání a inovace ¹	ERDF	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (MPO)	CzechInvest, CzechTrade, ČEA, Českomoravská záruční a rozvojová banka	Úvěry, dotace, záruky, záruky s fin. příspěvkem	všechny	podnikatelské subjekty, atd.	Více informací uvádíme v dalších tabulkách, kde hovoříme podrobněji o jednotlivých prioritních osách a programech podpory.	www.mpo.cz	P
Operační program Výzkum a vývoj pro inovace	ERDF	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)		Granty	PO 1 – Evropská centra excelence - Prioritní téma (PT) 03 Přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi MSP, dalšími podniky a univerzitami, výzkumnými středisky atd. PO 2 – Regionální centra V a V - PT 03 Přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi MSP, dalšími podniky a univerzitami, výzkumnými středisky atd. PO 3 – Komercializace výsledků V a V - PT 03 Přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi MSP, dalšími podniky a univerzitami, výzkumnými středisky atd. - PT 04 Pomoc pro výzkum a technologický rozvoj, zejména v MSP - PT 07 Investice do podniků přímo spojených s výzkumem a inovacemi	Zatím nejsou oprávnění žadatelé zcela jasní a jasně odlišeni od cílových skupin. Pravděpodobně půjde ale hlavně o výzkumné instituce a vysoké školy, eventuálně MSP působící na poli výzkumu a inovací.	Konkrétní příklady typů podporovaných aktivit zatím nejsou známy, ale půjde zejména o transfer vědeckých výzkumných poznatků a podporu inovativních a výzkumných MSP a jejich spolupráce s univerzitami a výzkumnými středisky. OP dosud nebyl schválen Evropskou komisí, takže může ještě dojít ke změnám v tomto programu. ²	http://www.msmt.cz/uploads/Microsoft_Word_OP_VaVp1_do_vlady.pdf	

¹ OPPI se zabýváme podrobněji níže

² <http://www.msmt.cz/eu/navrh-operacniho-programu-vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace-zaslan-do-vlady>

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)	Granty	PO 3 – Další vzdělávání, prioritní téma 62. Vytváření systémů a strategií celoživotního vzdělávání v podnicích; odborná příprava a služby pro zaměstnance pro zvýšení jejich přizpůsobivosti změnám; podpora podnikání a inovací.	Zaměstnavatelé, profesní organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců, podnikatelů atd.	Vytváření vzdělávacích modulů zaměřených na podporu obecných kompetencí (jazykové dovednosti, IT, podpora podnikatelských dovedností).	www.esfor.cz	P
Operační program Praha Adaptabilita	ESF	Magistrát hlavního města Prahy (MHMP)	Granty	PO 1 – Podpora rozvoje znalostní ekonomiky - prioritní témata 62 Vytváření systémů a strategií celoživotního učení v podnicích; odborná příprava a služby pro zaměstnance pro zvýšení jejich přizpůsobivosti změnám; podpora podnikání a inovací	Podnikatelské subjekty Profesní a zájmová sdružení atd.	Rozvoj a realizace dalšího vzdělávání – realizace vzdělávacích programů, příprava a inovace metodik a nástrojů dalšího vzdělávání – transfer know-how v oblasti dalšího vzdělávání; – odborné stáže Rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji – podpora budování kapacit lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji podpora činnosti malých a středních podniků v oblasti výzkumu a vývoje; – podpora vývoje a inovací produktů v sektoru služeb; – zpřístupnění inovací malým a středním podnikům, podpora transferu know-how a stáží.	www.oppe.cz	P
Operační program Praha Adaptabilita*	ESF	Magistrát hlavního města Prahy (MHMP)	Granty	PO 1 – Podpora rozvoje znalostní ekonomiky - prioritní témata 68 Podpora samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků ³		– vzdělávání a poradenství při zakládání nových firem; – podpora začínajícím malým a středním podnikům; – podpora a vzdělávání sebezaměstnaných;	www.oppe.cz	P

³ Také v rámci tohoto programu mohou podniky žádat i v rámci PO 2 – Podpora vstupu na trh práce (podpora rovných příležitostí, sladování rodinného a pracovního života atd.), ale tato osa opět není primárně zaměřena na podporu podnikání.

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Operační program Praha Konkurence- schopnost	ESF	Magistrát hl. m. Prahy (MHMP)		Granty	PO 3 – zejména oblast 3.1. Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou výzkumu a vývoje a praxí	Podnikatelské subjekty (zejména malé a střední podniky), Profesní a zájmová sdružení (podnikatelská sdružení, hospodářské komory apod.)	- zakládání podnikatelských inkubátorů, center excelence, inovačních center a poradenských středisek zaměřených na informace z oblasti výzkumu a vývoje - pořízení/modernizace laboratorního vybavení pro výzkum, vývoj, inovace - vytváření sítí organizací vědy a výzkumu, podnikatelských firem a dalších subjektů (vytváření klastrů) - činnosti MSP v oblasti výzkumu, vývoje a inovací; rozvoj výzkumných kapacit MSP, atd.	www.oppk.cz	P
Operační program Praha Konkurence- schopnost	ESF	Magistrát hl. m. Prahy (MHMP)		Granty	PO 3 - Oblast 3.2. Podpora příznivého podnikatelského prostředí	Městské části hl. m. Prahy a hl. m. Praha, organizace založené hl. m. Prahou, nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení (podnikatelská sdružení).	- Rozvoj informačních, poradenských a vzdělávacích center (např. BIC⁴) - Poradenství v oblasti průmyslového vlastnictví - Rozvoj nových informačních a komunikačních služeb v oblasti cestovního ruchu - Kapacity nových pracovních příležitostí pro znevýhodněné osoby na trhu práce - Vytváření sítí na podporu podnikání	www.oppk.cz	N
Operační program Praha Konkurence- schopnost	ESF	Magistrát hl. m. Prahy (MHMP)		Granty	PO 3 – Oblast 3.3. Podpora malých a středních podniků	Podnikatelské subjekty (zejména malé a střední podniky), , Profesní a zájmová sdružení (podnikatelská sdružení, HK, apod.)	- Inovační aktivity směřující k nových technologiím - Zvýšení efektivnosti procesů výroby a poskytování služeb - Marketingové inovace - Zavádění systému IT pro vývoj výrobků a služeb	www.oppk.cz	P

⁴ Business Innovation Center (Podnikatelská Inovační centra) – více o nich pojednáváme níže v Institucích poskytujících podporu podnikání v ČR.

Níže uvedená tabulka poskytuje podrobnější informace o hlavním programu pro podporu podnikání, t.j. **Operační program podnikání a inovace (OPPI)**.

Tab. 37 Operační program podnikání a inovace (OPPI)

Prioritní osa	Název programu	Zprostředkující subjekt	Druh podpory	Způsobilí příjemci	Typ podporovaných aktivit	Stav programu	P/N*
1 – Vznik firem	Start	Českomoravská záruční a rozvojová banka	Bezüročný úvěr do výše 90 % uznatelných výdajů, zvýhodněná záruka s finančním příspěvkem	Začínající MSP	Podnikatelská činnost dle OKEČ . Pozn.: Program Start byl ukončen v lednu 2008 z důvodu vyčerpání zdrojů. Jeho pokračování není jisté. Do listopadu 2007 bylo podmínkou získání této podpory absolvování akreditovaného kurzu pro podnikatele poskytovaného RPIC ¹¹³ .	ukončen	P
2 – Rozvoj firem	Progres	Českomoravská záruční a rozvojová banka	Podřízené úvěry, zvýhodněné úvěry, zvýhodněné záruky,	MSP	Rozvojové podnikatelské projekty v činnostech vymezených seznamem odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) a regionálního rozlišení. Rozvoj informačních a nových výrobních technologií a strategických služeb.	ukončen	P
	Záruka	Českomoravská záruční a rozvojová banka	Zvýhodněné záruky a záruky s finančním příspěvkem	MSP	Rozvojové podnikatelské projekty investičního charakteru posilující konkurenceschopnost, oblasti podnikatelské činnosti OKEČ	Příjem žádosti 31. 12. 2008	P
	ICT a Strategické služby	CzechInvest	Dotace do výše 60 % uznatelných výdajů dle regionu a velikosti podniku	MSP, i velké podniky kromě určitých zpracovatelských odvětvích v zemědělství a ocelářských odvětví	Podpora konkurenceschopnosti sektoru informačních a komunikačních technologií (ICT) a s tím souvisejících strategických služeb a) tvorba nových IS/ICT řešení a aplikací, b) centra pro návrh a implementaci IS/ICT, c) centra sdílených služeb, d) centra zákaznické podpory, e) centra oprav high-tech výrobků a technologií, nikoli ve všech odvětvích	Další kolo výzev orientačně v říjnu 2008	P

¹¹³ Regionální Poradenská a Informační Centra, blíže pojednáváme níže mezi institucemi poskytujícími podporu podnikání.

* Přímá /Nepřímá podpora podnikání

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

2 – Rozvoj firem	Rozvoj	CzechInvest	Dotace do výše 60 % uznatelných výdajů dle regionu a velikosti podniku	MSP v regionech s vyšší mírou nezaměstnanosti	Podpora růstu, rozvoje a konkurenceschopnosti pořízením nových technologických zařízení s vyššími technickými a užitnými parametry, či realizace projektů zvyšujících efektivnost procesů.	Příjem žádostí (RŽ ¹¹⁴ 30.6.08, PŽ ¹¹⁵ 31. 10. 2008)	P
	ICT v podnicích	CzechInvest	Dotace do výše 60 % uznatelných výdajů dle regionu a velikosti podniku	MSP	Zavádění informačních systémů a informačních komunikačních technologií v oblasti řízení, zavádění technologických inovací, dodavatelsko odběratelských vztahů, elektronického podnikání a komunikace se státní správou. Aktivita musí vést ke zvýšení konkurenceschopnosti a efektivity podniku.	Další kolo výzev orientačně květen 2008.	P
3 – Efektivní energie	Eko-energie	CzechInvest	Dotace až do výše 60% uznatelných výdajů dle regionů a velikosti podniku, podřízené úvěry s finančním příspěvkem, úspora energie.	Zejména MSP, v odůvodněných případech i velké podniky	Aktivita v oblasti snižování energetické náročnosti výroby, spotřeby primárních energetických zdrojů a vyššího využití obnovitelných a druhotných zdrojů a jejich udržitelný růst	Další kolo výzev orientačně říjen 2008.	P
4 - Inovace	Potenciál	CzechInvest	Dotace až 60 % uznatelných výdajů dle regionu a velikosti	MSP i velké podniky s odvětvovým omezením dle OKEČ	Zvyšování kapacity v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, tvorba kvalifikovaných pracovních míst. Zakládání a rozvoj center průmyslového výzkumu, vývoje a inovací (budovy, pozemky zařízení, u MSP i provozní náklady).	Příjem RŽ ¹⁰ (do 30. 9. 08), příjem PŽ ¹¹ (od 1.5.08 do 30.11.09).	P
	Inovace (program má dvě části Projekt a Patent) ¹¹⁶	CzechInvest	Dotace do výše 45 % uznatelných výdajů	MSP, vysoké školy, výzkumné instituce.	Inovační projekty podniků s důrazem na eko-inovace, projekty na podporu ochrany průmyslového vlastnictví.	Příjem žádostí do části projekt (RŽ ¹⁰ 31.12.08, PŽ ¹¹ 28.2.09) Patent - další kolo výzev orientačně květen 2008.	P

¹¹⁴ Registrační žádost

¹¹⁵ Plná žádost

¹¹⁶ V této fázi prací se více rozlišením částí programu nevěnujeme, protože tato podpora je cílená na technologické inovace a ochranu průmyslového vlastnictví, což nebude primárně oblast směřování sociálních podniků.

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

5 – Prostředí pro podnikání a inovace	Školící střediska	CzechInvest	Dotace do výše 60 % uznatelných výdajů dle regionu a velikosti podniku	MSP i velké podniky, (oborová) sdružení podnikatelů.	Výstavba, pořízení, rekonstrukce infrastruktury pro vzdělávání/rozvoj lidských zdrojů.	Příjem žádostí (RŽ ¹⁰ 28.2.09, PŽ ¹¹ od 1. 5. 2008 do 30.4.09)	P
	Spolupráce	CzechInvest	Dotace (70 – 100% dle typu projektu, 100 % hlavně CzechInvest)	Právnícké osoby jejichž jednou z hlavních činností je podpora inovací a zvýšení konkurenceschopnosti. Agentura CzechInvest.	a) Klastry – podpora vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení podnikatelských subjektů, vědecko-výzkumných, vzdělávacích a jiných podpůrných institucí. b) Technologické platformy – podpora vzniku a rozvoje národních technologických platform a propojení veřejného a soukromého sektoru v oblasti VaV ve strategicky významných technologických oblastech. Podpora zapojování českých výzkumných institucí a podniků do mezinárodních technologických platform. Rozvoj sítí Business Angels, podnikatelské inkubátory, podnikatelská inovační centra. c) Aktivita související s implementací programu a generováním projektů – mapování a rozvoj potenciálu pro vznik nových projektů, realizace studií, aplikace zahraničních zkušeností, networkingové, vzdělávací, propagační a jiné podpůrné aktivity s cílem efektivního využití prostředků na podporu kooperačních seskupení.	Výzva orientačně v květnu 2008	N
	Nemovitosti	CzechInvest	Dotace (až 60 % uznatelných výdajů dle regionu a velikosti podniku, CzechInvest 100%)	Územní samosprávné celky, podnikatelské subjekty, Czechinvest.	Výstavba, regenerace a rekonstrukce podnikatelské zóny, revitalizace brownfields, relokace firmy (MSP) v případě střetu s využitím stávajícího prostředí.	Příjem registračních žádostí do 31.12.2008.	N

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

6 – Služby pro rozvoj podnikání	Poradenství	CzechInvest	Dotace (MSP 50 %, CzechInvest 100 %)	MSP (prostředky na poradenství), CzechInvest (poradenství),	Podpora a rozvoj Národního registru poradců, poradenské služby (analýza stavu podniků, nové řídicí metody atd.), analýzy zahraničních trendů. Analýza a monitoring potřeb, identifikace silných a slabých stránek, podpora prezentace	Není znám ani orientační termín.	P i N
	Marketing	CzechInvest	Dotace 100 %	MSP, doplňkově velké podniky, CzechTrade	a) Individuální projekty MSP a projekty seskupení MSP podporující vstup MSP na zahraniční trhy b) Společná účast na specializovaných výstavách a veletrzích v zahraničí schválených MPO pro příslušné období c) Oborové a katalogové prezentace realizované agenturou CzechTrade podporující zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR na zahraničních trzích d) Rozvoj služeb agentury CzechTrade v oblasti mezinárodního obchodu (Internacionalizace)	Další kolo výzvy orientačně říjen 2008.	P i N

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Velká část podpory podnikání v ČR v rámci OPPI je zaměřena na zvýhodněné úvěry, záruky podporu investic atd. Menší část pak na financování poradenství a vzdělávání, které by posílily kapacitu podniků a podnikatelů a jejich dovednosti. Finanční prostředky vyhrazené na poradenské a podpůrné projekty jsou často předem alokovány pro konkrétní poskytovatele těchto služeb (CzechInvest - programy Poradenství, část programu Školící střediska, CzechTrade - program Marketing atd.). Jediný program, který by mohl být zaměřen na rozvoj kapacit MSP je program Poradenství. Vzhledem k nejasnostem v tom, jak bude do budoucna fungovat tzv. Národní registr poradců (NRP) a síť Regionálních poradenských a informačních center (RPIC) (oběma se věnujeme níže), však není zatím znám ani předběžný termín výzev v rámci tohoto programu. Strategii však je podporovat spíše větší a prosperující podniky v jejich dalším rozvoji prostřednictvím větších a tedy finančně rozsáhlejších projektů. Podpora malých podniků a zejména začínajících malých podniků je vnímána jako příliš riziková a administrativně příliš náročná.

Pokud se týká dostupnosti podpory, je třeba zmínit, že podnikatelé, kteří chtějí čerpat podporu z OPPI, musí zpravidla minimálně 40 % (dle velikosti podniku a regionu) způsobilých výdajů projektu poskytnout z vlastních prostředků. Splnění této podmínky může být pro SP obzvláště obtížné. Pro ty začínající pak téměř nemožné. Další omezení se týkají odvětví, kam dotace směřují, nejpodporovanějšími oblastmi jsou zpracovatelský a výrobní průmysl až na výjimky, které stanovuje seznam odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ)¹¹⁷.

Všechny programy OPPI jsou směřovány do regionů mimo Prahu. Programy národní podpory malého a středního podnikání v Praze, které běžely ještě v roce 2007 byly ukončeny.¹¹⁸ Podpora podnikání v hlavním městě plyne tedy výhradně z operačních programů Praha Adaptabilita a Praha Konkurenceschopnost, což jsou zároveň jediné programy podpory ze strukturálních fondů určené pro Prahu.

Tab. 38 Poskytovatelé podpory podnikání

NÁZEV	STATUS A LINK	REGION	ÚROVEŇ/TYP SLUŽEB	PŘÍKLADY SLUŽEB
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Veřejná správa www.mpo.cz	Praha	Tvorba politik, tvorba strategie, kontraktování konkrétnějších služeb	Řídící orgán operačních programů 2007-2013
Města a městské části	Samospráva www.praha4.cz		Některá města či městské části mají vlastní komisi pro podporu podnikání (např. MČ Praha 4, MČ Praha 13), působí jako prostředník, jsou tvůrci politik.	Například statutární město Ostrava má na svých stránkách informace pro podnikatele s užitečnými odkazy na další instituce a subjekty. Oproti tomu Liberec ve své sekci webových stránek pro podnikatele uvádí informace o založení

¹¹⁷ např.: <http://www.mpo.cz/dokument25432.html>

¹¹⁸ Zpráva o stavu malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2006.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

				živnosti a o investičních pobídkách atd. Podobně tomu je např. v Ústí nad Labem.
CzechInvest – Agentura pro podporu podnikání a investic	Příspěvková organizace MPO, www.czechinvest.org	Ve všech krajích regionální kanceláře	Zprostředkující subjekt dotačních programů z EU, ale také realizátor projektů zejména výzkumných a poradenských, ale sami vzdělávání a školení podnikatelů neposkytují.	Poskytuje zejména bezplatné poradenství v oblasti dotací ze strukturálních fondů, analýza trendů, zprostředkujícím subjektem u mnoha programů OPPI, zároveň příjemce dotací OPPI. V rámci programu poradenství (2004- 2006) stála Agentura u zrodu Národního registru poradců.
Českomoravská záruční a rozvojová banka	Banka s majoritním podílem státu. www.cmzrb.cz	Praha, Brno, Plzeň, Ostrava, Hradec Králové, České Budějovice	Banka, poskytují přímo služby podnikatelům.	Poskytují mikropůjčky, bezúročné úvěry, záruky komerčních úvěrů za stanovených podmínek.
Národní registr poradců	www.nrp.cz	Po celé ČR	Projekt realizovaný agenturou CzechInvest v rámci programu Phare, vybraní a certifikovaní poradci (jednotlivci) v různých oblastech. Pouze na jejich služby bylo možné žádat 50 % dotaci z programu OPPP. Zatím není jasné, zda bude toto platit i pro program poradenství OPPI. Probíhá vyhodnocování pilotní fáze projektu.	Poskytují nejrůznější poradenské služby (strategické plánování podniku, finanční řízení podniku, marketing a prodej, rozvoj lidských zdrojů, reorganizace a zlepšení výroby, logistika, systémy informačního řízení, benchmarking, směrnice EU atd.) Zaměřeni na MSP, ale v případě dotací spíše na větší diagnostické projekty.
Design centrum České republiky	www.designcentrum.cz	Brno, Praha	Poskytovatel služeb. Informace , vzdělávání a propagace v oblasti designu.	Organizují výstavy designu, účast na zahraničních veletrzích, právní poradenství, designérské soutěže a semináře.
Businessinfo.cz	Státní projekt www.businessinfo.cz	Internetový portál	Poskytovatel informací pro podnikatele, podpora	Informace o dotačních programech, změnách v legislativě, z oblasti

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

			konkurenceschopnosti.	účetnictví a marketingu, inzerce dalších služeb.
Národní asociace pro rozvoj podnikání	Profesní organizace (RPIC) www.narp.cz	Praha	Koordinace aktivit sítě RPIC	
Regionální poradenská a informační centra (RPIC)	Jednotlivé soukromé konzultační společnosti www.narp.cz	34 poboček v regionech po celé ČR	Poskytovatel služeb. Síť poradenských firem, řada jejich služeb je placená. Sdružena v Národní asociaci pro rozvoj podnikání.	Informace a poradenství pro MSP, kurzy na různá témata (účetnictví, management, marketing, ale také psychologie atd.) v rámci dotací z OPMP poskytovali služby za 50 % tržní ceny. Různá jednotlivá centra poskytují různé služby v oblasti podpory podnikání. V současnosti již nefungují jako centra podpory podnikání, ale jako soukromé konzultantské firmy. Jejich další osud případně v rámci OPPI není jasný.
Business Innovation Centre (BIC)	Soukromé konzultační společnosti www.euro-info.org.uk	5 poboček po ČR	Některé členy Společnosti vědeckotechnických parků, přímo poskytují služby MSP. Zaměřeny na inovace a inovační technologie.	Spolupracují s MSP, která mají vlastní výzkumnou kapacitu. Disponují testovacími zařízeními a dalšími technologickými prostředky. Ale provozují také podnikatelské inkubátory, asistují s transferem technologií. Služby poskytují zdarma nebo za zvýhodněnou cenu, pokud získají na svou činnost dotace.
Podnikatelské inkubátory	Soukromé společnosti; Společnosti vědeckotechnických parků (SVTP): www.svtp.cz	Do 30 po celé ČR. (číslo se mění)	Jednotlivé projekty. Mohou být odvětvově zaměřeny, nebo např. zaměřeny na inovační podnikání. Jsou sdruženy ve SVTP, ale mohou existovat i mimo ni.	Poskytují zpravidla prostor pro podnikání za zvýhodněný nájem a v některých případech i další zvýhodněné služby – poradenství atd.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Česká asociace rozvojových agentur	Nevládní organizace, sdružení www.cara.cz	Sídlí v Ostravě, působí v Brně, členy má v regionech	Sdružuje rozvojové agentury s krajskou působností, zajišťuje standardy jejich služeb.	Informace, analýzy, spolupráce s Agenturou CzechInvest, regionální a místní samosprávou, podpora podnikatelského prostředí.
Regionální rozvojové agentury	Organizace zakládané zpravidla sdruženími měst a obcí daného regionu www.cara.cz	V krajských městech ČR	Služby na úrovni komunitního plánování a spolupráce obcí a podnikatelského sektoru	- spolupráce na plánech rozvoje - zprostředkování informací, vzdělávání a poradenství - přispívání k mezinárodní spolupráci a transferu know-how - rozvoj cestovního ruchu
Centrum pro regionální rozvoj (CRR)	Příspěvková organizace MMR www.crr.cz	Praha	Informační systém, neposkytují další služby.	Provozuje v regionech internetový regionální informační systém určený nejen podnikatelům
Euro Info Centra	Součást evropské sítě (EU a kandidátské země) www.euro-info.org.uk	Praha, Brno, Ostrava, Liberec, Most, Plzeň, Pardubice	Poskytují specifické informace podnikatelům týkající se obchodování v EU.	Informace pro MSP při vstupu na EU trh. Informace o politikách EU, legislativě, asistence při hledání obchodních partnerů v EU.
Hospodářská komora ČR	Sdružení velkých, středních a malých podniků www.komora.cz	14 regionálních kanceláří	Poskytují informace a služby, zejména pro své členy.	Pomoc při hledání obchodních partnerů, informace o českých obchodních partnerech, právní asistence, celní asistence, certifikace, podpora účasti na veletrzích
Sdružení podnikatelů a živnostníků ČR	Sdružení zejména MSP www.sdruzenispcr.cz	Praha	Služby pro své členy.	Informace, konzultace, obchodní kontakty v ČR i zahraničí, informace o výstavách a veletrzích, konzultace o fondech, úvěrech a právních otázkách
Svaz průmyslu a dopravy	Sdružení podniků a firem www.spcr.cz	Praha	Služby pro své členy, hájí zájmy, lobují atd.	Informace, analýzy, v oblastech: daňové a právní otázky, legislativa, trh práce, ochrana životního prostředí.
Svaz českých a moravských výrobních družstev	Sdružují výrobní družstva. www.scmvd.cz	Praha, Brno	Poskytují služby svým členům. Podporují sociální družstva.	Poskytují poradenství a podporu, koučování, rozvoj řídicích dovedností atd.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR	Sdružení, lobbyistická organizace www.socr.cz	Praha	Služby pro své členy, hájí zájmy, lobují atd.	Poradenské služby k EU fondům, hájí zájmy MSP, iniciátor aktivit na přímou a nepřímou podporu MSP
Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR	Sdružení www.amspr.cz	Praha	Služby pro své členy, hájí zájmy, lobují atd.	Hájí zájmy malých a středních podniků, poskytuje technické, ekonomické a právní informace pro podporu exportu a uplatnění na trzích EU, podpora spolupráce a výměny informací mezi členy.
Asociace pro poradenství v podnikání	Sdružení www.asocpor.cz	Praha	Služby pro své členy, hájí zájmy, lobují atd.	Rozvoj poradenských služeb, vzdělávání v oblasti podnikatelské etiky, strategického řízení, finančního inženýrství, rozvoj nových podniků, organizační, řídicí a technologické procesy, lidské zdroje, informační technologie.
Asociace inovačního podnikání ČR	Sdružení www.aijpcr.cz	Praha	Podpora inovačního podnikání	Program mezinárodní spolupráce, informační portál, program vědeckotechnické spolupráce.

Shrnutí

Obecně se dá říci, že podpora podnikání v České republice není příliš komplexní, například málo reflektuje jednotlivé fáze existence podniku, existují pouze jeden program určený cíleně začínajícím podnikům.

Podpora ve formě poradenství či vzdělávání, kterou bychom mohli označit souhrnně, jako budování kapacity MSP, v současnosti v podstatě neexistuje a pokud bude existovat v budoucnu bude alespoň částečně vyžadovat vložení vlastních zdrojů podniku a bude určena prosperujícím podnikům a na větší projekty. Poradenské služby podnikatelům poskytují sdružení a asociace, které hájí zájmy svých členů a je tedy zaměřena výhradně na existující podniky, které jsou členy daných sdružení a asociací.

V subjektech poskytujících tzv. mainstreamovou podporu, zejména v rámci OPPI, je poměrně těžké se orientovat. Webové stránky poskytují neúplné a nepřehledné informace a není jasné, které služby a subjekty jsou aktuální a které věci minulosti. Pokud zájemce/kyně o podporu již nemá představu například o firmách, které podporu v jeho regionu poskytují, je velmi obtížné firmy najít.

Podpora začínajících podniků je poměrně omezená. Většina této podpory byla realizována Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou prostřednictvím bezúročných úvěrů a záruk v rámci programu START (v rámci OPPI). Podmínkou získání úvěru či

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

záruky bylo absolvování akreditovaného kurzu pro začínající podnikatele, který byl poskytován RPIC, toto však platilo pouze do listopadu 2007. Program START byl na počátku roku 2008 uzavřen. Jak uvádíme výše, došlo již k vyčerpání prostředků alokovaných pro tento program a jeho pokračování bude financováno jedině z případných přebytků.

Další možností podpory pro začínající podnikatele jsou tzv. podnikatelské inkubátory, které poskytují zvýhodněné prostory, kancelářské služby, případně poradenství. Ty jsou ale zpravidla odvětvově zaměřeny a primárně podporují inovativní podnikatelské záměry.

Při bližším zkoumání jsme zjistili, že hlavní subjekty v oblasti podpory podnikání nevnímají podporu sociálních podniků (dle definice uvedené výše v této zprávě), jako téma, kterým by se měly zabývat nebo chtěli zabývat v budoucnosti. Sociální podnikání je vnímáno zcela jako téma náležící resortu práce a sociálních věcí.

Podporu podnikání v ČR tedy můžeme označit jako

- ne příliš přehlednou a dostupnou
- zaměřenou na prosperující podniky s větším obratem
- zaměřenou na podporu inovací
- méně zaměřenou na budování kapacit MSP
- nezohledňující potřeby sociálních podniků.

Z rozhovorů se zástupci některých sociálních firem, nebo organizací, které sociální firmy založily, vyplynulo, že dosud neuvažovali o podpoře pro MSP, která je v gesci MPO. Jako důvod uváděli zejména vnímání sebe sama spíše jako aktéry sociální oblasti a s tím spojené primární hledání podpory v resortech sociálních. Existuje však určitá tendence uvažovat do budoucna i o získání podpory určené MSP. V těchto otázkách jsou plánována jednání s MPO. Zástupci organizací si však uvědomují nesnadnost tohoto úkolu.

Soukromé konzultantské firmy

Dále existuje v ČR celá řada konzultantských firem, které poskytují poradenství a podporu v podnikání, včetně poradenství v oblasti EU fondů, na komerční bázi. Této oblasti se však nebudeme v naší studii více věnovat, protože takovéto služby jsou zatím pro sociální podniky a sociální firmy spíše nedostupné a nemusí dobře rozumět a zohledňovat speciální potřeby SP.

Kdo získal podporu v rámci Operačního programu Podpora podnikání (2004-2006)

Zde měl být analyzován přehled typů příjemců podpory v programovacím období 2004 – 2006 v rámci OP Podpora podnikání. S daty, která je možné nahlédnout v databázi na webové stránce Agentury CzechInvest, však nelze dál pracovat tak, abychom získali další informace. Zpracovaná data bohužel není od Agentury CzechInvest bohužel možné získat.

Obecně můžeme ale konstatovat, nejvíce podnikatelů – fyzických osob (/ať již registrovaných či nikoli) bylo podpořeno úvěrem v rámci programu Start. Dále lze příjemce rozdělit pouze na základě právní formy, nikoli podle velikosti, takže nelze určit zastoupení malých drobných podniků mezi příjemci podpory. V rámci OPMP byla podpořena také celá řada družstev a to napříč téměř všemi programy podpory. Jedním

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

z podpořených družstev bylo také Výrobní družstvo invalidů (DIPRO), které by s vysokou pravděpodobností mohlo být sociálním podnikem.

Na základě případových studií, které CzechInvest uvádí k některým realizovaným programů podpory lze usuzovat spíše na to, že podpora byla více orientována na již existující a prosperující podniky.

2. Podpora sociálního podnikání a sociálních podniků

V této části analýzy budeme pracovat s definicí sociálního podnikání, jak jej specifikuje Integrovaný operační program a OP Lidské zdroje a zaměstnanost a jak uvádíme v úvodu této analýzy.

V této části analýzy podpory podnikání se podíváme i na projekty podpořené v programovacím období 2004 – 2006, protože to je hlavní zdroj, kde můžeme získat nějaké informace z této oblasti. Po té se také zaměříme na programovací období 2007 – 2013 a podíváme, se zda se některé operační programy a jejich osy zaměřují na podporu sociálního podnikání.

Programovací období 2004 – 2006

Iniciativa společenství EQUAL – II. Priorita: Rozvoj podnikání

Program EQUAL je jediným programem, který ve svých oblastech podpory jasně hovořil o sociální ekonomice a podporoval aktivity z oblasti sociálního podnikání.

Národní tématická síť B – Proces zakládání podniků a podpora individuálního podnikání

NTS B sdružovala projekty, které se zaměřovaly na podporu podnikání znevýhodněných osob (tj. Žen po mateřské dovolené, osob starších 45 let, osob se zdravotním postižením, absolventů atd.), což je princip sociálního podnikání.

Příkladem realizovaných projektů se budeme věnovat v rámci úkolu 4 – přehled projektů zaměřených na sociální ekonomiku.

Národní tématická síť C – Posilování sociální ekonomiky, zejména komunitních služeb

NTS C hlavně sdružovala projekty, které měly za cíl posilovat sociální ekonomiku v ČR. Přehled projektů a analýza výstupů a poznatků NTS C je součástí kapitoly II.2.5.

Jednotný programový dokument (JPD3)

V rámci JPD3 nebyla žádná opatření směřována na podporu sociálního podnikání, jediný projekt, který se dá však považovat za podporu sociálního podnikání, byl podpořen v rámci opatření *2.1. Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením*. V rámci tohoto programu byl podpořen pouze jeden projekt, jehož součástí bylo založení sociálního podniku. Šlo o projekt Inbáze občanského sdružení Berkat. Více se projektu věnujeme v kapitole II.2.4.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ)

V rámci programu OP RLZ nebyla žádná opatření adresována přímo podpoře sociálního podnikání. Přesto byly podpořeny projekty, které se dají považovat za podporující sociální podnikání, tak jak jsme jej na začátku vymezili, a to v rámci následujících opatření: 1.1 Posílení aktivní politiky zaměstnanosti, 2.2. Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce a 4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců. Také o těchto projektech se více věnujeme v kapitole II.2.4.

Tab. 39 Programové období 2007 – 2013 – připravovaná podpora sociální ekonomiky/podnikání

Název programu	Řídící orgán	Zprostředkující subjekt	Relevantní prioritní osy	Příjemci	Podporované aktivity	Zdroj více informací
Operační program Praha Adaptabilita	Magistrát hlavního města Prahy (MHMP)		Prioritní osa (PO) 2 – Podpora vstupu na trh práce¹¹⁹ Pozn.: Dle našich informací připravuje MHMP speciální výzvu orientovanou na podporu sociální ekonomiky, resp. sociálního podnikání.	Nestátní neziskové organizace, veřejné instituce, podnikatelské subjekty	A. Začleňování znevýhodněných osob (podpora znevýhodněných osob při hledání a udržení práce, trénink pracovních dovedností, rozvoj aktivit podporujících prodlužování pracovního života a vzdělávání znevýhodněných osob). B. Rozvoj organizací podporujících začleňování znevýhodněných osob (další vzdělávání pracovníků atd.) C. Podpora souladu pracovního a soukromého života	www.oppa.cz
Integrovaný operační program (IOP)	MMR	MPSV	PO 3 Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb (pro cíl konvergence)	Nestátní neziskové organizace, podnikatelé atd.	3.1 c. Služby v oblasti sociální integrace - Investiční podpora poskytovatelům sociálních služeb, zaměstnavatelům a dalším subjektům při prosazování a realizaci nástrojů sociální ekonomiky	http://www.strukturalni-fondy.cz/iop

¹¹⁹ Přestože tato prioritní osa není směřována konkrétně na podporu sociálního podnikání, projekty podporující sociální podnikání, či projekty sociálních podniků spadají do spektra podporovaných aktivit.

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ)	MPSV		Prioritní osa 3 Sociální integrace a rovné příležitosti ¹²⁰	Nestátní neziskové organizace, obce, organizace zřizované obcemi.	<u>Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb</u> - podpora inovativních nástrojů pro začlenění znevýhodněných skupin (podpora sociální ekonomiky, podpora OSVČ, podpora znevýhodněných skupin při vstupu do podnikání, podpora vzniku podniků zaměstnávajících 30% znevýhodněných skupin, podnikatelské aktivity zajišťující veřejné služby)	www.esfcr.cz
---	------	--	--	---	---	--

¹²⁰ V rámci prioritní osy 2 Aktivní politiky trhu práce, oblast podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti, mohou být vytvářeny projekty na podporu sociálního podnikání a na podporu samostatně výdělečné činnosti. Půjde ale o projekty systémové předkládané MPSV (na národní úrovni) nebo úřady práce (na regionální úrovni) – samozřejmě kromě Prahy. Nebude zde možnost žádat na tyto typy aktivit dotace v rámci globálních grantů – tedy podpory pro jednotlivé projekty na úrovni organizací. Pokud však bude tato oblast podpory využita, může se vyvinout ve velmi dobrý nástroj podpory sociálního podnikání, respektive podnikatelského prostředí. Zdroj: Prováděcí dokument OPLZZ, leden 2008.

Operační program Praha konkurenceschopnost jsme se po zvážení rozhodli neuvádět, protože je svým designem určen spíše malým a středním podnikům a výzkumným institucím a zaměřuje se zejména na rozvoj technologií a inovace. Což nepovažujeme za zásadní pro rozvoj sociální ekonomiky, přestože sociální podniky mohou v rámci tohoto programu také o podporu žádat, a to i v případě, že mají status neziskové organizace.

Existují také **individuální iniciativy**, které existují mimo rámec Evropských strukturálních fondů a ukazují na další možné cesty podpory sociálního podnikání. Takovou iniciativou je například **Podpora podnikání neziskových organizací a jejich přerodu v sociální firmu**, která vznikla ve spolupráci společnosti **Plzeňský Prazdroj** a mezinárodní organizace **NESsT**. V průběhu 6 až 9 měsíců intenzivní spolupráce poskytoval NESsT průběžnou technickou pomoc a poradenství a pomáhal organizacím v průběhu celého výběrového procesu. Organizace získali nástroje a trénink v oblasti příprav pro sociální podnikání, rozvoje podnikatelského plánu, dlouhodobého plánování. Cílem spolupráce bylo nejen zvýšit profesionalitu neziskových organizací, ale také vyhodnotit proveditelnost podnikatelského plánu. Tato iniciativa už však byla ukončena.

Další podobnou iniciativou byl např. **“Sociální podnik 2007”**, kdy organizace **NESsT** spolu s **City Foundation** vyhlašovali **nejlepší studii v oblasti sociálního plánování** v České republice, Slovensku a Maďarsku. Přihlášené organizace zpracovaly z poradenské podpory NESsTu studii proveditelnosti a podnikatelský plán. Vítězné organizace pak získaly poradenství a příspěvek, aby mohly plán zrealizovat. Také těmto iniciativám se budeme věnovat v rámci úkolu 4.

Nepřímou podporu sociální ekonomiky představují také instituce, které v oblasti sociální ekonomiky a sociálního podnikání vzdělávají, nebo se touto problematikou zabývají na výzkumné úrovni. Mezi ty patří zejména následující:

- Fakulta Humanitních studií Univerzity Karlovy – Katedra studií občanské společnosti¹²¹ - nový předmět Sociální ekonomika v rámci magisterského oboru Studia občanského sektoru;
- Filozofická fakulta Univerzity Karlovy - Katedra sociální práce -v rámci kurzu Komunitní práce II je zařazena také přednáška o sociální ekonomice jako jednom z nástrojů začleňování znevýhodněných skupin a osob;
- Akademie sociálního podnikání¹²² – projekt Nadace Via, kurzy zaměřené na řízení NNO, podnikatelské plánování atd. Součástí studijního programu je ale také asistence formou koučování;
- Vysoká škola podnikání Ostrava – přímo realizuje předměty Sociální podnikání a Podnikatelský inkubátor¹²³;
- Fakulta sociálně ekonomická Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem – věnuje problematice sociální ekonomiky v rámci předmětu Ekonomika neziskových organizací. Pracovnice FSE jsou také aktivní ve výzkum v této oblasti¹²⁴.

¹²¹ <http://www.fhs.cuni.cz/kos/>

¹²² www.socialnipodnikani.cz

¹²³ http://portal.vsp.cz/files/katedry/specializace_podnikani/socialni_podnikani.doc
http://portal.vsp.cz/files/katedry/specializace_podnikani/podnikatelsky_inkubator.doc

¹²⁴ http://fse1.ujep.cz/00_sylaby2.asp?ID=105

Shrnutí

Je zřejmé, že rozvoj a podpora sociálního podnikání je v České republice v zárodku. Existují však již první projekty a iniciativy na nichž je možné stavět. Na rozdíl od "mainstreamové" podpory podnikání podpora sociálního podnikání v České republice není institucionalizovaná a existuje spíše na úrovni jednotlivých iniciativ a projektů. Podpora sociálního podnikání není zatím takto formulována. Sociální podniky se mohou o podporu ucházet zejména v rámci podpory činností organizací třetího sektoru a podpory nevládních neziskových organizací obecně. Existuje určitá indikace změn, které by mohly nastat. Na základě informací z MHMP například víme, že je plánována výzva na podporu sociální ekonomiky, a naše studie bude podkladem pro formulaci doporučení k sestavení globálních grantů OP LZZ a IOPu. To je ale zatím spíše věcí budoucnosti, můžeme proto říci, že podpora sociálního podnikání v této chvíli existuje jen minimální.

Jednotlivé aktivity a projekty na podporu sociálního podnikání byly realizovány téměř výhradně z programů strukturálních fondů EU, přičemž ne vždy byla oblast podpory zacílena na sociální podnikání, ale spíše integraci sociálně znevýhodněných osob na trh práce. Toho ale některé sociální firmy využily a žádaly o podporu v rámci těchto opatření. Přesto by stálo za to uvažovat o specifitější podpoře, která by lépe reflektovala potřeby sociálních podniků a jejich rozvoje. To podporují naše zkušenosti z Velké Británie, kde až do roku 2000 existovala pouze mainstreamová podpora podnikání. Zkušenosti však ukázali, že taková podpora není přístupná všem a nevyhovuje potřebám sociálních podniků nebo potřebám (začínajících) podnikatelů ze znevýhodněných skupin. Pro ty musí existovat speciální služby, které jsou dosažitelné a reflektují jejich potřeby a zároveň dbají na specifické informační kanály, kterými se tyto skupiny a podniky o existující podpoře dozvídají.

Do oblasti specifické podpory, tak jak je chápána například ve Velké Británii, by patřila také podpora osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ)¹²⁵, která v současné době v ČR existuje, pouze na úrovni jednotlivých projektů v některých regionech.

V novém programovacím období (2007 – 2013) je situace podobná. Určitý posun je ale vidět v tom, že přesto že oblasti podpory ještě nejsou zaměřeny na podporu sociálních podniků přímo, v rámci oblastí zaměřených na sociální integraci nebo rozvoj veřejných služeb se již ale o sociální ekonomice, sociálním podnikání a jejich rozvoji přímo hovoří jako o podporovaných aktivitách.

Do budoucna přesto stojí za uvážení přenos některých prvků mainstreamové podpory a jejich přizpůsobení potřebám sociálních podniků (např.: poradenství v oblasti marketingu, tvorby podnikatelského plánu, účetnictví, půjčky atd.).

3. Seznam použitých zdrojů

- Akademie sociálního podnikání, www.socialnipodnikani.cz
- Definice malého a středního podnikatele a posuzování nezávislosti. Platné od 15.1.2005. Metodický pokyn MPO, <http://www.businessinfo.cz/files/file4804.pdf>
- Dohnalová M.,. Sociální ekonomika v evropském kontextu. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006.
- Dohnalová M.: Sociální ekonomika v evropeizaci českého hospodářství. Praha: Studie Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky 9/2006.

¹²⁵ Zde by se nemuselo jednat pouze o podporu osobám znevýhodněným, ale na obecnější rovině. Protože pro OSVČ neexistuje ani mainstreamová podpora. Také je důležité si uvědomit, že většina osob ze znevýhodněných skupin, které se rozhodnou podnikat, budou začínat jako OSVČ. Absence takovýchto služeb tedy ovlivňuje negativně i je.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

- Informace o studijních programech Vysoké školy podnikání v Ostravě:
http://portal.vsp.cz/files/katedry/specializace_podnikani/socialni_podnikani.doc
http://portal.vsp.cz/files/katedry/specializace_podnikani/podnikatelsky_inkubator.doc
- Informace o studijních programech FSE Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, http://fse1.ujep.cz/00_sylaby2.asp?ID=105
- Operační program Podnikání a inovace. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Listopad 2007, <http://www.mpo.cz/dokument12175.html>
- Operační program Praha - Adaptabilita. Magistrát hlavního města Prahy. Září 2007, http://magistrat.praha-mesto.cz/files/=53502/OPPA_CS_z%c3%a1%c5%99%c3%ad_07_verze_4.pdf
- Podpora podnikání 2007. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Únor 2007.
- Prazdroj a NESsT podpora sociálního podnikání.
<http://www.prazdroj.cz/cz/odpovedna-spolecnost/nase-principy-firemni-odpovednosti/podpora-mistnich-komunit/plzensky-prazdroj-program-rozvoje-podnikani>
- Prezentace Kazuist, Sociální cestovní ruch v Beskydech,
http://ite.conform.it/IMG/pdf/SE_support_within_BfA_project.pdf
- Projektová příručka 1.0. Operační program Praha Konkurenceschopnost. Magistrát hlavního města Prahy. Leden 2008,
http://www.prahafondy.eu/download/OPPK%20pro%20prijemce/Projektova_prirucka_1.0.pdf
- Příspěvek Petera Mészárose na konferenci „Sociálně vyloučení a sociální ekonomika“ <http://www.socialni-ekonomika.cz/se-index.php?id=156>
- Smoleň, Pavel. Podpora podnikání pro začínající podniky. Diplomová práce. Právnická fakulta MU v Brně, Katedra národního hospodářství, 2007.
- Sociální ekonomika a NNO v ČR. Centrum pro výzkum neziskového sektoru pro NROS. Říjen 2005, <http://www.socialni-ekonomika.cz/se-index.php?id=174>
- Stránka Státní zkušebny zemědělských, potravinářských a lesnických strojů, informace o programech podpory,
<http://www.szzpls.cz/publikace/archiv/podporaMSP.htm>
- Šimková, Libuše. Sociální podnik a jeho formy,
http://fse1.ujep.cz/materialy/KFU_huncova_UFNOsimkova.pdf
- Škarabelová, S. Obecně prospěšná společnost jako sociální podnik. Ekonomicko-správní fakulta MU Brno, http://www.e-cvns.cz/soubory/OPS_jako_socialni_podnik.pdf
- Tisková zpráva Citibank, Sociální podnik 2007, <http://www.mesec.cz/tiskove-zpravy/nesst-a-citi-predavaji-ceny-v-soutezi-socialni/>
- Výzvy Operačního programu Praha Adaptabilita, leden 2008,
http://www.prahafondy.eu/cz/oppa/vyzvy/113_prvni-vyzvy-ke-konzultaci-a-predkladani-projektovych-zadosti.html
- Výzvy Operačního programu Praha Konkurenceschopnost,
http://www.prahafondy.eu/cz/oppk/vyzvy/97_prvni-vyzva-oppk.html
- Výzva k předkládání individuálních projektů OP LZZ, únor 2008.,
http://www.esfcr.cz/files/clanky/6135/Vyzva_IP_2-1.pdf
- Webová stránka Iniciativy společenství EQUAL v České republice,
www.equalcr.cz
- Zpráva o stavu malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2006. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Květen 2007,
<http://www.mpo.cz/dokument25432.html>

4. Seznam osob zkontaktovaných pro výzkum o podpoře podnikání v České republice:

Jméno	Organizace	Funkce
Doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc.,	Fakulta humanitních studií UK	Vedoucí Katedry studií občanské společnosti
Ing. Petr Konečný	Technologické inovační centrum Zlín	Projektový manažer
Mgr. Jan Martínek, PhD.	Ministerstvo průmyslu a obchodu	
Helena Halabíková	Jihočeská hospodářská komora	vedoucí BENEFIT kontaktního místa v Českých Budějovicích, Rozvojové partnerství BWO Mercury
Pavel Caldr	Poradce pro privátní finance	Oblastní vedoucí, Člen Zastupitelstva městské části Praha 4, Předseda grantové komise, Člen komise pro podporu podnikání, Člen finančního výboru
Martin Šíp	Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest	Analytik Strukturálních fondů, Divize strukturálních fondů
Mgr.Radka Erbanová	Fokus	Koordinátorka projektu Rozvoj sociální firmy

II.2.3 Analýza současné možnosti podpory zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce

Výstupem analýzy současných možností podpory zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce jsou přehledy vybraných zákonných ustanovení:

- I. zaměřených na **PODPORU** zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce
- II. **OMEZUJÍCÍCH** zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce

Přehledy jsou doplněny tabulkami (viz samostatné přílohy A a B k této zprávě), které obsahují kompletní citaci všech uvedených zákonných ustanovení.

První přehled (viz kap. I. níže) obsahuje výčet a stručný popis obsahu vybraných zákonných ustanovení aktuálně upravujících (stav k 02/2008) zvláštní nástroje přímé a nepřímé (daňové) podpory zaměstnanosti znevýhodněných osob, zvláštní podmínky pro jejich zaměstnávání, výkon jiné výdělečné činnosti těmito osobami a ekonomických aktivit jejich zaměstnavateli. Kapitola je rozdělena tématicky do čtyř oblastí:

- 1) oblast zaměstnávání a zaměstnanosti (z pohledu zaměstnavatele a zaměstnance)
- 2) oblast daňovou (daně z příjmů a daně z přidané hodnoty)
- 3) oblast veřejných zakázek
- 4) oblast styku s úřady

Druhý přehled (viz kap. II níže) naopak obsahuje výčet (včetně stručného popisu obsahu) zákonných ustanovení, která omezují zaměstnávání a samostatně výdělečnou činnost určitých skupin znevýhodněných osob.

I. PODPORA zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce

1. Oblast zaměstnávání a zaměstnanosti

1.1. Z pohledu ZAMĚSTNAVATELE

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění

Ust. §§ 67 až 84

Stanovují zvláštní podmínky pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením (*spolu s odkazy na vybraná ust. zákoníku práce – viz níže - možnosti podpory z hlediska zaměstnance*) a zavádějí zvláštní nástroje pro posílení zaměstnanosti a uplatnění osob se zdravotním postižením na pracovním trhu.

Jedná se zejména o:

- Právo osob se zdravotním postižením na pracovní rehabilitaci, tj. souvislou činnost zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, dle **ust. § 69 až 74**. Zaměstnavatel, který provádí na svém pracovišti přípravu k práci osob se zdravotním postižením, může úřad práce uhradit náklady na přípravu k práci těchto osob.
- Možnost vytváření chráněných pracovních míst zaměstnavatelem pro osoby se zdravotním postižením dle **ust. § 75**. Na vytvoření chráněného pracovního místa může poskytnout úřad práce zaměstnavateli příspěvek.
- Možnost vytváření chráněných pracovních dílen, jako pracovišť zaměstnavatele přizpůsobených pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením dle **ust. § 76**. Na vytvoření chráněné pracovní dílny poskytuje úřad práce zaměstnavateli příspěvek.
- Možnost získání příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením dle **ust. § 78**, pokud zaměstnavatel zaměstnává více než 50 % (z celkového počtu svých zaměstnanců) osob se zdravotním postižením.
- Povinnost vymezených zaměstnavatelů zaměstnávat stanovený podíl osob se zdravotním postižením, popř. využití možnosti tzv. náhradního plnění dle **ust. § 81 až 83**).

Zaměstnavatelé přitom úzce spolupracují s úřady práce. Práva a povinnosti zaměstnavatelů a jejich spolupráce s úřady práce je obsahem **ust. § 79 až 84**.

Ust. §§ 112 až 119

Zakotvuje tzv. „další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti“. Jedná se o vytváření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst. Dále o poskytování překlenovacích příspěvků osobám samostatně výdělečně činným, příspěvků zaměstnavateli na dopravu zaměstnanců do zaměstnání a ze zaměstnání, příspěvků zaměstnavateli na zapracování osob, kterým úřad práce věnuje zvýšenou péči a příspěvek zaměstnavateli při přechodu na nový podnikatelský program.

Ve vztahu k podpoře zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce je třeba vzít v úvahu zejména institut „společensky účelných pracovních míst“ (dle **ust. § 113**) a jejich podpora státními příspěvky pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem (použitelné i pro osoby samostatně výdělečně činné)

Společensky účelnými pracovními místy se rozumí pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Společensky účelným pracovním místem je i pracovní místo, které zřídil po dohodě s úřadem práce uchazeč o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

Prováděcí vyhláška MPSV č. 518/2004 Sb., v platném znění

Prováděcí vyhláška MPSV č. 519/2004 Sb., v platném znění

Obě vyhlášky obsahují podrobné informace k zákonu o zaměstnanosti.

1.2. Z pohledu ZAMĚSTNANCE

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění

Ust. § 237 až 247

Ustanovení komplexně stanovují „zvláštní pracovní podmínky“ pro tyto skupiny zaměstnanců:

- osoby se zdravotním postižením,
- zaměstnankyně (ženy),
- těhotné zaměstnankyně,
- kojící zaměstnankyně,
- zaměstnankyně – matky,
- zaměstnanci pečující o dítě a jinou fyzickou osobu,
- mladiství.

Tyto „zvláštní pracovní podmínky“ spočívají u té či které chráněné skupiny zaměstnanců zejména v:

- zákazu výkonu určitých druhů práce,
- omezení pracovních cest a přeložení,
- omezení přesčasů a noční práce,
- nároku na zvláštní přestávky v práci,
- nároku na zvýšený zdravotnický dozor.

Povinnosti související se zvýšenou úrovní ochrany vybraných chráněných skupin zaměstnanců jsou uvedeny v ust. § 48 odst. 5, § 53 odst. 1, § 54 písm. c), § 55 odst. 2, § 88 odst. 1, § 92 odst. 1 a § 103 odst. 4 a 5.

Ust. § 48 odst. 5

Stanovuje povinnost pro zaměstnavatele oznámit písemně rozvázání pracovního poměru se zaměstnancem, který je osobou se zdravotním postižením, příslušnému úřadu práce.

Ust. § 53 odst. 1

Vymezuje případy, kdy zaměstnavatel nesmí dát zaměstnanci výpověď.

Ust. § 54 písm. c)

Stanovuje, na které okolnosti se zákaz výpovědi nevztahuje.

Ust. § 55 odst. 2

Stanovuje, že zaměstnavatel nesmí okamžitě zrušit pracovní poměr s těhotnou zaměstnankyní, zaměstnankyní na mateřské dovolené, zaměstnancem nebo zaměstnankyní, kteří čerpají rodičovskou dovolenou.

Ust. § 88 odst. 1

Stanoví povinnosti zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním přestávek v práci.

Ust. § 92 odst. 1

Stanoví povinnosti zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním nepřetržitého odpočinku v týdnu..

Ust. §103 odst. 4 a 5

Stanoví povinnosti zaměstnavatele vůči těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu a povinnosti vůči zaměstnanci, který je osobou se zdravotním postižením.

Zákon č. 155/195 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění

Ust. § 37 odst. 1

Umožňuje souběh výplat starobního důchodu osobám vykonávajícím výdělečné činnosti (u osob činných v pracovněprávním vztahu však jen u vztahů uzavřených na dobu určitou, max. na jeden rok), a to bez omezení výše příjmu realizovaného v důsledku této ekonomické aktivity (nicméně pokud poživatel starobního důchodu přiznaného před dosažením důchodového věku vykonává výdělečnou činnost, nebo je mu poskytováno hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, výplata takového důchodu mu až do dosažení důchodového věku nenáleží).

Pozn.: s účinností od 01.02.2006 není omezen ani souběh příjmů z výdělečné činnosti a výplat částečného invalidního důchodu (tj.navíc vedle již dříve možného souběhu u výplat plného invalidního důchodu).

2. Oblast daňová

2.1. Daň z příjmu

Zákon 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

Ust. § 18 odst. 3 až 8

Stanovuje pro určité subjekty, které nejsou založené nebo zřízené za účelem podnikání (přičemž podnikáním se myslí dle §2, odst.1 obchodního zákoníku soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku) zvláštní režim vyloučení určitých druhů jejich příjmů z předmětu daně z příjmů.

Ust. § 20 odst. 7

Stanovuje možnost získat za stanovených podmínek daňovou úlevu pro určité subjekty, nezaložené za účelem podnikání (přičemž podnikáním se myslí dle §2, odst.1 obchodního zákoníku soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku). Tito poplatníci mohou základ daně (snížený podle §34 zákona o daních z příjmů) dále snížit až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč.

Ust. § 35

Stanovuje systém určení výše slev na dani z příjmu pro poplatníky - zaměstnavatele (fyzické i právnické osoby), kteří zaměstnávají zaměstnance se zdravotním postižením.

Ust. § 35ba

Stanovuje systém určení dalších slev na dani z příjmu pro poplatníky – fyzické osoby, kteří patří do kategorie tzv. znevýhodněných osob (např. příjemci invalidního či starobního důchodu, těžce zdravotně postižení, studenti).

Ust. § 35c

Stanovuje doplňkový systém tzv. daňového zvýhodnění pro určité poplatníky - fyzické osoby, kteří vyživují dítě ve společné domácnosti. Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu.

2.2. Daň z přidané hodnoty

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

Ust. § 51

Stanovuje, že při splnění předepsaných podmínek (§ 52 až 62 zákona o dani z přidané hodnoty), jsou určitá plnění osvobozena od daně z přidané hodnoty (DPH). Jedním z plnění, které je od DPH osvobozeno je výchova a vzdělávání, za které se dle **ust. § 57 odst. 1 písm. d)** považují také pracovní rekvalifikace uchazečů o zaměstnání, zájemců o zaměstnání a fyzických osob se zdravotním postižením zařazených na pracovní rehabilitaci akreditovanými zařízeními, nebo zařízeními, která provádějí tuto činnost podle zvláštních právních předpisů a mají uzavřenou dohodu s úřadem práce.

3. Oblast veřejných zakázek

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění

Ust. § 101

zakotvuje dvě varianty možné podpory definovaných dodavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením při ucházení se o určité veřejné zakázky, a to buď

- (i) cestou vyloučení možnosti všech ostatních dodavatelů účastnit se zadávacího řízení na danou zakázku (§ 101 odst. 1),
- (ii) nebo obligatorním zvýhodněním jeho cenové nabídky oproti ostatním dodavatelům (§ 101 odst. 5).

4. Oblast styku s úřady

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin

Ust. § 9

Přiznává příslušníkům národnostních (etnických) menších, kteří tradičně a dlouhodobě žijí na území ČR, právo na užívání jejich jazyka v úředním styku a před soudy (srov. např. vazbu na ust. § 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků nebo ust. § 71 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon – zakotven princip na tlumočení na náklady příslušného úřadu).

II. OMEZENÍ zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění

Ust. § 89 a násl.

Obsahují zakotvený systém vydávání povolení k zaměstnávání cizinců. Cizinec může být přijat do zaměstnání a zaměstnáván jen tehdy, má-li platné povolení k zaměstnání, pokud tento zákon nestanoví jinak, a platné povolení k pobytu na území České republiky. Výjimky z tohoto pravidla jsou uvedeny v ust. § 98..

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, v platném znění

Ust. § 5 odst. 5

Zakotvuje podmínku pro zahraniční fyzické osoby, které hodlají na území České republiky provozovat živnost a které mají podle zvláštního zákona povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení, předkládat k ohlášení živnosti či žádosti o koncesi, mimo jiné, také doklad prokazující vízum k pobytu na 90 dní či povolení k dlouhodobému pobytu.

Ust. § 6 odst. 1

Obsahuje zakotvení podmínky bezúhonnosti (definováno v ust. § 6 odst. 2) jakožto jedné z všeobecných podmínek pro provozování živnosti fyzickými osobami.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

U právnických osob je požadováno naplnění podmínek bezúhonnosti u odpovědného zástupce, popř. statutárního orgánu (jeho členů), nepřímo skrze ustanovení obchodního zákoníku:

§ 76 odst. 2

pro společníky v.o.s.,

§ 93 odst. 2

pro komplementáře k.s.,

§ 194 odst. 7

pro členy představenstva a.s.,

ust. § 135 odst. 2 ve spojení s ust. § 194 odst. 7

pro jednatele s.r.o.

Shrnutí

Analýza současných možností podpory zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce ukázala, která zákonná ustanovení (a v jakém rozsahu) rámci českého právního řádu přispívají k podpoře zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce a která ustanovení naopak toto zaměstnávání omezují.

Podpora zaměstnávání a zaměstnanosti je z pohledu zaměstnavatele v ČR zaměřena především na osoby se zdravotním postižením (prostřednictvím zákona o zaměstnanosti), pro něž platí zvláštní podmínky pro zaměstnávání a jsou zaváděny zvláštní nástroje pro posílení zaměstnanosti a uplatnění těchto osob. Kromě toho jsou uplatňovány tzv. „další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti“, jejichž prostřednictvím mohou být podporovány i další skupiny osob znevýhodněných na trhu práce. Jedná se o vytváření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací, institut společensky účelných pracovních míst a o poskytování speciálně zaměřených příspěvků zaměstnavatelům (příp. OSVČ). Zaměstnanci z určitých skupin osob znevýhodněných na trhu práce mají nárok na vytvoření tzv. „zvláštních pracovních podmínek“, příp. zvýšenou úroveň ochrany.

V daňové oblasti jsou umožněny daňové úlevy na dani z příjmu zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají zaměstnance se zdravotním postižením. V oblasti daně z přidané hodnoty jsou za určitých podmínek od daně osvobozena určitá plnění. Patří mezi ně i pracovní rekvalifikace uchazečů o zaměstnání, zájemců o zaměstnání a vybraných fyzických osob se zdravotním postižením.

V oblasti veřejných zakázek existují dvě varianty možné podpory definovaných dodavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením při ucházení se o určité veřejné zakázky, a to buď cestou vyloučení možnosti všech ostatních dodavatelů účastnit se zadávacího řízení na danou zakázku nebo obligatorním zvýhodněním cenové nabídky dodavatele zaměstnávajícího osoby se zdravotním postižením oproti ostatním dodavatelům.

V oblasti styku s úřady existuje jediná forma podpory, a to právo na užívání jazyka v úředním styku a před soudy pro příslušníky národnostních (etnických) menších, kteří tradičně a dlouhodobě žijí na území ČR.

Mezi omezení zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce patří zejména současná pravidla pro zaměstnávání a provozování živnosti cizinců na území ČR.

II.2.4 Analýza projektů realizovaných v ČR se zaměřením na sociální ekonomiku a sociální podnikání

Sociální ekonomika a sociální podnikání je v České republice téma poměrně nové a tak i financování jejich rozvoje začíná být součástí různých programů podpory (z veřejných, případně soukromých zdrojů) až v době poměrně nedávné. Přesto lze již dnes identifikovat řadu projektů, které k řešení této problematiky přispívají. V naší analýze jsme se zaměřili především na ty programy/opatření, které sociální ekonomiku adresně podporují, nicméně je třeba zdůraznit, že existuje i řada dalších programů/opatření, které mimo jiné podporují aktivity, jež svým charakterem (i když bez explicitního vyjádření) mají vazbu na tuto problematiku. Jedná se především o programy financující projekty zaměřené na přípravu (vzdělávání, poradenství atp.) osob znevýhodněných na trhu práce na podnikání.

V souladu se zadáním jsme se soustředili v první řadě na projekty realizované s podporou strukturálních fondů, i když projekty realizované z jiných zdrojů úplně neopomíjíme. Pro zpracování informací o projektech v jednotném formátu byl připraven strukturovaný dotazník, který byl rozeslán projektům vytipovaným na základě naší vlastní znalosti situace v oblasti sociální ekonomiky, diskuse se zástupci zprostředkujících subjektů a/nebo Řídících orgánů, případně byl vyplněn přímo zpracovatelem na základě polostrukturovaných rozhovorů s nositeli těchto projektů. U projektů podpořených z CIP EQUAL byly další údaje získávány přímo z IS Monit a od firmy PWC, která plní roli Národní podpůrné struktury programu. Vzhledem k velkému objemu informací, které byly tímto způsobem shromážděny, je do textu zprávy zařazena přehledná tabulka, kde jsou realizované projekty stručně charakterizovány. Plné znění dotazníků je přílohou této zprávy (viz Příloha č. 2).

Podpora z předvstupních programů EU

Za první projekt sociální firmy v ČR lze označit Jünův statek v Líbeznících u Prahy. Jde o projekt realizovaný v letech 1998 -1999 v rámci mezinárodního projektu „Rehabilitation and Education Centre“ financovaného z prostředků programu Phare Lien.

Ještě před vstupem do EU byly v České republice realizovány projekty s vazbou na SE s podporou programu Phare (zejména programu Phare 2003 Rozvoj lidských zdrojů). V tomto období se ČR rovněž zapojila do prvního kola CIP EQUAL prostřednictvím Národního programu Phare 2002, z jehož prostředků byly vybrané projekty realizovány. V tomto kole se Česká republika přihlásila k 7 tématickým oblastem CIP EQUAL (z celkového počtu 9) včetně obou tématických oblastí spadajících pod II. pilíř Evropské strategie zaměstnanosti (ESZ) – Rozvoj podnikání:

- Otevírání procesu zakládání podniků pro všechny prostřednictvím poskytování nástrojů potřebných pro zakládání podniků a pro identifikaci a využívání nových příležitostí pro rozvoj zaměstnanosti v městských a venkovských oblastech (téma C).
- Posilování sociální ekonomiky (třetího sektoru), zejména komunitních služeb se zaměřením na zvyšování kvality práce (téma D).

Pro téma C i D bylo definováno po jednom opatření, přičemž obě mají vazbu na problematiku SE:

- opatření 3.1.Vzdělávání a poradenství začínajícím podnikatelům a samostatně výdělečně činným (téma C)
- opatření 4.1. Systémový rozvoj a diverzifikace služeb třetího sektoru (téma D)

Z 20 rozvojových partnerství (RP), která byla vybrána pro realizaci Akce 1, se ve 4 případech plánované aktivity týkaly opatření 3.1 a 4.1. K realizaci Akce 2 však již byly z

celkem 10 RP vybrány pouze 2 projekty spadající do opatření 3.1. RP těchto projektů se poté spojila a získala podporu pro Akci 3. V opatření 4.1. nebyla realizována žádná Akce2.¹²⁶

Podpora ze strukturálních fondů EU

I po vstupu České republiky do EU byla cílená podpora sociální ekonomiky začleněna pouze do jediného programu zkráceného programového období 2004 - 2006, a to do druhého kola CIP EQUAL, tentokrát již financovaného z ESF. V tomto kole je SE podporována v rámci priority 2 Rozvoj podnikání, a to přímo opatřeními 2.3. resp. 2.4. Posilování sociální ekonomiky (třetího sektoru), zejména komunitních služeb se zaměřením na zvyšování kvality pracovních míst v oblastech Cíle 1 resp. v oblasti Cíle 3 a nepřímo také opatřením 2.1 Zlepšování podmínek a nástrojů pro rozvoj podnikání osob ze znevýhodněných skupin v oblastech Cíle 1¹²⁷.

V opatřeních 2.3 a 2.4 je v současnosti v ČR realizováno 8 projektů Akce 2 a 3 a další 2 projekty v rámci dodatečné 6. výzvy pro Akci 3. V opatření 2.1 je realizováno 9 projektů Akce 2 a 3 a další 4 projekty v rámci dodatečné výzvy pro Akci 3. Realizace projektů bude ukončována v průběhu června až září 2008.

Celková částka přidělená na prioritu 2 představuje cca 27% celkových prostředků alokovaných na program, což představuje – těsně po prioritě 3 (Podpora adaptability – 28%) největší objem prostředků vyčleněných na prioritu. Tato vysoká alokace odpovídá zaměření priority na široké spektrum znevýhodněných osob. V rámci priority 2 je nadpoloviční většina prostředků (56%) alokována na opatření sociální ekonomiky (48% na opatření 2.3. a 8% na opatření 2.4.) a 44% alokace na prioritu 2 je určeno pro realizaci opatření 2.1. (do opatření 2.2 nebyly alokovány žádné prostředky). Pokud porovnáme mezi sebou alokace na všechna opatření programu, nejvíce prostředků z CIP EQUAL bylo přiděleno na opatření 1.1 Zlepšování přístupu a návratu na trh práce pro osoby obtížně integrovatelné v oblastech Cíle 1 (18%) a dále na opatření 3.1 Podpora celoživotního učení a postupů umožňujících zaměstnání osob ze znevýhodněných a diskriminovaných skupin na trhu práce v oblastech Cíle 1 (16,8%); následují opatření 2.3 (13,2%) a 2.1 (12%). K datu zpracování zprávy program ještě běží a nelze tedy potvrdit, že se alokované prostředky podařilo plně vyčerpat. Zkoumání nakolik se toto podaří je předmětem evaluací programu, nicméně i plánované rozdělení prostředků má značnou vypovídací schopnost o tom, jaký význam jednotlivým tématickým oblastem je přikládán.

Přestože ostatní programy strukturálních fondů podporu sociální ekonomice adresně nedeklarují, byly na základě průzkumu u Řídících orgánů, zprostředkujících subjektů i přímo u nositelů projektů do přehledu zařazeny ještě další projekty, konkrétně z JPD 3, OP RLZ, SROP, INTERREG IIIC a Leonardo da Vinci, které lze rovněž považovat za projekty spadající do této problematiky.

Podpora z dalších zdrojů

I když realizované projekty sociální ekonomiky byly nejčastěji podporovány ze strukturálních fondů, probíhají v ČR i po vstupu do EU projekty, které získaly financování z jiných zdrojů, např. od některých nadací a/nebo domácích institucí (např. Grantová agentura, Fond rozvoje vysokých škol MŠMT, CEE Trust, společnost Philip Morris ČR atd.). Dva další významné nástroje podpory veřejných politik a priorit, Finanční

¹²⁶ Projekty EQUAL mají 3 fáze – tzv. akce.

Akce 1 - upevňování RP a navazování mezinárodní spolupráce, Akce 2 - implementace pracovních programů jednotlivých RP; Akce 3 - vytváření tématických sítí, diseminace dobrých zkušeností a vytváření vlivu na národní/regionální politiky a strategie

¹²⁷ Pro Cíl 3 bylo sice vyhlášeno analogické samostatné opatření 2.2, ale v rámci finančního plánu do něj nebyly alokovány žádné prostředky (viz Programový dodatek CIP EQUAL).

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

mechanismy EHP a Norska, sociální ekonomiku nepodporují, neboť jejich pravidla vylučují podporu projektům financovatelným ze strukturálních fondů.

Souhrnnou informaci o projektech zaměřených na sociální ekonomiku a sociální podnikání, které byly případně jsou realizovány v ČR, podává následující tabulka.

Tab. 40 Přehled projektů SE realizovaných v ČR

Nositel projektu	Název projektu	Kontakt	Rozpočet/grant	Cíl projektu/ stručný popis	Doba realizace
Phare Lien					
Sdružení pro péči o duševně nemocné, Fokus Praha o.s., Doláková 24, Praha 8	Rehabilitační a vzdělávací středisko	Pavel Novák, 233 551 205 Mgr. Jelena Uhlířová 284 680 155 603 851 487 www.fokus-praha.cz	9.8 mil. Kč/ 7,1 mil. Kč	Projekt byl zaměřen na vzdělávání zaměstnanců ve službách (vybudování Tréninkového a vzdělávacího střediska zaměřeného především na péči o duševně nemocné) a ověření zřízení sociální firmy v rámci legislativy ČR(Júnův statek);	9/1998 - 8/2000
Národní Phare 2002 (CIP EQUAL 1. kolo)					
Trexima, spol. s r.o. tř. T. Bati 299, 764 21 Zlín - Louky	CePo – Cesta k podnikání	Ing. Jolana Blažicková, 257 220 276 blazickova@trexima.cz www.cepo.info	570 904 EUR	Akce 2: Projekt byl zaměřen na vybudování informačního systému pro získávání informací o podmínkách nabytí živnostenského oprávnění. Terminály systému – informační kiosky, byly umístěny na jednotlivých ÚP, tak aby tento systém byl dostupný všem uchazečům o zaměstnání v ČR.	10/2002- 3/2005
Kazuist, spol. s r. o. Družstevní 294 739 61 Třinec	Vzdělávání a poradenství začínajícím podnikatelům prostřednictvím sítě "Start-business-center"	Jarmila Šagátová, 558 335 479 kazuist@kazuist.cz www.network-sbc.cz	14 641 297 Kč	Akce 2: Projekt řešil podporu začínajících podnikatelů (zjednodušení přístupu diskriminovaných skupin k relevantním informacím a snížení rizika spojeného ze začátkem podnikatelských aktivit) - využití stávajících poradenských sítí, firem a kapacit a jejich získávání akreditace „start-business-center“ - vytvoření sítě středisek, aktivizace podnikatelského potenciálu v rámci diskriminovaných skupin a posílení procesu samozaměstnávání, vývoj progresivní vzdělávací metody a programů pro začínající podnikatele.	10/2002- 3/2005
Trexima+ Kazuist	Na vlastní nohy	Ing. Jolana Blažicková, 257 220 276 blazickova@trexima.cz Jarmila Šagátová, 558 335 479 kazuist@kazuist.cz www.navlastninohy.cz	229 150 EUR	Akce 3 spojených RP CePo a SBC: Cílem bylo informovat o aktivitách RP CePo a SBC a napomáhat prosazování jejich výstupů do praxe, dále přispět ke zvýšení sociální odpovědnosti místních a regionálních autorit v oblasti rozvoje podnikání znevýhodněných skupin, vytvářet nových poradenské a vzdělávací metody a nástroje, které reagují na potřeby znevýhodněných skupin na trhu práce.	3/2004- 3/2005

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

CIP EQUAL (2. kolo) – opatření 2.3 a 2.4 Posilování sociální ekonomiky (třetího sektoru), zejména komunitních služeb se zaměřením na zvyšování kvality pracovních míst v oblastech Cíle 1 resp. v oblasti Cíle 3					
Farní charita Starý Knín Nám. Jiřího z Poděbrad 47 262 03 Nový Knín	Rozvoj sociálních služeb a reintegrace žen do trhu práce v malých sídlech venkovských oblastí	Stanislava Krejčíková 724 236 152 fch-stary-knin@volny.cz	42 798 913 Kč	Akce 2+3: Smyslem projektu je prokázat, že na malých sídlech českého venkova je možno plošně zavést terénní sociální služby (vč. Pilotního ověření), které umožní starým lidem, aby ve stáří žili doma a nebyli vystaveni nutnosti odejít do hromadných zařízení, zároveň vytvořit pracovní místa, zvláště vhodná pro ženy po mateřské dovolené a ženy v předdůchodovém věku.	8/2005 – 7/2008
Sdružení pro péči o duševně nemocné, Fokus Dolákova 24, 181 00 Praha 8	Rozvoj sociální firmy	Mgr. Radka Erbanová 283 853 466 erbanova@fokus-praha.cz www.fokus-praha.cz	9 740 498 Kč	Akce 2+3: Projekt vytvoří teoretický model sociální firmy, jako subjektu vhodného pro zaměstnávání různých znevýhodněných skupin o ověří jej na chodu 2 sociálních firem (Zahrada, Café Therapy) - pro osoby s duševním onemocněním a osoby s drogovou závislostí a ověří teoretický model na chodu těchto firem.	8/2005 – 7/2008
Kazuist, s.r.o. Družstevní 294 739 61 Třinec	Beskydy pro všechny	Jarmila Šagátová, Jana Szczuková 558 335 479 kazuist@kazuist.cz www.projekt-beskydy.cz	25 678 000 Kč	Akce 2+3: Projekt se zaměřuje na rozvíjení sociálního podnikání (vytvoření souboru poradensko-vzdělávacích nástrojů na podporu vzniku nových pracovních příležitostí pro osoby znevýhodněné na trhu práce v Moravskoslezském kraji) s důrazem na rozvoj služeb podporujících sociální cestovní ruch (vč. zpřístupnění Beskyd všem, tedy i osobám, které ze zdravotních nebo jiných důvodů nejsou schopny uspokojit své potřeby cestování).	8/2005 – 7/2008
Sdružení pěstounských rodin Anenská 10 602 00 Brno	Společně k integraci klientů Domu na půli cesty na trh práce	Svatava Škantová 543 331 718 pestouni@pestouni.cz www.pestouni.cz	7 146 997 Kč	Akce 2+3: Projekt řeší otázky uplatnění mladých lidí odcházejících po dosažení plnoletosti z ústavní péče prostřednictvím pracovní-vzdělávacího programu realizovaného v Domě napůl cesty a zaměřeného na práci v ekologickém zemědělství (sociální podnik - ekofarma jako prostředek na cestě k soběstačnosti)	10/2005 – 7/2008
ORFEUS, o.s. Sdružení 39 140 00 Praha 4	Sociální ekonomika v ČR	Josef Slobodník 222 310 209 reditel@orfeus-cr.cz	41 450 000 Kč	Akce 2+3: Projekt se zabývá zpracováním základních axiomů sociální ekonomiky vč.návrhů v oblasti legislativy (daní, finančnictví, školství apod.) a identifikací možností,	9/2005 – 6/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

		www.hefaistos.org		způsobů a podmínek pro vytvoření příležitostí, které by umožnily skupinám ohrožených sociální exkluzí vrátit se na trh práce	
Centrum komunitní práce Koněvova 18 400 01 Ústí nad Labem	Komunitní plánování jako nástroj pro posilování sociální soudržnosti	Lenka Krbcová Mašínová 475 205 114 krbcovamasinova@ckpul.cz www.komunitniplanovani.com	10 258 600 Kč	Akce 2+3: Projekt se zaměřuje na posílení kapacity organizací pracujících v sociálních službách prostřednictvím vzdělávání VŠ studentů tohoto oboru a účastníků celoživotního vzdělávání, novými metodickými postupy v komunitním plánování, novými přístupy k regionální kooperaci a spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli, novými informačními strategiemi a tvorbou nových projektů vytvářejících pracovní příležitosti pro znevýhodněné skupiny na trhu práce a realizací místní marketingové strategie pro podniky utvářející sociální ekonomiku.	9/2005 – 6/2008
Úřad práce v Chrudimi 537 01 Chrudim	Rozvoj sociálních služeb a vzdělávání pracovníků v sociálních službách	JUDr. Eva Šauerová 469 613 221 helena.tuha@cr-net.cz www.cestakekvalite.cz	11 919 757 Kč	Akce 2+3: Projekt je zaměřen na růst kvality a rozsahu nabídky sociálních služeb v Pardubickém kraji - analýza vzdělávání pracovníků v sociálních službách a porovnání této úrovně se zahraničními zkušenostmi, zejména pokud jde o kvality managementu. Příprava a ověření kurzu pro vedoucí pracovníky zařízení sociálních služeb (nové přístupy a typy služeb). Ve spolupráci s obcemi odzkoušení systému fungování služeb v domácnostech klientů a možností zaměstnávání nových pracovníků a financování služeb.	10/2005 – 8/2008
Nový Prostor, o.s. Pod Svahem 12 147 00 Praha 4	(H/R/D/I) DO-IT-FOR-YOU: Vytvoření nové služby pro pracovní integraci skupin ohrožených sociální exkluzí	Jakub Chudomel 220 199 301 equal@novyprostor.com www.equal.novyprostor.cz	36 177 000 Kč	Akce 2+3: V rámci projektu má 4 klíčové oblasti: - Iniciovat zakládání sociálních podniků a podporovat rozvoj příznivého prostředí pro jejich existence (vybudovat úspěšnou službu v oblasti konzultací a poradenství) - Propagace konceptu „diversity managementu“ v oblasti řízení lidských zdrojů - Propagace nového konceptu veřejných zakázek - propojování veřejných zakázek s cíli v oblasti vytváření pracovních míst - Testování organizačních a tréninkových modelů cílených na rozvoj klíčových kompetencí zaměstnanců	8/2005 – 8/2008
Hospicové občanské	Umírat doma je normální	Lucie Přádová 283 850 949	2 313 000 Kč	Akce 3 - na základě již realizovaných analýz a návrhů prosazování legislativních změn, které umožní pečovat o	7/2007 – 6/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

sdružení Cesta domů Bubenská 3 170 00 Praha 7		lucie.pradova@cestadomu.cz		umírající doma za podmínek, které nediskriminují na trhu práce a v obecném povědomí vůbec	
SČMVD Praha, Václavské nám.21, 113 60 Praha	Podnikání v sociální ekonomice	Lucie Brančíková, manažer projektu, 224109255, 724966817, brancikova@scmvd.cz www.scmvd.cz	4 811 800 Kč	Akce 3 - Osvěta k podpoře sociálního podnikání v širším kontextu; chápání principů, cílů a atributů – včetně finančního a místního rozměru, prezentace výstupů projektu „Sociální družstva a podniky“ v rámci mítinků ve vybraných místech regionů, kde je identifikován zájem o sociální podnikání.	6/2007 – 6/2008
CIP EQUAL (2. kolo) – opatření 2.1 a 2.2 Zlepšování podmínek a nástrojů pro rozvoj podnikání osob ze znevýhodněných skupin v oblastech Cíle 1 resp. v oblasti Cíle 3					
Rekvalifikační a informační centrum, s.r.o. Bářská 287 434 01 Most	INNOSTART – Komplexní program podpory začínajících podnikatelů ze znevýhodněných skupin v Ústeckém kraji	Ing. Dagmar Prošková, 476 104 912 723 854 929 ric_most@azit.cz www.ric-most.cz	19 296 600 Kč	Akce 2+3: Hlavním cílem projektu INNOSTART je vytvořit a ověřit fungující regionální strukturu v Ústeckém kraji pro podporu znevýhodněných osob při zahájení jejich samostatné výdělečné činnosti. Hlavní aktivity projektu jsou zaměřeny na vytváření nových inovativních produktů pro podporu zakládání malých podniků, na vývoj udržitelných podpůrných struktur v rámci místních, regionálních i evropských společenství a identifikování místních a regionálních inovativních příležitostí k zahájení podnikání a zvýšení zaměstnanosti.	7/2005 – 4/2008
Jihočeská hospodářská komora Husova 9 370 01 České Budějovice	Podnikání bez překážek	Jana Kostohryzová, 382 224 371, 724 981 239 kostohryzova@jr-spolecnost.cz www.jhk.cz	11 765 000 Kč	Akce 2+3: Projekt je zaměřen na podporu dlouhodobě nezaměstnaných, kteří se rozhodnou zahájit podnikání - osvětlení výhod i nevýhod podnikání, nabídnutí doprovodu a asistence při seberealizaci. Zahájení podnikání předchází psychosociální motivační kurzy, teoretické a praktické vzdělávání a osvojení si znalostí souvisejících s podnikáním nebo praxe s přihlédnutím na jednotlivé cílové skupiny. Inovačním prvkem je předpokládané otevření 5 konzultačních míst BENEFIT, sloužících začínajícím podnikatelům, a to včetně ročního bezplatného after care a propagace jejich výrobků a služeb.	8/2005 – 8/2008
DC VISION, s.r.o.	Nová šance – nástroje	Ing. Pavla Witasskova, 553 654 816,	5 556 771 Kč	Akce 2+3: Projekt je zaměřen na podporu rozvoje především drobného, malého a středního podnikání	8/ 2005 – 6/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Krnovská 58 746 01 Opava	podpory zaměstnanost i v sektoru služeb ve venkovských oblastech	pavla.witasskova@dcvision.cz www.dcvision.cz		v podhorských a venkovských oblastech s velkou mírou nezaměstnanosti - poskytnutí podnikatelských informací, posílení motivace cílových skupin pro vlastní podnikání, ve spolupráci se zahraničními partnery vývoj softwaru „start-up“, návrh a ověření metodiky na vytvoření jednoduchého grantového schématu pro tvorbu „produktových balíčků ve službách“, publikace „Dobré praktiky“ pro podnikání v sektoru služeb, vytvoření 10 vzorových produktových balíčků a website s informacemi o příležitostech a podporách podnikání.	
Moravská asociace podnikatelek a manažerek Mariánské nám. 1 617 00 Brno	Asistenční centra pro podporu podnikání žen a snížení rizik na začátku podnikání	Mona Nechvátalová 602 568 799 midori@iol.cz www.mapm.cz/equal	16 442 500 Kč	Akce 2+3: Projekt je zaměřen na podporu žen při zakládání nových podniků a na systematickou podporu v prvních letech podnikání. Hlavním rysem asistenčních center je individuální přístup, soustavná a trvalá péče o klientky v prvních třech letech podnikání a zohlednění specifických problémů i potřeb žen – podnikatelek. Asistenční centra spolupracují s již existujícími informačními místy pro podnikatele a se zahraničními partnery.	9/2005 - 6/2008
Sdružení CEPAC – MORAVA Jeremenkova 1142/42 detašované pracoviště Březinova 7 772 00 Olomouc	Zaměstnej sám sebe	Ing. Antonín Plíška, 587 438 299, 724 804 690 antonin.pliska@cepac.cz www.cepac.cz	18 120 000 Kč	Akce 2+3: Projekt je zaměřen na vytvoření materiálních a odborných podmínek pro realizaci kurzu pro osoby navracející se na trh práce po rodičovské dovolené – začínající podnikatele, a to kombinovanou formou vzdělávání prostřednictvím uplatnění eLearningu. Hlavními aktivitami jsou: příprava 6 vzdělávacích modulů v eLearningové formě, implementace SW vybavení, příprava a odzkoušení provozu HW zázemí, odborné vyškolení lektorů a pilotní ověřování chodu této kombinované formy studia ve dvou typech kurzů, každý ve dvou skupinách uchazečů.	7/2005 – 12/2007
Asociace podnikatelek a manažerek ČR, o.s. Plzeňská 221/130, 150 00 Praha 5	Europodnikat elka 21.století	Magda Piroutková, 266 312 433, 603 533 865, piroutkova@volny.cz www.apmcr.cz www.europodnikatelka.cz	33 448 790 Kč	Akce 2+3: Projekt se zabývá vytvořením systému komplexní péče o začínající podnikatelky; vytvoření systému pobídek pro podnikatelky na místní, či regionální úrovni; vývoj nových metod přístupu k finančním zdrojům pro podnikatelky; vývoj nových typů organizací při zahájení podnikatelské činnosti žen.	10/2005 – 6/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

Svaz českých a moravských výrobních družstev Václavské nám.21, 113 60 Praha	Podpora vzniku a rozvoje sociálních družstev (podniků) v regionech NUTS II Moravskoslezský region, Jihovýchod a Střední Morava	Karel Rychtář, 224109254, 603447370, rychtar@scmvd.cz František Šujan, 542213367, 724966819, sujan@scmvd.cz , www.scmvd.cz ,	15 262 600 Kč	Akce 2+3: Vytvoření sítě 5 poradenských center, výběr, motivace, vzdělávání členů a manažerů, metodologie, manuály a podklady, dobré příklady, diseminace, mainstreaming, zhodnocení analýz a legislativní návrhy	10/2005 - 7/2008
Centrum pro komunitní práci západní Čechy Americká 29, 301 38, Plzeň,	Podpora zaměstnanosti na venkově prostřednictvím poskytování mikropůjček a vzdělávání venkovského obyvatelstva	Tomáš Svoboda 777 793 725 tomas.svoboda@cpkp.cz , www.cpkp.cz	6 897 069 Kč	Akce 2+3: Projekt je zaměřen na zvýšení možností zaměstnatelnosti venkovského obyvatelstva pomocí podpory podnikání (vzdělání, mikropůjčky, poradenství a pomocný servis) a pomocí vzdělávacích aktivit na zorientování se v nabízených službách na podporu nezaměstnaných pro ty, kteří nemohou nebo nechťejí podnikat.	12/2004 – 6/2008
CONEO, s.r.o. Durdáková 38 613 00 Brno,	Podpora stabilizace a re-integrace aktivních seniorů	Michal Ondráček, 545 212 288, 602 711 915 coneo@coneo.cz , iva@molo.cz www.coneo.cz	16 001 500 Kč	Akce 2+3: Komplexní analýza potenciálu každého zájemce vč. vytvoření individuálního plánu nové kariéry, poradenství, koučování, mentorování a rozvoje dovedností ve 3 oblastech: (1) tzv. dům koučů - úkolem je efektivně a za pomoci nově vyvinuté metodiky forem a metod výuky připravovat zájemce na profesi kouče a vytváření specificky zaměřených, navazujících vzdělávacích programů. (2) tzv.dům řemesel - určen pro skupinu osob s nižším vzděláním, které zároveň disponují dobrými manuálními zkušenostmi a dovednostmi - probíhá výuka kurzů pro zájemce o řemeslné činnosti. K dispozici je rovněž technické vybavení, kde účastníci mohou realizovat své záměry, např. v prvním období své podnikatelské činnosti. (3) tzv. dům umění - slouží k rozvoji kreativních schopností s cílem zvýšit	9/2005 – 7/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

				zaměstnatelnost cílové skupiny či ji podpořit v oblasti sebezaměstnávání.	
Rekvalifikační a informační centrum, s.r.o. Báňská 287 434 01 Most	Institut a sítě pro vzdělávání a trénink v podnikání INNOSTART	Ing. Dagmar Prošková, 476 104 912 723 854 929 ric_most@azit.cz www.ric-most.cz	3 231 800 100	Akce 3 rozšířená diseminace/mainstreaming produktů vytvořených v rámci projektu INNOSTART	6/2007 – 6/2008
EDUKOL vzdělávací a poradenské sdružení s.r.o. 17. listopadu 43 772 00 Olomouc	Podnikatelské líhně a kompetence	Miloš Navrátil 774 993 055 edukol@edukol.cz www.edukol.cz	2 349 250 Kč	Akce 3 - mainstreamingové aktivity spojené s výsledky práce RP CIP EQUAL "Zaměstnej sám sebe" příjemce CEPAC. Mezinárodní spolupráce tohoto RP přinesla řadu zajímavých a v ČR pouze povrchně či vůbec neřešených oblastí, mezi které patří především problematika podnikatelských líhní a analýza podnikatelských kompetencí. Konkrétně je akce zaměřena především na informační podporu při zakládání podnikatelských líhní, spolupráci podnikatelských líhní s již fungujícími inkubátory, prosazování metod analýzy podnikatelských kompetencí při dalším vzdělávání, prezentaci prvních výsledků aplikace metod šetření podnikatelských kompetencí z praxe aktuálních projektů řešených partnerem.	6/2007 – 6/2008
AG SYNERKO, s.r.o. Daliborova 862/26, 709 00 OSTRAVA	Ženský Element	Renata Ptáčníková 595 691 940 www.aktivni-zena.cz www.podnikavazena.cz/web/ www.mapm.cz	6 116 800 Kč	Akce 3 - Inovativní řešení podpory podnikání žen a jejich mentoring prostřednictvím šíření dobrých praxí ESF a Phare projektů. Hlavním cílem projektu je podpora vstupu žen do podnikání prostřednictvím šíření výstupů projektů, které řešily tuto problematiku. Konkrétně jde o projekty: Aktivní žena (Phare 2003 RLZ), Podnikavá žena (OPRLZ 2.2) a Asistenční centra (CIP Equal 2.1)	6/2007 – 6/2008
Creative Bazar s.r.o. Husinecká 5 130 00 Praha 3	Jiná realita	Filip Smoljak 222 541 357 smoljak@creativebazaar.cz www.creativebazaar.cz	3 788 266 Kč	Akce 3 - Mainstreaming je postaven na již vyvinutém nástroji -instruktážním filmu, který byl ověřen v projektu CIP EQUAL Prolomit vlny příjemce Otevřená společnost. Pomocí tohoto filmu bude otevřen prostor pro novou diskusi o problematice podnikání znevýhodněných skupin - série diskusních besed (účastníci budou moci konzultovat problematiku přípravy samostatného podnikání znevýhodněných osob), služby konzultačního centra, internetová poradna a poradenská telefonní linka.	6/2007 – 6/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

CIP EQUAL (2. kolo) – opatření 3.4. Podpora celoživotního učení a postupů směřujících k zaměstnávání osob ohrožených diskriminací a nerovností ve vztahu k trhu práce v oblasti Cíle 3					
R-Mosty o.s.	Dílna romských žen (součást projektu Podpora Romů v Praze při vstupu na trh práce – o.s. Slovo 21)	Richard Frištenský 222 581 247 www.r-mosty.cz	1 500 000 Kč	Umožnit romským ženám vstup na trh práce mimo šedou ekonomiku jako OSVČ nebo rekvalifikovat tyto ženy.	8/2005 – 6/2008
OP RLZ – opatření 1.1 Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnávání					
Rekvalifikační a informační centrum, s.r.o. Báňská 287 434 01 Most	Small Business - Komplexní vzdělávací program nejen pro začínající podnikatele	Petr Pospíšil pospisil@ric-most.cz , 731 565 59 www.ric-most.cz	celk. náklady: 3 792 860 Kč dotace: 3 592 860 Kč	Projekt podpoří rozvoj individuálního podnikání a vytváření pracovních míst pro OSVČ - vytvoření systému poradenských, vzdělávacích a asistenčních nástrojů pro podporu začínajících podnikatelů z cílové skupiny uchazečů o zaměstnání.	11/2006 – 6/2008
Sdružení CEPAC – MORAVA Jeremenkova 1142/42 detašované pracoviště Březinova 7 772 00 Olomouc	Zaměstnej sám sebe vytvořením vlastního podniku (č.2875)	Ing. Antonín Plíska, 587 438 299, 724 804 690 antonin.pliska@cepac.cz www.cepac.cz	n/a	Projekt je zaměřen na vzdělávání, přenos zkušeností a poskytnutí zázemí uchazečům o zaměstnání, osobám dlouhodobě nezaměstnaným a osobám ohroženým dlouhodobou nezaměstnaností registrovaným na úřadech práce, které si chtějí založit vlastní živnost.	4/2006 – 3/2008
Sdružení CEPAC – MORAVA Jeremenkova	Vzdělávací a motivační programy pro založení	Ing. Antonín Plíska, 587 438 299, 724 804 690 antonin.pliska@cepac.cz www.cepac.cz	n/a	Cílem projektu je realizovat inovativní a komplexně pojatý systém rekvalifikačních kurzů pro uchazeče o zaměstnání, zájemce o zaměstnání a osoby dlouhodobě nezaměstnané a osoby ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností	11/2006 – 6/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

1142/42 detašované pracoviště Březinova 7 772 00 Olomouc	Živnosti s podporou eLearningové technologie (č.3412)			registrované na úřadech práce z regionu Olomoucka a Jesenicka. Náplní kurzu byly např. základy výpočetní techniky a základy podnikání.	
Sdružení CEPAC – MORAVA Jeremenkova 1142/42 detašované pracoviště Březinova 7 772 00 Olomouc	Vzdělávací a motivační program pro ženy na rodičovské dovolené s podporou e- learningu (3200)	Ing. Antonín Plíška, 587 438 299, 724 804 690 antonin.pliska@cepac.cz www.cepac.cz	n/a	Projekt je zaměřen na vzdělávání žen na mateřské dovolené či pečujících o děti do 15 let, které jsou evidovány na ÚP jako zájemkyně či uchazečky o práci, podporu zahájení vlastního podnikání. Náplní kurzu jsou například: základy práce na PC, základy podnikání atd.	11/2006 – 6/2008
OP RLZ – opatření 2.2. Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce					
Hospodářská komora okresu Karviná Svatováclavská 97 733 01 Karviná - Fryštát	Ženy naší generace	Monika Hrtoňová hrtanova@hkok.cz 596 311 707 www.hkok.cz	2 449 892 Kč	Podpora započetí podnikání zejména pro ženy s malými dětmi, po mateřské dovolené, v předdůchodovém věku, nezaměstnané, s nízkou kvalifikací prostřednictvím kurzů a školení a následné asistence a poradenství.	1/2007 – 4/2008
Sdružení CEPAC – MORAVA Jeremenkova 1142/42 detašované pracoviště Březinova 7	Vzdělávací a motivační program pro ženy na rodičovské dovolené s podporou e- learningu	Ing. Antonín Plíška, 587 438 299, 724 804 690 antonin.pliska@cepac.cz www.cepac.cz	n/a	Cílem projektu je zvýšit úroveň vzdělání matek, které jsou na rodičovské dovolené a přispěje ke zvýšení jejich schopnosti návratu do zaměstnání či založení vlastního podniku – práce na PC, základy podnikání, psychosociální a motivační výcvik	1/2007 – 8/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

772 00 Olomouc	(č.0107)				
TEMPO Training & Consulting s.r.o. Alejnikovova 6, 700 30 Ostrava - Zábřeh	Podnikavá žena	Ivo Ptáčník 596 740 293 euostrava@tempo.cz www.tempo.cz	n/a	Podpora žen (zejména matek s malými dětmi, matek samoživitelů, dlouhodobě nezaměstnaných žen, žen ohrožených nezaměstnaností, základním vzděláním nebo bez vzdělání, žen v předdůchodovém věku, začínajících podnikatelek a žen vstupujících do pracovního procesu): soubor 8+1 logicky ucelených eLearningových modulů; cílem je připravit ženy na budoucí podnikatelskou a zaměstnaneckou činnost, zvýšit jejich adaptabilitu na trhu práce.	1/2007 – 8/2008
OP RLZ – opatření 4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti					
Chráněné dílny Joker o. s. Karlova 17, 350 02 Cheb	Kreativní pracoviště pro osoby se zdravotním postižením	Mgr. Petra Lhotáková 737 285 983 dilnyjoker@seznam.cz	n/a	Cílem projektu je zavést a realizovat systém vzdělávání osob znevýhodněných na trhu práce, které projeví zájem o zahájení podnikání. Do projektu jsou zapojeni zaměstnanci Chráněných dílen JOKER a jeho partnera KIWANIS a nezaměstnaní se zdravotním postižením evidovaní ÚP Cheb.	6/2006 – 6/2008
JPD 3 - opatření 2.1 Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí					
Berkat, o.s. Rumunská 24, Praha 2, 120 00	InBáze Berkat	Alice Müllerová, mullerova@berkat.cz 224 941 415 739 578 343 berkat@berkat.cz www.berkat.cz	9 205 000 Kč	Projekt „Ethnocatering“ zapojuje ženy-migrantky, které připravují jídla tradiční kuchyně a dodávají je na různé společenské a jiné akce. Ženy mají možnost se dále vzdělávat a rozšiřovat si svou kvalifikaci. Projekt tak tyto ženy podporuje v jejich samostatné výdělečné činnosti a malém podnikání a pomáhá jim k integraci do české společnosti.	2/2006 – 1/2008
SROP - opatření 3.1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů					
Sdružení pro péči o duševně nemocné, Fokus Praha o.s.-Sedlec Sedlec č.p.9, Praha – východ	Rekonstrukce objektu Jünův statek pro chráněnou práci, chráněné bydlení a další sociální služby	Jiří Novák, 284 890 582 Mgr. Jelena Uhlířová 284 680 155 603 851 487 www.fokus-praha-stc.cz	Celkové náklady 30 569 242 Kč Grant: 24 913 665 Kč	Dokončení celkové rekonstrukce Jünova statku, (dosud zrekonstruován cca z 1/3) - vytvoření dalších 11 chráněných míst a dlouhodobého chráněného bydlení pro 12 občanů; rozšíření služeb pro občany obce Sedlec a okolní obce - společenské a vzdělávací akce, veřejné schůze, akce místních spolků, přednáškové cykly, klubové akce pro děti, mládež a seniory, místo veřejného internetu, stravování pro důchodce, matky s dětmi, prádelna, prodejna výrobků chráněných dílen Fokusu.	10/2005 – 1/2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

INTERREG IIIC					
GLE Prague Branch Office Týnská 21 11000 Praha 1	European Learning Network (LNet)	Durmish Guri 224 808 121 720 216 050 durmish.g@gle.co.uk www.thelearningnetwork.net	20 000,- EUR	Záměrem projektu je motivovat znevýhodněné skupiny a zvýšit jejich informovanost o samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků jako cestě ze sociálního vyloučení; prověřit, zda lze příklady nejlepších praxe v UK v oblasti propagace a podpory podnikání přenést do ČR, šířit balíček nástrojů LNet určený pro zpracovatele strategií a politik a pracovníky praxe na dvou místních a jedné mezinárodní akci, zorganizovat dva informační semináře pro znevýhodněné skupiny o zakládání podniků a jeho přínosech a realizovat školení na téma zakládání a řízení podniků pro nejvíce motivované příjemce identifikované terénním pracovníkem na seminářích.	3-10/2007
Leonardo da Vinci					
Poradna pro integraci, Senovážná 2, 110 00 Praha 1, ppi@iol.cz	Baron	Jasminka Rogic www.baron-refugee-business.org/	1 510 420 Kč	Účelem projektu je vytvoření podpůrného bezplatného tréninkového programu pro cizince v oblasti zakládání a řízení malého podniku, který zájemcům o podnikání z řad cizinců napomůže osvojit si schopnosti a vědomosti potřebné pro úspěšné založení a provozování samostatné výdělečné činnosti.	2002 - 2005
CEE Trust (Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe)					
Otevřená společnost, o.p.s. Seifertova 47, 130 00 Praha 3	Podpora sociální ekonomiky skrze rozvoj zadávání veřejných zakázek	Ing. Marie Michlová 222 540 979, I.39; marie.michlova@osops.cz www.otevrenaspolecnost.cz	Celk.náklady 2 220 000,- Kč grant 1 800 000,- Kč	Cílem projektu je změnit přístup v zadávání veřejných zakázek tak, aby byly veřejnými zakázkami podpořeny sociální cíle lokalit a rozvoj sociální ekonomiky – zpracování praktického průvodce zadáváním veřejných zakázek zohledňujícího sociální cíle a podporující rozvoj sociální ekonomiky, pilotování průvodce ve třech lokalitách. Zkušenosti z pilotu budou zahrnuty do finální verze průvodce. Průvodce bude prezentován a šířen především mezi instituce veřejné správy a NNO	11/2007 – 11/2009
Philip Morris ČR, Altria Fund					
Nadace VIA Jelení 195/9 118 00 Praha 1	Akademie sociálního podnikání (ASP)	Hana Vosmíková Nadace VIA Jelení 195/9 118 00 Praha 1 233 113 370 608 538 083		Komplexní program pro manažery podnikajících NNO – Vzdělávání: dvousemestrální studium na Vysoké škole finanční a správní (okruhy: tvorba podnikatelských plánů pro sociální podnikání NNO, řízení podnikatelských aktivit, finanční řízení, finanční a daňová problematika NNO, marketingové strategie související se sociálním podnikáním	9/2005 - dosud

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

		hana.vosmikova@nadacevia.cz		a management NNO). Individ. asistence: prostřednictvím stálého konzultanta-kouče – pomoc při organizačním auditu (zmapování potřeb v oblasti organizačního rozvoje vzhledem k rozvoji neziskového podnikání), analýze podnikatelských příležitostí, vypracování podnikatelského plánu. V grantovém řízení dále možnost získání fin.příspěvku na realizaci podnikatelského plánu z Fondu ASP.	
Grantová agentura ČR					
Univerzita J.E.Purkyně, Fakulta sociálně ekonomická, Hoření 13, 400 96 Ústí nad Labem	Sociální ekonomika v České republice, její kořeny a perspektivy v komparaci s EU	Ing. Magdalena Hunčová, Ph.D. 475 284 703, huncova@fse.ujep.cz , prof. Ing. Dušan Halásek, CSc., EF VŠB TU Ostrava	593 000,- Kč	Navrhovaný projekt má za cíl: (1) vydefinovat fenomén sociální ekonomiky v rámci obecné ekonomie, identifikovat jeho postavení a role v tržní ekonomice obecně a v ekonomice tranzitních zemích zvláště, (2) určit subjekty sociální ekonomiky v rámci reálné struktury občanského sektoru v ČR, a také podmínky a bariéry rozvinutí vnitřního potenciálu občanského sektoru, (3) na základě výsledků analýz a komparací navrhnout postup ve smyslu harmonizace pojmu a definic v ČR s evropským prostředím.	01/2005 – 12/2007
FHS UK Praha Katedra studií občanské společnosti, U Kříže 8, 158 00 Praha 5	Sociální ekonomika – nová oblast výzkumu v České republice	Doc. Ing. Dohnalová Marie, CSc. 774 306 306, marie.dohnalova@fhs.cuni.cz www.fhs.cuni.cz/kos Doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., VÚ PSV, Palackého nám. 4 128 01 Praha 2, 22497 2650, ladislav.prusa@vupsv.cz , www.vupsv.cz	1.184.000,- Kč	Projekt je zaměřen na zmapování vývojových trendů v zaměstnanosti v sektoru sociální ekonomiky v ČR; provedení komparační analýzy pojmů v Anglii, Francii, Německu, Itálii a Švédsku a vytvoření českého glosáře.	01/2008 – 12/2010
Nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky					
Doc. Ing. Dohnalová Marie, CSc., (Katedra studií občanské	Sociální ekonomika v evropeizaci českého hospodářství	Doc. Ing. Dohnalová Marie, CSc. 774 306 306, marie.dohnalova@fhs.cuni.cz www.fhs.cuni.cz/kos	30.000,- Kč	Na základě přiblížení zahraničních zkušeností a českých tradic a také aktuálních potřeb společnosti plynoucích ze začlenění do Evropské unie vymezit půdorys pro novou mezioborovou subdisciplínu. Výstup - 2 publikace:	05/2005 – 12/2006

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

společnosti, FHS UK Praha. U Kříže 8, 158 00 Praha 5)				1)Dohnalová Marie: Sociální ekonomika v evropeizaci českého hospodářství 2) Dohnalová Marie: Sociální ekonomika v evropském kontextu	
Fond rozvoje vysokých škol MŠMT ČR					
FHS UK Praha Katedra studií občanské společnosti, U Kříže 8, 158 00 Praha 5	Tvorba nového předmětu „Sociální ekonomika“.	Doc. Ing. Dohnalová Marie, CSc. 774 306 306, marie.dohnalova@fhs.cuni.cz Z www.fhs.cuni.cz/kos - výzkum	95.000,- Kč	Cílem projektu je tvorba nového předmětu stávajícího studijního oboru Občanský sektor. Ve dvouletém navazujícím magisterském oboru Studia občanského sektoru byl na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze (FHS UK) zaveden nový předmět Sociální ekonomika.	01/2007 – 12/2007
FHS UK Praha Katedra studií občanské společnosti, U Kříže 8, 158 00 Praha 5	Podnikání nestátních neziskových organizací	Doc. Ing. Dohnalová Marie, CSc. 774 306 306, marie.dohnalova@fhs.cuni.cz Z www.fhs.cuni.cz/kos	93.000,- Kč	Cílem projektu je tvorba nového předmětu na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. Ve dvouletém navazujícím magisterském studiu oboru Studia občanského sektoru zavedení volitelného předmětu Podnikání nestátních neziskových organizací (NNO).	01/2008 – 12/2008

Shrnutí

Z analýzy projektů zaměřených na sociální ekonomiku a sociální podnikání dosud realizovaných v ČR vyplývá, že ve většině případů se jednalo o *přípravu a rozvoj prostředí a podmínek pro sociální podnikání*, což je i logickým odrazem počáteční fáze vývoje tohoto sektoru u nás a jeho aktuálních potřeb. Nositeli projektů jsou vesměs instituce, které samozřejmě mají zkušenost s problematikou začleňování osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením do společnosti a na otevřený trh práce, ale samy o sobě se sociálním podnikáním *v praxi* nezabývají. V mnohem menší míře jsou projekty realizovány přímo subjekty, které sociální firmu provozují nebo provozovat zamýšlí. Toto dosavadní zaměření podpory sociální ekonomiky také koresponduje s jejím zařazením do programu EQUAL, který podporuje vývoj *inovativních produktů pro řešení nerovností a diskriminace na trhu práce* a jejich přenos a aplikaci ve směru vertikálním i horizontálním. Logickým navázáním na tuto fázi pak je nastavení “zrcadlových” globálních grantů v rámci opatření 3.1. OP LZZ a IOP, které již budou přímo podporovat subjekty zabývající se sociálním podnikáním v praxi.

II.2.5 Analýza využití výstupů a poznatků Národní tématické sítě C pro oblast Posilování sociální ekonomiky

Národní tématické sítě (NTS) představují hlavní nástroj aplikace jednoho z principů Iniciativy EQUAL - mainstreamingu.

Sdružují nejen zástupce jednotlivých rozvojových partnerství, zabývajících se stejnou problematikou, ale i další odborníky z akademické obce, neziskového sektoru, kteří nemusí nutně být do realizace projektů přímo zapojeni, a aktivně spolupracují s tvůrci politik. NTS představují platformu pro:

- a) navazování kontaktů a vytváření neformálních kooperačních sítí, výměnu konkrétních poznatků a zkušeností z realizace projektů a pro ověřování, šíření a prosazování úspěšných nových produktů do praxe (tzv. horizontální mainstreaming);
- b) účinné prosazování těchto poznatků a zkušeností do příslušných strategií, politik a programů na národní i regionální úrovni (tzv. vertikální mainstreaming).

Strategie mainstreamingu je popsána jednak na úrovni celého CIP EQUAL pro Českou republiku (Národní mainstreamingová strategie – NMS) a konkrétně je rozpracována v mainstreamingových strategiích jednotlivých NTS, tyto strategie jsou průběžně aktualizovány.

Poznatky a výsledky aktivit NTS C

Mainstreamingová strategie NTS C zahrnuje především akční plán činností, plánované výstupy z práce NTS a plánované výstupy projektů RP rozdělené do tří tématických okruhů: sociální podnikání/sociální podnik, sociální služby a vzdělávání. NTS C patří mezi velmi aktivní sítě; do konce 1. čtvrtletí 2008 bylo uskutečněno 12 oficiálních pracovních jednání, na kterých jsou řešeny mainstreamingové aktivity a další související otázky a jsou k nim zváni i hosté z praxe. Potřeba řešit problematiku sociální ekonomiky i v teoretické rovině se odrazila v ustavení národní expertní skupiny pro sociálně-ekonomické aktivity při NTS C (NESEA) v červnu 2007, jejímiž členy jsou zástupci některých rozvojových partnerství sdružených v NTS C a další přizvaní odborníci.

Ve svých činnostech se NTS C nejprve zaměřila na prosazení tématu sociální ekonomiky do strategických dokumentů, které v dalších letech ovlivní distribuci finančních podpor (zejména programy strukturálních fondů). Výsledkem tohoto úsilí je zapracování SE do NSRR, OP LZZ, IOP a OP PA.

Jedním z dalších významných výstupů NTS C a její expertní skupiny NESEA je stanovení principů a standardů sociálního podniku a definice sociální ekonomiky, sociálního podnikání a dalších pojmů z této oblasti (viz kap. I.2.). Vzhledem k tomu, že NTS C se za dobu svého působení stala oficiálním partnerem MPSV pro oblast SE, lze předpokládat, že zpracované definice, principy a standardy budou široce akceptovány, což usnadní a zefektivní komunikaci všech zapojených subjektů a jejich další práci. Je pozitivní, že do budoucna se počítá s pokračováním aktivit NESEA, konkrétně v nejbližším období plánuje skupina, že se soustředí na stanovení rozpoznávacích znaků pro jednotlivé principy sociálního podniku.

NTS C také realizovala řadu akcí na podporu šíření informovanosti a zvyšování povědomí o práci rozvojových partnerství a dosažených zkušenostech (semináře, workshopy atd.) včetně úspěšného provozování informačního portálu www.socialni-ekonomika.cz. Dalším, velmi užitečným a využívaným nástrojem mainstreamingu jsou konference, kde jsou prezentovány výsledky a zkušenosti jednotlivých NTS a RP.

V tomto smyslu je nejvýznamnější závěrečná konference CIP EQUAL, která se bude konat koncem dubna 2008.

Podrobné zhodnocení naplňování principu mainstreamingu v rámci CIP EQUAL probíhá v současné době v rámci evaluačního projektu Evaluace principu mainstreaming a zaměřuje se na úspěšnost realizace mainstreamingových strategií (včetně všech souvisejících aspektů) na úrovni celého programu, NTS i jednotlivých RP.

Výstupy projektů NTS C

Kromě „společných“ aktivit jsou hlavním výstupem každé NTS výsledky práce jednotlivých rozvojových partnerství - hmatatelné „produkty“, které jsou řešením konkrétních problémů cílových skupin v dané oblasti. Tento požadavek CIP EQUAL vyplývá z naplňování principů mainstreamingu a inovativnosti.

Důležitým předpokladem úspěšného šíření a širokého využití produktu v praxi i jeho účinného prosazování do veřejných politik je jeho validace, tj. formální ověření kvality a životaschopnosti produktu, které probíhá podle jednotných kritérií a metodiky. Validace též slouží jako zpětná vazba těm, kdo produkt vyvíjejí, aby konečná podoba produktu co nejvíce odpovídala potřebám znevýhodněných osob na trhu práce. Validace není povinná, ale do značné míry ovlivňuje možnosti využití produktu, tj. účinnost horizontálního i vertikálního mainstreamingu. O ověřené produkty s potvrzenou kvalitou (označené jako dobrá praxe) je samozřejmě mezi organizacemi mnohem větší zájem a jejich důvěryhodnost zvyšuje i jejich šance při případné snaze nabídnout tato řešení politické sféře.

Základními výstupy NTS C jsou produkty vytvořené 8 rozvojovými partnerstvími, která jsou v síti zapojena. Podrobný přehled těchto produktů včetně charakteristiky jejich inovativnosti a popisu potenciálních uživatelů je obsahem kompendia připraveného ŘO a NPS. V zásadě se jedná o následující typy produktů:

- manuál, metodiku, brožuru, apod.
- film, DVD, dokument
- CD
- vzdělávací program, kurz, apod.
- webové stránky, www portál
- centrum, asistence, poradenství

Pro úplnost a rychlou orientaci byla zpracována přehledná tabulka vytvořených produktů s informací o jejich validaci, která odráží aktuální situaci k datu zpracování 1. části zprávy (přelom března/dubna 2008): Přestože validace produktů některých RP je ještě otevřena, většina produktů RP sdružených v NTS C již byla validována (ke konci března bylo validováno celkem 9 produktů NTS C).

Tab. 41 přehled produktů NTS C (projekty jsou řazeny vzestupně dle přidělených čísel)

[illegible]

¹²⁸ Dle informace NPS k 31.3.2008

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

		- <u>značka Bez Bariér</u> - přidělována zařízením v ubytovacích a stravovacích službách, která splňují certifikační kritéria bezbariérovosti - <u>certifikační kritéria</u> - pravidla certifikace a tři skupiny kritérií bezbariérovosti (přístup k objektu a parkování, vnitřní bezbariérovost objektu, služby) - <u>databáze</u> všech zařízení, která podstoupí certifikaci - na webu www.jedemetaky.cz	
Sdružení pěstounských rodin	Společně k integraci klientů Domu na půli cesty na trh práce	Pracovně-vzdělávací program pro klienty Domu na půli cesty - metodický pokyn pro komplexní přístup ke klientům Domu na půli cesty od jejich přijetí (podmínky a proces přijetí), vyškolení a vzdělávání (kurzy výpočetní techniky, sociálního citění a sociálních dovedností, kurzy k získávání pracovních návyků) až po umístění na trhu práce (sociální podnik - ekofarma jako prostředek cestě k soběstačnosti).	původně: validace neplánována aktuálně: jaro 2008
ORFEUS, o.s.	Sociální ekonomika v ČR	Metodické postupy a návody pro obce a cílové skupiny – praktická příručka pro zaměstnávání osob ohrožených sociálním vyloučením. (návody a tipy konkrétních postupů práce s klientem, vzorové dokumenty, podpůrné informace - vhodné profese, související zákony, přehled axiomů sociální ekonomiky) a podklady pro inicializaci legislativní podpory a pro zavádění nových školních oborů	18.3.2008
Centrum komunitní práce v ÚL ¹²⁹	Komunitní plánování jako nástroj pro posilování sociální soudržnosti	Výběrové kurzy pro studenty denního studia VŠ, oboru sociální práce: - základní (VK1) - seznámení s problematikou sociálních služeb (poslání, principy, posuzování potřeb, plánování standardy kvality péče - navazující (VK2) - seznámení s podstatou komunitního plánování sociálních služeb, kroky a fázemi, obsahem a postupem při zpracování komunitního plánu sociálních služeb.	validace neproběhne

¹²⁹ Tento projekt je sice do NTS C zařazen, ale tématicky sem nespadá.

Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013

		Komunitní plánování – celoživotní vzdělávání - modulově koncipovaný celoživotní <u>vzdělávací program včetně skript</u> (12 modulů) - je akreditován v rámci celoživotního vzdělávání UJEP Metodiky komunitního plánování - soubor 10 praktických a jedné vstupní <u>metodiky</u> - praktické návody pro aplikaci metod komunitního plánování pro zvýšení dostupnosti služeb pro sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel vč. vytváření regionálních sítí pracovních příležitostí a míst pro znevýhodněné skupiny na trhu práce.	
Úřad práce v Chrudimi	Rozvoj sociálních služeb a vzdělávání pracovníků v sociálních službách	Kurz – Manažer v sociálních službách – zahrnuje 10 modulů se zaměřením na potřeby vedení zařízení sociálních služeb (kombinovaná forma: prezenční konzultace a distanční studium s oporou studijních pomůcek – tištěné texty, elektronické materiály, chatové diskuse).	19.10.2007
Nový Prostor, o.s.	DO-IT-FOR-YOU: Vytvoření nové služby pro pracovní integraci skupin ohrožených sociální exkluzí	Metodika rozvoje klíčových kompetencí pro osoby se ztíženým přístupem na trh práce - na základě provedené analýzy tří již existujících metodik zpracovává optimální metodiku pro rozvoj klíčových kompetencí včetně vymezení. Představení nového konceptu diversity management v kontextu sociální ekonomiky – <u>informační kampaň</u> Představení nového konceptu oblasti zadávání veřejných zakázek v kontextu sociální ekonomiky - <u>informační kampaň</u>	22.1.2008 1.11.2007 3.12.2007
Svaz českých a moravských výrobních družstev	Sociální družstva a podniky ¹³⁰	Manuál: založení sociálního družstva obcí – metodická příručka pro obce (právní, organizační), jak založit a provozovat sociální podnik, přínos sociálního podnikání pro mikroregion	28.3.2008

¹³⁰ Z hlediska financování spadá tento projekt do opatření 2.1. Zlepšování podmínek a nástrojů pro rozvoj podnikání osob ze znevýhodněných skupin, z hlediska věcného zaměření však natolik zasahoval i do problematiky posilování sociální ekonomiky, že byl zařazen do NTS B i C.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Jak již bylo řečeno, výše uvedené produkty jsou předmětem horizontálního, případně - pokud se tak RP rozhodne - i vertikálního mainstreamingu, jejichž prostřednictvím jsou prosazovány do praxe případně do strategií a politik. Vzhledem k tomu, že podrobný popis cílových skupin a forem plánovaných mainstreamingových aktivit pro jednotlivé produkty je rovněž obsažen v kompendiu produktů, uvádíme pro úplnost pouze jejich přehledný výčet:

Cílové skupiny mainstreamingu:

- obecní a krajské samosprávy
- mikroregiony, svazky obcí,
- úřady práce,
- regionální struktury národní správy (MSPV, MPO, MMR),
- neziskové organizace a další organizace zabývající se sociální problematikou vč. zařízení sociálních služeb,
- zaměstnavatelé,
- poradenské a vzdělávací organizace,
- sítě členů RP (např. síť Regionálních poradenských a informačních center),
- subjekty podporující malé a střední podnikání (Hospodářské komory),
- odborníci zabývající se rozvojem lidských zdrojů (personalisté atd.),
- sdružení/svazy zdravotně postižených,
- sdružení podnikatelů,
- pěstounské rodiny,
- VIP na místní, regionální i národní úrovni.

Hlavní předpokládané formy mainstreamingu:

- osobní setkání, lobování
- přednášky a prezentace,
- konference, semináře, workshopy,
- kulaté stoly,
- informační bulletiny a letáky,
- DVD s manuálem,
- webové stránky,
- média – rozhlas, tisk, TV články, rozhovory
- účast na tvorbě strategických dokumentů a v připomínkovém řízení.

NTS a jejich jednotlivá RP realizují mainstreaming s podporou ŘO, která je významná zejména pro vertikální mainstreaming. V této souvislosti je důležité zmínit zapojení tzv. dlouhodobých expertů pro jednotlivé NTS a dále ustavení koordinační skupiny NTS (v rámci aktualizované NMS - verze 1.2. - schválené MV v červnu 2007).

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Dlouhodobí experti průběžně hodnotí postup v mainstreamingové strategii příslušné NTS a zúčastní se rovněž závěrečné konference NTS, kde povedou odborné diskuse na workshopech „svých“ sítí. Experti se také aktivně zapojují do hodnocení a validace produktů a do sestavení databáze kontaktů relevantních pro konkrétní oblast a výstupy RP, které by měly být prosazovány do strategií a politik.

Koordinační skupina (dosud proběhla dvě jednání) se zaměřuje na koordinaci vertikálního mainstreamingu jednotlivých NTS s cílem zamezit duplicitám a neefektivnímu tříštění jejich aktivit. Členové koordinační skupiny NTS jsou předsedové všech NTS, zástupci ŘO, zástupci NPS a další odborníci. Důležitou roli zde má ŘO při kontaktování relevantních zástupců státní správy, převzetí záštity jednání apod.

Konkrétně koncem roku 2007 nabídl ŘO CIP EQUAL rozvojovým partnerstvím oslovení institucí a resortů zodpovědných za dané politiky a zprostředkování předání produktů za podmínky, že RP správně zvolí cílovou skupinu mainstreamingu a dodá ŘO dobře strukturované a kvalitní informace o validovaném produktu, které přesvědčí dané tvůrce politik o jeho přidané hodnotě a přínosu pro jejich práci, tj. o užitečnosti pro zaměstnanost a soc. začleňování znevýhodněných osob. Do přípravy vertikálního mainstreamingu v rámci jednotlivých NTS byli zapojeni i dlouhodobí experti, kteří mimo jiné vyhodnocují podklady pro ŘO zpracované RP (vhodnost produktu, jeho adresátů, způsobu jeho prezentace i relevance cílových skupin VM) a poskytují konzultace a doporučení při jejich dopracování.

Dle informace ŘO jsou v současnosti připraveny podklady pro vertikální mainstreaming produktů vytvořených v rámci následujících projektů NTS C:

- č.017 - Farní charita Starý Knín
- č. 018 - Sdružení pro péči o duševně nemocné, Fokus
- č. 039 - Kazuist, s.r.o.
- č. 087 - ÚP Chrudim
- č. 432 - Hospicové občanské sdružení Cesta domů

V současné době (konec 1. čtvrtletí 2008) ještě probíhá doplňování podkladů ze strany RP, ale souběžně bylo pro již připravené produkty zahájeno oslovování příslušných útvarů MPSV a jiných resortů a institucí; ŘO má již připravený plán, na základě kterého budou organizována jednání. U produktů, které počítají s oslovováním úřadů práce, se dodatečně připravují podklady v jiné podobě.

Shrnutí

K datu zpracování zprávy je reálnější hovořit zatím spíše o výstupech než o jejich širokém využití. To je dáno načasováním programu; v současné době jsou ukončovány Akce 2, které jsou v případech většiny RP sdružených v NTS C již završeny úspěšnou validací vytvořených produktů. Akce 3, které jsou hlavně zaměřeny na mainstreaming, teprve probíhají.

RP se dosud zaměřovala spíše na připravování „půdy“ pro úspěšný mainstreaming, tj. na zvyšování povědomí a informovanosti veřejnosti o jejich práci a o dosažených výsledcích (diseminační aktivity). V této souvislosti je třeba zmínit úspěšně fungující informační portál www.socialni-ekonomika.cz, který vznikl společným úsilím projektů sdružených v NTS C a který má za cíl informovat o projektech a aktivitách NTS C a šířit

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

koncept sociální ekonomiky v ČR. RP sdruženým v NTS C se již nyní daří úspěšně naplňovat i horizontální mainstreaming, např. zakládání nových sociálních družstev, jednání o vytvořených produktech v jiných regionech (sociální observatoř, apod.).

Pokud jde o vertikální mainstreaming, je přenášení výsledků projektů do veřejných politik prostřednictvím ovlivňování tvůrců politik či legislativy zatím spíše v začátcích. NTS C nicméně i v této oblasti již dosáhla dobrých výsledků. Podařilo se prosadit téma sociální ekonomiky do některých strategických dokumentů (NSRR, OP LZZ, OP PA, IOP); NTS C je také respektovaným partnerem MPSV v průběžné diskusi k připravovaným globálním grantům na podporu SE, do které se členové sítě aktivně zapojili. Dalším významným výstupem je definování principů a standardů sociálního podniku a definice hlavních pojmů z této problematiky expertní skupinou NESEA a jejich akceptace všemi členy NTS C. V průběhu Akce 3 lze očekávat další pokrok v akcích vertikálního mainstreamingu zejména díky zesílené podpoře ŘO, i když je zřejmé, že dopad výstupů RP na konkrétní politiky a strategie se projeví až v dlouhodobějším horizontu.

II.2.6 Závěr

Níže uvádíme shrnutí nejdůležitějších bodů analýzy připravenosti České republiky na implementaci a rozvoj sociální ekonomiky.

Z hlediska legislativního rámce pro sociální ekonomiku v ČR vyplývá z naší analýzy, že ČR dosud nemá specifický rámec pro sociální ekonomiku. Pojem sociální ekonomiky současný právní řád v ČR nezná a nereflektoval jej ani v minulosti. Po vzniku ČR byla převzata dřívější úprava subjektů neziskového sektoru (občanská sdružení, nadace, církve) a úprava podmínek pro jejich výdělečnou činnost a majetkové dispozice prošla jen selektivními, nikoli koncepčními změnami. Na druhé straně nejsou nastavena pravidla sociálního podnikání (např.: pravidla reinvestice) pro subjekty založené pod obchodním rejstříkem. Sociální ekonomice právní řád v ČR nebrání, ale také ji nepodporuje. Z naší analýzy proto vyplývá, že je potřeba nastavit pravidla pro sociální ekonomiku v právním řádu ČR. Nicméně domníváme se, že je nejdříve potřeba, aby se sociální ekonomika v ČR rozvíjela, aby se právní řád ČR mohl postupně přizpůsobit těmto změnám – stejně tak jak to proběhlo v zahraničí.

Analýza současných možností podpory zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce ukázala, která zákonná ustanovení (a v jakém rozsahu) v rámci českého právního řádu přispívají k podpoře zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce a která ustanovení naopak toto zaměstnávání omezují.

Podpora zaměstnávání a zaměstnanosti je z pohledu zaměstnavatele v ČR zaměřena především na osoby se zdravotním postižením (prostřednictvím zákona o zaměstnanosti), pro něž platí zvláštní podmínky pro zaměstnávání a jsou zaváděny zvláštní nástroje pro posílení zaměstnanosti a uplatnění těchto osob. Kromě toho jsou uplatňovány tzv. „další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti“, jejichž prostřednictvím mohou být podporovány i další skupiny osob znevýhodněných na trhu práce. Jedná se o vytváření pracovních příležitostí formou veřejně prospěšných prací, institut společensky účelných pracovních míst a o poskytování speciálně zaměřených příspěvků zaměstnavatelům (příp. OSVČ). Zaměstnanci z určitých skupin osob znevýhodněných na trhu práce mají nárok na vytvoření tzv. „zvláštních pracovních podmínek“, příp. zvýšenou úroveň ochrany.

V daňové oblasti jsou umožněny daňové úlevy na dani z příjmu zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají zaměstnance se zdravotním postižením. V oblasti daně z přidané hodnoty jsou za určitých podmínek od daně osvobozena určitá plnění. Patří mezi ně i pracovní rekvalifikace uchazečů o zaměstnání, zájemců o zaměstnání a vybraných fyzických osob se zdravotním postižením.

V oblasti veřejných zakázek existují dvě varianty možné podpory definovaných dodavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením při ucházení se o určité veřejné zakázky, a to buď cestou vyloučení možnosti všech ostatních dodavatelů účastnit se zadávacího řízení na danou zakázku nebo obligatorním zvýhodněním cenové nabídky dodavatele zaměstnávajícího osoby se zdravotním postižením oproti ostatním dodavatelům.

V oblasti styku s úřady existuje jediná forma podpory, a to právo na užívání jazyka v úředním styku a před soudy pro příslušníky národnostních (etnických) menšin, kteří tradičně a dlouhodobě žijí na území ČR.

Mezi omezení zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce patří zejména současná pravidla pro zaměstnávání a provozování živnosti cizinců na území ČR.

Pokud jde o podporu podnikání v České republice vyplývá z naší analýzy, že existuje řada programů a organizací pro podporu “klasického” podnikání. Je ale zřejmé, že rozvoj a podpora sociálního podnikání je v České republice v zárodku. Existují však již první projekty a iniciativy na nichž je možné stavět. Na rozdíl od “mainstreamové” podpory podnikání podpora sociálního podnikání v České republice není institucionalizovaná a existuje spíše na úrovni jednotlivých iniciativ a projektů. Podpora sociálního podnikání není zatím takto formulována. Existuje určitá indikace změn, které by mohly nastat. Na základě informací z MHMP například víme, že je plánována výzva na podporu sociální ekonomiky, a naše studie je podkladem pro formulaci doporučení k sestavení globálních grantů OP LZZ a IOPu. To je ale zatím spíše věcí budoucnosti, můžeme proto říci, že podpora sociálního podnikání v této chvíli existuje jen minimální. Jednotlivé aktivity a projekty na podporu sociálního podnikání byly doposud realizovány téměř výhradně z programů strukturálních fondů EU, přičemž ne vždy byla oblast podpory zacílena na sociální podnikání, ale spíše integraci sociálně znevýhodněných osob na trh práce. Toho ale některé sociální firmy využily a žádaly o podporu v rámci těchto opatření. Přesto by stálo za to uvažovat o specifitější podpoře, která by lépe reflektovala potřeby sociálních podniků a jejich rozvoje. To podporují naše zkušenosti z Velké Británie, kde až do roku 2000 existovala pouze mainstreamová podpora podnikání. Zkušenosti však ukázali, že taková podpora není přístupná všem a nevyhovuje potřebám sociálních podniků nebo potřebám (začínajících) podnikatelů ze znevýhodněných skupin. Pro ty musí existovat speciální služby, které jsou dosažitelné a reflektují jejich potřeby a zároveň dbají na specifické informační kanály, kterými se tyto skupiny a podniky o existující podpoře dozvídají. Do oblasti specifické podpory, tak jak je chápána například ve Velké Británii, by patřila také podpora osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ), která v současné době v ČR existuje pouze na úrovni jednotlivých projektů v některých regionech. V novém programovacím období (2007 – 2013) je situace podobná. Určitý posun je ale vidět v tom, že přesto že oblasti podpory ještě nejsou zaměřeny na podporu sociálních podniků přímo, v rámci oblastí zaměřených na sociální integraci nebo rozvoj veřejných služeb se již ale o sociální ekonomice, sociálním podnikání a jejich rozvoji přímo hovoří jako o podporovaných aktivitách. Do budoucna přesto stojí za uvážení přenos některých prvků mainstreamové podpory a jejich přizpůsobení potřebám sociálních podniků (např.: poradenství v oblasti marketingu, tvorby podnikatelského plánu, účetnictví, půjčky atd.).

Z analýzy projektů zaměřených na sociální ekonomiku a sociální podnikání dosud realizovaných v ČR vyplývá, že ve většině případů se jednalo o *přípravu a rozvoj prostředí a podmínek pro sociální podnikání*, což je i logickým odrazem počáteční fáze vývoje tohoto sektoru u nás a jeho aktuálních potřeb. Nositeli projektů jsou vesměs instituce, které samozřejmě mají zkušenost s problematikou začleňování osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením do společnosti a na otevřený trh práce, ale samy o sobě se sociálním podnikáním *v praxi* nezabývají. V mnohem menší míře jsou projekty realizovány přímo subjekty, které sociální firmu provozují nebo provozovat zamýšlí. Toto dosavadní zaměření podpory sociální ekonomiky také koresponduje s jejím zařazením do programu EQUAL, který podporuje vývoj *inovativních produktů pro řešení nerovností a diskriminace na trhu práce a jejich přenos a aplikaci ve směru vertikálním i horizontálním*. Logickým navázáním na tuto fázi pak je nastavení “zrcadlových” globálních grantů v rámci opatření 3.1. OP LZZ a IOP, které již budou přímo podporovat subjekty zabývající se sociálním podnikáním v praxi.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Pokud jde o využití výstupů a poznatků Národní tématické sítě C programu CIP EQUAL (posilování sociální ekonomiky), z naší analýzy vyplývá, že k datu zpracování zprávy je reálnější hovořit zatím spíše o výstupech než o jejich širokém využití. To je dáno načasováním programu; v současné době jsou ukončovány Akce 2, které jsou v případě většiny rozvojových partnerství sdružených v NTS C již završeny úspěšnou validací vytvořených produktů. Akce 3, které jsou hlavně zaměřeny na mainstreaming, teprve probíhají.

RP se dosud zaměřovala spíše na připravování „půdy“ pro úspěšný mainstreaming, tj. na zvyšování povědomí a informovanosti veřejnosti o jejich práci a o dosažených výsledcích (diseminační aktivity). V této souvislosti je třeba zmínit úspěšně fungující informační portál www.socialni-ekonomika.cz, který vznikl společným úsilím projektů sdružených v NTS C a který má za cíl informovat o projektech a aktivitách NTS C a šířit koncept sociální ekonomiky v ČR. RP sdruženým v NTS C se již nyní daří úspěšně naplňovat i horizontální mainstreaming, např. zakládání nových sociálních družstev, jednání o vytvořených produktech v jiných regionech (sociální observatoř, apod.).

Pokud jde o vertikální mainstreaming, je přenášení výsledků projektů do veřejných politik prostřednictvím ovlivňování tvůrců politik či legislativy zatím spíše v začátcích. NTS C nicméně i v této oblasti již dosáhla dobrých výsledků. Podařilo se prosadit téma sociální ekonomiky do některých strategických dokumentů (NSRR, OP LZZ, OP PA, IOP); NTS C je také respektovaným partnerem MPSV v průběžné diskusi k připravovaným globálním grantům na podporu SE, do které se členové sítě aktivně zapojili. Dalším významným výstupem je definování principů a standardů sociálního podniku a definice hlavních pojmů z této problematiky expertní skupinou NESEA a jejich akceptace všemi členy NTS C. V průběhu Akce 3 lze očekávat další pokrok v akcích vertikálního mainstreamingu zejména díky zesílené podpoře ŘO, i když je zřejmé, že dopad výstupů RP na konkrétní politiky a strategie se projeví až v dlouhodobějším horizontu.

III. DOPORUČENÍ PRO PODPORU A ROZVOJ SOCIÁLNÍ EKONOMIKY¹³¹ V ČESKÉ REPUBLICE

Tato kapitola se zaměří na konkrétní doporučení k implementaci sociální ekonomiky v ČR, t.j. na výstupy z výše zmíněné analýzy. Tato kapitola se skládá ze dvou následujících částí:

- z návrhu nastavení zrcadlových Globálních grantů na podporu sociální ekonomiky (dále GG SE) v rámci OP LZZ (Oblast podpory 3.1. „Podpora sociální integrace a sociálních služeb“) a v rámci IOP (Oblast intervence 3.1. – „Služby v oblasti sociální integrace“),
- z návrhu nutných systémových a legislativních kroků k začlenění modelu sociální ekonomiky do národních politik.

Z důvodu přehlednosti jsme se rozhodli dát návrh nastavení zrcadlových Globálních grantů na podporu sociální ekonomiky jako samostatné přílohy C (Formulář návrhu GG SE) a D (Výzva GG SE).

Při formulaci doporučení budeme vycházet z problémů identifikovaných zejména během fokusních skupin expertů, které byly v rámci projektu uskutečněny 8. dubna a 15. května 2008. U každého problému, který určili experti a expertky jako palčivý, se podíváme, zda a jak ho bude řešit globální grant, a navrhne opatření, která byla identifikována srovnávací analýzou jako vhodná pro přenos do ČR. U každého doporučení uvedeme v závorkách a kurzívou konkrétní řešení či opatření.

U každého zjištěného problému navíc uvedeme zkušenosti ze zahraničí, které byly identifikovány v rámci srovnávací analýzy modelů sociální ekonomiky ve čtyřech státech EU (t.j. Španělsko, Slovinsko, Velká Británie a Německo), a které podporují naše doporučení pro podporu a rozvoj sociální ekonomiky v České republice.

V poslední části našich doporučení se budeme podrobněji a konkrétněji věnovat nástrojům budování kapacity (doporučujeme ho jako vhodný u několika níže uvedených bodů), který by dle našeho názoru bylo možné uskutečnit již v existujícím programovém období podpory z prostředků OP LZZ, a který je zatím v České republice jen málo používán.

Hlavní problémy identifikované na fokusních skupinách:

1. Sociální ekonomika a její rozvoj není tématem stávající politické agendy;
2. Povědomí široké veřejnosti, ale zejména potenciálních sociálních podniků a organizací třetího sektoru, o fungování a řízení sociálních podniků a jejich významu, je nedostatečné;
3. Podpůrná infrastruktura pro sociální podniky není zatím rozvinuta;
4. Pravidla pro sociální podniky nejsou zatím nastavena;
5. Finanční podpora sociálním podnikům není zatím dostatečně rozvinuta;
6. Účast sociálních podniků na veřejných zakázkách není dostatečně podporována.

¹³¹ Sociální ekonomiku zde chápeme tak, jak její šíři vymezila expertní skupina NESEA ve svém schématu zobrazujícím prostor sociální ekonomiky, který zahrnuje sociální podniky, organizace podporující sociální podniky a finanční instituce poskytující sociálním podnikům financování.

1. Sociální ekonomika a její rozvoj není tématem stávající politické agendy

- Neporozumění významu sociálního podnikání (SP) na národní, regionální a místní úrovni – sociální podnikání není rozeznáváno jako samostatný a svébytný fenomén.
- Chybí základní statistická data, která by poskytovala informace o tomto sektoru sociální ekonomiky a jeho potřebách.
- Sociální ekonomika je zmíněna v hlavních strategických a programových dokumentech ČR, ale je potřeba rozvíjet odpovídající politiky a plány rozvoje v této oblasti.
- Nedostatečná spolupráce resortů MPO a MPSV, v jejichž gesci by otázky týkající se podpory SP měly být.

Jak tento problém řeší navrhovaný Globální grant?

GG SE je prvním nástrojem na podporu sociální ekonomiky v ČR pro toto programové období. GG SE bude první příležitostí spolupráce mezi MPO a MPSV, t.j. mezi resorty v jejichž gesci by otázky týkající se podpory SP měly být.

Nicméně GG primárně neřeší problematiku porozumění významu SP a osvěty mezi tvůrci politik a veřejné správy o sociální ekonomice v ČR.

Naše doporučení:

- Zpracovat krátký policy paper objasňující výhody podpory sociálního podnikání v ČR a jeho pozitivní dopad na sociální integraci. *(NTS C EQUAL by mohl ho rozpracovat na základě své dosavadní práce);*
- Sledovat vznik a vývoj existujících sociálních podniků, pravidelně sledovat a analyzovat sektor sociální ekonomiky a jeho dopad na sociální začleňování a život komunit. *(Bylo by potřeba pověřit studii o výhodách a dopadech SP, tato studie by mohla být výstupem práce NTS C nebo by mohla být financována z TP OP LZZ. K tomu by bylo potřeba zahájit spolupráci mezi MPSV a Českým statistickým úřadem, aby se nastavil systém sběru a analýzy dat o sociálních podnicích v ČR);*
- Vyhodnotit dopad globálního grantu (GG SE), který bude realizován v rámci OP LZZ a IOP, na rozvoj sociální ekonomiky, s důrazem na hodnocení tohoto GG samotnými příjemci podpory *(Tato evaluace by měla být financována v rámci TP OP LZZ);*
- Zahájit mezirezortní spolupráci mezi MPO, MPSV a MMR spojenou s osvětou mezi tvůrci politik v obou rezortech *(Tato spolupráce mohla být zakotvena v právním aktu. Nebo MPSV by mohlo realizovat projekt v rámci OP TP na základě příkladu pilotního projektu, který je v současné době implementován ve Slovinsku – viz níže);*
- V rámci mezirezortní spolupráce zpracovat Národní akční plán podpory sociální ekonomiky v ČR, který se odrazí v plánování operačních programů a priorit podpory ze strukturálních fondů v novém programovacím období *(Tento akční plán by mohl být výstupem výše zmíněného projektu v rámci OP TP).*

Zkušenosti ze zahraničí podporující naše doporučení:

- **Mezirezortní spolupráce** (Německo- dále Něm, Španělsko – dále Špa, Velká Británie – dále VB, Slovinsko –dále Slo)
 - spolupráce mezi ministerstvy (např. průmyslu a obchodu, práce a sociálních věcí, zemědělství, pro místní rozvoj;
 - existence koordinujícího orgánu sociální ekonomiky (např. Rada pro SE ve Špa, plánovaný koordinační orgán SE na Slo)
 - Slovinské Ministerstvo práce, rodiny a sociálních věcí společně s Úřadem práce, Uníí zaměstnavatelů a dalšími partnery bude implementovat projekt financovaný z prostředků ESF, jehož cílem bude rozvinout a koordinovat sociální ekonomiku tak, aby byla zajištěna podpora aktérům sociální ekonomiky na všech úrovních a aby byly provázány všechny potřebné nástroje různých ministerstev. Jedním z výsledků projektu bude také vytvoření nové instituce, která bude zajišťovat strategickou koordinaci všech politik a aktivit podporujících sociální ekonomiku. Více informací o tomto projektu bude v blízké době k dispozici na www.euskladi.si
- **Existence celé řady politik** (Špa, VB)
 - zahrnutí podpory sociálního podnikání do všech politik (mainstreaming sociálního podnikání) s důrazem na lokální a regionální úroveň
 - příklady politik: Propagace samostatně výdělečné činnosti v SE jako alternativní cesty k zaměstnání, Využívání nových vzorců zaměstnanosti pro zapojení znevýhodněných skupin, Podpora asociací generujících příjem (Špa), Akční plán pro sociální podnikání zahrnující například Den sociálního podnikání, nebo práci s inspirujícími příklady (VB)

2. Povědomí široké veřejnosti, ale zejména potenciálních sociálních podniků a organizací třetího sektoru, o fungování a řízení sociálních podniků a jejich významu

- Sociální ekonomika a její subjekty zatím málo rozeznávají sami sebe jako specifický sektor. Také proto není jejich roli plně porozuměno na úrovni národních politik a při přípravě formulování podpůrných finančních programů (ESF, ERDF atd.).
- Sociální podnikání není široce vnímáno jako cesta k udržitelnosti a samofinancování organizací třetího sektoru, aby byly tyto organizace méně závislé na grantech a dotacích.¹³²
- Příslušníci cílových skupin nechápou založení živnosti jako dobrou cestu z nezaměstnanosti a sociálního vyloučení.

Jak tento problém řeší navrhovaný Globální grant?

- Podpůrný individuální projekt (IP) bude pracovat s potenciálními žadateli v rámci GG SE jak z řad organizací, tak z řad osob z cílových skupin a tím přispěje k osvětě a zvýšení povědomí o sociální ekonomice a sociálním podnikání.
- IP se soustředí na potenciální žadatele do GG SE, a nebude mít proto dostatečnou kapacitu, aby mohl pracovat se širším okruhem potenciálních sociálních podniků (např.: neziskové organizace či malé a střední podniky, které mají zájem jít cestou sociálního podnikání, ale které zatím nejsou připraveny, aby v tomto programovacím období žádaly do GG SE).

Naše doporučení:

- Realizovat dlouhodobý projekt Budování kapacity pro příjemce podpory z ESF, který umožní organizacím třetího sektoru a malým a středním podnikům získat více informací a nahlížet na sebe jako na organizaci, která se může postupně transformovat v sociální podnik. *(Možno zrealizovat již v tomto programovacím období v rámci OP LZZ. Detailnější doporučení k jednotlivým krokům a možnostem financování uvádíme níže v poslední části našich doporučení.);*
- Podpořit projekty - v rámci současných programů v rámci SF EU - poskytující asistenci a poradenství osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ) z cílových skupin *(Potřeba více specifikovat tuto aktivitu jako možnost v rámci budoucích výzev relevantních OP);*
- Popularizovat úspěšné projekty a jejich výstupy prostřednictvím kulturně – osvětových akcí pro širší veřejnost *(v rámci TP OP LZZ zorganizovat veletrh projektů v oblasti sociální ekonomiky přístupný pro organizace, cílové skupiny a širokou veřejnost, aby se jejich výstupy a výsledky rozšířily).*

¹³² Podle Ministerstva průmyslu a obchodu (DTI) ve Velké Británii sociální podniky často začínají jako organizace dobrovolnického sektoru, závislé především na grantech a dobrovolnické práci... (str. 87 analýzy).

Zkušenosti ze zahraničí podporující naše doporučení:

- **Existence celé řady politik zvyšujících povědomí o SE** (Špa, VB)
Příklady politik: Propagace samostatně výdělečné činnosti v SE jako alternativní cesty k zaměstnání, Využívání nových vzorců zaměstnanosti pro zapojení znevýhodněných skupin (Špa), Akční plán pro sociální podnikání zahrnující například Den sociálního podnikání a Ambasadoři sociálního podnikání jako inspirující příklady (VB)
- **Existence budování kapacity** (VB): viz poslední část našich doporučení
- **Existence bohaté nabídky vzdělávání o SE** (Spa, VB a v menší míře Něm)
- **Existence zastřešujících organizací podporujících informovanost o SE** (Spa, VB a Něm)

3. Infrastruktura podpůrných agentur pro sociální podniky

- Neexistují specializované agentury na podporu sociálního podnikání.
- Stávající subjekty poskytující asistenci malým a středním podnikům nemají specifické znalosti týkající se sociálního podnikání.
- Stávající subjekty podpory podnikání pracují zpravidla na komerční bázi, což činí jejich služby pro sociální podniky nedostupné.¹³³
- Není dostatečně rozvinut systém budování kapacity pro organizace třetího sektoru, který by jim pomáhal transformovat se v sociální podniky.
- Není dostatečně rozvinut systém podpory potenciálních OSVČ z cílových skupin.

Jak tento problém řeší navrhovaný globální grant?

- Navrhovaný GG SE bude doprovázen individuálním projektem, který bude budovat kapacitu nových sociálních podniků či podniků rozvíjejících novou podnikatelskou aktivitu, kteří budou potenciálními žadateli podpory v rámci GG SE.
- Předpokládá se, že trvání IP nebude přesahovat trvání GG SE a po jeho skončení zůstanou podniky podpořené GG SE bez další technické podpory, což zvyšuje riziko jejich zániku.¹³⁴

Naše doporučení:

- Grantová podpora zakládání a rozvoje specializovaných agentur na místní a regionální úrovni na celém území ČR na podporu sociálního podnikání, poskytujících poradenství a služby v oblasti budování kapacity sociálních podniků. *(Možno podpořit takové projekty či iniciativy v rámci OPPI, a pro Prahu v rámci OPPK)*
- Vyškolení stávajících podnikatelských poradců a agentur na podporu podnikání v poskytování podpory sociálním podnikům a podnikům zakládaných znevýhodněnými skupinami. *(Možno podpořit v rámci Prioritní osy 5 OPPI – „Prostředí pro podnikání a inovace“)*
- Realizovat dlouhodobý projekt Budování kapacity pro příjemce podpory z ESF, který umožní organizacím třetího sektoru a malým a středním podnikům získat více informací a nahlížet na sebe jako na organizaci, která se může postupně transformovat v sociální podnik. *(Možno zrealizovat již v tomto programovacím období v rámci OP LZZ. Detailnější doporučení k jednotlivým krokům a možnostem financování uvádíme níže v poslední části našich doporučení.);*
- Podpořit v rámci GG SE sociální podniky (t.j. grantové projekty), které budou mít jako jednu ze svých aktivit asistenci osobám z cílových skupin při zakládání vlastních podniků a živností. *(Možno uskutečnit již v tomto programovacím období v rámci GG SE. Mohlo by to být např. nová aktivita existujících sociálních podniků)*

¹³³ Viz analýza podpory podnikání v ČR. Srovnávací analýza modelů SE v EU.

¹³⁴ Viz případová studie Desi Catering str. 118

Zkušenosti ze zahraničí podporující naše doporučení:

Podpora subjektů sociální ekonomiky je často velmi komplexní (Špa, VB, Něm). Může zahrnovat poskytování školení v oblastech od účetnictví, přes marketing až k řízení lidských zdrojů, mentoring, individuální poradenství, podporu síťování a spolupráce či osvětové kampaně. Podporu mohou poskytovat soukromé společnosti, které za tím účelem najme stát (Něm). Velká část takovéto podpory je financována z evropských strukturálních fondů, zejména ESF (Něm, Špa, VB).

Například:

- **Asociace sociálních podniků (ANEL)** – sdružuje sociální podniky v autonomní oblasti Navarra, poskytuje jim vzdělávací a další podpůrné služby (Špa)
- **Síť agentur na podporu sociálního podnikání** – komplexní podpora, vzdělávání a poradenství soustředující se na rozvoj dovedností sociálních podniků a jejich pracovníků v průběhu životního cyklu podniků (VB)
- **Federální konsorcium sociálních firem (Něm.)** - sdružuje více než 600 sociálních firem, a poskytuje členům všeobecné konzultační a podpůrné služby.

4. Nastavení pravidel pro sociální podniky

- Jak naplňují sociální podniky své sociální cíle prostřednictvím podnikání?
- Kdo a jak bude kontrolovat, zda plní SP své závazky naplňování sociálních cílů?
- Jak a v jaké míře reinvestují svůj zisk ve prospěch komunity?
- Zajištění tzv. „asset lock“ (*uzamčení jmění*) pro případ zániku podniku, který zajistí, že jmění bude investováno ve prospěch komunity nikoli rozděleno mezi vlastníky nebo převedeno na klasický podnik bez sociálních cílů.

Jak tento problém řeší navrhovaný Globální grant?

- GG SE nabízí možnost ošetření některých podmínek (např.: reinvestice a asset lock) ve smlouvě o poskytnutí dotace;
- GG SE nicméně nemůže nastavit obecná pravidla pro sociální podniky mimo rámec GG SE.

Naše doporučení:

- Specifikovat povinnost reinvestování případného zisku po určitou dobu trvání podniku a „asset lock“ ve smlouvě o poskytnutí dotace. (*Již v tomto programovacím období. Viz náš návrh GG SE*);
- Zpracovat analýzu proveditelnosti struktur sociálního podnikání v českém právním prostředí dle zadání zadavatele (obsahujícího min. věcný záměr). (*Mohlo by to být financováno v rámci TP OP LZZ nebo OPPI, nebo v rámci příštího programovacího období, neboť právní rámec není zatím nejakutnější otázkou*)
- Zpracovat návrh zákona upravující základní podmínky sociálního podnikání, vč. vytvoření nové formy právnické osoby určené pro provoz sociálního podniku nebo doplnění vybraných stávajících forem (které by byly výslovně označeny jako vhodné pro provoz sociálního podniku).
 - Nová právní úprava by měla řešit následující otázky:
 - Definice sociálního podnikání
 - Definice sociálního podniku
 - Jak naplňují sociální podniky svůj sociální cíle skrz podnikání?
 - Kontrolní orgán, který bude sledovat, jak sociální podniky plní své závazky naplňování sociálního cíle při sociálním podnikání.
 - Pravidla pro distribuci zisku a reinvestiční povinnost, zejm. jak a v jaké míře reinvestují sociální podniky jimi dosažený zisk ve prospěch komunity?
 - Zajištění uplatňování principu tzv. „asset lock“ (*uzamčení majetku či aktiv*) pro případ zániku podniku, který zajistí, že majetek bude investován ve prospěch komunity, nikoli rozdělen mezi vlastníky.

NEBO

- Zapracování nového typu právnické osoby , či úprava stávajících, ve smyslu výše uvedeném v návrhu nového občanského zákoníku, který bude upravovat právní formy neziskových organizací.
- Přispívat k přípravám nového občanského zákoníku zejména při vymezování veřejné prospěšnosti. (*Zahájit spolupráce mezi NTS C, MPSV, zákonodárci, a jinými resorty jako MPO*)

Zkušenosti ze zahraničí podporující naše doporučení:

- Stanovení obecné prospěšnosti zákonem (Něm)
- Zákon o vyváženém regionálním rozvoji, který požaduje definování role SE na regionální úrovni (Slo)
- Zákony stanovující nové právní formy vhodné pro sociální podnikání (VB)
 - Společnost komunitního zájmu (**Community Interest Company** – CIC), Veřejně prospěšné společnosti (**Community Benefit Societies** – BenCom), tzv. „akciové charitativní organizace“ (**Charitable Incorporated Organizations** – CIO)
 - ♦ jsou transparentní a flexibilní
 - ♦ mají povinnost vydávání výročních zpráv
 - ♦ vztahuje se na ně **tzv. blokování jmění (asset lock)**, které zajistí reinvestici zisku do aktivit a sociálního cíle a znemožní prodej společnosti pro soukromé zájmy.
 - **CIC** – formát pro společnosti typu našich s. r. o. a a. s., které chtějí mít sociální cíl
 - **BenCom** – společnost stejná jako CIC, ale vlastněná a řízená zaměstnanci
 - **CIO** – organizace, která si chce zachovat svoji charitativnost, ale chce podnikat významněji než jako vedlejší činnost

5. Finanční podpora sociálním podnikům

- Finanční podpora sociálního podnikání není explicitně zařazena do oblastí podpory současných operačních programů (kromě v rámci OP LZZ a OPFA).
- Téměř neexistuje mezirezortní spolupráce mezi MPSV a MPO, která by mohla být cestou ke koordinaci finančních zdrojů pro sociální podniky.
- Sociální podniky mají jen malý nebo žádný přístup k financování začátku a rozvoje podnikání, což je výsledkem malého povědomí finančních institucí o sociálním podnikání. To je způsobeno nekonvenční organizační strukturou některých sociálních podniků a finanční situací těch, které jsou zakládány znevýhodněnými skupinami.
- Neexistují finanční instituce, které by se na podporu SP specializovaly. Sektor mikrofinancí není v ČR rozvinutý.
- Není využíváno možnosti daňově zvýhodnit sociální podniky alespoň na počátku jejich podnikání.
- Není řešena otázka překlenovacího příjmu v období, kdy znevýhodněné nezaměstnané osoby začínají svou živnost, tedy už nejsou nezaměstnaní, ale zároveň ještě generují velmi omezený nebo žádný příjem. Je potřeba nastavit motivační a podpůrný nástroj pro budoucí OSVČ či podnikatele.

Jak tento problém řeší navrhovaný globální grant?

- GG SE přináší jednorázovou finanční podporu v podobě nevratné dotace nově vzniklým sociálním podnikům nebo existujícím podnikům na novou sociálně prospěšnou aktivitu, z níž bude možné uhradit investiční náklady, mzdy, školení managementu a zaměstnanců atd.
- GG SE nemůže řešit otázky podpory existujících sociálních podniků v jejich rozvoji, zavádění mikropůjček a dalších finančních mechanismů jako jsou daňová zvýhodnění nebo překlenování příjmů začínajících podnikatelů.

Naše doporučení:

- Podporovat iniciativy umožňující přístup k financím pro podnikatele/OSVČ z cílových skupin a těm, kteří nemohou dostat půjčku od bank (ve Velké Británii známé jako CDFI¹³⁵), t.j. podporovat vznik specializovaných finančních institucí/iniciativ a mikrofinančních iniciativ pro sociální podniky. *(Bylo by potřeba nejprve pověřit studii proveditelnosti v rámci OPPI a ve spolupráci s Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou - ČMZRB).*
- Informovat pracovníky MPO o problematice sociálního podnikání, spolupracovat na začlenění sociálních podniků do programů podpory, zejména pak těch realizovaných ČMZRB. *(Mohlo by to být jedna z aktivit v rámci vertikálního maintreamingu NTS C. MPO a ČMZRB by měly v příštím programovacím období sociální podniky plně uznávat, zahrnout je do svých programů a považovat je z hlediska finanční podpory za běžné)*

¹³⁵ **Community Development Finance Institutions** (Finanční instituce komunitního rozvoje) ve Velké Británii poskytují finance (zejména úvěry) malým podnikům ve znevýhodněných komunitách, sociálním podnikům a podnikům zakládaným znevýhodněnými skupinami.

podniky, které musí splňovat všechny podmínky, např. předložit životaschopný podnikatelský záměr apod., ale které mají zvláštní rysy a potřeby).

- Zohlednění podpory sociálního podnikání a prostředí pro sociální podnikání do všech operačních programů – tzv. Mainstreaming sociálního podnikání. Podpora by měla zohledňovat investiční potřeby, rozvoj řídicích dovedností a dovedností zaměstnanců sociálních podniků, stejně jako poskytování dostupných podnikatelských prostor. Finanční podpora by měla směřovat nejen k sociálním podnikům jako takovým, ale také k organizacím, které budou podporovat a budovat kapacitu sociálních podniků a budou těmto podnikům poskytovat své služby zdarma. *(Mohlo by to být jedna z aktivit v rámci vertikálního maintreamingu NTS C)*
- MPSV ve spolupráci s dalšími ministerstvy (zejména s MPO) může zvážit možnost pro zavedení fiskálních opatření, jako je snížení daní pro sociální podniky zapojené do poskytování služeb považovaných komerčními podniky a jinými organizacemi za neekonomické a pro sociální podniky vytvářející pracovní místa a zaměstnávající osoby ze znevýhodněných skupin.
- MPSV ve spolupráci s úřady práce může zvážit vytvoření překlenovacích/motivačních nástrojů zajišťujících příjmy pro nezaměstnané, kteří by chtěli zahájit samostatnou výdělečnou činnost nebo založit sociální podnik. Tento nástroj by mohl být určen pro dlouhodobě nezaměstnané ze znevýhodněných skupin.
- Osvěta a šíření informací mezi finančními institucemi, které zlepší porozumění sociálnímu podnikání a zvýší možnosti pro financování nových a stávajících sociálních podniků. *(Mohlo by to být jedna z aktivit v rámci vertikálního maintreamingu NTS C)*

Zkušenosti ze zahraničí podporující naše doporučení:

- Daňové úlevy pro sociální podniky (Něm, Špa, VB, Slo)
- Řada **mechanismů překlenovacího příjmu** v období, kdy znevýhodněné nezaměstnané osoby začínají svou živnost (Špa, Něm a VB)
- Sociální ekonomika je podporována i **neveřejnými orgány finanční podpory**, což je zajišťováno soukromými institucemi, které jsou samy často sociálními podniky. Existuje jich hustá síť. (VB, Špa, Něm.)

Například:

- Banka pro sociální ekonomiku (Něm)
- Banka pro ženy (Něm)
- COOP 57 – Družstevní společnost a etická banka (Špa)
- Bussiness Angels pro sociální podniky (VB)
- Finanční instituce komunitního rozvoje (VB)
 - poskytují financování malým podnikům ve znevýhodněných komunitách, sociálním podnikům a podnikům zakládaným znevýhodněnými komunitami
- (Špa) ▪ Alternativní zdroje financování – Instituto Crédito Oficial
 - veřejný institut poskytující úvěry sociálním podnikům
 - využívá koncepty mikroúvěrů a etického financování
- Překlenovací příjem pro znevýhodněné osoby, které začínají podnikat (VB)
 - Pracovní úřad ponechává podporu v nezaměstnanosti lidem, kteří se stanou OSVČ po prvních 8 týdnech, kdy vytvářejí podnikatelský plán a rozjždějí podnikání.
 - OSVČ získávají celou řadu dalších podpor v rámci programů New Deal, kdy například čerpají podporu v nezaměstnanosti po dobu školení a tzv. testovacího podnikání. Tyto programy jsou zejména pro osoby ve věku 18 – 24 a 50+.
- Platba podpory v nezaměstnanosti na několik měsíců dopředu (Špa)
 - Ve Španělsku mohou nezaměstnaní, kteří chtějí začít podnikat, dostat podporu v nezaměstnanosti na několik měsíců dopředu.

6. Oblast veřejných zakázek jako prostor pro podporu sociálních podniků

- Sociální podniky čelí obtížím při získávání veřejných zakázek a navíc mohou čelit předsudkům, pokud nejsou úředníci rozdělovající veřejné zakázky dobře informováni o fenoménu sociálního podnikání.
- Instituce veřejné správy by měly dosahovat vedlejších sociálních a environmentálních pozitivních dopadů prostřednictvím zadávání veřejných zakázek. To jim mohou umožnit sociální podniky, aniž by musela veřejná správa vynaložit finance navíc.
- Zohlednění sociálního významu sociálních podniků v systému udělování veřejných zakázek může představovat důležitý nástroj jejich podpory a rozvoje.

Jak tento problém řeší navrhovaný globální grant?

- GG SE není na toto téma zaměřen.
- IP, který bude GG SE doprovázet, ale již může být přidělen na základě níže doporučených postupů.

Naše doporučení:

- Vydání odpovídajícího prováděcího předpisu (nařízení vlády) ve smyslu ust. § 101 odst. 4 zákona o veřejných zakázkách (*Spolupráce mezi členy NTS C a zákonodárci, např. v rámci aktivit vertikálního mainstreamingu NTS C*)
- Zvyšování povědomí mezi veřejnou správou o přínosu sociálních podniků a jejich významu při realizování veřejných zakázek. (*Mělo by to být realizováno v rámci aktivit vertikálního mainstreamingu NTS C*);
- Zpracování příručky/návodu pro zaměstnance veřejné správy, jak postupovat při veřejných zakázkách s ohledem na sociální podniky (*Je to možno v rámci aktivit již existujících projektů v rámci NTS C*)
- Budování kapacity sociálních podniků v psaní nabídek a realizaci veřejných zakázek. (*Je možno povzbudit tento typ projektu v rámci budoucích výzev nebo by to mohlo být jedna z aktivit v rámci projektů, které jsou nebo budou implementovány v této oblasti*);
- Stanovení speciálních podmínek pro podniky účastnící se výběrových řízení, jako například existence a dodržování politik rovných příležitostí pro všechny a zásad nediskriminace (národnostní a etnické menšiny, cizinci, postižení, principy rovnosti žen a mužů), šetrnost k životnímu prostředí atd.

Zkušenosti nejen ze zahraničí podporující naše doporučení:

Ve Velké Británii jsou vytvářeny zvláštní politiky a metodiky pro veřejné zakázky a zapojení SP do procesu jejich zadávání.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (DTI - Department of Trade and Industry) – oddělení pro podporu sociálního podnikání zpracovalo prvního průvodce veřejnými zakázkami pro sociální podniky.

http://www.nearbuyou.co.uk/shared_asp_files/uploadedfiles/EE573F2F-5432-

[445A-B72A-6F4867EBED54}_procure_text.pdf](#)

Kancelář vice-premiéra, tým pro místní veřejné zakázky (Local Government Procurement Team), zpracovala národní strategii pro veřejné zakázky v roce 2003, která jasně hovoří o důležitosti dodávání veřejných zakázek sociálními podniky a definuje kroky, které je potřeba učinit k povzbuzení SP a NNO, aby se účastnily výběrových řízení na veřejné zakázky.

http://www.nearbuyou.co.uk/shared_asp_files/uploadedfiles/ABEFC1D4-6695-4C49-9A66-5D2DE53CACHED_odpm_locgov_024923.pdf

Ministerstvo financí (HM Treasury) v roce 2002 vydalo publikaci o roli neziskového sektoru v dodávání služeb, která ukládá veřejné správě, jak lépe spolupracovat s neziskovým sektorem včetně sociálních podniků při poskytování vysoce kvalitních veřejných služeb.

Národní zdravotnická organizace (NHS) zorganizovala školení pro úředníky, kteří měli na starost veřejné zakázky, aby zvýšila jejich porozumění a spolupráci se sociálními podniky.

Některé místní úřady zařadily sociální klauzuli do požadavků vypisování výběrových řízení na veřejné zakázky, která obsahovala například povinnost poskytovat školení a vytvářet místní pracovní příležitosti. Tato klauzule automaticky vyloučí z uchazečů o veřejné zakázky ty podniky, které nenaplňují určité sociální cíle.

V ČR už také existují první iniciativy, které se zabývají veřejnými zakázkami a účastí subjektů sociální ekonomiky na nich. První z takových iniciativ vznikla v rámci projektu „H/R/D/I“ občanského sdružení Nový prostor podpořeného v rámci Iniciativy Společenství EQUAL. Projekt končí v srpnu 2008 a jeho výstupem by měl být návrh přenosu metodiky a dobré praxe z Velké Británie.

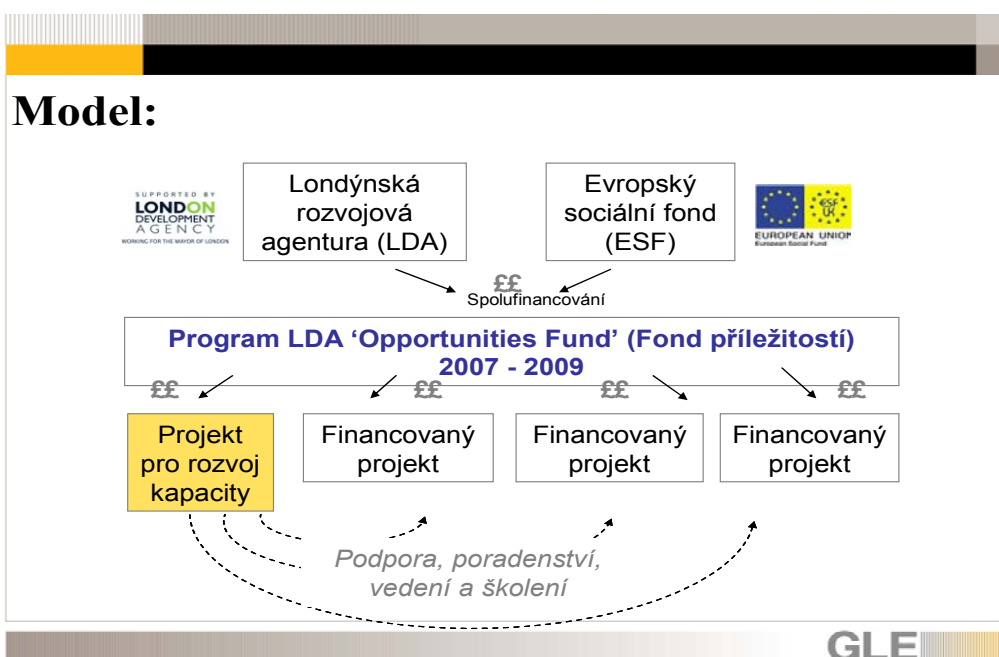
Dalším podobným projektem, který běží od listopadu 2007 a bude pokračovat do roku 2009, je projekt Otevřené společnosti, o.p.s. „Podpora sociální ekonomiky skrze rozvoj zadávání veřejných zakázek“, podpořeného CEE Trust. Výstupem projektu by měl být praktický průvodce zadáváním veřejných zakázek zohledňující sociální cíle a podporující rozvoj sociální ekonomiky.

Rozvoj sociální ekonomiky prostřednictvím budování kapacity organizací třetího sektoru

Jedním z hlavních motorů rozvoje sociálního podnikání jsou organizace třetího sektoru, které se v rámci svého osamostatňování od státních a evropských grantů a dotací postupně stávají sociálními podniky. Celá řada organizací třetího sektoru již nyní vyvíjí výdělečné podnikatelské aktivity, ale jsou jen malou částí jejich aktivit, nebo neidentifikuje sama sebe jako sociální podnik, což omezuje jejich další rozvoj. Transformace organizací třetího sektoru v sociální podniky významně přispěje k profesionalizaci a konkurenceschopnosti tohoto sektoru a tím k rozvoji sociální ekonomiky. ESF nabízí možnost budovat kapacitu organizací třetího sektoru včetně v oblasti sociálního podnikání. Níže uvádíme příklad, jak budování kapacity v praxi funguje ve Velké Británii (v Londýně):

Projekt pro budování kapacity příjemců v rámci OP ESF nabízí praktická školení zaměřená na finanční řízení, audit, projektové řízení atd. Školení zahrnují i **strategii pro ukončení a zajištění udržitelnosti projektu**, které zvýší povědomí organizací třetího sektoru o **rozvoji sociálního podnikání**. Tato školení také rozvíjejí jejich dovednosti potřebné pro získání finanční nezávislosti a zajištění budoucí udržitelnosti.

Projekt pro budování kapacity může podporovat všechny nebo některé¹³⁶ organizace realizující projekty v rámci dané oblasti podpory (viz tabulka níže) a poskytovat dlouhodobou pomoc příjemcům OP ESF (t.j. po celou dobu trvání jejich projektu spolufinancovaného z ESF), aby mohli rozvíjet jejich dovednosti potřebné pro účinnou implementaci jejich projektu, ale i pro získání finanční nezávislosti a zajištění budoucí udržitelnosti.



¹³⁶ v tomto případě jsou organizace vybrány na základě analýzy rizik

Projekt pro budování/rozvoj kapacity je ve Velké Británii vybírán na základě výzvy k překládání projektů, v rámci které je každý projekt financován jako samostatný projekt zvyšující kapacitu jiných projektů financovaných z této priority (či oblasti podpory). Projekt pro budování kapacity má stejné podmínky a povinnosti jako všechny ostatní projekty (žádost o grant, monitorovací zprávy, žádosti o platbu, prokazování výdajů na základě faktur, atd.). Tento fakt je velkou výhodou, protože to znamená, že projekt pro budování kapacity rozumí velice dobře situaci a potíží, kterým příjemci ESF čelí, a může proto příjemcům ESF velice prakticky pomoci. Další důležitou výhodou projektu pro budování kapacity je, že poskytuje praktická školení (cvičení, *learning-by-doing*, podpora přímo na pracovišti příjemců, atd.). Protože nepodporuje přípravné, řídicí, monitorovací a kontrolní činnosti příslušného OP, není považován za klasickou technickou pomoc (tzn. nepočítá se v procentech TP v rámci OP), ale za opatření na budování kapacity v rámci dané oblasti podpory. **To znamená, že výdaje na projekt pro budování kapacity spadají do nákladů příslušného prioritního opatření a nejsou hrazeny z rozpočtu na aktivitu Technické pomoci¹³⁷.** Tento fakt umožňuje účinně podporovat příjemce ESF bez toho, aby se vyčerpala částka alokovaná na technickou pomoc.

Doporučujeme proto, aby podobný/é projekt/y pro budování kapacity byl/y realizován/y v rámci OP LZZ 2007-13. Doporučujeme, aby tento projekt na budování kapacity byl implementován v rámci priority 3 OP LZZ nebo aspoň v rámci daných oblastí podpory padající pod prioritu 3 OP LZZ, aby pomohl příjemcům priority 3 (t.j. zejména organizacím v oblasti sociální integrace) na cestě k soběstačnosti a sociálnímu podnikání. Pilotní projekt pro budování kapacity byl měl trvat 2 nebo 3 roky (podle toho, na jak dlouho příjemci dostávají grant z OP LZZ), a pokud se jeho evaluace ukáže jako úspěšná, mohla by se tato dobrá praxe rozšiřovat do jiných priorit OP LZZ nebo dokonce i do jiných OP spolufinancovaných z ESF. **Tento projekt pro budování kapacity by poskytoval dlouhodobou pomoc těm organizacím, které mají zájem o sociální podnikání, ale nemají zatím dostatečnou kapacitu pro získání přístupu ke GG SE a tím i k podpoře z individuálního projektu, který bude určen jen pro žadatele o GG SE.**

¹³⁷ Toto pravidlo platí i pro Českou republiku.

IV. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník k evropskému výzkumu

Social Economy

GENERAL ANALYSIS OF SOCIAL ECONOMY MODELS

(up to 12 pages in total for questions 1 to 6, and up to 6 pages in total for question 7, i.e. around 2 pages per case study)

1. Definition of the meaning of social economy in your country

2. Overviews

2.1 Outline a short historical overview of the evolution of the social economy in your country for the last 10 to 15 years (If other key developments are crucial even 15 years ago, please include it) - We are mainly interested in finding out when, why and how the social economy became a subject of interest

2.2 Outline a short description of the development process of the legislative background for social economy

2.3 What is the current legal framework in which they move?

3. Social Economy Actors

3.1 Which are the main actors of social economy operating in your country (mutuals, associations, cooperatives, foundations, etc)?

3.2 Provide some data about them (total numbers, workers employed: unpaid /paid, female/male, % of disadvantaged people working in, total incomes)

3.3 Which are the main services they can provide for?

3.4 Which groups (ideally in %) are the most frequently targeted by the main actors of social economy (i.e. disabled people, women returners, immigrants, long-term unemployed, elderly people, etc)?

4. Public Policies

4.1 Which are the main current policies supporting the social economy in your country?

4.2 Who are the main current institutions involved in designing these policies in your country? And how are these policies coordinated between the different institutions (i.e. how do they split up the responsibilities for social economy between the different institutions? Is there an inter-ministerial commission/unit which ensures the coordination between the line ministries? etc)

5. Financial Support

5.1 What are the public sources of funding for the development of the social economy (Local, Regional, National and especially through the EU structural funds)?

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

5.2 Are there any non-public source(s) of funding used for the development of the social economy?

5.3 What are the control systems of the utilisation of these sources of funding (especially for the EU structural funds)?

6. Other kind (s) of support

6.1 Describe the other kind (s) of support designed for the development of social economy (trainings, non-financial support, etc)

7. Three good practice examples from your country (it could be an example of the programme level – grant scheme or at the project level) – the case study template is provided below and should be filled in for each good practice case study.

Template for case studies
Name of project:
City or region:
Project delivery area:
How the project is financed?
Project summary:
Project outputs and outcomes:
Delivery partners:
How successful was the project:
What were the main barriers or difficulties found during the project implementation?
How the project fit with local, regional or national policies?
Which elements of the project are transferable?
Top Tips (When is possible to contact the project manager) What top tips could you give to policy makers looking to implement a similar initiative in their areas? For example : -Working with partners? -Effective delivery? -Reaching hard to reach groups -Engaging the private sector? -Raising finance? -Marketing?

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Příloha č. 2: Dotazníky k realizovaným projektům SE v ČR

CIP EQUAL, opatření 2.3/2.4:

Název projektu	Rozvoj sociálních služeb a reintegrace žen do trhu práce v malých sídlech venkovských oblastí
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Farní charita Starý Knín Nám. Jiřího z Poděbrad 47 262 03 Nový Knín
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Stanislava Krejčíková (+420) 724 236 152 fch-stary-knin@volny.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	42 798 913 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 17)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Cíl: změnit situaci na trhu práce v oblastech malých vesnic v celé ČR v souvislosti s poskytováním sociálních služeb Cílové skupiny: ženy po mateřské dovolené, ženy v předdůchodovém věku Inovativní postup při zaměstnávání žen ve venkovských oblastech - Manuál zavádění sociálních služeb na venkově a dokreslující umělecko-instruktážní film Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Rozvoj sociální firmy
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Fokus Praha, o.s., Dolákova 24, 181 00 Praha 8 – Bohnice www.fokus-praha.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Mgr. Radka Erbanová +420 283 853 466 erbanova@fokus-praha.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	9 636 358 Kč (Pozn.: dle PWC: 9 740 498 Kč)
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 18)
Stručný popis projektu	Cíl projektu: Vytvoření teoretického modelu sociální firmy a jeho ověření na chodu dvou sociálních firem vytvořených v rámci

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

• Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	projektu Cílové skupiny: zdravotně i sociálně znevýhodněné osoby na trhu práce (zejména fyzicky postižení, mentálně postižení, duševně nemocní, bývalí uživatelé návykových látek, lidé bez domova a osoby po návratu z vězení) Aktivita: - vytvoření teoretického modelu sociální firmy (publikace o sociální firmě, standardy sociální firmy) - provoz dvou sociálních firem a ověřování teoretického modelu na jejich chodu - propagace modelu sociální firmy – webové stránky, konference, semináře, propagační materiály, média, lobbying Výstupy: - publikace Sociální firma – výzva v podnikání 21.století, brožura Standardy sociální firmy – česká i anglická verze (k dispozici na www.socialnifirmy.cz v elektronické verzi, tištěná verze na vyžádání) - ověřování teoretického modelu na chodu sociální firmy Zahrada (vznikla transformací z chráněné dílny, zaměstnává lidi s duševním onemocněním) a Café Therapy (zaměstnává bývalé uživatele návykových látek) - webové stránky www.socialnifirmy.cz, letáky o sociální firmě, 3 uskutečněné konference, 2 semináře, články v médiích (tištěná média, rozhlas, TV) Realizace projektu 08/2005-05/2008 (ukončení projektových aktivit), administrativní ukončení do 07/2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	administrativní náročnost při realizaci projektu

Název projektu	Beskydy pro všechny
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	KAZUIST, s.r.o. Družstevní 294 739 61 Třinec http://www.projekt-beskydy.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Jarmila Šagátová, Jana Szczuková 558 335 479 kazuist@kazuist.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	25 678 000 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 39)
Stručný popis projektu	Cíl: rozvoj sociálního podnikání a sociálního cestovního ruchu. Cílové skupiny: osoby ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností, osoby se zdravotním postižením Sociální inkubátor - 5 dílčích produktů:
• Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele]	

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

<i>projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	- informačně-motivační produkt – je brožura (sociální podnik a jeho základní atributy). - diagnostický nástroj „Bilance sociálních kompetencí“ pro měření a případné porovnávání úrovně sociálních kompetencí na vstupu a na výstupu např. z motivačního programu v rámci kterého je pilotně ověřována. - motivační program zaměřený na rozvoj kompetenci pro sociální podnik - rekvalifikační vzdělávací program „Jak založit a vést sociální podnik“. - poradenský nástroj „Tutoring. probíhá formou skupinových diskusí (tzv. tutoriálů) zástupců sociálních podniků s odborníky na dané téma Sociální observatoř - dílčí produkty: - certifikovaná značka Bez Bariér - přidělována zařízením v ubytovacích a stravovacích službách - certifikační kritéria - pravidla certifikace a kritéria bezbariérovosti - databáze zařízení - na webu www.jedemetaky.cz, do které jsou zařazena všechna zařízení, která podstoupí proces certifikace Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Společně k integraci klientů Domu na půli cesty na trh práce
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Sdružení pěstounských rodin Anenská 10 602 00 Brno http://pestouni.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Svatava Škantová 543 331 718 pestouni@pestouni.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	7 146 997 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 42)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivit [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud]	Cíl: řešení otázek ústavní výchovy, rozvoj funkční ekofarmy jako prostředku k cestě po částečné soběstačnosti (sociální podnik) Cílové skupiny: mladí lidé odcházející po dosažení plnoletosti z ústavní péče (klienti Domu na půli cesty ve Velkém Dvoře u Pohořelic), sociálně znevýhodnění mladí lidé v obtížné životní situaci vytvoření pracovní-vzdělávacího programu zaměřeného na práci v ekologickém zemědělství a jeho realizace v areálu Domu na půli cesty metodický pokyn, který se ve věnuje komplexnímu přístupu

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

<i>byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	k osobám cílové skupiny od přijetí „klienta“ (popis podmínek a proces přijetí), jeho vyškolení a vzdělávání (kurzy výpočetní techniky, sociálního citění a sociálních dovedností, kurzy k získávání pracovních návyků) až po jeho umístění na trhu práce. Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Sociální ekonomika v ČR
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	ORFEUS Sdružení 39 140 00 Praha 4 http://www.hefaistos.org
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Josef Slobodník 222 310 209 reditel@orfeus-cr.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	41 450 000 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 53)
Stručný popis projektu - Cíl - Cílové skupiny - Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] - Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] - Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Cíl: nalezení možností, způsobů a podmínek pro vytvoření příležitostí, které by umožnily skupinám ohrožených sociální exkluzí vrátit se na trh práce Cílové skupiny: dlouhodobě nezaměstnaní, zdravotně postižení, mladí lidé Projekt se zabývá zpracováním základních axiomů sociální ekonomiky. Součástí projektu je zpracování návrhů v oblasti legislativy (daní, finančnictví, školství apod.). Metodické postupy a návody pro obce a cílové skupiny - návody a typy konkrétních postupů práce s klientem. V přílohové části jsou pomocné dokumenty - vzor dotazníku, seznam zvláště vhodných profesí pro osoby se zdravotním postižením, základní přehled stávajících zákonů dotýkajících se jednotlivých cílových skupin, vzor záznamu ze supervize, přehled axiomů sociální ekonomiky a glosář pojmů v české a anglické mutaci Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Komunitní plánování jako nástroj pro posilování sociální soudržnosti
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Centrum komunitní práce Koněvova 18 400 01 Ústí nad Labem http://www.komunitniplanovani.com
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Lenka Krbcová Mašínová 475 205 114 krbcovamasinova@ckpul.cz

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	10 258 600 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 76)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Cíl: posílení kapacity organizací pracujících v sociální ekonomice Cílové skupiny: všechny sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel - vytvořit praktické manuály a metodiky v oblasti plánování regionální sítě sociálních a komunitních služeb, standardizovat procesy komunitního plánování a posílit informační a organizační kapacity NNO ve 3 vybraných místech ČR - vyvinout vzdělávací moduly pro sociální manažery – zaměstnance v sociálním sektoru v oblasti komunitního plánování a studenty denního studia Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (UJEP) s podporou v e-learningové platformy - zpracovat analýzu stavu sociální ekonomiky, role NNO v oblasti zaměstnávání a srovnávací studii o metodách využívaných v procesu plánování (komunitního plánování) v zemích rozvojového partnerství - vytvořit projekty, které vytvoří nové pracovní příležitosti pro znevýhodněné skupiny na trhu práce ve třech vybraných regionech - realizace místní marketingové strategie pro podniky utvářející sociální ekonomiku - provozovat regionální webový systém sociálních služeb - přizvat ke spolupráci úřady práce a zaměstnavatele a vytvořit nové místní kooperační sítě a prosazovat výstupy do národních a regionálních politik České republiky Výběrové kurzy pro studenty oboru sociální práce na UJEP ÚL Modulově koncipovaný celoživotní vzdělávací program (12 modulů) Metodiky komunitního plánování - soubor 10 praktických a jedné vstupní metodiky, které mají stabilizovat a sjednotit postupy a procesy, které by měly změnit místní a regionální kontexty v plánování sítě služeb a zvýšit dostupnost a adresnost služeb pro znevýhodněné skupiny obyvatel
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Rozvoj sociálních služeb a vzdělávání pracovníků v sociálních službách
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Úřad práce v Chrudimi 537 01 Chrudim http://www.cestakekvalite.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Helena Tuhá 469 613 211 helena.tuha@cr-net.cz
Celkové náklady projektu	11 919 757 Kč

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

v Kč (z toho získaná finanční podpora)	
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 87)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivit <i>[příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt ukončen]</i>	Cíl: rozšíření nabídky sociálních služeb v pardubickém kraji směrem k terénním službám Cílové skupiny: nezaměstnaní Projekt se zabývá analýzou vzdělávání pracovníků v sociálních službách a porovnáním se zahraničím. Pomocí školení a kurzů projekt připravuje pracovníky na nové přístupy a typy služeb. Cílené šíření informací umožní, aby i lidé z menších obcí o službách věděli. Ve spolupráci s obcemi bude odzkoušen systém fungování služeb v domácnostech klientů a možnosti zaměstnávání nových pracovníků a financování služeb. Kurz Manažer v sociálních službách - 10 modulů se zaměřením na potřeby vedení zařízení sociálních služeb Doba realizace: 10/2005 – 8/2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Vytvoření nové služby pro pracovní integraci skupin ohrožených sociální exkluzí
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Nový Prostor Pod Svahem 12 147 00 Praha 4 http://www.equal.novyprostor.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Jakub Chudomel 220 199 301 equal@novyprostor.com
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	36 177 000 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 108)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivit <i>[příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) –	Cíl: přenesení inovativních prvků z oblasti sociálního podnikání a rozvoje lidských zdrojů ze zemí EU Cílové skupiny znevýhodněné skupiny na trhu práce Zpracování komparativní studie, která poskytne přehled o nástrojích, praxi a vlivu sociálního podnikání na zvyšování zaměstnanosti cílových skupin v EU. analýza vybraných zaměstnavatelů v oblasti strategií rozvoje lidských zdrojů. Zmapování znalostí v oblasti „diversity managementu“ a snaha o adaptaci tohoto nástroje do českých podmínek. Vývoj různých komponent nové služby sociálního podnikání vč.školicího programu pro uživatele nově vyvíjené služby sociálního podnikání na bázi osobnostního rozvoje a tréninku klíčových kompetencí. metodika rozvoje klíčových kompetencí pro osoby se ztíženým

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	přístupem na trh práce Představení konceptu diversity managementu v kontextu řízení lidských zdrojů Představení nového konceptu oblasti zadávání veřejných zakázek v kontextu sociální ekonomiky Podpora vzniku nových sociálních podniků Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Umírat doma je normální
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Hospicové občanské sdružení Cesta domů Bubenská 3 170 00 Praha 7
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Lucie Přádová 283 850 949 lucie.pradova@cestadomu.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	2 313 000 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 432)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Cíl: prosazení legislativních změn, které umožní pečovat o umírající doma za podmínek, které nediskriminují na trhu práce a v obecném povědomí Cílové skupiny: terminálně nemocné osoby Zpracování a prezentace dat a statistik z dokumentace mobilního hospice Cesta domů, konzultace s právníky, experty a odbornými poradci, vypracování podkladů dle zadání pojišťovny, zpracování alternativ návrhu pro kód mobilního hospice, konzultace s vedením dalších hospiců a s asociací hospiců. Legislativní vydefinování specifík paliativní specializované domácí péče – návrh připomínek. Návrh kódu pro financování specializované paliativní domácí péče Návrh připomínek do novely zákona O sociálních službách a paragrafu na uvolnění z práce z důvodu terminálně nemocné osoby. Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	Podnikání v sociální ekonomice
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	SČMVD Praha, www.scmvd.cz , Václavské nám.21, 113 60 Praha
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Lucie Brancíková, manažer projektu, 224109255, 724966817, fax 224109348, brancikova@scmvd.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční	3 880 000,- (100%) (Pozn. dle PWC 4 811 800,- Kč)

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

podpora)	
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL - dodatečná výzva 2007 (projekt č. 0440)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Cíl: osvěta k podpoře sociálního podnikání v širším kontextu, chápání principů, cílů a atributů – včetně finančních a místního rozměru (enviro). Prezentace v menších městech a aglomeracích, kde je detekováno příznivé prostředí – podpora ze strany mediálních partnerů a zainteresovaných institucí. Cílové skupiny: Znevýhodnění v širším smyslu, nejen zdravotně, sociálně, ale i regionálně. Motivační film, jednorázové osvětové - vzdělávací akce s účastí VIP a autorit, web, edice publikací (Projekt v začátku realizační fáze, ze 6-7 akcí uskutečněny zatím 2) Doba realizace: 11/2007 – 06/2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Problémem jediné techniky získání optimální struktury účastníků akcí (závisí na místních podmínkách a nositelích neformálních informací) – nelze usuzovat ze dvou akcí

CIP EQUAL, opatření 2.1:

Název projektu	Sociální družstvo a podnik
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	SČMVD Praha, www.scmvd.cz , Václavské nám.21, 113 60 Praha
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Karel Rychtář, 224109254, 603447370, rychtar@scmvd.cz , fax 224109348 František Šujan, 542213367, 724966819, sujan@scmvd.cz , fax 542211118
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	15 262 600 Kč 100%
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL (projekt č. 0082)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) –	Cíl: Podpora vzniku sociálních družstev a podniků v regionech Moravy a Vysočiny, vytvoření sítě 5 poradenských center, výběr, motivace, vzdělávání členů a manažerů, metodologie, manuály a podklady, dobré příklady, diseminace, mainstreaming, zhodnocení analýz a legislativní návrhy. Cílové skupiny: primárně OZP v produktivním věku, sekundárně ostatní znevýhodnění na trhu práce. Koordinace a financování příjemce, komunikace se zaměstnavateli AZPP ČR, cílová skupina NRZP ČR, vzdělávání OHK Brno, publikační činnost VP Bruntál, ostatní partneři mimo ÚP provoz region. center, ÚP-trh práce Projekt zaměřen více prakticky – bilance k 31.1.2008: cca 1800

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	oslovených osob v cílové skupině, 300 osob v motivačních seminářích, 143 osob v manažerských fázích, založeno již 10 družstev, vzniklo cca 5 živností, 1 s.r.o., cca 60 pracovních míst, dalších cca 15 osob našlo zaměstnání. Vytvořeno několik metodika manuálů spíše praktického zaměření, inovativním prvkem je model „obecního družstva či družstva mikroregionu obcí“. Uskutečněny semináře a konference, mezinárodní konference v Praze 15.-16.11.2007 Doba realizace: 10/2004 – 04/2008 (uvažujeme o prodloužení do 07 – 08/2008)
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Zpočátku problémy s administrativou a technickou podporou, postupně zlepšení, dnes pouze dílčí problémy nesystémového charakteru, zvládáme

Název projektu	Zaměstnej sám sebe
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Sdružení CEPAC – Morava, Jeremenkova 1142/42, detašované pracoviště Březinova 7, 772 00 Olomouc http://www.cepac.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Ing. Antonín Plíska, +420 587 438 299, antonin.pliska@cepac.cz , +420 724 804 690
Partner (partneři) nositele projektu [pokud měl nositel projektu partnera/partnery]	
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	18 120 000 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	EQUAL
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti)	Cílem projektu je vytvořit materiální a odborné podmínky pro realizaci kurzu pro osoby navracející se na trh práce po rodičovské dovolené – začínající podnikatele, kombinovanou formou vzdělávání prostřednictvím uplatnění eLearningu. Hlavními aktivitami jsou: příprava 6 vzdělávacích modulů v eLearningové formě, implementace SW vybavení, příprava a odzkoušení provozu HW zázemí, odborné vyškolení lektorů a pilotní ověřování chodu této kombinované formy studia ve dvou typech kurzů, každý ve dvou skupinách uchazečů. Vedlejším neméně důležitým cílem projektu je převzetí použitelných zkušeností našich mezinárodních partnerů v projektu mezinárodního partnerství TCA, tj. z Francie, Portugalska a Belgie. Projektové cíle: Příprava osob vracějících se na trh práce po rodičovské dovolené na vlastní podnikání. Cílové skupiny: Ženy na i po rodičovské dovolené a muži ve srovnatelné situaci Doba realizace: 07/2005 – 12/2007 Newslettery, bulletiny, konference Česká ves

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	

Název projektu	INNOSTART – Komplexní program podpory začínajících podnikatelů ze znevýhodněných skupin v Ústeckém kraji
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Rekvalifikační a informační centrum, s.r.o. RIC Most Báňská 287 434 01 Most http://ric-most.cz/
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Mgr. Kristýna Drienová, +420 476 104 912, ric_most@azit.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	Cca 5% vrátí zpět do konce projektu / 19 296 600 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	EQUAL, Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky
Stručný popis projektu - Cíl - Cílové skupiny - Aktivity [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] - Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] - Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) - Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) - Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Hlavním cílem Projektu INNOSTART je vytvořit a ověřit fungující regionální strukturu pro podporu znevýhodněných osob při zahájení jejich samostatné výdělečné činnosti, a tak podpořit počet pracovních míst pro OSVČ v Ústeckém kraji. Hlavní aktivity Projektu jsou zaměřeny na vytváření nových inovativních produktů pro podporu zakládání malých podniků, na vývoj udržitelných podpůrných struktur v rámci místních, regionálních i evropských společenství a identifikování místních a regionálních inovativních příležitostí k zahájení podnikání a zvýšení zaměstnanosti. Projektové cíle: Vytvoření fungující struktury pro podporu začínajících podnikatelů v Ústeckém kraji. Cílové skupiny: Mladí lidé do 25 let věku Osoby nad 50 let věku Osoby nízkokvalifikované Osoby se zdravotním postižením Osoby dlouhodobě nezaměstnané Lektoři , učitelé, poradci Pracovníci úřadů práce Odborníci z dalších institucí zapojených do rozvojového partnerství Klíčové aktivity: · HELP DESK – budou vytvořeny informační přepážky v prostorách úřadů práce (Most, Litvínov, Louny), kde se zájemci o podnikání od zkušeného poradce dozví potřebné informace · Regionální analýza trhu práce – budou zmapovány příčiny nízkého počtu osob zahajujících samostatně výdělečnou činnost a hlavní bariéry, které jim brání v zahájení podnikání

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

	· vytvoření informačního portálu – bude vytvořen nový internetový portál, kde budou všechny informace o zahájení podnikání, o možnostech vzdělávání a poradenství, o zákonech a ostatních právních předpisech z této oblasti. Portál bude rozdělen na dvě části - pro zájemce o podnikání a pro veřejnost. Všechny informace budou mít jasnou, srozumitelnou formu, přehledné uspořádání, odkazy na další zdroje informací. Budeme zde také zveřejňovat výsledky projektu INNOSTART. · nové poradenské programy – sestavíme programy poradenství pro podporu podnikání, určené speciálně pro znevýhodněné skupiny (zhodnocení vstupních podnikatelských kompetencí, sociální a právní poradenství, následná individuální asistenční péče, přístup k finančním zdrojům) · studijní program „Podnikání krok za krokem“ – je určen pro střední školy, bude začleněn do předmětu Orientace na trhu práce, který je součástí učebních osnov. Seznámí žáky lépe se světem podnikání, aby při rozhodování o svém budoucím profesním zaměření zvažili možnost samostatně výdělečné činnosti jako vhodného způsobu vstupu na trh práce · nové vzdělávací a rekvalifikační programy, zaměřené na podnikání: - o E-PODNIKATEL – pomocí počítače, internetu projde základní kroky při zahájení podnikání, po celou dobu pod vedením zkušeného kouče, se kterým je možné konzultovat konkrétní postup - o SMALL BUSINESS - rekvalifikační kurz prakticky zaměřený na založení a vedení malého podniku - o TUTOR – program určený pro školitele a poradce - o WOMEN AND DEVELOPMENT TAKE-OFF - program je určen pro ženy – podnikatelky rozvíjející vlastní firmu, které potřebují spíše podporu poradenskou, informační, aby daly svému podnikání nový, aktivní impuls. Trénink povedou zkušené, úspěšné regionální podnikatelky. · stáže u zaměstnavatelů - program NETWORK zájemcům o podnikání umožní absolvovat krátkodobé stáže u regionálních firem a odborná praktika, kde poznají chod podniku a všechny jeho činnosti v praxi · všechny nově vytvořené programy budou pilotně odzkoušeny v praxi, zapojit se budou moci zájemci z regionů Mostecko, Litvínovska, Chomutovska i Lounska · při přípravě programů využijeme znalosti a zkušenosti z dalších zemí Evropské unie, se kterými jsme navázali mezinárodní spolupráci. Produkt: brožura Klub úspěšných, mezinárodní síť spolupráce Support Framework, HELPDESK – informační přepážky na úřadech práce, STEP BY STEP – výchova k podnikání na školách Poznatky: Velmi dobře v rámci EQUALu systémově nastavena mezinárodní spolupráce, pozitivem je otevřený prostor pro inovace a hledání nových postupů Doba realizace: 12/2004 – 04/2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Administrativní bariéry, ty ale byly v průběhu projektu odstraněny

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Název projektu	Podnikání bez překážek
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Jihočeská hospodářská komora, Husova 9, 370 01 České Budějovice, www.jhk.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Jana Kostohryzová, +420 382 224 371, kostohryzova@jr-spolecnost.cz , +420 724 981 239
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	11 765 000 Kč rozpočet, odhadované náklady jsou o 1 mil., menší, ovšem projekt stále běží
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	EQUAL
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivit <i>[příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu <i>(mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]</i>	Projekt je zaměřen na podporu dlouhodobě nezaměstnaných, kteří se rozhodnou zahájit podnikání. Filozofií projektu je osvětlit nezaměstnaným výhody i nevýhody podnikání, nabídnout jim doprovod a asistenci při seberealizaci. Zahájení podnikání bude předcházet vzdělávání: psychosociální motivační kurzy, teoretické a praktické vzdělávání a osvojení si znalostí souvisej s podnikáním nebo praxe s přihlédnutím na jednotlivé cílové skupiny. Inovačním prvkem je předpokládané otevření pěti konzultačních míst BENEFIT, sloužících začínajícím podnikatelům k servisu spojeného s podnikáním, a to včetně ročního bezplatného after care a propagace jejich výrobků a služeb. Součástí projektu je mezinárodní výzkum s partnery z Nizozemí, Německa a Itálie zaměřený na potřeby cílových skupin a zavádění již v partnerských zemích existujících a osvědčených nástrojů pro aktivizaci osob z cílových skupin. Projektové cíle: Vytvoření metodiky práce se začínajícími podnikateli. Cílové skupiny: Absolventi všech typů škol, lidé na 45 let věku, osoby se zdravotním postižením, osoby dlouhodobě nezaměstnané a rodiče po rodičovské dovolené Produkt: 3 učebnice pro začínající podnikatele, 3 metodické manuály práce s cílovými skupinami, kurz pro začínající podnikatele, 5 polotních kontaktních center Poznatky: výborně funkční princip partnerství, spokojenost s výstupy, kvalitní mezinárodní spolupráce Výstupy: projekt běží plně podle plánu, úspěšně prodloužen Doba realizace: 17.8.2005 – (po prodloužení) 31.8.2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	žádné

Název projektu	Nová šance - nástroje podpory zaměstnanosti v sektoru služeb ve venkovských oblastech
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	DC VISION, s.r.o., Krnovská 58, 746 01 Opava http://www.dcvision.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Ing. Pavla Witassková, +420 553 654 816, pavla.witasskova@dcvision.cz

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	5 556 771 Kč (100%)
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	EQUAL
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita <i>[příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznátky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt ukončen]</i>	Stručný popis projektu: Hlavním cílem projektu je podpora rozvoje především drobného, a také malého a středního podnikání v podhorských a venkovských oblastech s velkou mírou nezaměstnanosti. Jsou plánovány následující specifické cíle: poskytnutí podnikatelských informací, posílení motivace cílových skupin pro vlastní podnikání, ve spolupráci se zahraničními partnery vývoj softwaru „start-up“, návrh a ověření metodiky na vytvoření jednoduchého grantového schématu pro tvorbu „produktových balíčků ve službách“, publikace „Dobré praktiky“ pro podnikání v sektoru služeb, vytvoření 10 vzorových produktových balíčků a website s informacemi o příležitostech a podporách podnikání. Cílové skupiny: Dlouhodobě nezaměstnaní, nezaměstnaní absolventi, mladí lidé do 25 let a ženy vracející se na trh práce po mateřské dovolené Aktivita: - <u>Nástroje pro podporu začínajících podnikatelů</u> - podnikatelský kaučink, Produktové balíčky služeb, Příručka nejlepších praktik, Check-list, Software Založení podnikání – „Od snu ke skutečnosti“, Případové studie - <u>Internetový kabinet s počítačovou podporou pro cílovou skupinu začínajících OSVČ</u> Výstupy: Projekt stále běží, vše podle plánu Produkt: <u>Informace pro podnikání:</u> Marketingové průzkumy a analýzy, 3D Mapa, Benchmarking, Průzkum nejlepších software pro ženy - podnikatelky Poznátky: Velmi náročná administrativa, doporučení ke kvalitnímu plánování cílů, nepodcenit personální stránku, opakovaně hodnotit progres Doba realizace projektu: 3.8. 2005 – 30.6. 2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Problémy s financováním, schvalováním zpráv, v EQUALu ambiciózní cíl ovlivňování politik, politici bohužel ale nejvíce zájem o spolupráci, mnohé aktivity a jejich dopady se naplno projeví v delším časovém horizontu, mnohdy až po skončení projektu

Název projektu	Podpora stabilizace a re-integrace aktivních seniorů
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	CONEO, s.r.o., Durdáková 38 613 00 Brno, http://www.coneo.cz
Kontaktní osoba nositele	Michal Ondráček, +420 545 212 288, coneo@coneo.cz ,

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

projektu, tel./fax, e-mail	iva@molo.cz , +420 602 711 915
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	16 001 500 Kč (100%)
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita <i>[příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt ukončen]</i>	Důvodem vzniku rozvojového partnerství je nepříznivý trend nárůstu nezaměstnaných nad 50 let věku. Cílem programu je pomoci nezaměstnaným najít co nejvhodnější uplatnění v návaznosti na svůj potenciál. Aktivita: Jedná se o komplexní analýzu potenciálu každého zájemce zahrnující vytvoření individuálního plánu nové kariéry včetně poradenství, koučování, mentorování a rozvoje dovedností ve třech oblastech, které jsou blíže rozepsány v dalších produktech RP. První je tzv. dům koučů. Úkolem domu koučů je především efektivně a za pomoci nově vyvinuté metodiky forem a metod výuky připravovat zájemce na profesi kouče a vytváření specificky zaměřených, navazujících vzdělávacích programů. Druhým je tzv. dům řemesel. Dům řemesel je určen pro skupinu osob s nižším vzděláním, které zároveň disponují dobrými manuálními zkušenostmi a dovednostmi. V rámci tohoto domu probíhá výuka kurzů pro zájemce o řemeslné činnosti. K dispozici je rovněž technické vybavení, kde účastníci mohou realizovat své záměry, např. v prvním období své podnikatelské činnosti. Třetí oblastí je tzv. dům umění, který slouží k rozvoji kreativních schopností s cílem zvýšit zaměstnatelnost cílové skupiny popřípadě podpořit ji v oblasti „sebezaměstnávání“, tedy podnikání. Cílovou skupinou projektu jsou lidé nad 45 let věku.. Výstupy: Produkt: Metodika přípravy individuálního plánu nové kariéry, Metodika přizpůsobování forem a metod výuky pro cílovou skupinu +50 a vytvořené specificky zaměřené vzdělávací programy, Systém vyhledávání, výběru a „řízení“ kontraktorů, Asociace zkušených - Sdružení aktivních seniorů, Účinná metodika a nástroje na ovlivňování veřejného mínění ve prospěch občanů +45 – marketing a propagace projektu, Systém poradenství a následné podpory, Metodika práce s cílovou skupinou pro zaměstnavatele – propojení s individuálním poradenstvím, Metodika individuálního poradenství cílové skupině ze strany úřadů práce, Metodika individuálního poradenství cílové skupině pro hospodářskou komoru (rozvoj podnikání), Metodika pro zřizování inkubátorů tzv. Domů řemesel, Metodika získávání informací o diskriminaci cílové skupiny pro státní instituce, Systém podporující možnost profinancování podnikatelských záměrů u začínajících podnikatelů této cílové skupiny v koordinaci s bankovním systémem, Poznatky: Doba realizace:
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	
Název projektu	Podpora zaměstnanosti na venkově prostřednictvím poskytování

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

	mikropůjček a vzdělávání venkovského obyvatelstva
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Centrum pro komunitní práci západní Čechy, Americká 29, 301 38, Plzeň, http://www.cpkp.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Tomáš Svoboda tomas.svoboda@cpkp.cz , +420 777 793 725
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	6 897 069 Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CIP EQUAL
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita <i>[příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]</i> • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost <i>[pokud byl projekt ukončen]</i>	Cílem projektu je zvýšit možnosti zaměstnatelnosti venkovského obyvatelstva pomocí podpory podnikání (vzdělání, mikropůjčky, poradenství a pomocný servis) a pomocí vzdělávacích aktivit na zorientování se v nabízených službách na podporu nezaměstnaných pro ty, kteří nemohou nebo nechtějí podnikat. Cílové skupiny: Nezaměstnaní na venkově, Podnikatelé na venkově Cíl projektu bude naplněn prostřednictvím těchto aktivit: • Komparativní studie „Malý úvěr pro podnikatele na venkově“ jejímž cílem je analýza drobných úvěrových schémat v ČR a v zemích s podobným historickým vývojem (Polsko, Slovensko) (CpKP ZČ, RRA PK) • Realizace terénního výzkumu „Bariéry podnikání na venkově“ (CpKP ZČ) • Na základě těchto studií bude zpracováno „Úvěrové schéma pro podnikatele na venkově“ (CpKP ZČ, RRA PK) • Ekonomická a právní analýza navrženého úvěrového schématu • Na základě výzkumu „Bariéry podnikání na venkově“ je sestaven kurz „Základy podnikání“, který bude pilotně realizován v mikroregionu Moštěnka (CpKP StM, DSO Moštěnka, HK Přerov a UP Přerov) • Na základě analýzy nabídky služeb v oblasti podpory zaměstnanosti je sestavena metodika „Zorientování se v nabídce z oblasti podpory zaměstnanosti“ (CpKP StM, DSO Moštěnka, HK Přerov a UP Přerov) • Kampaň k výstupům projektu formou regionálních workshopů v Plzeňském a Olomouckém kraji a národní konference v Praze (celé RP) Na základě těchto aktivit vzniknou tyto výstupy projektu: • Sestavení úvěrového schématu, který bude určen pro podnikatele na venkově (CpKP ZČ, RRA PK) • Vytvoření akreditovaného kurzu „Základy podnikání“, který bude navázán na vytvořené úvěrové schéma (CpKP StM, DSO Moštěnka, HK Přerov a UP Přerov) • Zpracování obecné metodiky „Zorientování se ve

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

	finančních podporách pro podnikatele na venkově“ (CpKP ZČ, RRA PK) • Zpracování obecné metodiky „Zorientování se v nabídce nefinančních služeb pro podporu zaměstnanosti“ (CpKP StM, DSO Moštěnka, HK Přerov a UP Přerov) Produkty: • Zpracovaný komplexní systém podpory podnikání na venkově, který se bude skládat z úvěrového schématu a vzdělávacího modulu, jenž bude zaměřen a vzdělávání podnikatelů a zvýšení informovanosti o podporách a službách pro nezaměstnané. V současné době se zpracovává. Jeho dílčí komponenty je možné získat na internetových stránkách www.cpkp.cz • Publikace „Financování rozvoje venkova“ • Publikace „Venkovský podnikatel“ Poznatky Problémy s implementací produktu - nedostatečný zájem orgánů odpovědných za podporu rozvoje venkova v rámci programů SF EU pro období 2007-2013 o podporu podnikání vůbec. Nedořešené kompetenční překryvy mezi MPO (ČMZRB a CzechInvest), kraji a Ministerstvo zemědělství (Státní zemědělský intervenční fond) v oblasti podpory podnikatelů na venkově vyústilo ve faktickou neexistenci speciálních programů na podporu nezemědělských podnikatelů na venkově (nebo zemědělců rozšiřujících svoji činnost o nezemědělské aktivity), ačkoliv jejich podmínky speciální přístup vyžadují. Jejich podpora prostřednictvím Programu rozvoje venkova je nedostatečná a značně omezená. Doba realizace projektu: 15.12.2004 – 30.6.2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Viz. poznatky

Název projektu	Europodnikatelka 21.století
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Asociace podnikatelek a manažerek ČR, o.s. Plzeňská 221/130, 150 00 Praha 5, http://www.apmcr.cz/ http://www.europodnikatelka.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Magda Piroutková, +420 266 312 433, +420 603 533 865, piroutkova@volny.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	cca 1,5 mil Kč méně než původní odhad nákladů / 33 448 790 Kč (rozpočet)
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	EQUAL CZ
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivity [příp. rozdělení]	Základní záměr projektu a zároveň inovativnost projektu spočívá v souběhu zpracování či aktualizace strategických plánů měst se specifickým zaměřením na vytýpování „Příležitostí pro podnikání“ a propojením s „Nabídkami žen, které by chtěly začít podnikat“. Cílem projektu je rozvoj podnikatelských aktivit žen.

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

<i>aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Vybrané cíle: Vytvoření systému komplexní péče o začínající podnikatelky; vytvoření systému pobídek pro podnikatelky na místní, či regionální úrovni; vývoj nových metod přístupu k finančním zdrojům pro podnikatelky; vývoj nových typů organizací při zahájení podnikatelské činnosti ženy. Cílovou skupinou jsou absolventky škol, osoby vracející se na trh práce po mateřské dovolené a nezaměstnaní. Aktivity: Na jedné straně vytvořit s pomocí regionálních, veřejnosprávních institucí a veřejnosti příležitosti pro podnikání na místní úrovni a motivovat začínající podnikatelky. Zpracovat základní marketingový materiál „Průzkum trhu“ a následně obchodní plán. Na druhé straně komplexně připravit podnikatelky na podnikání a to nejen v odborných znalostech, ale hlavně psychologicky, motivačně, marketingově, eticky, poskytnout podporu pro image, sociální poradenství, pohled na podnikatele ze strany spotřebitele a spotřebitelského práva s důrazem na dovednosti a kvalifikace pro podnikání. Komplexní péče o začínající podnikatelky, měkké a tvrdé vzdělávání, obchodní atlasy vzniklé ze strategických plánů, vývoj nových přístupů, přehled finančních produktů na trhu jak z pohledu soukromého sektoru (nadace banky), tak z pohledu veřejné správy (podpory EU, stát) Rovnost pohlaví, vývoj nových firem Produkt: metodiky vydané k závěru projektu, obchodní atlasy měst Poznatky: velice náročná administrativa vedoucí až k neefektivnosti, jasným kladem je splnění vytyčených cílů na základě kvalitního plánování projektu Doba realizace: 5.10.2005 – 30.8.2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Projekt rozdělen na akce 1, 2, a 3. Akce jedna zpožděna až o jeden rok, způsobeno především nadměrnou administrativou

CIP EQUAL, opatření 3.4:

Název projektu	Dílňa romských žen (součást projektu Podpora Romů v Praze – EQUAL)
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	R-MOSTY, o.s., Havlíčkovo náměstí 300, Praha 3, 130 00. www.r-mosty.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Richard Frištenský, 222 581 247 www.r-mosty.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	1 500 000,- Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	ESF Equal
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho	Umožnit romským ženám vstup na trh práce mimo šedou ekonomiku jako OSVČ, rekvalifikovat ženy pro odbornější zaměstnání. Romské nízcce kvalifikované a nezaměstnané ženy v produktivním věku

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

<i>partnera/partnery]</i> • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	Kurzy pro domácí romské výrobce (ženy), rekvalifikační kurzy pro romské ženy. Projekt si nekladal kvantifikované výstupy, pouze kvalitativně se zaměřil na rekvalifikační aktivity (skupina domácích výrobců, která měla své výrobky prodávat skrze obchodní síť organizace, nemohla tento kanál krátce po rozjetí projekt využívat, protože obchod společnosti mezitím zkrachoval – nebyl součástí projektu). Rekvalifikační služby slavily úspěch, spolupráce s Úřady práce ale nefungovala dlouhodobě (registrovaným uchazečům o práci na ÚP, úřad rekvalifikace platil) protože většina takto podpořených žen na ÚP zůstala v registraci. Ideální se ukázala spolupráce s akreditovanými agenturami, které rekvalifikace u nás prováděly. Umožnilo nám to mnohem širší nabídku rekvalifikační než kdybychom si sami akreditovali jeden či dva typy rekvalifikačních kurzů. 1.8.2005 – 13.6.2008
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Nízká legislativní a daňová motivace žen pro práci na ŽL. Nízká úroveň znalosti romských specifik u státních a samosprávných institucí. Nízká podpora pro zaměstnání a podnikání v romské rodině (speciálně u žen, které čelí také genderové diskriminaci).

Jiné zdroje:

Název projektu	Rehabilitační a vzdělávací středisko (Jünův statek)
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Fokus Praha, o. s. Doláková 536/24, Praha 8, 181 00 www.fokus-praha.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Pavel Novák, ředitel sdružení
Partner (partneři) nositele projektu [pokud měl nositel projektu partnera/partnery]	Fokus Praha SCIN – Social Care Initiatives Network ProMente Oberösterreich
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	Celkem 9,8 milionu Kč Z toho 7,1 milionu Kč od Evropské komise (Phare Lien), zbytek partneři.
Zdroje financování projektu	náklady pokryty z programu Phare, částečně z vlastních zdrojů sdružení a příspěvků MPSV a Úřadů práce
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen]	Cíl: podpora rozvoje péče o duševní zdraví v ČR poskytováním vzdělávání v moderních modelech rehabilitační péče. - podpora rozvoje svépomocného hnutí lidí s psych. problémy a jejich rodinných příslušníků - vytvoření lepších podmínek pro přístup duš. nemocných na trh práce. cílové skup.: lidé s dlouhodobým duševním onemocněním, odborníci v oblasti péče o duševní zdraví aktivita: Vybudování stálého vzdělávacího střediska, zaměřeného především na péči o duševně nemocné, - Vyškolení týmu českých lektorů, kteří budou přednášet o komunitní péči,

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	- podporou svépomocných aktivit klientů i rodičů, jejich vzděláváním, - podporou rozvoje regionálních organizací včetně podporou regionálního síťování, - důrazem na kvalitu péče a podílením se na tvorbě standardů sociálních služeb, - vybudování modelu první Sociální firmy a testováním tohoto modelu v ČR výstupy: založení sociální firmy a vybudování Tréninkového a vzdělávacího střediska doba realizace: 09 /1998 – 08/2000
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	náročná administrativa projektu

Název projektu	European Learning Network (LNet – www.thelearningnetwork.net)
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Greater London Enterprise (GLE), Prague Branch Office Týnská 21 11000 Praha 1 www.gle.co.uk
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Durmish Guri – Senior Consultant T: +420 224 808 121 / + 420 720 216 050 E: durmish.g@gle.co.uk
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	100% / 20.000,- € (560 000,- Kč)
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	INTERREG IIIC
Stručný popis projektu - Cíl - Cílové skupiny - Aktivity [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] - Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] - Produkt - Příručka, manuál, metodika (odkaz na web, popřípadě popis	Hlavní cíle: - Motivovat znevýhodněné skupiny a zvýšit jejich informovanost o samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků jako cestě ze sociálního vyloučení. - Provéřit, zda příklady nejlepší praxe UK identifikované v oblasti propagace a podpory podnikání lze přenést do České republiky a přizpůsobit místnímu kontextu. - Identifikovat potenciální zájem znevýhodněných skupin o samostatnou výdělečnou činnost a/nebo založení podniku. - Šířit LNet a balíček nástrojů LNet určený pro zpracovatele strategií a politik a pracovníky praxe na dvou místních a jedné mezinárodní akci. - Zorganizovat dva informační semináře o podnikání za účelem zvýšení informovanosti znevýhodněných skupin o zakládání podniků a jeho přínosech a realizovat školení na téma „zakládání a řízení podniků“ pro nejvíce motivované příjemce identifikované

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

produktu, nebo pokud možno, poslat v příloze) • Poznatky (klady a zápory, překážky a příležitosti, doporučení pro budoucí projekty v této oblasti) • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	terénním pracovníkem na seminářích pro zvyšování informovanosti o podnikání. - Dlouhodobým cílem je přispění projektu ke snížení míry nezaměstnanosti ve znevýhodněných skupinách, zejména Romů ve znevýhodněných oblastech. Cílové oblasti: Karlín a Libeň (Praha 8), Smíchov (Praha 5), Žižkov (Praha 3), Nové Butovice (Praha 13), Vysočany (Praha 9) Cílové skupiny: nezaměstnaní, zejména dlouhodobě, a nezaměstnaní s kumulovaným znevýhodněním, jiné sociálně vyloučené skupiny podle definice Národního rozvojového plánu České republiky na období 2007 – 2013, který vymezil následující skupiny jako ohrožené sociálním vyloučením: - osoby se zdravotním postižením, - mládež a mladí dospělí, - starší osoby a senioři, - etnické menšiny, - imigranti a azylanté, - bezdomovci, - osoby po výkonu trestu odnětí svobody, - oběti trestného činu nebo domácího násilí a oběti obchodu s lidmi, - osoby pečující o osobu blízkou (s fyzickým nebo mentálním postižením, seniory atd.) Aktivita: - Práce v terénu (identifikace potenciálních příjemců a zvyšování informovanosti cílových skupin uvedených výše o pilotním projektu Lnet), - Dvě místní akce (zaměřené na vytvoření silného místního partnerství se všemi relevantními zainteresovanými stranami (místní NNO, městské části, Magistrát Hl. m. Prahy atd.) - Semináře pro zvyšování informovanosti o podnikání - Školení, individuální instruktáže Výstupy: - Zajištění podpory a distribuce manuálu LNet - příjemcům podpory bylo umožněno být blíže ke startu vlastního podnikání, - získání pozornosti tvůrců politik na tomto poli - zvýšení povědomí o tvorbě vlastního podniku mez znevýhodněnými skupinami Produkt: - nízké povědomí o sociálních otázkách podnikání mezi poradci pro začínající podnikatele - nízký počet těchto poradců - složitý přístup ke klíčovým osobám jednotlivých komunit - příjemci podpory projektu nejsou zvyklí na takový způsob podpory - organizace pracující se znevýhodněnými skupinami mezi sebou málo kooperují - nedostačující mechanismy motivace Doba realizace: březen – říjen 2007
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Nedostatečná komunikace mezi finančními institucemi, nezáměr fin. Institucí o znevýhodněné skupiny obyvatel, dostupné finanční nástroje nejsou dostatečně podporovány

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

Název projektu	Sociální ekonomika v České republice, její kořeny a perspektivy v komparaci s EU (GAČR 2005 – 2007)
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Univerzita J.E.Purkyně, Fakulta sociálně ekonomická, Hoření 13, 400 96 ústí nad Labem, http://www.ujep.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Řešitel: Ing. Magdalena Hunčová, Ph.D., tel: 475 284 703, fax: 475 200 169, huncova@fse.ujep.cz , mhuncova@hotmail.com Spoluřešitel: prof. Ing. Dušan Halásek, CSc., EF VŠB TU Ostrava
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	593 000,- Kč
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	GAČR (další drobné zdroje dle navazujících akcí, včetně nákladů „zvacích organizací“ + Česká společnost ekonomická pobočka ÚL – nebylo počítáno)
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [přip. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	• Abstrakt projektu z roku 2004: Sociální ekonomika, deklarovaná jako činnost hospodářských subjektů se sociálními efekty, podporujícími rozvoj zaměstnanosti, sociální soudržnosti a rozvoj regionů, je dnes součástí komunitních politik EU. V České republice jde o pojem nový - zatím nedošlo k využitelné identifikaci jeho podstaty, aktivit, institutů a potřebného právního rámce. Předběžné studie naznačují, že současný český právní rámec rozvoj subjektů sociální ekonomiky nepodporuje. Přitom uvedený fenomén k tradicím evropské tržní ekonomiky bezesporu patří. V tranzitujících ekonomikách, včetně nových členů EU, bývá význam sociální ekonomiky evropskými badateli spatřován v kultivaci trhu a státu a v podpoře prosperity zdola. Lze proto předpokládat, že se v ČR může sociální ekonomika stát nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, faktorem rozvoje zaostávajících regionů, a také pomocným nástrojem optimalizace veřejných rozpočtů. Navrhovaný projekt má proto za cíl: (1) vydefinovat fenomén sociální ekonomiky v rámci obecné ekonomie, identifikovat jeho postavení a role v tržní ekonomice obecně a v tranzitující ekonomice zvláště, (2) určit subjekty sociální ekonomiky v rámci reálné struktury občanského sektoru v ČR, a také podmínky a bariéry rozvoje jeho vnitřního potenciálu, (3) na základě výsledků analýz a komparací navrhnout postup ve smyslu harmonizace ČR s evropským prostředím. • Cílovými skupinami byli jak akademici, tak praktici i politici a úředníci, občané. • Řešitel i spoluřešitel se zaměřili zejména na identifikaci sociální ekonomiky jako konceptů a jako socio-ekonomických aktivit v reálném prostředí problematického regionu Podkrušnohoří a Ostravsko a okolí. • Plánované výstupy a realizace: ○ Mezinárodní semináře a konference na FSE UJEP v letech 2005, 2006 a 2007 včetně vydání recenzovaných sborníků (tj. komunikace problému s odbornou veřejností včetně praktiků

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

	○ Účast na mezinárodních seminářích a konferencích (Grenoble, Glasgow, Budapešť, Victoria, Madrid, Brusel, Trento, atd.) včetně vlastní prezentace; účast na domácích konferencích, jednáních a sítích (vč. TNS-C a NESEA) ○ Vydání monografie: Družstva a jejich role v tržní ekonomice (2006) a Sociální ekonomika a sociální podnik (2007) v edici Acta Universitatis Purkynianae UJEP v Ústí nad Labem (+ články, prezentace apod.) ○ Návrh postupu na harmonizaci byl uplatněn například v rámci expertní účasti na práci neformální skupiny NESEA při TNS-C + přihláška UJEP k veřejné zakázce „Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007-2013“. • 01/2005 – 12/2007
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	Nezájem vládních autorit (po roce 2006 zájem jen o problémy sociální inkluze), neznalost konceptu v akademické sféře (není součástí veřejné ekonomiky a veřejných financí).

Název projektu	Příprava lektorů, konzultantů a řídicích pracovníků pro oblast veřejné správy v EU
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem, Hoření 13, 400 96 ústí nad Labem, http://www.ujep.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Doc. Ing. Iva Ritschelová, CSc., tel.: 475 282 111 ritschelova@rek.ujep.cz Partner: Bankovní institut VŠ a.s., Praha
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	1 947 000,- Kč (z toho finanční podpora ze strukturálních fondů: 1 450 550,- Kč)
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	strukturální fondy 75% + státní rozpočet 25%.
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivita [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud	• Cíl: Připravit a uskutečnit čtrnáctidenní intenzivní kurz pro pracovníky působící v dalším vzdělávání zaměřený na veřejnou správu v EU s akcentem kladeným na dopady členství ČR v EU a připravit aktuální výukové podklady.... Umožnit přímou aplikovatelnost poznatků v praxi. (5 modulů: Metodologie rozhodovacích procesů; Dobrá správa a e-Governance; Rozpočty EU a veřejné financování; realizace veřejných služeb s pomocí fondů EU; Kontrola veřejné správy). • Cílové skupiny: Lektori, konzultanti pedagogičtí pracovníci a řídicí pracovníci veřejné správy ... • Aktivita rozděleny mezi oba partnery • Výstupy (výukové materiály + uskutečněné kurzy) splněny

*Srovnávací analýza modelů sociální ekonomiky v EU a možnosti jejich aplikace v ČR
v rámci programového období Evropského sociálního fondu 2007 – 2013*

<i>byl projekt ukončen]</i>	• 11/2006 – 10/2007
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	ne

Název projektu	Podpora sociální ekonomiky skrze rozvoj zadávání veřejných zakázek
Nositel projektu (název/obchodní jméno příjemce), adresa, webové stránky	Otevřená společnost, o.p.s. Seifertova 47, 130 00 Praha 3; www.otevrenaspolecnost.cz
Kontaktní osoba nositele projektu, tel./fax, e-mail	Ing. Marie Michlová Tel: 222 540 979, I.39; Fax: 222 540 978; E-mail: marie.michlova@osops.cz
Celkové náklady projektu v Kč (z toho získaná finanční podpora)	2 220 000,- Kč 1 800 000,- Kč – získání finanční podpora od CEE Trust
Zdroje financování projektu (včetně OP RLZ)	CEE Trust
Stručný popis projektu • Cíl • Cílové skupiny • Aktivit [příp. rozdělení aktivit mezi nositele projektu a jeho partnera/partnery] • Výstupy – plán/skutečnost [pokud byl projekt zčásti (etapa) nebo zcela ukončen] • Doba realizace projektu (mm/rrrr-mm/rrrr) – plán/skutečnost [pokud byl projekt ukončen]	<u>Cíl</u> Cílem projektu je změnit přístup v zadávání veřejných zakázek tak, aby byly veřejnými zakázkami podpořeny sociální cíle lokalit a rozvoj sociální ekonomiky. <u>Cílové skupiny</u> Cílovou skupinou projektu je veřejná správa. <u>Aktivita</u> - analýza zkušeností zemí EU - zhotovení průvodce zadáváním veřejných zakázek - pilotování průvodce ve třech lokalitách - zveřejnění průvodce na webových stránkách - mainstreaming a diseminace průvodce v ČR <u>Výstupy</u> Výstupem projektu bude praktický průvodce zadáváním veřejných zakázek zohledňující sociální cíle a podporující rozvoj sociální ekonomiky. Tento průvodce bude v rámci projektu pilotován ve třech lokalitách. Zkušenosti z pilotu budou zahrnuty do finální verze průvodce. Průvodce bude mainstreamován a diseminován především institucím veřejné správy a NNO. <u>Doba realizace</u> Listopad 2007 – listopad 2009
Problémy při realizaci projektu (systémového charakteru)	